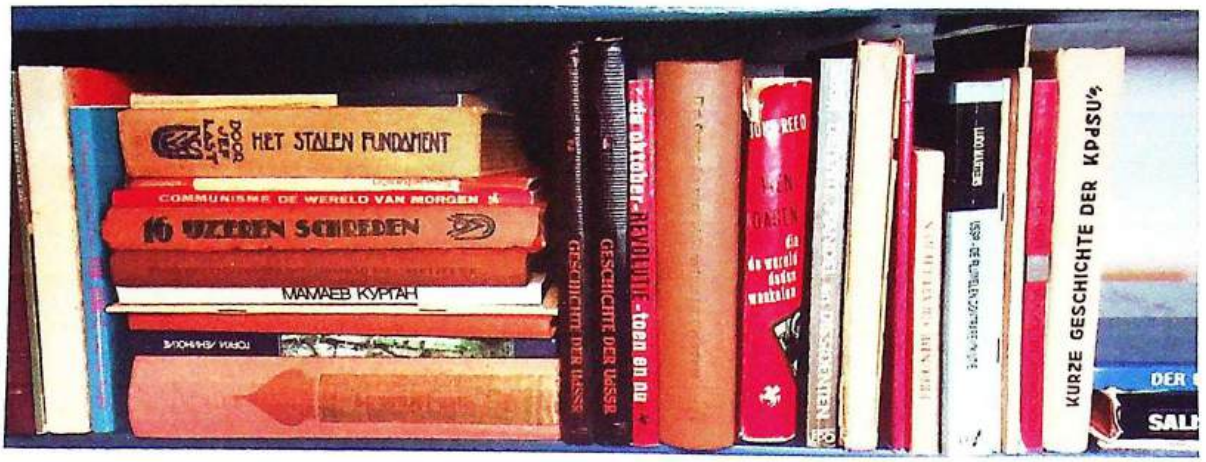

MINISTERIE VAN PROPAGANDA.EU

Chronologische ontwikkelingen Joegoslavië

Map 3 B

'Nieuwe missie in Kosovo, dus nieuwe leider'

OVSE zet missiechef Walker aan de dijk

Door onze redacteur PETRA DE KONING

SKOPJE, 9 JUNI. De Amerikaanse diplomaat William Walker is opzijgeschoven als hoofd van de OVSE-missie in Kosovo. De voorzitter van de OVSE, de Noorse minister Knut Vollebaek, liet Walker eind vorige week per fax weten dat na de NAVO-bombardementen op Joegoslavië een nieuwe Kosovo-missie wordt gevormd die door een ander wordt geleid.

Dat heeft een woordvoerder van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa gisteren in Wenen bevestigd.

In de vluchtelingenkampen in Macedonië verzamelden naaste medewerkers van Walker gistermiddag handtekeningen tegen het ontslag. Volgens hen was Walker, die sinds oktober vorig jaar aan het hoofd stond van de OVSE-waarnemers in Kosovo, volledig verrast door de beslissing van Vollebaek en zwaar teleurgesteld. Walker ontving het bericht tijdens zijn vakantie. Hij zou op 17 juni weer aan het werk gaan. Volgens OVSE-woordvoerder Mons Nyberg in Wenen zal Walker nu 'waarschijnlijk' alleen nog naar Macedonië komen om zijn spullen op te halen. Sinds het vertrek van de OVSE uit Kosovo, vijf dagen voordat de NAVO op 24 maart begon met de luchtaanvallen op doelen in Joegoslavië, had Walker zijn hoofdkantoor in Skopje, hoofdstad van Macedonië, in afwachting van zijn latere terugkeer naar Kosovo.

De Europese leden van de OVSE vinden al langer dat de missie moet worden aangevoerd door een Europeaan. Maar volgens OVSE-functionarissen in Wenen en Skopje bestonden er ook bezwaren tegen de persoon van Walker. Hij zou 'te polariserend' zijn. Met name Rusland en Griekenland waren woedend over Walkers uitspraken, eind januari, over het bloedbad in Račak, waar Servische politie-eenheden 45 Albanezen, onder wie twee vrouwen en een kind, vermoordden. Walker beschuldigde de Serviërs ervan Albanese burgers te hebben vermoord. Volgens de Serviërs ging het om strijders van het Kosovo Bevrijdingsleger UÇK, die 'in de strijd' waren omgekomen.

Naar aanleiding van zijn beschuldigingen verklaarde de regering in Belgrado Walker tot 'persona non grata', maar uiteindelijk werd die beslissing 'bevroren' en hij werd Joegoslavië niet uitgezet.

Albanese vluchtelingen uit Kosovo reageerden kwaad op het nieuws; in het kamp Stenkovec bij Skopje werd gistermiddag gedemonstreerd tegen de OVSE-beslissing die volgens hen een concessie is aan Belgrado.

Zo'n veertienhonderd ongewapende OVSE-waarnemers zagen in Kosovo toe op het – voortdurend geschonden – bestand tussen het UÇK en Servische en Joegoslavische troepen dat in oktober vorig jaar gesloten was na bemiddeling van de Amerikaanse diplomaat Holbrooke. Nadat de vredesonderhandelingen in Frankrijk waren mislukt, vertrokken de waarnemers uit Kosovo. Vijf dagen later begonnen de NAVO-luchtacties.

Volgens OVSE-woordvoerder Nyberg wordt er nu een nieuw mandaat voor de OVSE in Kosovo opgesteld. De permanente raad van de OVSE vergaderde gistermiddag in Wenen over een 'overgangsmissie'. Mogelijk gaat de OVSE de nieuwe, gemengde politiemacht voor Kosovo opleiden. „Maar we weten nog niet zeker of wij die taak krijgen, of de Verenigde Naties", aldus Nyberg. Volgens hem heeft de voorzitter van de OVSE besloten dat bij een nieuwe missie een nieuw hoofd hoort.

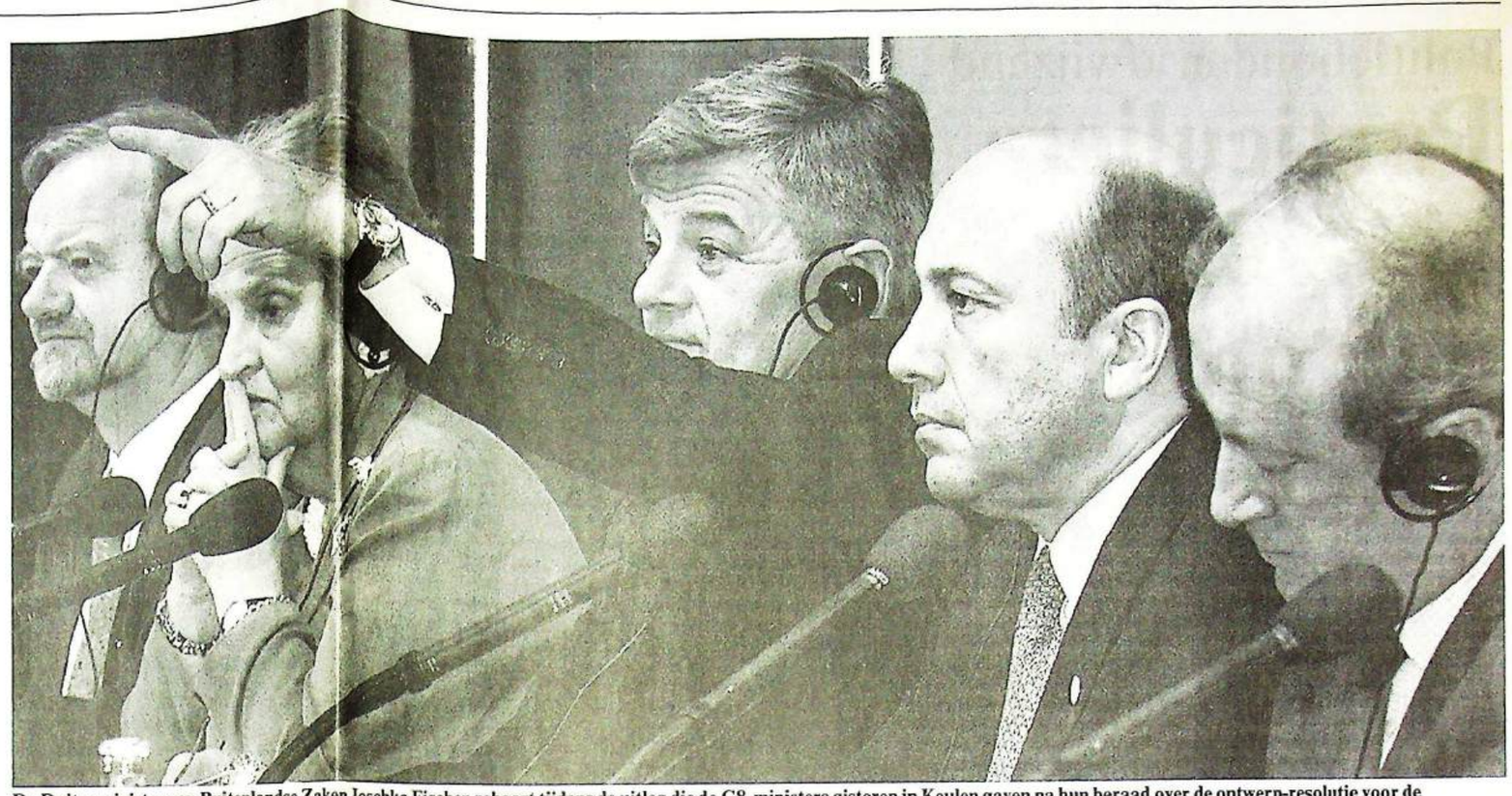

De Duitse minister van Buitenlandse Zaken Joschka Fischer gebaart tijdens de uitleg die de G8-ministers gisteren in Keulen gaven na hun beraad over de ontwerp-resolutie voor de Veiligheidsraad. Links zijn collega's Cook (Groot-Brittannië) en Albright (VS), rechts de ministers Ivanov (Rusland) en Védrine (Frankrijk). (Foto Reuters)

Hoofdpunten resolutie over Kosovo in V-raad

De hoofdpunten in de ontwerpresolutie over Kosovo in de Veiligheidsraad.

DE VEILIGHEIDSRAAD

• besluit dat een politieke oplossing van de Kosovo-crisis wordt gebaseerd op de algemene principes van annex 1 [het G8-plan van 6 mei in Bonn], die zijn uitgewerkt in de principes in annex 2 [het akkoord van Tsjernomyrdin en Ahtisaari in Belgrado van 4 juni];

• verwelkomt de aanvaarding door de Federatieve Republiek Joegoslavië van deze principes en eist haar volledige medewerking aan hun snelle verwezenlijking;

passende uitrusting en personeel;

verzoekt de secretaris-generaal in overleg met de Veiligheidsraad een speciale gezant te benoemen om de inzet van de civiele aanwezigheid te controleren;

• machtigt lidstaten en relevante internationale organisaties tot de vorming van een internationale veiligheidspresentie in Kosovo met alle middelen voor de vervulling van haar plichten;

• besluit dat de verantwoordelijkheid van de internationale veiligheidspresentie het volgende omvat:

- het verhinderen van nieuwe vijandelijkheden door afschrikking, het in stand houden en zonodig afdwingen van een staakt-het-vuren en het garanderen van de aftocht
- het bewaken van de grenzen, voor zover nodig;

• besluit dat de hoofdverantwoordelijkheid van de civiele presentie het volgende omvat:

- de vestiging van een substantiële autonomie en zelfbestuur in Kosovo op grond van annex 2 en het akkoord van Rambouillet;
- de principiële uitoefening van bestuurlijke functies, waar dan ook en zo lang als nodig is;
- het ondersteunen van de wederopbouw van de belangrijkste infrastructuur en van de andere economische wederopbouw;
- de handhaving van orde en wet, inclusief de vestiging van lokale politiekrachten en in de tussentijd de legering van internationaal politie personeel:

De VN-resolutie is een reuzensprong naar vrede in Kosovo. Rusland is 'aan boord' bij het Westen en Milošević geïsoleerd.

De tekst die de oorlog moet stoppen

Door onze redacteur ROBERT VAN DE ROER

KEULEN, 9 JUNI. Na twee dagen van in totaal twaalf uur durende onderhandelingen en een akkoord over een VN-resolutie voor Kosovo klonk gistermiddag in Keulen een bevrijdend applaus van de ministers van Buitenlandse Zaken van de zeven rijkste industrielanden en Rusland. Politici op dit niveau houden zich nooit of vrijwel nooit zelf bezig met de opstelling en detaillering van een VN-resolutie. Maar voor deze ministers stond er eergisteren en gisteren in Bonn en Keulen veel op het spel en was de kwestie behalve netelig ook spoedeisend: hun tekst dient immers als bindmiddel tussen het Westen en Rusland voor een vredesregeling in Kosovo en als pressiemiddel op de Joegoslavische president Milošević om het vorige week door Belgrado aanvaarde vredesplan uit te voeren, kortom, hun tekst moet de oorlog beëindigen.

Een „echte doorbraak", jubelde de Duitse minister Fischer na afloop. „Dit stelt ons in staat om te ontsnappen aan de impasse", zei zijn Britse collega [illegible]

Westerse aanpak van het Kosovo-conflict heeft geschaard. En daarmee lijkt de manoeuvreerruimte voor Milošević verdwenen om de wereldgemeenschap uiteen te spelen en zijn eigen plan te trekken. Voor hem dreigt een internationaal isolement.

De Joegoslavische legerleiding (lees: Milošević) moet weliswaar nog instemmen met haar troepenterugtrekking en de VN-Veiligheidsraad in New York moet de resolutie nog aannemen - het permanente lid China heeft enkele bedenkingen - maar het is niet overdreven om vast te stellen dat de wereldgemeenschap na het millimeterwerk van de afgelopen weken nu een reuzensprong naar vrede heeft gemaakt; alle haken en ogen bij een terugkeer van vluchtelingen, wederopbouw en verzoening tussen de Kosovo-Albanezen en Serviërs maar even daargelaten.

Zoals het afgelopen decennium gewoon is geworden bij frontdiplomatie op de Balkan, was de wereldgemeenschap aan de onderhandelingstafel maandag op de [illegible] gisteren

handeling de Russen 'aan boord'? Vanuit Russisch perspectief: hoe vermijden we een knieval voor de NAVO en houden we toch als vredesmakelaar aansluiting met de andere landen en blijven we meetellen als grootmacht?

Na twee maanden waarin Rusland de facto de genocide en etnische zuiveringen van Belgrado had

NIEUWSANALYSE

gesteund door er niets tegen te ondernemen, gooide president Jeltsin gisterochtend zelf definitief het roer om. Jeltsin had anderhalve week geleden al de Russische gezant Tsjernomyrdin en zijn minister van Buitenlandse Zaken Ivanov opgedragen met een nieuwe strategie voor Kosovo te komen. Rusland wilde al zijn meningsverschillen met de NAVO regelen, liet de nieuwe premier Stepasjin president Clinton vorige week maandag weten. Jeltsin liet, aldus Amerikaanse regeringsfunc-

gen. De nieuwe Russische opstelling leidde vorige week woensdag tot het gezamenlijke vredesplan van de Finse EU-gezant Ahtisaari en Tsjernomyrdin, dat Milošević een dag later accepteerde. Tsjernomyrdin werd bij aankomst thuis weggehoond omdat hij alle NAVO-eisen zou hebben ingewilligd. En alleen al vanuit dat binnenlandse perspectief betekende dit dat Ivanov in Duitsland niet zomaar akkoord kon gaan met de VN-resolutie, aldus Westerse diplomaten. Hij schortte maandag de onderhandelingen op voor overleg met Moskou. De NAVO-leiding van en de robuustheid van de vredesmacht en de terugtrekking van alle Joegoslavische troepen waren de laatste geschilpunten.

Na nieuwe instructies van Jeltsin sleepte Ivanov gisterochtend nog wat tekstuele concessies die de NAVO-opstelling niet verzwakken, binnen. Maar Rusland steunde de definitief de Westerse aanpak, kort samengevat: de NAVO runt de operatie, alle Servische troepen dienen afgemarcheerd en Belgrado moet meewerken met het oor-

acht landen weten dat dit automatisch volgt uit de praktijk.

De ministers besloten in een bijlage te verwijzen naar het vredesplan van de gezanten Ahtisaari en Tsjernomyrdin, dat voorziet in een „substantiële" NAVO-deelname en „een eenduidig commando". Het is een technisch compromis, om Rusland gezichtsverlies te besparen, dat op dezelfde wijze is toegepast voor de vredesmacht voor Bosnië. „We hebben duidelijk gemaakt in de bijlage dat de vredesmacht een NAVO-kern zal hebben en dat de NAVO de leider zal zijn", zei Albright op de persconferentie. De NAVO zal af en toe rapporteren aan de VN, maar van ondergeschiktheid aan de VN is geen sprake.

Ivanov bromde even later bij wijze van lichte tegensputtering dat de details inzake de internationale troepenmacht pas na aanvaarding van de VN-resolutie zullen worden geregeld. Hij beaamde dat hij concessies had moeten doen. Onduidelijk is nog hoe de Russische soldaten moeten worden ingepast in de door de NAVO geleide troepenmacht. Daarover is morgen al overleg in Moskou met de VS.

Al bij al zette de G8 gisteren de eerste stap in een ingewikkeld 'synchronisatie-schema'. De wereldgemeenschap hoopt nu op een militair akkoord van de NAVO met de Serviërs en een terugtrekking van hun troepen. Daarna volgt een pauze in de NAVO-bombarde-

Politiebonden afwijzend over 'particuliere beveiliging op straat'

Door een onzer redacteuren

DEN HAAG, 9 JUNI. Gemeenten krijgen de mogelijkheid om particuliere beveiligingsbedrijven in te schakelen voor toezicht op bijvoorbeeld uitgaans- en winkelgebieden.

Voorwaarde is dat de gemeente bestuurlijk verantwoordelijk blijft en dat de politie de beveiligingsbedrijven instrueert.

Dit schrijven de ministers Peper (Binnenlandse Zaken) en Korthals (Justitie) in een nota over veiligheid die zij gisteren presenteerden. Inzet van particulliere bewakers in de openbare ruimte was tot nu toe niet geregeld, maar komt hier en daar wel voor. De commerciële toezichthouders krijgen geen opsporingsbevoegdheden en mogen geen wapens dragen.

De Nederlandse Politiebond reageert verontwaardigd op de plannen. „Het publieke domein dan in die steden het uitgaansgebied zijn aangepakt.

Uiterlijk in 2002 moet Convenant Veilig Uitgaan ondertekenen. Uiterlijk in 2002 moet met meer dan 25.000 inwoners het sportingsbevoegdheden en mogen geen wapens dragen.

Het kabinet wil dat gemeenten op de Openbare Orde en Veiligheid.

De aanpak van „kleine ergernissen" (hondenpoep, fout parkeren, graffiti en dergelijke) schiet tekort, zo stellen Peper en Korthals vast. Om fietsendiefstal en autokraken tegen te gaan zullen lagere overheden samenwerken met 'partners' als de BOVAG, de RAI, de ANWB en de fietsersbond.

KOSOVO

'NAVO leidt KFOR'

[• *Vervolg* van pagina 1] Maar de Amerikaanse minister Madeleine Albright sloot grenscontroles door het Joegoslavische leger gisteren categorisch uit. „Er mogen zich wat Serviërs aan de grens ophouden, maar niet in zo'n omvang dat ze de toegang tot Kosovo controleren." De NAVO is bezorgd dat Serviërs aan de grens Kosovaren tegenhouden wier papieren bij hun vlucht zijn afgepakt.

De kwestie van de NAVO-leiding van van de vredesmacht KFOR was gisteren het belangrijkste geschil in het overleg van de ministers van de G8. Bij wijze van compromis besloten zij niet in de resolutie zelf de rol van de NAVO te vermelden, maar in een bijlage te verwijzen naar het vredesplan van de gezanten Ahtisaari en Tsjernomyrdin van vorige week. Dat voorziet in een „substantiële" NAVO-deelname en „een eenduidig commando". „We hebben duidelijk gemaakt in de bijlage dat de vredesmacht een NAVO-kern zal hebben en dat de NAVO de leider zal zijn", zei Albright.

In Moskou praten morgen NAVO-militairen en de Amerikaanse gezant Strobe Talbott met Russische militairen over die bevelsstructuur en over de samenstelling van de vredesmacht. Rusland wil tienduizend militairen voor KFOR leveren, die niet onder NAVO-bevel zouden mogen komen. Hoe de Russen in de vredesmacht en het bevel erover moeten worden ingepast moet morgen in Moskou worden bepaald. Volgens de NAVO staat vast dat de Russen geen eigen zone in Kosovo krijgen. President Clinton zei gisteren dat de Russen niet onder NAVO-controle komen maar dat er wel sprake zal moeten zijn van „een aanvaardbaar niveau van coordinatie" binnen KFOR.

De ontwerp-resolutie waarover de G8 het gisteren eens werd voorziet in een beëindiging van het Joegoslavisch-Servische geweld in Kosovo en een snelle aftocht van de troepen die Belgrado er heeft, in de vorming van een „internationale veiligheidsaanwezigheid" met – volgens de annex – „een substantiële deelname van de NAVO" onder één leiding. De vredesmacht moet in Kosovo een bestand controleren, verhinderen dat Servische troepen terugkeren naar Kosovo, het Kosovo Bevrijdingsleger UÇK ontwapenen en vluchtelingen in staat stellen naar een veilige omgeving terug te keren. VN-chef Kofi Annan moet een vertegenwoordiger aanwijzen die een interim-bestuur gaat leiden en toeziet op de vorming van instanties die de Kosovaren „substantiële autonomie" garanderen op basis van de akkoorden van Rambouillet. Alle betrokkenen moeten samenwerken met het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden. (Reuters, AFP)

'Slachting in Kosovo'

BRUSSEL, 9 JUNI. B-52 bommenwerpers van de NAVO hebben maandag in Kosovo twee Joegoslavische legerbataljons „verpulverd". Volgens de NAVO zijn honderden militairen gedood.

Bronnen bij de NAVO zeiden dat twee bataljons van het Joegoslavische leger, elk 400 tot 600 man omvattend, zich samentrokken op de hellingen van de berg Pastrik in het grensgebied met Albanië – waar hevig wordt gevochten tussen het leger en het Kosovo Bevrijdingsleger UÇK – toen ze door verkenningsvliegtuigen van de NAVO werden waargenomen. Daarop werden B-52 bommenwerpers naar het gebied gedirigeerd, die de Joegoslavische eenheden bombardeerden, onder meer met fragmentatiebommen. Een B-52 kan 32 ton bommen vervoeren. Eén clusterbom bevat 202 kleine bommen. Elk van die 202 bommen bestrijkt een gebied van vierhonderd bij zeshonderd meter.

Volgens de NAVO kwamen „vele honderden" Joegoslavische soldaten om het leven. „Heel wat jongens zijn daar gisteren onnodig gestorven", zei een NAVO-woordvoerder, verwijzend naar het feit dat de NAVO-luchtacties maandag al hadden kunnen worden beëindigd als het militaire overleg tussen de NAVO en Joegoslavië over de aftocht van de Joegoslavische troepen uit Kosovo in de vroege ochtend van diezelfde maandag niet was vastgelopen. Volgens NAVO-bronnen is mogelijk de helft van de 800 tot 1200 aanwezige soldaten gedood, méér dan bij enig ander bombardement in de nu elf weken durende NAVO-campagne. Een bron zei dat de bataljons waren „verpulverd".

De Serviërs hebben slechts gemeld dat „een paar soldaten gewond werden". Het leger, zo werd gezegd, „is gewend geraakt" aan de „routineaanvallen" van de NAVO en daarom is het aantal slachtoffers beperkt gebleven. (Reuters)

'uurverschijnsel'

AMSTERDAM — Koningin Beatrix sprak vanmorgen met kinderen uit de Amsterdamse Spaarndammerbuurt over verkeersveiligheid. De kinderen vertelden de koningin dat in hun wijk te hard wordt gereden. In de

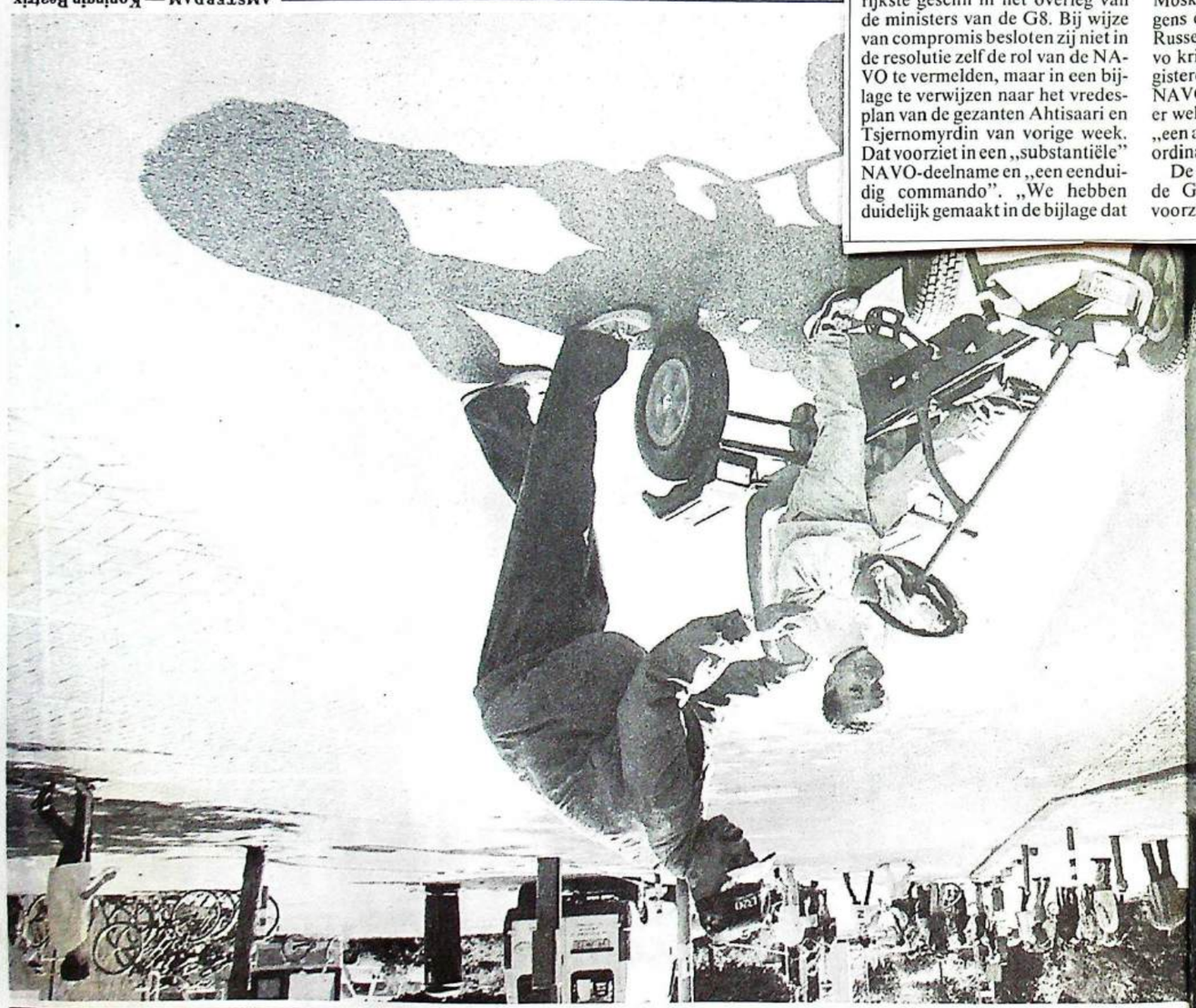

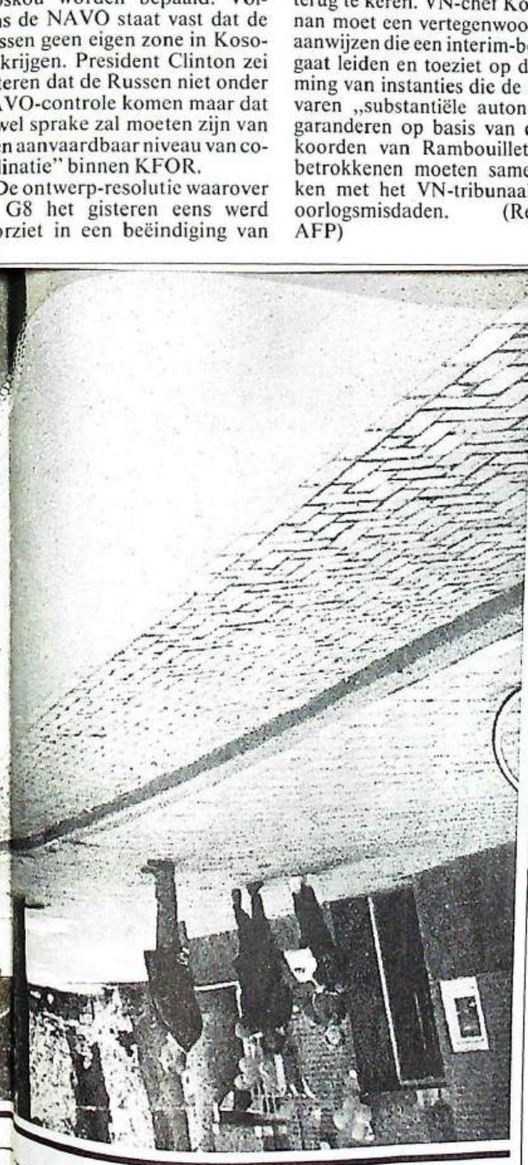

Terugkeer vluchtelingen is illusie

Het is onwaarschijnlijk dat de vluchtelingen uit Kosovo massaal naar huis zullen terugkeren, menen Robert P. DeVecchi en Elizabeth Archangeli. Er kan maar beter worden begonnen met het winterklaar maken van de opvangkampen.

In het internationale vredesplan dat een eind moet maken aan het conflict inzake Kosovo staat de 'veilige, vrije terugkeer van alle vluchtelingen en ontheemden' centraal. Gezien de omvang van de gruwelen die de vluchtelingen hebben ondergaan, en gezien de verwoestingen in Kosovo zelf, is het onrealistisch te verwachten dat zij massaal zullen terugkeren, zeker in de nabije toekomst.

Iedere actie om vluchtelingen tegen hun wil te repatriëren zou een schending van de VN-Conventie betreffende de Status van Vluchtelingen inhouden, die door alle NAVO- lidstaten is geratificeerd, evenals door Albanië en Macedonië.

De omstandigheden in Kosovo zijn erbarmelijk. De economie is vernietigd. Er is in het voorjaar nauwelijks gezaaid. Talloze woningen zijn verwoest en hele dorpen met de grond gelijkgemaakt. Winkels en bedrijven zijn geplunderd en in brand gestoken. Openbare voorzieningen en medische faciliteiten zijn er nauwelijks meer.

Pogingen tot wederopbouw zullen ernstig worden gehinderd door landmijnen. Waterputten zijn volgegooid met lijken in ontbinding, waardoor de watervoorziening is vergiftigd. Aantal en omvang van massagraven en locaties van massamoorden zijn onbekend, en over de toestand waarin de 600.000 interne ontheemden verkeren kunnen wij slechts speculeren.

De trauma's die de meer dan 780.000 vluchtelingen hebben opgelopen, zullen hun beslissingen sterk beïnvloeden. De geschiedenis leert dat vluchtelingen, vooral wanneer zij wreedheden hebben ondergaan, er veelal voor kiezen niet terug te keren.

Van de naar schatting twee miljoen Bosnische vluchtelingen en ontheemden, zijn er slechts 550.000 naar hun plaats van herkomst teruggekeerd. Meer dan 2,5 miljoen Afghaanse vluchtelingen verblijven nog altijd in Pakistan en Iran. De overgrote meerderheid van de vluchtelingen die in de jaren tachtig zijn gevlucht voor het geweld in Midden-Amerika zijn nooit teruggekeerd.

Men moet nu al beginnen de kampen in Albanië en Macedonië klaar te maken voor de winter. Binnen vier maanden zal het winterseizoen beginnen. Tevens moet er zodra er vrede is in Kosovo en er toereikende veiligheidsmaatregelen zijn getroffen, intensief worden gewerkt aan de wederopbouw van het gebied.

Een belangrijk aantal vluchtelingen zal proberen niet naar Kosovo terug te keren maar elders te blijven, met name in Albanië. Er zal een internationaal gefinancierde inspanning moeten worden geleverd om hen in staat te stellen te integreren. Er zal vooral behoefte zijn aan huisvesting, scholen, medische faciliteiten, et cetera – voor zowel de vluchtelingen als de inheemse Albanese gemeenschap.

En tot slot moet er worden gewerkt aan een genereus internationaal opvangplan voor Kosovaarse vluchtelingen die niet in staat of bereid zijn naar huis terug te keren.

Wie naaste verwanten in het buitenland heeft moet in staat worden gesteld zich bij hen te voegen. Schrijnende gevallen zoals gezinnen met een vrouw als gezinshoofd, slachtoffers van verkrachting, ouden van dagen en invaliden behoeven speciale aandacht.

De hiermee gepaard gaande lasten moeten evenredig worden verdeeld over de landen van West-Europa, Canada, Australië en de Verenigde Staten. Meer dan 75.000 Kosovaarse vluchtelingen hebben zich al in het buitenland gevestigd.

Wie staande houdt dat de centrale doelstelling terugkeer van alle vluchtelingen is, gaat voorbij aan het verleden en aan fundamentele internationale wetgeving inzake vluchtelingen. Wij dienen de Kosovaren die zelf willen terugkeren in staat te stellen dat op veilige en waardige wijze te doen. Tegelijkertijd moeten wij echter zorgen voor hen die niet bereid of in staat zijn terug te keren door hen elders de gelegenheid te geven een nieuw leven op te bouwen voor zichzelf en hun gezinnen.

Robert P. DeVecchi en Elizabeth Archangeli zijn verbonden aan de Raad voor Buitenlandse Betrekkingen in Washington.
© The Washington Post

Knuffels en bommen

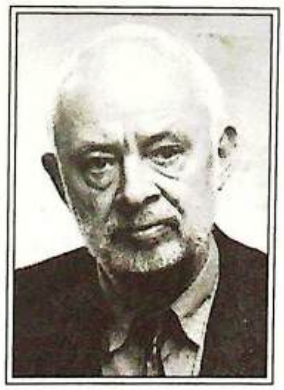

H.J.A. Hofland

het nu mogelijk een oorlog te winnen zonder dat iemand op de grond hoeft te sneuvelen. En in de lucht is een technisch mankement gevaarlijker dan het afweergeschut van de vijand, waaruit we leren dat het nog beter kan. John Keegan, militair historicus die voorspeld had dat het zonder grondtroepen niet zou gaan, heeft in het openbaar zijn vergissing beleden. Hij is niet de enige die zich vergist heeft. Tony Judt, landgenoot en ook expert van reputatie, dacht er precies zo over. En laten we Tony Blair niet vergeten. Misschien beïnvloed door deze deskundigheid, en met de herinnering aan de Falklands, is hij er dichtbij geweest. Als hij zijn zin had gekregen waren de eerste compagnieën van de NAVO al aan het vechten. President Clinton en de Duitse Groenen van minister Joschka Fischer wilden niet. Daardoor zijn problemen vermeden.

Deze oorlog is een kleine verwezenlijking van Ronald Reagans *Star Wars*, de strategische conceptie van de eigen onkwetsbaarheid met de garantie dat de vijand wordt vernietigd. Er is ook mee voldaan aan de eerste eis die de Amerikaanse binnenlandse politiek stelt aan iedere partij en iedere president die in deze tijd nog oorlog wil voeren. De kiezers, en dus hun senatoren en afgevaardigden, willen er alleen aan als er niet wordt gesneuveld. De oorlog moet verkoopbaar blijven, niet alleen door zijn doel, ook door zijn methoden. De Golfoorlog is in zijn tweede fase nog op de ouderwetse manier gevoerd – op de grond – maar hij is ook de eerste die op deze moderne manier is verkocht: met dagelijkse demonstraties van de *hightech*, de persconferenties, en vrijwel zonder de verslagen van de ouderwetse oorlogscorrespondenten aan het front. Somalië was een stap terug. In Joegoslavië is wat we vroeger 'het front' noemden, verdwenen. Het Joegoslavisch experiment is dus in de krijgskunde een grote stap voorwaarts. De strategen en de wapenindustrie zullen er hun conclusies uit trekken. En John Keegan, die zulke prachtige beschrijvingen heeft gegeven van de Slag bij Azincourt en de Somme, valt het niet kwalijk te nemen dat hij zich heeft vergist.

Toen op 24 maart de eerste bommen waren gevallen, stond het al praktisch vast dat de NAVO niet kòn verliezen. De twee vragen daarna waren, *hoe* dat zou gebeuren en of dit ook zou betekenen dat de vijand zou verliezen. De manier waarop nu bijna is gewonnen, kennen we in grote trekken. Om nog een oorlog verder terug te gaan: in de tijd van Vietnam was in Washington een school die de zienswijze verdedigde dat Noord-Vietnam desnoods moest worden 'geasfalteerd'. In deze tijd van de *hightech* is dat met een groot deel van de Joegoslavische infrastructuur en industrie gedaan. Voortzetting heeft Milošević niet willen aanvaarden.

Op het binnenlandse front van de NAVO dreigden de afgelopen maanden andere gevaren. Aan minister Fischer is het te danken dat de Duitse coalitie is gered (door zijn magistrale rede: „Wilt u Milošević dan de Nobelprijs voor de vrede geven!"). De Italiaanse en Griekse regering hebben de eenheid binnen de NAVO boven de macht van hun eigen oppositie verkozen. En voortdurend wist Clinton de Amerikaanse kiezers de overtuiging te geven dat hij de grondtroepen op afstand kon houden. Zo werden de gevaren binnen het bondgenootschap bezworen.

De rol van Moskou is een ander hoofdstuk. Aan het begin was de Amerikaanse regering vast van plan de Russen niet in de onderneming te betrekken. Premier Primakov, op weg naar Washington, werd in het vliegtuig met het nieuws verrast en keerde terug. Twee maanden later speelt Tsjernomyrdin een sleutelrol in de onderhandelingen, zullen Russische soldaten deel uitmaken van de vredesmacht en is Moskou terug op de Balkan. Hoort dat tot de bedoelingen van de NAVO? Misschien is Tsjernomyrdin een goede kandidaat voor de volgende Nobelprijs, te delen met Martti Ahtisaari.

De NAVO heeft de oorlog bijna gewonnen. Heeft Milošević daarmee ook verloren? Is zijn repertoire aan chicanes uitgeput? Niet waarschijnlijk. De behendigheden die hij in het laatste stadium van de onderhandelingen toepast, horen erbij. Daarmee laat hij weten dat hij nog altijd de baas is. Het antwoord van de NAVO blijft: meer bommen. Binnen een paar dagen is deze fase voorbij. Dan komt de vraag aan de orde hoe Milošević van de nieuwe vrede gebruik zal maken. Voor hem is de vrede voortzetting van de oorlog met andere middelen. Welke politieke middelen heeft de NAVO na de bommen tot haar beschikking? Hoe ver reikt dan het uithoudingsvermogen van het Westen? Zijn in Belgrado nog krachten waarmee na het bombarderen valt samen te werken? Hoe is het met de oppositie die in *de winter van 1996/'97 met vreedzame ketelmuziek dagen achterelkaar de straat op ging* en toen door onze vrome wensen werd vergezeld? En zullen nu eindelijk de grondtroepen worden gevonden om Karadžić en zijn veldheer, Mladić van Srebrenica, te arresteren? Het zijn allemaal vragen die ten slotte in Washington moeten worden beantwoord. De laatste les van de oorlog is voor Europa dat het, staande voor de oplossing van een vraagstuk als dit, op zichzelf niets te betekenen heeft. Daaruit volgt dat het afhankelijk is geworden van de Amerikaanse opvattingen van oorlogvoering. Die worden weer bepaald door de vorderingen van de techniek en de stand van zaken in de Amerikaanse binnenlandse politiek. Een Monica Lewinsky betekent: geen oorlog, zelfs niet in de lucht. En als het tot de gewapende confrontatie komt, dan is het een eenzijdig-virtuele, ten behoeve van een nationaal belang, een humanitair doel, of beide, maar in ieder geval verkoopbaar. Klassieke wijsheid: de manier waarop de volken oorlog voeren tekent hun beschaving. Goed beschouwd zou deze oorlog dan een teken kunnen zijn dat we in een nieuwe fase van onze beschaving zijn aangeland. Humanitair met knuffels en tentenkampen; militair, eenzijdig-virtueel met bommen zonder sneuvelen. Een oorlog, verkoopbaar op de vrije markt van de democratie der opiniecijfers. De grote fout van Milošević is dat hij dit niet op tijd heeft begrepen.

EU EN KOSOVO

9-6-99

Eindelijk toont Europa één gezicht

'DIT IS EEN GOEDE dag voor Europa', was Schröders allereerste zin toen hij donderdag het principe-akkoord over Kosovo aankondigde. Hij bedoelde dat in meer dan één opzicht. Want terwijl de NAVO de oorlog gevoerd heeft, heeft Europa de vrede bewerkstelligd, luidde Schröders boodschap. Waarbij we er maar even aan voorbij gaan dat de ledenlijst van de NAVO en de Europese Unie verdacht veel op elkaar lijken.

Er zat een zekere symboliek in het tijdsverloop van de oorlog. De eerste bommen vielen op 24 maart, toen in Berlijn de regeringsleiders van de EU zich het hoofd braken over de financiering van de Unie. De Finse president Ahtisaari kwam het Joegoslavische akkoord donderdag melden in Keulen, toen de Europese regeringsleiders een document goedkeurden over het toekomstige buitenlandbeleid van de EU.

Van Berlijn tot Keulen: het verhaal in een notendop van een oorlog en een langzamerhand steeds serieuzer te nemen wens van de EU om nu eindelijk werk te maken van haar buitenlands beleid. Nog een symbool: in Keulen besloten de vijftien lidstaten ook om de huidige NAVO-secretaris-generaal Solana te benoemen tot hun Hoge Vertegenwoordiger.

Solana is, waarschijnlijk vanaf januari, hét gezicht van de EU naar buiten toe. Henry Kissinger klaagde er bijna dertig jaar geleden al over. 'Wie kan ik bellen?', was zijn standaardvraag als het ging om de macht van wat toen nog de Europese Gemeenschap heette. Zijn scepsis was groot, en terecht. Want Europa bewees lange tijd slechts lippendienst aan het ideaal van een gemeenschappelijk buitenlandbeleid. Met de benoeming van Solana heeft Europa in ieder geval een telefoonnummer gekregen.

Europa krijgt in de NAVO-topman ook één stem als het gaat om het buitenlandbeleid. Maar die eenstemmigheid is geen garantie voor harmonie, laat staan voor welluidendheid. Want dit buitenlandbeleid is nu juist een van de terreinen waarop de nationale staten het meest hun autonomie koesteren.

Staten definiëren zichzelf vaak in relatie tot de buitenwereld, en die relatie krijgt vorm door het externe beleid. Zeker de EU-landen met een roemrucht koloniaal verleden hechten sterk aan de autonomie van hun diplomatieke dienst. Vooral Groot-Brittannië heeft lange tijd grote moeite gehad om mee te werken aan de totstandkoming van een gemeenschappelijk buitenlandbeleid. Frankrijk was wel wat actiever, maar Parijs zag het Europese werk op dit terrein toch vooral als een verlengstuk van de Franse staat.

Toch hebben de afgelopen maanden aangetoond dat er wat veranderd is. In een voor Europese begrippen ongelooflijk rap tempo heeft de EU zich ontpopt tot een belangrijke diplomatieke speler. Wie zich nog de Europese machteloosheid en vooral besluiteloosheid herinnert rondom Bosnië, moet versteld hebben gestaan van de daadkracht die Brussel de afgelopen maanden ten toon heeft gespreid.

Ieder vervulde daarbij zijn eigen rol: Tony Blair was de havik, de boeman die zij die naar de diplomatieke oplossing neigden konden inzetten als dreigmiddel. President Chirac speelde de rol van de redelijkheid: hij onderhield als geen ander, ook in de donkerste tijden, de contacten met Rusland. Joschka Fischer, met zijn radicaal-linkse wortels, ontpopte zich tot een geboren diplomaat met een onstuitbare werkdrift en doorzettingsvermogen. Fischer kwam elke keer opnieuw met diplomatieke initiatieven op de proppen. President Ahtisaari van Finland was de voor ieder acceptabele bemiddelaar, de man die de Russen en Amerikanen bij elkaar konden brengen.

Zeker, de visies in Europa over het gewenste einde van de oorlog lagen ver uiteen. De Britten wilden grondtroepen, een wens die door Schröder werd neergezet als een 'typisch Britse discussie'. Maar op de één of andere wijze is de EU erin geslaagd haar onderlinge verdeeldheid nu juist een positieve draai te geven. Op geen enkel moment is haar cohesie werkelijk in gevaar geweest.

De onderlinge afstemming van uitspraken is nooit zo groot geweest. De EU kon ook op de voorgrond treden omdat de andere hoofdrolspeler op het wereldtoneel, de Verenigde Staten, opvallend afwezig was. Het Witte Huis werd in zijn daadkracht belemmerd door een weerspannig Congres. Het vacuüm dat zo ontstond, bood ruimte aan de Europese Unie.

Terwijl de crisis in Kosovo in de herfst van vorig jaar steeds gevaarlijker proporties aannam, legden Groot-Brittannië en Frankrijk de basis voor het document dat de regeringsleiders vorige week aannamen. Europa krijgt voortaan de mogelijkheid om op kleine schaal ook zonder de NAVO of de Amerikanen erin te kennen militaire actie te ondernemen.

Dat lijkt een kleine stap, maar is feitelijk een gigantische breuk met het verleden, toen ook Nederland nog halstarrig vasthield aan de Amerikaanse betrokkenheid bij het oude continent. Ook bij de wederopbouw van de Balkan neemt de EU het initiatief.

Er is een zogeheten stabiliteitspact voor die wederopbouw in de maak, dat tot nog toe door het leven ging als 'Marshallplan II', naar het herstelplan dat Verenigde Staten aan het eind van de Tweede Wereldoorlog voor Europa presenteerde.

'Noem het geen Marshallplan II, maar Schröderplan', zei Ahtisaari vorige week. Dat was meer dan een diplomatieke beleefdheid. Javier Solana stapt niet in een gespreid bedje. Maar de kiemen voor een gemeenschappelijk buitenlandbeleid liggen er. En dat is pure winst.

Geert-Jan Bogaerts

Nederland levert 2.050 militairen voor KFOR

Door een onzer redacteuren

ROTTERDAM, 9 JUNI. Nederland levert 2.050 militairen aan de vredesmacht KFOR (Kosovo Force), waarvan de eerste eenheden wellicht al binnen enkele dagen Kosovo binnentrekken. Dat hebben de ministers De Grave (Defensie) en Van Aartsen (Buitenlandse Zaken) aan de Tweede Kamer geschreven.

KFOR, bestaande uit 48.000 militairen, moet de vrede in Kosovo waarborgen en ervoor zorgen dat de 900.000 vluchtelingen in het gebied terugkeren. KFOR gaat in Kosovo aan het werk zodra er een akkoord is met Belgrado over de terugtrekking van de Joegoslavische troepen.

Afdeling 11 van de rijdende artillerie, de 'Gele Rijders' uit 't Harde, vormt de hoofdmoot van de Nederlandse bijdrage. Vijf kanonnen en 120 manschappen van de 'Rijders' zijn al in Bosnië, twaalf M109-houwitsers zijn onderweg. Binnenkort vertrekken nog 700 'Gele Rijders.

Een andere deel van de Nederlandse bijdrage wordt door Defensie een 'samengestelde genie/humanitaire eenheid' genoemd en bestaat uit een samenraapsel uit alle hoeken van de landmacht: twee geniecompagnieën uit Wezep, een beveiligingscompagnie van de Luchtmobiele Brigade, een transportcompagnie en een 'handlangerscompagnie' – verbindingstroepen van het Nederlands-Duitse legerkorps die in Kosovo geen verbindingen zullen leggen, maar hand en spandiensten zullen verrichten. Om genoeg genisten te kunnen leveren heeft de landmacht een beroep moeten doen op 15 instructeurs die niet voor uitzending in aanmerking komen.

De aflossing van de troepen kan eventueel een probleem vormen. Afdeling 11 artillerie kan na zes maanden worden vervangen door de 41ste afdeling artillerie uit Seedorf, daarna zou een infanteriebataljon van 600 man het werk kunnen overnemen. Het geniehulpbataljon kan volgens Defensie na een half jaar tenminste één keer worden vervangen.

De Nederlanders zullen worden toegevoegd aan een Duitse brigade, die zal opereren in het zuiden van Kosovo.

Nederland levert KFOR 2.050 man

ROTTERDAM, 9 JUNI. **Nederland levert 2.050 militairen aan de vredesmacht KFOR (Kosovo Force), waarvan de eerste eenheden wellicht al binnen enkele dagen Kosovo binnentrekken. Dat hebben de ministers De Grave en Van Aartsen aan de Tweede Kamer geschreven.**

• *Pagina 2*

William Walker weg als voorzitter OVSE-missie

SKOPJE, 9 JUNI. **De Amerikaanse diplomaat William Walker is opzijgeschoven als hoofd van de OVSE-missie in Kosovo. De voorzitter van de OVSE, de Noorse minister Knut Vollebaek, liet Walker eind vorige week per fax weten dat na de NAVO-bombardementen op Joegoslavië een nieuwe Kosovo-missie wordt gevormd die door een ander wordt geleid. Rusland en Griekenland hadden eerder scherpe kritiek op Walker geuit.** • *Pagina 5*

Vredesproces wacht op uitslag

Militair overleg Kosovo loopt uit

KUMANOVO, KEULEN, NEW YORK, 9 JUNI. Het vces rond Kosovo ligt stil in afwachting van het militleg tussen de NAVO en Joegoslavië. Ook een stemm Veiligheidsraad van de VN over een vredesmacht is afhankelijk. De luchtacties van de NAVO gaan door

Het overleg betreft de gedetailleerde terugtocht van alle Joegoslavische en Servische strijdkrachten uit Kosovo. Het begon gisteren om half tien in een legertent in Kumanovo in Macedonië. Gisteravond werd nog gedacht dat het binnen een half uur zou zijn afgelopen, maar het ging uiteindelijk de hele nacht door, drie keer onderbroken om de Joegoslavische generaals de kans te geven Belgrado te consulteren. Ondanks de lange duur van het overleg bleef de NAVO optimistisch: „Het overleg verloopt goed", heette het vanmiddag.

Het verdere vredesproces wacht op de uitslag van dit overleg. Als men het in Kumanovo eens wordt, moet Belgrado een begin maken met de troepenaftocht. Als die aftocht op gang komt zal de NAVO de bombardementen op Joegoslavië staken. Daarna kan de Veiligheidsraad stemmen over de ontwerp-resolutie waarover de ministers van Buitenlandse Zaken van de G8 (de zeven rijkste industrielanden in de wereld en Rusland) gisteren in Keulen overeenstemming bereikten. Als die resolutie is aangenomen, kan de internationale vredesmacht KFOR vanuit Macedonië Kosovo binnentrekken.

In New York is de gisteren door de G8-ministers opgestelde ontwerp-resolutie gisteravond al kort door de Veiligheidsraad besproken. Rusland en China blijven bij hun eis dat de NAVO-luchtacties moeten worden gestaakt voordat over de resolutie wordt gestemd.

China maakt bezwaar te paling in de resolutie die vië verplicht met het VN voor oorlogsmisdaden werken. Het tribunaal s langs de Joegoslavische Slobodan Milošević in beschuldiging. Volgens se VN-ambassadeur S ofang is die aanklacht „po motiveerd" en daarom vaardbaar. Toch overheer New York optimisme ove dat China de resolutie nie veto torpedeert. Rusland monde van minister Iv Keulen laten weten vóór d tie te stemmen. „We he men aan deze tekst gew zijn samen tot één tekst g en we gaan die ook uitvoe hij gisteren in Keulen.

Welke geschilpunten c stemming tussen de NAV Joegoslavische strijdkrac de weg staan is niet duidelij meen wordt aangenomen ervan de kwestie van de gr trole is. Belgrado eist dat Jo vische soldaten aan de gren Kosovo mogen controleren leen terugkerende vlucht Kosovo binnengaan. Volge grado garanderen het vorig aanvaarde G8-plan è VN-ontwerpresolutie de riale integriteit en de soeve van Joegoslavië en valt de controle daaronder. [• *Vervo* SOVO: pagina 5]

• DOSSIER: www.nrc.nl

UCK zal niet vuren op terugtrekkende Servische troepen

The Guardian, Reuters, AP

BERLIJN/BRUSSEL

Het Kosovo Bevrijdingsleger UCK heeft de Verenigde Staten beloofd dat het terugtrekkende Servische troepen niet zal aanvallen. Zodra de NAVO-vredesmacht Kosovo is binnengetrokken, zullen ze de gewapende acties staken. Joegoslavië had eerder de vrees geuit dat er een veiligheidsvacuüm in Kosovo zou ontstaan, waar het UCK misbruik van zou kunnen maken.

'Het UCK heeft de internationale gemeenschap gesteund en zal dat blijven doen, zowel politiek als militair', zei Hashim Tashi, door het UCK uitgeroepen tot hoofd van de Kosovo-Albanese regering. Tashi had dinsdag in Duitsland een ontmoeting met de Amerikaanse minister Albright van Buitenlandse Zaken, en met zijn rival Ibrahim Rugova, de gematigde 'schaduwpresident' van Kosovo. *Ook Rexhep Qosja, een invloedrijke nationalist was van de partij. Eris de Amerikanen veel* aan gelegen om de voorspelde machtstrijd tussen verschillende Kosovaarse leiders te voorkomen.

De pro-westerse president van Montenegro, Milo Djukanovic, heeft dinsdag gezegd dat de NAVO niet zal toestaan dat het terugtrekkende Joegoslavische leger door Montenegro trekt. 'De NAVO heeft de bedoeling van Belgrado om Montenegro op deze manier te destabiliseren doorzien', zei Djukanovic. Hij heeft de Joegoslavische president Milosevic herhaaldelijk beschuldigd van pogingen de Montenegrijnse regering omver te werpen.

De NAVO heeft dinsdag een zware bommenwerper ingezet tegen twee bataljons van het Joegoslavische leger in Kosovo. Bij de aanval op de troepen in het open veld zijn volgens NAVO-bronnen honderden militairen gedood.

De B-52 zou bommen afgeworpen hebben op een troepenconcentratie dichtbij de grens tussen Kosovo en Albanië, waar de strijd tussen de Servische troepen en het UCK *de afgelopen dagen steeds heviger werd. Naar schatting vierhonderd tot achthonderd soldaten bevonden zich volgens de* bronnen op de heuvel die werd aangevallen.

KFOR slokt laatste parate troepen op

Van onze verslaggever

DEN HAAG

Met het sturen van 2050 militairen naar Kosovo kan Defensie niet meer voldoen aan eventuele nieuwe verzoeken van de NAVO of de VN voor troepen. 'Defensie is aan het eind van zijn mogelijkheden gekomen', zei minister van Defensie De Grave dinsdag in de Tweede Kamer.

De Grave rekende de Kamer voor dat bij met de 2050 man voor KFOR in Kosovo, ongeveer duizend man in Bosnië (SFOR), 250 manschappen bij de VN op Cyprus (Unficyp) en een strategische reserve voor zowel Bosnië als Kosovo van 750 mariniers geen parate troepen meer over heeft.

Mogelijk worden de 250 mariniers die zijn toegezegd voor de VN-macht in de Westelijke Sahara (Minurso) volgend jaar alsnog uitgezonden, aldus De Grave.

Voor elke eenheid die naar het buitenland gaat, moet Defensie er twee achter de hand houden. Terwijl de ene eenheid uitrust van een missie, wordt een andere voorbereid op uitzending. Bovendien mogen militairen niet vaker dan een keer in de anderhalf jaar naar het buitenland worden gestuurd. Omdat er door de tegenvallende werving van jonge beroepssoldaten een tekort is aan militairen, wordt die regel vaak overtreden.

De Kamer wil pas toestemming geven voor het uitzenden van de troepen naar Kosovo als duidelijk is dat ze onder NAVO-bevel komen. De ministers Van Aartsen en De Grave konden de Kamer dat gisteren nog niet toezeggen. Gevreesd wordt dat de Russen zich kunnen bemoeien met de bevelvoering over de Nederlandse troepen, die zijn ingedeeld bij een Duitse brigade.

Zowel de regering als de Kamer wil voorkomen dat er een situatie ontstaat als vier jaar geleden in Bosnië, toen competentiegeschillen tussen de VN en de NAVO het Nederlandse bataljon in Srebrenica in grote problemen brachten.

De Nederlandse bijdrage voor Kosovo bestaat uit ruim achthonderd artilleristen. De Grave zei te verwachten dat die na een jaar, als de situatie in Kosovo rustiger is geworden, kunnen worden vervangen door een bataljon infanterie.

Het tweede gedeelte van de KFOR-bijdrage bestaat uit 1250 man pantsergenisten, voor het ruimen van mijnen en het repareren van kapotte infrastructuur, transporteenheden en algemeen inzetbare troepen. De Grave hoopt dat deze taken na verloop van tijd kunnen worden overgenomen door civiele organisaties.

Schröder en Blair presenteren manifest

Van onze correspondent

BERLIJN

Bondskanselier Schröder en de Britse premier Blair hebben de sociaal-democraten in Europa in een manifest opgeroepen ouderwetse linkse dogma's overboord te zetten.

Met *'Europe: The Third way - Die Neue Mitte'* willen ze 'de sociaal-democratie en Europa moderniseren', zei Blair, die het manifest in Londen presenteerde. 'Rigiditeit en overregulering zijn de vijanden van ons succes. We hebben meer ondernemingszin en risicobereidheid nodig, niet minder.' Het document draagt het stempel van Bodo Hombach, Schröders hervormingsgezinde rechterhand. Maar Schröder heeft, anders dan Blair, te maken met een partij die weinig van de nieuwe ideeën moet hebben. Het soort hervormingen dat Blair en Schröder voorstaan, is nog niet van de grond gekomen.

9-6-99

Joegoslavië komt steeds meer onder druk te staan

Joegoslavië is onder flinke druk komen te staan. De Westerse landen hebben met Rusland een akkoord bereikt over de tekst van een resolutie van de V-raad, die de weg moet effenen voor de komst van een internationale vredesmacht naar Kosovo.

Van onze correspondent
Bert Lanting

WASHINGTON

De Serviërs gingen dit weekeinde dwarsliggen bij de besprekingen over de uitwerking van het akkoord dat de Rus Tsjernomyrdin en de Finse president Ahtisaari uit Belgrado meenamen. De Joegoslavische leiding hoopte mogelijk munt te slaan uit de negatieve reactie in Rusland op het akkoord.

Maar in Moskou wordt het buitenlandbeleid niet door het conservatieve parlement bepaald, maar door president Jeltsin. En die heeft ondanks zijn anti-westerse retoriek steeds voor een compromis met de NAVO gekozen.

Rusland maakte bezwaar tegen de overheersende rol die de NAVO zich wilde toedichten. Op papier zijn de westerse landen tegemoet gekomen aan de Russische bezwaren: in de tekst wordt gesproken van een vredesoperatie onder toezicht van de VN. Maar de NAVO gaat de bulk uitmaken van de vredesmacht, en krijgt in de praktijk ook de militaire leiding.

De verwijzing naar de rol van de VN maakt het akkoord niet alleen beter verteerbaar voor Rusland en China, maar maakt het ook voor Milosevic makkelijker de vredesregeling thuis te verkopen. De Joegoslavische leiding hamert er steeds op dat het zich als soeverein land niet de wet kan laten voorschrijven door de NAVO.

In de resolutie staat dat de vredesmacht onder één verenigd commando zal komen te staan. In de praktijk betekent dat dat de Russische vredestroepen niet onder NAVO-commando zullen dienen. In plaats daarvan zal waarschijnlijk worden gekozen voor het model dat ook al gebruikt wordt voor het Russische contingent in Bosnië, waarbij de Russische troepen formeel niet onder NAVO-bevel staan, maar hun taken wel met de NAVO-commandanten coördineren.

De Joegoslaven zouden graag zien dat de Russen een zo groot mogelijk contingent sturen, omdat ze meer bescherming verwachten van hun Slavische broeders dan van de NAVO. In Moskou wordt gesproken over een bijdrage van liefst 10 duizend man, maar dat is volgens westerse waarnemers niet realistisch. Moskou heeft er domweg het geld niet voor een zo grote troepenmacht op de been te brengen.

Naar verluidt willen de Joegoslaven ook dat de Russische troepen in de aan Servië grenzende delen worden gelegerd, waar de meeste Serviërs wonen en de meeste Servische kerken en monumenten staan. Maar dat stuit op bezwaren van de westerse landen, die bang zijn dat dat op een feitelijke opdeling van Kosovo zal neerkomen. Joegoslavië zou uitstel van executie kunnen krijgen, als China zijn veto in de Veiligheidsraad gebruikt om de resolutie alsnog te torpederen.

Rusland koos toch weer voor compromis

Maar president Clinton sprak gisteren de verwachting uit dat er geen problemen zullen rijzen in de Veiligheidsraad.

Rusland en China hebben laten weten dat zij niet bereid zijn te stemmen over de resolutie, voordat er een einde is gekomen aan de NAVO-bombardementen op Joegoslavië. Daarentegen vinden de NAVO-landen dat de bombardementen pas kunnen stoppen, als Joegoslavië zijn troepen uit Kosovo terugtrekt.

Het lijkt erop dat ook daar nu een oplossing voor is gevonden. In de resolutie wordt met geen woord over de bombardementen gesproken, maar de Britse minister van Buitenlandse Zaken, Robin Cook, liet gisteren weten dat de NAVO bereid is de bombardementen vóór de stemming in de V-Raad te staken. Voorwaarde is dat de Joegoslavische troepen zich beginnen terug te trekken.

De bedoeling is dat de Veiligheidsraad de resolutie dan meteen aanneemt, zodat de vredesoperatie kan beginnen. Aangezien het nog wel enige tijd zal duren voordat Rusland klaar is om troepen te sturen, komt het er in feite op neer dat de NAVO dan als eerste binnentrekt.

Alles hangt nu af van hoe de Serviërs zich zullen opstellen bij de militaire onderhandelingen in Macedonië. Die liepen dit weekeinde vast omdat zij allerlei eisen stelden die voor de NAVO onaanvaardbaar waren.

De Serviërs maken zich vooral ongerust dat er een vacuüm ontstaat na het vertrek van hun troepen. Maar de NAVO heeft beloofd dat het UCK meteen zal worden ontwapend.

De Serviërs wilden dat er rond de 11 duizend Servische politieagenten zouden achterblijven om de Servische burgers te beschermen. Ook die wens zullen ze nu moeten inslikken: in de resolutie wordt het vertrek van alle troepen geëist.

De Serviërs stelden ook als eis dat alleen mensen terug mogen, die kunnen bewijzen dat ze in Kosovo hebben gewoond. Maar dat was voor de NAVO volstrekt onaanvaardbaar, aangezien veel Kosovaren hun documenten moesten afgeven voordat ze werden verjaagd. De ontwerp-resolutie bepaalt dat iedereen met VN-papieren terug mag.

Belangrijkste punten uit resolutie

- **De VN erkennen de soevereine en territoriale integriteit van Joegoslavië. De VS tekenen daarbij aan dat ze de deur naar onafhankelijkheid voor Kosovaren niet volledig willen sluiten. Kosovo wordt een territorium onder VN-mandaat voor zolang Washington dat verkiest.**
- **De Kosovo-Albanezen krijgen substantiële autonomie. Er zal nog een 'politiek proces' worden ontwikkeld om Kosovo's toekomstige status te bepalen. De resolutie verwijst ook naar Rambouillet, waar besloten werd de status na drie jaar te evalueren.**
- **Het Kosovo-conflict wordt omschreven als een bedreiging voor de internationale vrede en veiligheid, hetgeen interventie rechtvaardigt.**
- **Volledige terugtrekking van de Joegoslavische troepen, waarna een 'nog overeen te komen' aantal later mag terugkeren.**
- **De rol van de NAVO binnen de vredesmacht blijft op aandringen van Rusland geformuleerd als 'substantiële NAVO participatie'. De vredesmacht zal onder 'eenduidig commando en controle' staan, en zal geregeld rapporteren aan de secretaris-generaal van de VN.**
- **De resolutie laat onbeantwoord hoe binnen de vredesmacht de Russische troepen zich zullen verhouden tot de NAVO. De Russen willen een aparte commandostructuur, maar de NAVO is bang dat dit zal leiden tot opdeling van Kosovo.**
- **Een speciale VN-gezant zal controle krijgen over het ambtenarenapparaat, hetgeen voorziet in de sterke rol voor de VN, waar Rusland en andere niet-NAVO-landen om hadden verzocht.**
- **De vredesmacht is verantwoordelijk voor de grenscontrole, Joegoslavische troepen mogen aanwezig blijven op de belangrijkste grensovergangen. De VN-administratie krijgt de leiding over de terugkeer van de vluchtelingen.**
- **De resolutie eist volledige medewerking met het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag, dat president Milosevic heeft aangeklaagd wegens oorlogsmisdaden.**

Columnisme en oorlog lenen zich niet voor nuance

De NAVO-bombardementen op Servië zijn uitgelopen op een columnistenoorlog waarin Jan Mulder het voorlopig laatste schot afvuurde. ***Martin Sommer*** *noteert stemmingmakerij bij de tegenstanders, gevoelens van morele suprioriteit en nauw verholen anti-Amerikanisme.*

MET de bijdrage van Jan Mulder in de krant van zaterdag bereikte het peil van de Nederlandse columnistenoorlog over Kosovo een stralend hoogtepunt. Welk verband Mulders stukje hield met de Joegoslavische crisis werd ook na drievoudige lezing niet duidelijk. Wel begreep ik dat hij tijdens een dineetje aan tafel had gezeten met een collega, die daar niks gezegd had. Niks zeggen, dat is verdacht.

Dezelfde collega, Anet Bleich, leest veel. Begrijpelijk bezwaar, in de belevingswereld van Mulder. En ze gebruikt moeilijke woorden van het genre 'machthebbers' en 'scenario'. *Quod erat demonstrandum:* haar standpunt over Kosovo kan niet deugen.

Als het daarbij gebleven was, soit. Maar Mulder is niet de enige stukjesschrijver die vindt dat de oplossing van het penibele Joegoslavische probleem vooral dankzij stemmingmakerij dichter bij een oplossing komt.

Dorien Pessers denkt de fouten van de NAVO-strategie vooral te bestrijden met een bommentapijt aan invectieven. 'Dolle waanzin', 'verblind rationalisme', 'destructiedrang van de NAVO', 'allesvernietigende macht met corrumperende effecten', 'trouwste Navo-knechten', 'grootste militaire blunder van de eeuw', 'pathetische brulaap Tony Blèr'.

Rob Vreeken (Splinters) probeerde het met puntige *lijstjes* van 'kosten' en 'baten'. Tegenover de achttien opgesomde 'kosten' van de NAVO-acties stond welgeteld één 'baat', te weten: 'NAVO voorkomt gezichtsverlies'. Hoort dit bij de afdeling Leuk, of is het demagogie in een jasje?

Stephan Sanders maakte kritiek al van tevoren onschadelijk door zijn eigen column 'pathetisch en onverantwoord' te noemen. Slim, want veel meer was zijn lijstje inderdaad niet. Jawel, weer een lijstje, van de deelnemers aan het Kosovo-debat ditmaal, waarin hun standpunt met hun etnische achtergrond werd verbonden. Een even suggestieve als weinig verheffende bijdrage.

Columnisme heeft met oorlog gemeen dat het zich weinig leent voor nuances. Dat zij zo, maar het ontslaat de korte-baanmeningvormers niet van de verantwoordelijkheid over de boodschap die ze uitdragen. En die is vooral bij de tegenstanders van de Kosovo-oorlog verbazingwekkend plat.

Volgens Pessers moet zij het in de 'vuile columnistenoorlog' opnemen tegen aanhangers van NAVO-ingrijpen die zichzelf morele helden wanen, omdat ze tegen Milosevic zijn. 'En wie tegen de NAVO-oorlog is, is voor Milosevic en dus een morele lafaard.'

Desondanks durven Pessers en haar eenzame medestrijders op te roeien tegen de stroom van de domme goegemeente. Met andere woorden: de tegenstanders van de oorlog zijn in werkelijkheid moreel verre superieur aan de bommengooiers.

Zo wordt op hoge toon genoegdoening geëist voor de 'barbaarse bombardementen' (Marcel van Dam), een toon die nogal contrasteert met de vergeetachtigheid over hetgeen zich de afgelopen tien jaar in Joegoslavië heeft afgespeeld. Tien jaar van etnische zuiveringen, tweehonderdduizend dode Bosniërs en een veelvoud aan vluchtelingen, waaraan de tegenstanders van 'Allied force' tot eind maart niet of nauwelijks een letter hebben vuilgemaakt.

Je moet een blind paard zijn om niet te zien dat er grote fouten zijn gemaakt door de NAVO. Die zijn, terecht, breed uitgemeten. Fouten of niet, Allied Force blijft het sluitstuk van tien jaar vergeefse pogingen Milosevic tot rede te brengen. In die tijd is het hele klavier, van VN-resoluties tot ongewapende waarnemers, bespeeld. Het heeft niet geholpen.

Maar de eenvoudige vraag wat er dan wél had moeten gebeuren, is door de antibom-columnisten niet opgeworpen en zeker niet beantwoord. Niet voor en niet na Rambouillet. Misschien kan dat ook wel niet, als je gecompliceerde kwesties moet terugbrengen tot een lijstje of vierhonderd stamelende woorden op de voorpagina.

Waar het Pessers, Mulder en in mindere mate Van Dam in werkelijkheid om te doen is, weet ik niet. Maar ik heb wel een vermoeden. Achter de oorlog in Joegoslavië richt de agressie zich tegen Amerika.

De eerste bom op Belgrado was nog niet gevallen of Pessers schreef dat 'Europa machteloos achter de gewelddadige strategie van Amerika aanloopt'. Van Dam meende dat de NAVO-aanvallen gaandeweg zijn gedegradeerd tot 'gewone terreurbombardementen, moreel niet te onderscheiden van de terreurbombardementen op Noord-Vietnam'.

Dat zijn bekende geluiden, echo's van de jaren zeventig waarvan de niet verwerkte linkse sentimenten misschien een uitweg moeten vinden, of van de verloren strijd tegen de plaatsing van de kruisraketten.

Feitelijk slaat de voorstelling van zaken waarin sprake is van 'Clinton en zijn Europese vazallen' (Pessers) de plank volledig mis.

Een van de redenen waarom de uitvoering van deze oorlog zo jammerlijk mislukte, was juist dat de Amerikanen alleen na langdurig tegenstribbelen bereid waren mee te doen. De Europese regeringsleiders vonden dat het hoog tijd was om zelf een Europese crisis op te lossen, maar het ontbrak ze aan de 'big stick' om hun argumenten kracht bij te zetten. Die moesten de Amerikanen, *nolens volens,* leveren.

Jammer voor de feiten, maar daar kan het columnisme geen rekening mee houden. Zelf bekijk ik dit toneel vanuit Frankrijk, waar ook een stevig robbertje wordt gedebatteerd over nut en nadeel van deze oorlog. Anti-Amerikanisme, anti-NAVO-sentimenten: ze lusten er in Frankrijk wel pap van.

Maar het zal je in Parijs beslist niet overkomen dat je op de voorpagina van je eigen krant wordt gediskwalificeerd, omdat je boeken hebt gelezen en moeilijke woorden als 'machthebbers' en 'scenario' gebruikt.

Martin Sommer is correspondent van *de Volkskrant* in Parijs.

de Volkskrant

Naar de V-Raad

9-6-99

HET OPTIMISME over de naderende vrede in Kosovo is terug. Het had dit weekend een forse deuk opgelopen, nadat besprekingen tussen NAVO- en Joegoslavische militairen over terugtrekking van de Joegoslaven uit Kosovo waren mislukt.

Uit Brussel klonk daarop dreigende taal over het weer opvoeren van de bombardementen op Servië, terwijl het overleg van de G-8 (westerse industriemachten plus Rusland) over een ontwerp-Veiligheidsraadsresolutie moeizaam verliep. Even leek het alsof het vorige week door Belgrado met frisse tegenzin geslikte vredesplan alsnog zou sneuvelen in het vuur van een prestigestrijd.

Dat gevaar is aanzienlijk kleiner geworden nu de ministers van Buitenlandse Zaken van de G-8 het eens zijn geworden over de tekst van een resolutie die al bij de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties is ingediend.

De resolutie is vrijwel identiek met het plan Tsjernomyrdin/Athisaari en voorziet in de terugtrekking van de Servische veiligheidstroepen uit Kosovo, de komst van een robuuste internationale vredesmacht en de terugkeer van de Kosovaarse vluchtelingen. Kosovo krijgt tijdelijk een internationaal bestuur, maar blijft *de jure* deel uitmaken van Servië en Joegoslavië.

Het tot stand komen van de resolutie betekent dat de druk op Belgrado om te buigen voor de wil van de internationale gemeenschap maximaal is opgevoerd. Van groot belang is ook dat het Westen en Rusland, ondanks verschil van mening over het door de NAVO toegepaste geweld, willen samenwerken bij het uitvoeren van de vredesmissie in Kosovo.

Hoe die samenwerking precies vorm moet krijgen, is nog steeds niet helemaal geregeld (de Russische militairen willen niet onder NAVO-commando opereren), maar de vaste wil om eruit te komen is door de G-8 resolutie bevestigd.

De twijfel van de Russen of ze niet onder het NAVO-juk dreigden door te gaan, inspireerde Belgrado tot de jongste poging het akkoord te traineren en te kijken of Moskou en de NAVO niet verder uiteen konden worden gespeeld. Die poging is mislukt en dat biedt hoop dat Belgrado de realiteit onder ogen zal zien en een begin maakt met de terugtrekking uit Kosovo.

Het laatste losse eindje betreft de volgorde van de stappen richting vrede. Eerst Servische terugtrekking dan stopzetting van bombardementen en resolutie, zegt de NAVO. Eerst moet de Veiligheidsraad spreken, dan kunnen we aan terugtrekken denken, was tot nu toe het standpunt van Belgrado. We kunnen de resolutie pas aannemen, als de bombardementen zijn gestaakt, aldus Moskou (en sterker nog Peking).

Hopelijk wordt ook hier het verlossende woord snel gesproken. Want dit meningsverschil – een bizar soort elkaar vliegen afvangen – is het niet waard dat de oorlog ook maar één dag langer wordt gerekt.

NAVO hervat overleg met Joegoslavië over aftocht

9-6-99

Van onze correspondenten
Geert-Jan Bogaerts
Bert Lanting

BRUSSEL/WASHINGTON

De NAVO en Joegoslavië hebben gisteravond in Macedonië het overleg over de terugtrekking van Joegoslavische troepen uit Kosovo hervat. De besprekingen kwamen op gang nadat eerder op de dag het Westen en Rusland het eens waren geworden over een resolutie van de Veiligheidsraad, waarin de stationering van een buitenlandse vredesmacht in Kosovo wordt geregeld.

De leden van de Veiligheidsraad bogen zich gisteren al over de tekst, maar het beraad werd na anderhalf uur opgeschort. De Chinese vertegenwoordiger bij de VN, Shen Guofang, zei dat zijn land nog 'enige problemen' met de resolutie heeft.

China zit vooral met het gebruik van geweld en de verwijzing naar het Joegoslavië-Tribunaal dat president Milosevic onlangs aanklaagde. China kan zijn veto uitspreken over de resolutie, maar volgens Witte-Huiswoordvoerder Joe Lockhart is dat niet waarschijnlijk.

Het akkoord tussen Rusland en het Westen drijft Joegoslavië verder in een hoek waarin het volgens zegslieden bij de NAVO weinig anders meer kan 'dan eindelijk ophouden met tijdrekken'. Volgens deze zegslieden is dat ook de reden waarom Joegoslavië gisteravond vroeg om hervatting van het overleg.

Ondanks dit NAVO-optimisme moeten er nog wel wat details worden geregeld voordat het tot een uitvoering van de resolutie kan komen. Zo is nog steeds niet volledig duidelijk of en onder welke voorwaarden Rusland zal meedoen in de vredesmacht. De Russische minister Ivanov zei dat 'de technische details nog verder uitgewerkt moeten worden'.

Toch is het belangrijkste obstakel voor een vredesregeling nu uit de weg. Een groot deel van de dag overlegden de ministers van Buitenlandse Zaken van de zeven belangrijkste industrielanden plus Rusland (de G-8) op de Petersberg bij Bonn over de volgorde waarin de verschillende fases van de vredesregeling elkaar moeten opvolgen. Aan het begin van de middag legde de Russische minister Ivanov zijn collega's een nieuw voorstel uit Moskou voor, dat de basis werd voor de resolutie.

Volgens dit voorstel moet er eerst een militair-technische overeenkomst tot stand komen tussen de NAVO en Joegoslavië. Daarin moet de terugtrekking van de Servische troepen uit Kosovo worden geregeld. Zodra Belgrado een begin heeft gemaakt met die aftocht, houdt de NAVO op met haar luchtaanvallen. Dan is de weg vrij voor het aannemen van de VN-resolutie, waarna de vredesmacht Kosovo kan binnentrekken.

De Amerikaanse minister Albright zei na afloop van het G-8-overleg dat de NAVO de kern zal vormen van de troepenmacht. Overigens wordt de alliantie niet met name genoemd in de resolutie zelf, maar in een annex. Ivanov hield zich op de vlakte. 'Alle aspecten die samenhangen met de internationale aanwezigheid moeten nog verder besproken worden. We willen de Russische deelname niet nu al vastleggen.'

Onduidelijk is hoe snel de procedure zal verlopen. 'Dat hangt nu toch grotendeels af van Belgrado', zei de Britse minister Cook. Als de Joegoslavische troepen beginnen zich terug te trekken, kan de stopzetting van de luchtaanvallen en de aanvaarding van de resolutie een kwestie van uren zijn, zeggen diplomaten.

Pagina 5: Servisch dwarsliggen heeft weinig effect
Pagina 9: Commentaar

Boven de Joegoslavische industriestad Pancevo stijgen dikke rookwolken op. Na een NAVO-bombardement dinsdagochtend stond de hele dag een van de grootste olieraffinaderijen van Joegoslavië in brand. FOTO AP

KEULEN – De ministers van buitenlandse zaken van de zeven belangrijkste industrielanden en Rusland (G8) zijn het eens geworden over een VN-ontwerpresolutie voor Kosovo.

De VN-Veiligheidsraad heeft gisteren ruim een uur over het voorstel gedebatteerd en gaat daarmee vandaag door. Na twaalf uur vergaderen, verspreid over twee dagen, meldde de Duitse minister van buitenlandse zaken Joschka Fischer in Keulen de doorbraak.

De vijf pagina's tellende resolutie moet een einde maken aan het geweld in Joegoslavië en de weg banen voor de legering van een internationale vredesmacht in Kosovo (KFOR). Ook moet de resolutie leiden tot beëindiging van de Navo-bombardementen en de terugkeer van de vluchtelingen. Basis van de overeenkomst is het vredesplan dat de gezanten Ahtisaari (Europese Unie) en Tsjernomirdin (Rusland) vorige week met Belgrado overeenkwamen.

Na die overeenkomst leverden militaire besprekingen tussen de Navo en Joegoslavië over de terugtrekking van het Joegoslavische leger uit Kosovo niets op. Volgens de Navo wilde Joegoslavië tijd rekken. Maar Joegoslavië zei dat met met Ahtisaari en Tsjernomirdin was overeengekomen dat er een VN-resolutie zou komen.

Over de samenstelling en de commandostructuur van de vredesmacht in Kosovo bestaat nog steeds onenigheid tussen de VS en Rusland. In een appendix van de resolutie staat dat de Navo de leiding heeft. Dat zei ook de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken Albright.

Maar volgens Albrights Russische collega Ivanov moeten de militaire aspecten nog nader worden uitgewerkt in de resolutie. Tegelijk benadrukte Ivanov tevreden te zijn met het resultaat. De Amerikaanse president Clinton verwacht dat de Russische deelnemers aan KFOR niet onder Navo-commando zullen staan. Clinton trok een vergelijking met Bosnië, waar 1 300 Russische militairen samenwerken met SFOR, de Navo-vredesmacht, maar niet onder bevel staan van haar Amerikaanse commandant.

China heeft problemen met de resolutie. Aan het begin van de zitting herhaalde de Chinese VN-ambassadeur Guofang de eis dat eerst de bombardementen moeten ophouden, voor het voorstel kan worden uitgevoerd. Als een van de vijf permanente leden van de Veiligheidsraad heeft China een vetorecht. Hoewel de Navo blij is met de Keulse overeenkomst, zal ze de bombardementen op Joegoslavië niet meteen staken. De alliantie hoopt die voor morgen te beëindigen, maar volgens de resolutie moeten eerst de militair-technische gesprekken tussen de Joegoslavische legerleiding en Navo-generaal Jackson zijn afgerond. Als alle Servische troepen zich binnen veertien dagen hebben teruggetrokken uit Kosovo, kan KFOR zich in die twee weken daar vestigen.

Navo-militairen en Joegoslavische collega's praatten gisteren in Macedonië verder over de terugtrekking. De Navo verwacht dat Joegoslavië alsnog het Navo-plan, dat het maandag afwees, geheel zal aanvaarden. In afwachting daarvan gingen het bombarderen

Afgemarcheerd

Britse militairen die deel uitmaken van de internationale vredesmacht die in Macedonië wordt opgebouwd, keren terug naar hun kamp. In afwachting van hun vertrek naar Kosovo werden ze gisteren toegesproken door minister van defensie George Robertson. FOTO REUTERS

Pessimisme over vrede

Ze dromen in Nederland van de terugkeer naar hun land, maar geloven er steeds minder in

Kosovaarse vluchtelingen

Van onze correspondent

STRAND HORST – De eerste vijf jaar gaat Natura Kazagigi zeker niet terug naar Kosovo. „Ik wil de Nederlandse taal leren en hier een baan vinden. We hebben in Kosovo toch niets om naar terug te gaan."

De Kosovaarse vluchtelingen in het opvangcentrum op Strand Horst bij Ermelo volgen het nieuws over de onderhandelingen tussen de Navo en het Joegoslavische leger op de voet. Hoezeer ze ook hopen ooit in Kosovo terug te keren, op dit moment overheersen pessimisme en cynisme over een vreedzame en duurzame oplossing. „Met Milosevic is geen oplossing mogelijk. We geloven het niet meer", zegt de 24-jarige Natura fel. Ze is twee weken geleden met man, zoontje en ouders overgebracht van het vluchtelingenkamp Stankovac in Macedonië naar Nederland.

Haar verhaal staat model voor dat van honderdduizenden andere vluchtelingen: uit huis verjaagd door paramilitaire troepen, het huis leeggeroofd en waarschijnlijk platgebrand en met wat schamele bezittingen op de vlucht voor het Servische geweld. „Alles in Kosovo is vernield, huizen en winkels. We zijn bang dat de Serviërs overal mijnen achterlaten om nog meer slachtoffers te maken. Als er ook maar één Serviër in Kosovo achterblijft, is dat de kiem voor een nieuwe oorlog."

In het tentenkamp tussen de A28 en het Nuldernauw verblijven nu 900 Kosovaren, circa een kwart van de vluchtelingen die Nederland opneemt. Zes weken geleden kwam hier de eerste groep, die inmiddels is overgeplaatst naar het AZC in Markelo. Dat biedt weer ruimte voor mensen als Bekim (32), maandag aangekomen met vrouw en twee kinderen en nog 124 vluchtelingen.

„Ik hoop dat er heel snel een oplossing komt. Dan gaan we zo snel mogelijk terug. Ik hoorde net van een oom dat ze ons huis geplunderd hebben. Paramilitaire troepen branden nog steeds huizen plat." Riad Durguti: „Milosevic heeft te veel mensen gedood om hem nog te kunnen vertrouwen. Op hetzelfde moment dat ze over vrede zitten praten, worden in Kosovo mensen vermoord."

Zo goed en zo kwaad als het gaat, raken vluchtelingen op Strand Horst ingeburgerd. Een meisje kust twee Nederlandse vrijwilligsters gedag die 's ochtends in de speeltent hebben geholpen. De door vluchtelingen opgezette school is nog aan de gang. Vluchtelingen helpen in de keuken, de eetzaal en de huishouding en springen zonodig in als vertaler.

Naar omstandigheden is de sfeer redelijk ontspannen. De verveling vertaalt zich in grote nieuwsgierigheid. Er hoeft op het kampterrein maar iets afwijkends te gebeuren, of er staan direct veel mensen bij. De fietsenmaker die nog iets probeert te maken van de afgetrapte fietsen (een gift van de plaatselijke Rotaryclub) heeft een heel publiek om zich heen.

De Kosovaren mogen met een 'voorlopige vergunning tot verblijf' in elk geval een jaar in Nederland blijven. Vluchtelingenwerk Ermelo verwacht dat velen die termijn wel nodig zullen hebben om op verhaal te komen, zoekgeraakte familieleden op te sporen en de verzekering te krijgen dat het veilig is om naar Kosovo terug te keren. „Dan gaan ze onmiddellijk terug, al moeten ze ook daar misschien wel in een tent verblijven", hoort vrijwilligster Stella Schouten van de vluchtelingen op het spreekuur van Vluchtelingenwerk. Van een omslag in de sfeer sinds het begin van de vredesbesprekingen is volgens haar weinig te merken.

„Mensen zijn met hun hoofd bij familieleden die nog in Macedonië of Albanië zijn. Ze zijn zeer sceptisch, hebben totaal geen vertrouwen in Milosevic en dus ook niet in een vredesakkoord op korte termijn." Het spreekuur van Vluchtelingenwerk wordt nog steeds druk bezocht. Vluchtelingen kunnen de gegevens van familieleden in Macedonië of Albanië opgeven met het verzoek hen naar Nederland over te plaatsen. Schouten: „Vorige week had ik een vrouwtje van 99 jaar tegenover me zitten. Dan gaat er wel wat door je heen. Ze heeft haar hele leven in dezelfde boerderij gewoond en dan zit ze ineens hier, ontheemd en ontredderd."

In de eetzaal razen de stofzuigers. Fatos, een 19-jarige rechtenstudent uit Pristina, kijkt het van een afstandje aan. Als zovelen weet hij niet wat de toekomst brengt en of het om weken, maanden of jaren gaat. „We hopen terug te gaan naar Kosovo, heel graag. Ik wil hier niet blijven. Nederland is een mooi en schoon land, maar je wilt toch liever in je eigen land wonen, hoe primitief dat ook zal zijn. We hebben wel hulp en geld nodig om ons huis en ons land weer op te bouwen. Ik hoop dat Europa ons daarbij wil helpen."

Nederland stuurt 2050 soldaten

Eerste eenheden mogelijk al binnen enkele dagen in Kosovo

Vredesmacht

DEN HAAG – Nederland levert 2050 militairen voor de vredesmacht KFOR (Kosovo Force) die de vrede in Kosovo moet waarborgen en moet zorgen dat de ruim 900 000 vluchtelingen kunnen terugkeren. De eerste eenheden van de vredesmacht (onder wie Nederlandse) zullen mogelijk al binnen enkele dagen Kosovo binnentrekken.

Dat hebben de ministers De Grave (Defensie) en Van Aartsen (Buitenlandse Zaken) gisteren aan de Tweede Kamer gemeld. KFOR trekt Kosovo binnen, zodra er een Militair Technisch Akkoord is met Belgrado over de terugtrekking van de Joegoslavische eenheden uit Kosovo. Ook moet een akkoord tussen de G8 (zeven rijkste industrielanden plus Rusland) en Joegoslavië door de VN-veiligheidsraad zijn omgezet in een resolutie. De Tweede Kamer zal pas daarna officiële toestemming geven voor de Nederlandse inzet.

De Nederlandse bijdrage bedraagt 5 procent van de totale omvang van KFOR, 48 000 militairen. De Nederlandse eenheden komen onder commando van de Duitse brigadecommandant en zullen opereren in het zuiden van Kosovo. De Nederlandse bijdrage betreft een afdeling veldartillerie van ongeveer achthonderd man, een samengestelde genie- en humanitaire eenheid en enkele ondersteunende eenheden. De Grave en Van Aartsen gaan ervan uit dat de uitzending naar Kosovo „langere tijd zal moeten worden volgehouden".

Twee elementen van de uitzending zijn al bij de grens van Kosovo en Macedonië gestationeerd. Dat zijn een vuurmondpeloton (vijf stukken geschut en 140 militairen) en een mortieropsporingsradarbatterij (drie radars en 25 militairen). Overig materieel komt op 17 juni aan in Macedonië. De kosten voor de afdeling veldartillerie (800 man) bedragen ongeveer 90 miljoen gulden voor de periode van een jaar.

De samengestelde genie- en humanitaire eenheid bestaat uit in totaal ongeveer 1250 manschappen. Het gaat hier om transport, pantsergenie, constructiegenie, beveiliging en algemene ondersteuning. Deze eenheden zullen medio juli in de regio arriveren.

Ook de drie Chinook-transporthelikopters en vier lichte verkenningshelikopters die nu in Albanië werkzaam zijn, zullen voor KFOR worden ingezet. Bovendien gaat er een peloton 'groene' marechaussee (dertig militairen) naar Kosovo voor het uitvoeren van verkeersbegeleidingstaken. De kosten van genie en humanitaire hulp bedragen 138 miljoen gulden per jaar. Minister De Grave meldde de Kamer dat de Nederlandse bijdrage aan KFOR „zeker een jaar is vol te houden. Daarna kan hopelijk de veldartillerie worden vervangen door een infanteriebataljon en gaan we over een geleidelijke afbouw naar civiele taken."

De Grave gaf toe dat Nederland met militairen in Bosnië, Albanië, Griekenland en in de Westelijke Sahara met KFOR wel „aan de taken en mogelijkheden zit."

Fotoklein met 16 vakzaken altijd bij u in de buurt!
KLEIN IN PRIJS, GROOT IN SERVICE
Foto Klein
Foto
Video
Audio
KTV
Telecom
• ZOETERMEER - Promenade 156 • SCHIEDAM - Centrum: Hoogstraat 44 • GOUDA - Centrum: Markt 63 - Lekkerbeng 39
WESTVLIERKERK A/D IJSSEL - Overstede 19 • ROTTERDAM - Centrum: Karel Doormanstraat 333 - Oosterbek: Fodelsterstraat 43 - Schiedoek: Pippelweg 109
- Uitsteenoek: Kleiterswaard 40 • HOOGVLIET - Blumendaal 916 • SPIJKENISSE - Centrum: Stadhuisplassage 11 - 't Plateau 27
• OUD-BEIJERLAND - Oost-Voorstraat 14 • KLAASWAAL - Maanderij 22 • NIJMANSDORP - Voorstraat 51 • MIDDELHARNIS - Zandpad 8

aanbiedingen geldig zolang de voorraad strekt. Alle voorgaande aanbiedingen komen hiermede te vervallen. U dient een geldige legitimatie
der dan 1 maand. Voor een zakelijke aansluiting dient u een Kvk-uittreksel te overhandigen, niet ouder dan 12 maanden met bijbehorende
d maken door middel van een machtiging. 'Vraag naar de voorwaarden in de winkel. Prijzen zijn vanaf prijzen. " Abonnement 1e jaar: 1

ACCU'S, APK, BANDEN, OLIE
VEILIG • V
PUUR VAKWERK
Onze remspecialisten
monteren alle rem-
onderdelen volgens
fabrieksinstructies.
het gaat immers om
uw veiligheid.
KW
OP ALLE ONDE
• END
17.30 uur
FSPRAAK.
de
tie!
INCL.
EN BTW.
PER SET

Omringd door NAVO-soldaten gaat generaal Sir Mike Jackson op weg naar de besprekingen tussen de NAVO en het Joegoslavische leger over een staakt-het-vuren. De onderhandelingen, die afgelopen weekeinde mislukten, werden gisteravond hervat, nadat Rusland en de westerse landen (G8) het eens waren geworden over een VN-ontwerpresolutie.
Foto Laszlo Balogh/Reuter

'Bij het afscheid is er de omhelzing'

Vervolg van pagina 1

Geheim overleg

9-6-99

Eerder op de dag zijn alle gasten door de Macedonische politie dringend verzocht het café te verlaten. Slechts eigenaar Marian Timsjefski (27), zijn personeel, twee 'familieleden' en de Macedonische belastinginspecteur mogen blijven zitten. De aanwezige fotograaf van het Algemeen Dagblad wordt weggestuurd en ook de overige journalisten buiten het café worden op ruime afstand en uit het zicht van het pand gebracht.
Binnen tien minuten is het café omgeven door militairen uit Engeland, de VS, Frankrijk en Duitsland. Even later komen de eerste stafleden uit Skopje aanrijden in jeeps. Generaal Burds bestelt koffie voor hem en de Amerikaanse gezant en excuseert zich tegenover Timsjefski voor de overlast. „We willen ervoor betalen", stelt hij voor, maar de cafébaas wijst dit van de hand. Net als de vorige vijf ontmoetingen in zijn café heeft hij slechts één antwoord. „Zet nu maar een handtekening onder dat akkoord."

Na een half uur parkeert de Joegoslavische delegatie de wagens voor de deur. Dan nemen de staven van generaals, diplomaten en militaire attaché's van Fogelsong en Vujevic in een zaaltje achter de harmonica-deur plaats. Onder drie moderne aquarellen praten ze opnieuw over de laatste hobbels in het akkoord.
Door een etensluikje in de keuken is de ontspanning op de gezichten te lezen. Een Finse afgezant bladert door de zes pagina's dikke 'overeenkomst'. Generaal Burds wil nog een koffie en Vujevic zit buiten aan de telefoon met Belgrado. Soldaten houden voor en achter het gebouw de omgeving in de gaten, zo is vanuit het toiletraam te zien.
Timsjefski bevestigt dat deze ontspannen sfeer ook heerste bij de vorige ontmoetingen. „Alsof ze het over een voetbalwedstrijd hebben. Heel amicaal, allemaal. Bij het afscheid omhelzen ze elkaar zelfs."

Er was slechts één moment volgens Timsjefski en enkele andere getuigen, waarop het mis dreigde te gaan. Een paar uur nadat Jackson en Vujovic zondagnacht aan de wereldpers hadden verteld dat de onderhandelingen waren mislukt, ontmoetten Vujovic en Fogelsong elkaar alweer bij Roma-Parigi. Timsjefski: „Plotseling begon Vujovic tegen Fogelsong te schreeuwen dat hij het niet pikte dat er nieuwe eisen werden gesteld. 'Wie denk je wel dat je bent' schreeuwde hij drie keer achter elkaar."
De ruzie, na de ultra-korte nacht, werd bijgelegd en de overige bijeenkomsten verliepen 'meer dan gemoedelijk', aldus de café-eigenaar. „Een van de Servische onderhandelaars vertelde me dat ze hier net zolang zouden terugkomen tot de handtekeningen zijn gezet."

Tsjernomyrdin wikt en Ivanov slikt

Door onze correspondent Peter d'Hamecourt

Moskou - Het Russische persbureau Interfax was gistermiddag even de weg kwijt. Het meldde dat minister van Buitenlandse Zaken Ivanov Keulen zou verlaten voor 'consultaties' in Moskou. Het bericht werd haastig ingetrokken. Ivanov kon het kennelijk af met telefonisch overleg. Moskou kon zich vinden in de tekst van de VN-resolutie, zoals die door de ministers van de G8 was opgesteld.
Het foutje van Interfax is het agentschap niet kwalijk te nemen. Sinds de speciale vertegenwoordiger voor Kosovo, Tsjernomyrdin, op het toneel verscheen om het onverzoenlijke te verzoenen was het politieke toneel in Moskou in de greep van de verwarring. Dat gebeurt vaker, aangezien president Jeltsin niet altijd bereikbaar is als ondergeschikten hem nodig hebben voor overleg.

Maandagavond zou de president bijvoorbeeld niet beschikbaar zijn geweest voor Ivanov. De president sliep en kon niet voor een telefoontje worden gestoord. Het Kremlin ontkent deze versie, maar hetzelfde overkwam Tsjernomyrdin vorige week, voordat hij met de Finse president Athisaari naar Belgrado zou vliegen om president Milosevic een slikken-of-stikken-vredesplan voor te leggen.
Tsjernomyrdin wilde nog rugdekking hebben van het Kremlin, maar Jeltsin was niet zo snel te vinden. Wilden de vliegtuigen van de onderhandelaars echter voor het donker in Belgrado zijn, dan was verder uitstel uit den boze. Daarop gaf Tsjernomyrdin zichzelf maar het mandaat Milosevic voor het blok te zetten.
Minister Ivanov, de generaals van de generale staf en de linkse oppositie waren in het weekeinde furieus over Tsjernomyrdins 'uitverkoop van Joegoslavië aan het Westen'. Ivanov zou daarom bij het G8-overleg wat stevige correcties aanbrengen in het vredesplan. Het is hem niet gelukt. Ruslands positie is te zwak om fundamenteel dwars te liggen tegenover het Westen.
De drie laatste punten waarover Rusland strijd wilde leveren waren het moment waarop de bombardementen worden beëindigd (vóór het aannemen van een VN-resolutie), de samenstelling van een vredesmacht (geen Russische troepen onder een NAVO-commando) en geen verwijzing in de VN-resolutie naar het VN-oorlogstribunaal in Den Haag.
Ivanov kreeg van Jeltsin te horen dat hij maar moest slikken. Dat gebeurde, nadat Jeltsin maandag een telefoongesprek had gevoerd met collega Clinton. Jeltsin wilde niet opnieuw herrie met het Westen, nu de twijfel over het verlenen van kredieten aan Rusland van het IMF en de Wereldbank steeds groter wordt. Het economisch belang van Rusland heeft zwaarder gewogen dan dat van een onbetrouwbare Slavische vriend.
Jeltsin sprak gisteren weer met Clinton, nadat het Kremlin zijn bezwaren had laten varen. Welke vorm van dankbaarheid zou Clinton in het vooruitzicht hebben gesteld? Geld? Niemand weet het.

Rusland wil een aanzienlijke militaire aanwezigheid in Kosovo. Te denken valt aan 10.000 man. Het is niet echt aannemelijk dat Moskou die miljoenenoperatie zelf kan opbrengen. De westerse partners zullen dat probleem moeten oplossen.
De Russische inspanningen van de afgelopen weken waren niet zonder betekenis. De Kosovocrisis is terug waar het volgens Moskou hoort te zijn, onder de jurisdictie van de VN. Een tweede zege voor Rusland is dat de Europese Unie is ingepeperd dat Europa zonder Rusland geen echt veiligheidsbeleid heeft.
Het Westen heeft ook weer geleerd van de Russische techniek van onderhandelen. Zo nam Tsjernomyrdin volgens media in Moskou zijn gesprekspartners Ahtisaari en Talbott (de Amerikaanse onderminister van Buitenlandse Zaken) mee naar de datsja van Jozef Stalin in Koentsevo, nu een regeringsresidentie in een buitenwijk van Moskou. Op die historische plek begon Tsjernomyrdin een tot de verbeelding sprekend rollenspel. Hij schoof een vierde stoel bij. „Dit is Milosevic. Laten we ons bij alles wat we doen realiseren hoe hij zal reageren. Hij moet ons plan tenslotte goedkeuren", aldus Tsjernomyrdin.

De drie onderhandelaars hebben in totaal 50 uur, afwisselend in Moskou, Helsinki en Bonn, met elkaar doorgebracht. De ministers waren er in Bonn en Keulen vervolgens na 12 uur uit. Een lege stoel voor Milosevic was niet meer nodig. Zijn rol was al uitgespeeld.

Stappenplan voor Kosovo

NU MEN HET eens is geworden over een VN-ontwerpresolutie, gaat aan de stationering van vredestroepen het volgende stappenplan vooraf:

De tekst van de ontwerpresolutie is naar het VN-hoofdkwartier in New York gestuurd, alsook naar officieren van de NAVO en Joegoslavië, die in Macedonië onderhandelen over de technische uitwerking van de Joegoslavische terugtocht uit Kosovo.

Het militair-technische akkoord wordt in overeenstemming gebracht met de tekst van de resolutie.

De VN-Veiligheidsraad legt de laatste hand aan de tekst en bereidt de aanname voor.

Daarna geschiedt het volgende in een 'snelle opeenvolging':
- **De generaals ondertekenen het militair-technische akkoord.**
- **De Servische strijdkrachten beginnen aan een waarneembare terugtocht.**
- **De luchtaanvallen worden (voorlopig) stopgezet.**
- **De Veiligheidsraad neemt de resolutie aan.**
- **De vredesmacht trekt Kosovo binnen.**

De luchtaanvallen worden na een volledige Joegoslavische aftocht definitief afgeblazen.

Ook vrede in Kosovo gaat miljarden kosten

Oorlogsschade

Bert Schampers

BRUSSEL – Volgens ruwe schattingen heeft de oorlog om Kosovo de Navo-landen tot dusver 15 miljard gulden gekost. Andere bronnen spreken van 19 miljard. Hoewel alle bondgenoten hun eigen deel daarvan ophoesten, loopt de rekening voor de Amerikanen, Britten en Fransen toch het snelst op. Van de inmiddels meer dan 31 000 vluchten, namen de Amerikanen het gros voor hun rekening.

Wie opdraait voor de kosten van de geplande vredesmacht, is nog onzeker. De langdurige stationering van vredestroepen in Kosovo kan uiteindelijk duurder uitvallen dan de prijs van tien of elf weken bombarderen.

Het Amerikaanse Congres heeft becijferd dat een troepenmacht van 27 000 man in Kosovo 5,1 miljard gulden per jaar kost. De Navo schat nu echter dat 50 000 militairen nodig zijn om toe te zien van de vrede.

Het feit dat de Russen bezwaar aantekenen tegen een vredesoperatie onder Navo-commando, heeft volgens bronnen bij de alliantie onder meer te maken met het feit dat de deelnemende landen in dat geval zelf opdraaien voor de kosten. Als de VN de leiding neemt, krijgen de soldaten uit de gemeenschappelijke pot betaald.

Vredeshandhaving is maar één aspect van de wederopbouw. Het herstel van de civiele schade komt op het bord van de Europese Unie en de Wereldbank, die dit onderdeel coördineren.

Brussel zou volgens de nieuwe commissievoorzitter Prodi twaalf miljard zelf kunnen opbrengen.

Het Westen heeft alle belang bij de wederopbouw en stabiliteit. De scheepvaart op de Donau is onderbroken, de noord-zuidverbinding over de weg naar Griekenland is zwaar beschadigd. Naar verwachting zullen vooral Italiaanse en Griekse ondernemingen profiteren van de wederopbouw, vanwege oude economische banden met Joegoslavië.

Het Internationaal Monetair Fonds (IMF) concentreert zich op de economische schade die de omringende landen ondervinden. Zo is de bevolking van Albanië en Macedonië door de toestroom van vluchtelingen met respectievelijk 13 en 11 procent toegenomen. Maar de handel met Joegoslavië is volledig stilgevallen. Investeerders en consumenten in de frontlijnstaten wachten af. Ook de toeristische industrie in Kroatië en Griekenland deelt in de klappen.

Het IMF gaat uit van verschillende scenario's om de kostprijs te meten. Als de vluchtelingen dit jaar niet allemaal terugkeren naar Kosovo en de handel onderbroken blijft, heeft dat een negatief effect op de betalingsbalans in ten minste zes landen.

In het meest gunstige geval – als het merendeel van de vluchtelingen dit jaar nog vertrekt – loopt de economische schade op naar 2,8 miljard gulden, 1,8 procent van het bruto nationaal product. Volgens het muntfonds van de EU hebben de donorlanden voor het lopende jaar nog maar 1,3 miljard gulden toegezegd aan Macedonië, Albanië, Roemenië, Bosnië, Bulgarije en Kroatië. Er is dus een gat van tenminste 1,5 miljard.

Een grote Oostenrijkse bank publiceerde eind vorige week schattingen die nog hoger uitvallen. Kroatië voert de ranglijst aan met 2,5 miljard gulden, gevolgd door Roemenië met 1,5 miljard, 1,3 miljard voor Bulgarije en 1,1 miljard voor Hongarije.

Ook de welvarende EU-landen zouden de komende jaren nadelen kunnen ondervinden van de oorlogsschade. Maar het oplopende begrotingstekort komt volgens analisten nergens in de buurt van 3 procent.

Kosovo-gesprek stokt

• Joegoslavië eist VN-resolutie • G8-overleg verdaagd

SKOPJE – De uitvoering van het Kosovo-akkoord komt slecht op gang. Nadat gisteren militair overleg tussen Joegoslavië en de Navo vastliep, moesten ook gesprekken van de G8 over een ontwerpresolutie voor de VN worden opgeschort.

„We zijn een eind gekomen, maar onze constructieve arbeid is nog niet af", vatte de Duitse minister van buitenlandse zaken Joschka Fischer de situatie samen. Hij fungeert in het Duitse Petersburg, bij Bonn, als voorzitter van de G8 – de zeven grootste industrielanden en Rusland. De G8 heeft eerder de hoofdlijnen van het Kosovo-akkoord vastgesteld. Vandaag praten de acht landen verder.

Er zou in Petersburg verschil van mening bestaan over de formulering in de VN-resolutie van de Navo-rol in de vredesmacht, de commando-structuur van de vredesmacht, en de rol van het Joegoslavië-tribunaal – dat de Joegoslavische president Milosevic wegens oorlogsmisdaden wil berechten. „Er is extra overleg met Moskou nodig", was het commentaar van de Russische minister van buitenlandse zaken Igor Ivanov. Hij had al eerder gedreigd met een veto in de veiligheidsraad als de Navo haar bombardementen niet stopt. Moskou is verontwaardigd dat de alliantie haar acties vorige week, toen Milosevic het akkoord accepteerde, niet onmiddellijk heeft gestaakt.

Volgens de Navo probeert Joegoslavië in de militaire onderhandelingen betere voorwaarden los te peuteren dan vorige week zijn afgesproken. Nadat de besprekingen tussen generaals van de Navo en Joegoslavië in het Macedonische Kumanovo gisterochtend vastliepen, werden ze later op lager niveau voortgezet. Zonder resultaat. De Navo verhevigde daarop de bombardementen en bestookte Servische stellingen in Kosovo. Voor het eerst in dagen klonk bovendien weer het luchtalarm in Belgrado. Joegoslavische militairen namen een door Albanezen bewoond dorp in Macedonië onder vuur.

Diplomatieke bronnen binnen de Navo meldden dat Belgrado bang is dat terugtrekkende Joegoslavische militairen zullen worden bestookt door leden van het Kosovo Bevrijdingsleger UCK. De alliantie vindt dat ongeloofwaardig. Volgens sommige diplomaten wil Belgrado de onderhandelingen vertragen om de sporen van genocide op de etnische Albanezen uit te wissen.

Joegoslavië zegt daarentegen dat het uitblijven van resultaten geheel aan de Navo ligt. Belgrado eist eerst een VN-resolutie, zoals zou zijn afgesproken. Milosevic herhaalde in een telefoongesprek met de Finse EU-bemiddelaar Ahtisaari dat hij het akkoord nog steeds wil uitvoeren.

De VN-gezant voor noodhulp, Vieira de Mello, waarschuwde gisteren dat nog nauwelijks genoeg tijd rest om de vluchtelingen voor de winter terug naar Kosovo te krijgen. Het gaat bovendien niet alleen om onderdak en onderwijs, maar ook om het opstarten van de lokale economie en landbouwproductie, aldus de VN-gezant. „Ze keren eigenlijk terug naar vier lege muren."

De toiletten in Gostivar stinken als de hel

Macedonië

Jan Bezemer

GOSTIVAR – De nieuwste plaag voor de vluchtelingen uit Kosovo is de ondraaglijke hitte. De zon brandt de ganse dag boven de rijen tenten. Er is geen spatje schaduw in de kampen in Macedonië. Vroeg in de morgen is het al 33 graden Celsius, in de tenten loopt de temperatuur gemakkelijk op tot 45 graden. Wie geluk heeft, kreeg een dubbeldaks tent toegewezen, maar er zijn rijen en rijen enkeldaks tenten geplaatst. Met dekens en bedden proberen de vluchtelingen wat extra schaduw te creëren.

Sommige families zijn al tien maanden op de vlucht en zitten nu al zes weken in een tent van vier bij vier meter in het grootste vluchtelingenkamp in Macedonie: Gostivar. Er zijn tenten die vijftien personen herbergen. In totaal verblijven hier zo'n veertigduizend Albanese vluchtelingen uit Kosovo, op de snikhete hellingen tegen de bergen. Het is pas juni. Niemand durft nog te denken aan de hitte die hier normaal in juli en augustus heerst. Soms wordt er regen beloofd. Maar het gaat met de regen als met de vrede, ze komt maar niet.

De meesten hebben het helemaal gehad en klagen steen en been. Sommigen vervloeken dit leven meer dan dat in Kosovo onder de gehate Serviërs. Maar bij doorvragen herstellen ze zich snel. Nee natuurlijk niet, ze zijn hier veilig. Maar daar is wel alles mee gezegd.

De rantsoenen zijn mager. Drie tomaten en een ui per dag per gezin. Daarnaast vlees en vis uit blik. Het menu is om de andere dag hetzelfde. Gelukkig is er inmiddels veel meer brood dan in het begin. De toiletten stinken als de hel. Het zijn ook niet meer dan gaten in de grond met huisjes van tentzeil daaroverheen gebouwd. Bij de waterkranen spelen kinderen in een modderpoel. De Duitse militairen die dit kamp min of meer runnen, zouden nog veel nuttig werk kunnen doen.

De meesten mensen liggen wezenloos voor zich uit te staren. Toch is iedereen blij met een beetje aandacht. We worden overal hartelijk ontvangen en de omstandigheden zijn nooit zo beroerd dat er geen kopje koffie vanaf kan.

> **Op de weg omhoog in het kamp is een soort markt ontstaan**

De mensen leggen uit dat ze dolgraag naar huis willen. Desnoods leven ze in hun eigen dorp eerst ook nog in tenten, maar alles is beter dan het kamp. Ze durven echter nauwelijks te denken aan een terugkeer. Milosevic heeft al zo vaak zijn beloften gebroken. De verslaggever moet het maar zeggen. Zal het nu dan werkelijk gaan gebeuren?

De oude man is al over de zeventig. Hij zit kaarsrecht in een hoek van de tent, terwijl de kinderen verveeld rondhangen. Hij weigert te klagen. Hij dankt Europa voor alle inspanningen. Hij vertelt over het leed dat hij in zijn lange leven heeft gezien. Even wordt hij echt boos. We informeerden naar zijn Albanese witte *plif*, het zo typische witte hoedje, dat ondanks de hitte niet af gaat. „Ik blijf het dragen tot in het graf." Hij beschouwt het als een Albanees ereteken en zijn woede geldt de Albanese jeugd, die weigert het nog langer te dragen. De jongere mannen die zijn aangeschoven bij het gesprek, kijken beschaamd naar de grond.

Wie geld heeft is ook hier beter af en veel gezinnen krijgen af en toe enkele honderden Duitse marken van familie die in Europa werkt. In Gostivar rijden regelmatig luxe Europese auto's van Albanezen, die op familiebezoek komen. Groepjes gaan van tent tot tent om te vragen naar familieleden.

Met het geld is het leven hier dragelijker. Op de weg omhoog in het kamp is een soort markt ontstaan, met vele marktkramen, die een keur aan goederen aanbieden van groente en fruit tot schoenen en modieuze T-shirts, met wereldmerken als Versace en Nike. Er zijn thermosflessen en koelboxen. De handelaren zijn zelf vluchtelingen.

De Albanezen proberen zoveel mogelijk te leven zoals ze dat gewend waren. In de vroege avond als de temperaturen dalen begint als altijd de pantoffelparade. Vooral jongeren flaneren en bekijken elkaar. De meiden proberen er op hun best uit te zien. De jongens maken hun haren voortdurend nat en glad.

De vele terrassen in het dorp zitten vol en bruisen. Het parkje biedt schaduw aan families die picknicken. Een groepje speelt volleybal over een soort spandoek. En bij de ingang van het kamp is een kermisexploitant neergestreken met zijn botsautootjes. Er wordt gedold en gelachen. De ellende is even vergeten. Maar één blik op de imposante bergen en ze weten dat daarachter de verschrikking heerst, en een toekomst waaraan ze niet durven denken.

Helft Kosovar in herfst thuis

door Saskia Jansens

GENÈVE – In drie maanden gaat zeker de helft van de 800 000 vluchtelingen die nu in de regio verblijven, terug naar Kosovo. Daarop bereidt de VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR zich voor, zo meldde speciale afgezant Dennis McNamara in Genève.

Snel zal dat niet gebeuren, vanwege de toestand in Kosovo: zeker de helft van de huizen is vernield, er is geen voedsel geplant en er liggen mijnen. Het Wereldvoedselprogramma geeft de repatrianten voedsel, ook bij aankomst en daarna. De UNHCR levert benzine, gratis busvervoer en tijdelijk onderdak: plastic zeilen en tenten. Veiligheid staat voorop, van de terugkerende Albanese Kosovaren, maar ook van de achtergebleven Roma-zigeuners en Serviërs. De UNHCR vreest toch dat met de terugkeer van de Albanese vluchtelingen een nieuwe uitstroom van een enkele honderd-

duizenden Servische vluchgen zal beginnen, zo mor McNamara na de persconfere

Is de raming van 400 000 trianten niet optimistisch, v iemand. „Sommigen vinden eerder te pessimistisch en der dat er meer vluchtelingen t willen," zegt McNamara. hebben te doen met mensen staan te springen om terug gaan. De vliegtuigen voor hu nitaire evacuatie (naar West-E pa en de VS) zaten nooit vol." UNHCR hamert erop dat de te keer vrijwillig moet zijn en acc teert het niet als vluchtelin onder druk gezet worden, z de UCK in 1998 deed.

Wie de veiligheid moet wa borgen is onduidelijk. De een weken zal dat de Navo zijn. Da na moet er een politieapparat komen, maar hoe dat eruit zien is nog onduidelijk. Belgra zegt dat er behalve de eigen Al nese Kosovaren ook veel 'gei porteerde' Albanezen in Koso woonden en is er niet happig dat zij terugkeren.

Wie zal toezien op de grensco troles is evenmin bekend. „Ma de vluchtelingen waren de oo zaak en inzet van de oorlog en h zou absurd zijn als dezelfde aut riteiten die verantwoordelijk zij voor hun uitdrijving gaan toezie op hun terugkeer," aldus McN mara. Anders dan bij het begi van de uittocht meent de UNHC nu wel goed te zijn voorbereid o de terugkeer van de vluchtelin gen. Toch zullen de kampen i Macedonië en Albanië winter klaar worden gemaakt, want McNamara voorziet niet dat ie dereen voor de winter terug kan of wil. Voor de vluchtelingen in West-Europa is nog geen repatriëring voorzien. „De situatie in Kosovo is nog verre van veilig, er zijn bijna een miljoen vluchtelingen in de regio zelf en een half miljoen ontheemden in Kosovo, die onder uiterst beroerde omstandigheden overleven. De vluchtelingen in derde landen zitten in ieder geval veilig en hoeven daar voorlopig niet weg."

Moreel gerechtvaardigd, maar...

DEZER DAGEN

J.L. Heldring

John Keegan, op dit ogenblik wel de bekendste Britse krijgskundige, heeft publiekelijk bekend dat hij het bij het verkeerde eind had gehad. Hij had het NAVO-besluit om een grondoffensief in Kosovo uit te sluiten en alleen op bombardementen uit de lucht te vertrouwen, scherp veroordeeld, maar nu Milošević de door de bemiddelaars Tsjernomyrdin en Ahtisaari overgebrachte voorwaarden op alle punten heeft aanvaard, heeft hij zijn ongelijk erkend.

Die erkenning is ruiterlijk, maar komt wel een beetje vroeg. We weten nog niet welke spaken Milošević nog in voorraad heeft om in wielen te steken – *Le Monde* had een aardige cartoon waarop je de twee bemiddelaars tegen Milošević ziet zeggen: „Als we het goed begrepen hebben, aanvaardt u alles onvoorwaardelijk?", waarop deze antwoordt: „Ja, maar..." – en bovendien is ook nog onbekend wat hem per slot van rekening tot capitulatie heeft gebracht.

Maar voorlopig kunnen we met de afloop van de actie tegen Servië blij zijn, al lijkt zij nauwelijks voor herhaling vatbaar – ook tegen Servië zelf, mocht dit weer eens zijn belofte schenden. In elk geval zal de actie nog lange tijd onderwerp van politieke en militair-strategische discussies uitmaken. Er zullen wel andere conclusies uit getrokken worden dan dat de landen van de NAVO weer tot de orde van de dag kunnen terugkeren.

Maar ook de morele aspecten van de actie zullen lange tijd in discussie blijven. Zij is immers begonnen, niet om militair-strategische, maar om morele redenen: teneinde de Kosovaren te redden van etnische zuivering door de Serviërs. Het is om die redenen dat de grote meerderheid van 'links' in Europa, dat over 't algemeen eerder pacifistisch, althans antimilitaristisch is, zich achter de actie kon scharen.

Over die morele aspecten kunnen al dadelijk een paar dingen gezegd worden. De morele rechtvaardiging van de actie tegen Servië bleef tot het eind bestaan, maar zij raakte wèl steeds meer uitgehold. Niet door de wapens waarmee de actie werd uitgevoerd; ook niet doordat er zo nu en dan onschuldigen door werden getroffen, want dat is onvermijdelijk in een oorlog. Nee, de morele rechtvaardiging werd steeds moeilijker te handhaven als gevolg van twee andere omstandigheden.

In de eerste plaats bleek al heel spoedig na het begin van de actie tegen Servië dat het lot van de Kosovaren, die zij ten doel had te hulp te komen, er niet door werd verzacht, maar eerder verergerd. In elk geval ging de etnische zuivering van Kosovo, gepaard aan het nodige moorden en verkrachten, gewoon door, zo zij er niet door verhaast werd. Wat dat betreft, had de militaire actie dus een averechts effect. Wat blijft er dan in de praktijk van de morele rechtvaardiging over?

In de tweede plaats – en dat is misschien wel de oorzaak van dat falen – bleek de morele rechtvaardiging wèl voldoende om anderen te doden, maar niet om zelf gedood te worden. Immers, van tevoren werd luid verkondigd dat er geen grondtroepen in de oorlog tegen Servië zouden worden geworpen, en dat standpunt werd tot het einde gehandhaafd. Wat is dat voor moraal, die weigert risico's te nemen?

Zeker, er zijn voldoende verklaringen voor deze gang van zaken te geven: het door vrijwel iedereen gedeelde geloof dat de combinatie van overmacht in de lucht en precisiewapens snel het gewenste resultaat zou bereiken; de zekerheid dat het gebruik van grondtroepen zou stuiten op verzet bij een publiek dat dan geconfronteerd zou worden met de onvermijdelijke lijsten van gesneuvelden en vermisten en zich dan zou afvragen of het sop de kool wel waard was. Dit alles versterkt slechts de conclusie dat, als er van moraal sprake was, die wel erg goedkoop aan het worden was.

Maar werd die moraal dan niet versterkt door de vervolging van Milošević en andere Serviërs, waartoe de officier van justitie bij het Haagse tribunaal tegen oorlogsmisdadigers, een orgaan van de VN, was overgegaan? Bevestigde die niet dat de actie tegen Servië ten diepste een morele actie was? Misschien, maar daarmee is nog niet bewezen dat die moraal niet goedkoop en, wat de Kosovaren betreft, ineffectief was.

Als de morele rechtvaardiging van de oorlog tegen Servië steeds meer rafels begon te vertonen, was er dan een andere rechtvaardiging? Bood de *Realpolitik* er misschien een? Die zou er eerder voor gepleit hebben de Balkanvolkeren in hun eigen sop te laten gaarkoken. Bismarck, de *Realpolitiker* bij uitstek, heeft eens gezegd dat een oorlog in de Balkan hem niet „die gesunden Knochen eines einzigen pommerschen Musketiers" waard was.

Het pure eigenbelang had ook tot andere conclusies kunnen leiden. Bijvoorbeeld dat, als het Westen niet in de chaos van het voormalige Joegoslavië zou ingrijpen, er een reusachtige stroom van vluchtelingen naar West-Europa op gang zou komen. Nu, die leek er toch te komen, nu het eigenlijke doel van de actie – de Kosovaren van etnische zuivering te redden – mislukt was, en dat bleek al heel gauw.

De enige echt overtuigende rechtvaardiging die langzamerhand nog overbleef, was dat, bij een stopzetting van de actie onverrichter zake of bij een akkoord dat Milošević halverwege tegemoet zou komen, de NAVO haar geloofwaardigheid zou verliezen, zo ze niet uiteen zou vallen. Ook dat gevaar doemde al heel gauw op, namelijk zodra bleek dat de luchtoorlog niet het verwachte snelle effect had. Dit motief is respectabel, maar heeft met moraal weinig te maken.

In laatste aanleg zullen degenen die waarde hechten aan moraal in de politiek, de vraag onder ogen moeten zien of een om morele redenen begonnen oorlog noodzakelijkerwijs minder onheil aanricht dan elke andere en, zo neen, of hij dan, ondanks zijn morele motief, nog moreel genoemd kan worden.

Dat is een vraag die we niet alleen aan onszelf, verwende welvaartskinderen die geen centje pijn hebben geleden, moeten stellen, maar ook aan de Kosovaren, de Montenegrijnen, de Macedoniërs, de Bulgaren en de Roemenen. Van de Serviërs weten we het antwoord al.

VN-resolutie over vredesplan

G7 en Rusland eens over Kosovo

Door onze redacteur ROBERT VAN DE ROER

KEULEN/BONN, 8 JUNI. De zeven rijkste industrielanden en Rusland zijn het vanmiddag in Keulen volgens diplomaten eens geworden over een VN-resolutie voor een vredesregeling in Kosovo.

Vanmiddag werd volgens Amerikaanse diplomaten overeenstemming bereikt over het laatste geschilpunt, de robuustheid van de toekomstige vredesmacht voor Kosovo.

Na overleg met president Jeltsin presenteerde de Russische minister van Buitenlandse Zaken Ivanov vanochtend op de tweede dag van het G8-overleg nieuwe voorstellen over de tekst. Een van de oplossingen voor de laatste geschilpunten is het opnemen van de tekst van het vredesplan van de gezanten Ahtisaari en Tsjernomyrdin, dat vorige week door Belgrado is aanvaard, als bijlage bij de tekst van de resolutie. De resolutie is een cruciaal drukmiddel op Belgrado om dat vredesplan uit te voeren.

Gisteren werden de acht ministers het in acht uur vergaderen nabij Bonn nog niet geheel eens over de tekst van de VN-resolutie. De Amerikaanse president Clinton en zijn Russische collega Jeltsin spraken gisteren telefonisch af dat ze hun ministers zouden opdragen „hard te werken om de resterende kwesties op te lossen". Volgens diplomaten bleven tussen de G7 en Rusland gisteren drie hoofdpunten over: de eis van de NAVO dat zij de leiding krijgt over en de kern vormt van de vredesmacht in Ko- ate van robuustheid van die internationale troepenmacht; de aftocht van alle Joegoslavische troepen uit Kosovo.

De Duitse minister van Buitenlandse Zaken, Fischer, zei gisteravond dat zijn Russische collega Ivanov Moskou nog wilde raadplegen, wat opschorting van het overleg tot vandaag nodig maakte. Fischer sprak van „een zeer constructieve vergadering" waarin overeenstemming was bereikt over zeventien van de twintig paragrafen van de VN-resolutie. Hij zei dat de G8 vastbesloten was hierover vandaag met een definitieve tekst te komen, die daarna onmiddellijk door de VN-Veiligheidsraad in New York in behandeling kan worden genomen.

Westerse regeringsfunctionarissen voegden hieraan toe dat in de resolutie wordt opgenomen dat Joegoslavië moet meewerken met het VN-tribunaal in Den Haag, al verschilden de G7 en Rusland gisteren nog van mening over hoe dit geformuleerd moet worden. Het tribunaal heeft de Joegoslavische leider Milošević aangeklaagd wegens oorlogsmisdaden. Rusland eist nog steeds een pauze in de NAVO-luchtacties voor het de VN-resolutie goedkeurt. De G8-vergadering gisteren volgde op de schorsing van het militaire overleg over de terugtrekking van de Serviers. [• *Vervolg* KOSOVO: pagina 5]

Europa realiseert oude droom dankzij Kosovo

Jarenlang riep Europa om een eigen veiligheidspolitiek. Voor de vorm, leek het: Elk land bleef zijn eigen lijn volgen, om onder de Amerikaanse NAVO-paraplu te schuilen als het menens werd. 'Kosovo' veranderde iets bij 'de grote drie'.

Door onze correspondenten
MARC CHAVANNES,
HANS STEKETEE
en MICHÈLE DE WAARD

PARIJS/LONDEN/BERLIJN, 8 JUNI. Europa groeit slechts schoksgewijs, en als de grote staten dat willen. Op de Europese top in Keulen, vorige week, plaatsten Frankrijk, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk de anderen voor een voldongen feit: er komt een gemeenschappelijke defensie en er wordt een serieus begin gemaakt met een Europese buitenlandse politiek. Wat jarenlang alleen theologie was, moet nu voor het eind van 2000 werkelijkheid worden.

Is het de laatste fase in de volwassenwording van het naoorlogse Duitsland? Uiting van de Franse wens opnieuw een hoofdrol in de NAVO te vervullen? Of de Britse afzwering van Thatchers dubbelhartige Europapolitiek? Afhankelijk van het gekozen standpunt worden allerlei motieven aangevoerd voor de verrassende daadkracht van de 'grote drie'.

De impliciete vernedering van een door Washington geleide en gevlogen strafactie tegen de regionale boeman Milošević zorgde voor het laatste beetje wilskracht, dat vijftig jaar ontbroken had. Kosovo legde de Europese militaire zwakte bloot, en peperde Europa in dat het meer moet gaan betalen voor zijn eigen verdediging.

„Kosovo heeft het Europees zelfvertrouwen op defensiegebied versterkt", zegt Charles Grant, directeur van het Center for European Reform in Londen en biograaf van Jacques Delors, ex-voorzitter van de Europese Commissie. „Kosovo heeft Europa laten zien hoe zwak het Amerikaanse leiderschap kan zijn, dat Amerika niet langer altijd weet wat het beste is. Kosovo heeft Europa verder aaneen gesmeed en niet uiteen laten vallen door een Duits, Grieks of Italiaans veto over bombardementen. En het was een Europeaan [de Fin Ahtisaari] die president Milošević een vredesregeling heeft laten tekenen."

Opstaan uit het Balkanmoeras geeft bondskanselier Gerhard Schröder de kans in één keer uit de schaduw van Helmut Kohl te stappen. Vanmorgen prees de kanselier in de Bondsdag het resultaat van de Top van Keulen, en dus van zij EU-voorzitterschap: „Europa zal inte nationaal aanzienlijk aan gewicht wi nen. Europa zal op buitenlands politi terrein met één stem spreken en werel wijd meer gehoor vinden." De onervar regering van SPD en Groenen, die aa vankelijk met argwaan door de intern tionale gemeenschap werd bekeke heeft de spoedcursus buitenlandse dipl matie in recordtempo met goed gevo afgelegd. Onder-minister van Buite landse Zaken Günter Verheugen ge het eerlijk toe: „De eensgezindheid ov een gemeenschappelijke buitenlands en veiligheidspolitiek was zonder de dr van de Kosovo-oorlog nauwelijks mog lijk geweest".

Omdat de Britten de euro blijven wijzen, lijken de defensiebesluiten vo premier Blair een tijdelijk alternat voor Brits leiderschap in Europa. To voert hij al sinds zijn aantreden in 19 een veiligheidspolitiek die „interventi nistischer" is dan die van zijn voorga gers Major en Thatcher, zegt Chris Be nett, analist bij het Institute for War a Peace Reporting in London. Hij wijst de Britse jacht op Joegoslavische oc logsmisdadigers, de steun aan het VI tribunaal in Den Haag en de hervormi van de Britse strijdkrachten voor oper ties als in Bosnië en in Kosovo.

Voor Frankrijk is het ook oogsttij. De Fransen kunnen in de tweede helft van 2000 als Eurovoorzitter een oude droom werkelijkheid zien worden. Wat de 'veiligheids en defensieidentiteit' van Europa moet worden is in de kern wat de Fransman Pleven al in 1950 tevergeefs voorstelde, de 'Europese defensiegemeenschap'. Die werd toen getorpedeerd door de Assemblée Nationale. Nu lijkt de tijd rijp. De Verenigde Staten dringen er al sinds het eind van de Koude Oorlog op aan, dat Europa zijn strijdkrachten moet herschikken om zelfstandiger te worden. Maar zij stellen tegelijkertijd eisen die Europa „korthouden", zegt een hoge Europese NAVO-functionaris. Zoals de voorwaarde om geen Amerikaanse militaire *hardware* te 'dupliceren'. Een Europees wereldomspannend satellietennet zou de alliantie bijvoorbeeld kunnen uithollen of beconcurreren. Krimpende defgensiebudgetten en mislukkende fusies in de Brits-Duits-Franse defensie-industrie bevorderen evenmin het ontstaan van de Europese 'defensiepoot' die al in het Verdrag van Maastricht werd geschetst.

Toch moet nu de Westeuropese Unie (WEU), de rudimentaire defensiezuil van de EU, binnen anderhalf jaar opgaan in de EU. Er komt een raad van Europese ministers van Defensie. En NAVO-secretaris generaal Solana wordt de eerste Europese minister van Buitenlandse Zaken en Defensie, beter bekend als Monsieur PESC, terwijl Europese krijgsmachtchefs buiten de NAVO om gaan samenwerken. Günter Verheugen ziet in de beslissing van de Europese leiders in Keulen „het fundament voor een defensie-unie".

In Frankrijk gaat men er van uit dat deze vernieuwing een gevolg is van president Chiracs beslissing in '95 weer te gaan deelnemen in de militaire structuur van de alliantie. Dat streven liep vast omdat Washington daar niet de prijs voor wilde betalen die Parijs vroeg: een Fransman als bevelhebber van de zuidelijke NAVO-regio. In december '98 spraken Chirac en Blair in Saint-Malo af politieke beslissingen op defensiegebied voortaan af te stemmen. 'Saint-Malo' werd de „grondverf" voor praktische samenwerking tussen het Franse en het Britse leger, de enige twee Europese legers van „wereldstandaard", zegt Chris Bennett. Frankrijk en Duitsland leken er geen gemeenschappelijk vervolg aan te kunnen geven. Op defensieterrein blijft de Bondsrepubliek terughoudend. De eensgezindheid tussen regering en oppositie in de afwijzing van grondtroepen in Kosovo heeft dat opnieuw bewezen.

Maar op hun top in Toulouse, tien dagen geleden, spraken Chirac, zijn premier Jospin en de Duitse kanselier Schröder af, dat het zieltogende Frans-Duitse Eurokorps, een relikwie uit de Koude Oorlog, zou worden omgevormd tot een tweede Europese snelle interventiemacht van 35.000 man. Voor Duitsland was dat een formidabele stap. De strijdkrachten bestaan nog altijd uit dienstplichtigen, die weinig mondiale ervaring hebben.

Vorige week was in de hoofdsteden van 'de drie' al te horen dat de nieuwe vastberadenheid stond als een huis. 'Keulen' was vooral een voorlichtingsbijeenkomst voor de kleine landen. Tegenstribbelen werd niet gewaardeerd. De eerste Mr PESC zou niet uit Londen, Parijs of Bonn komen, om de kleine lidstaten niet tegen de haren in te strijken. Onder Mr PESC zou een 'Meneer Bosnië', een 'Meneer Afrika', of een andere specialist namens Europa komen. Want het continent zal voortaan als een volwassen wereldmacht optreden. Met een beroep op traditioneel Brits pragmatisme wil Blair eerst de doelen uitzetten en de institutionele architectuur later ontwerpen. In Parijs wordt ook nu direct de vormgeving erbij bedacht, met *en passant* een Franse topambtenaar als rechterhand voor Solana. Als Solana aarzelt, hoeft hij maar te kuchen en Parijs helpt.

Serviër naar VN-hof

SFOR pakt in Bosnië verdachte op

DEN HAAG, 8 JUNI. Britse troepen van de vredesmacht SFOR hebben gisteren in Bosnië een Bosnische Serviër gearresteerd die wordt beschuldigd van oorlogsmisdaden.

De 32-jarige Dragan Kulundžija werd opgepakt in zijn woonplaats Prijedor in de Servische Republiek in Bosnië en direct overgebracht naar de gevangenis van Scheveningen, om te worden berecht voor het VN-tribunaal voor oorlogsmisdaden in voormalig Joegoslavië.

Bij de arrestatie van Kulundžija deden zich geen incidenten voor. De verdachte gaf zich onmiddellijk en zonder verzet over. De SFOR-troepen verrichtten nog een tweede arrestatie, maar de arrestant werd vrijgelaten toen hij terden en vermoordden. Samen met twaalf andere Serviërs die in Keraterm dienden werd Kulundžija in staat van beschuldiging gesteld wegens misdaden tegen de menselijkheid, zware schendingen van de Geneefse conventies en schendingen van het oorlogsrecht. In Keraterm, aldus de aanklacht tegen de dertien Serviërs, werden moslims en Kroaten „vermoord, seksueel misbruikt, gemarteld, geslagen en in andere zin onderworpen aan wrede en onmenselijke behandeling".

Tegen vijf van de beklaagden

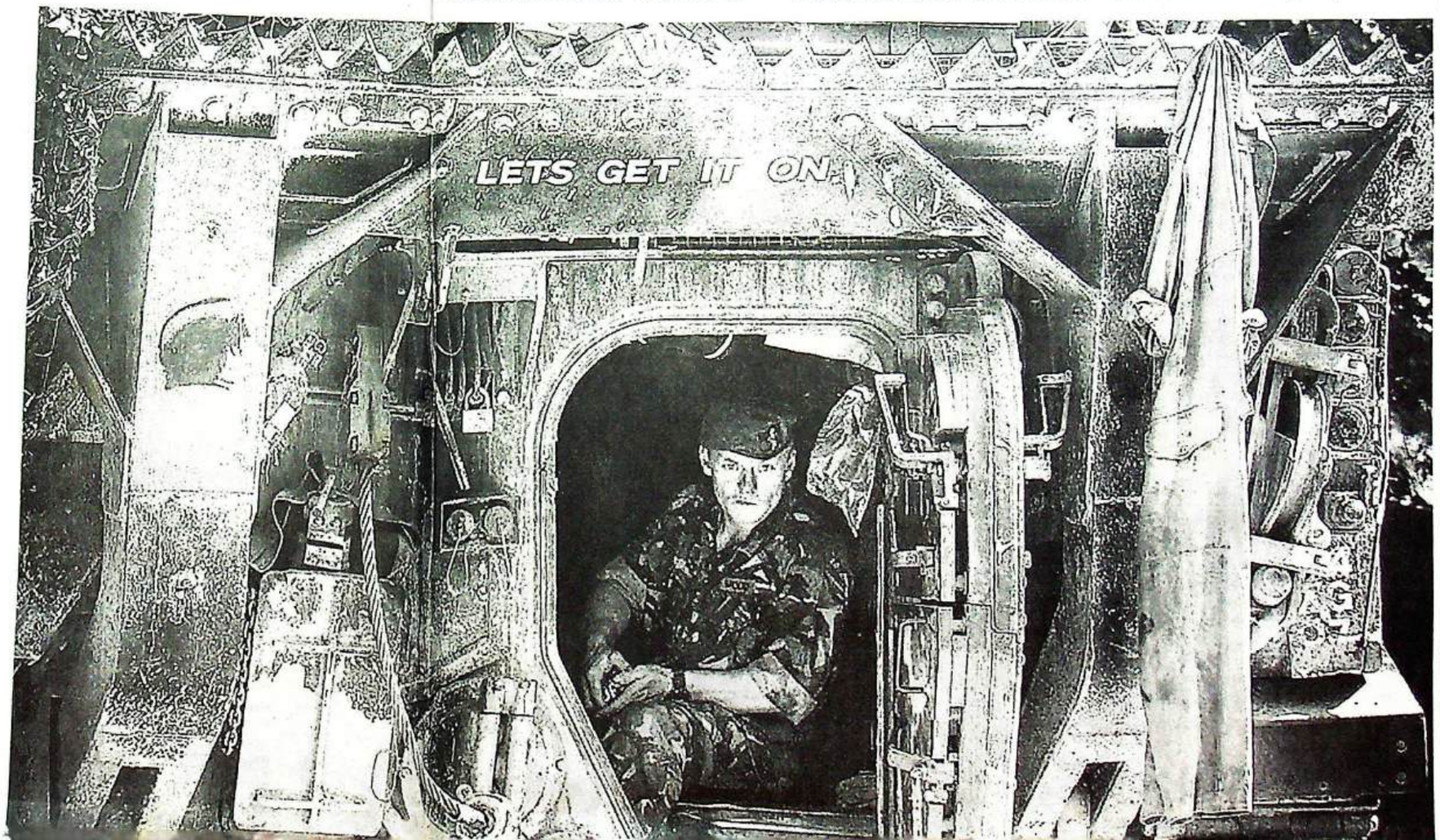

dachte te zijn. Noch zijn identiteit, noch die van de gezochte werd vrijgegeven.

Dragan Kulundžija werd in 1995 door het Joegoslavië-tribunaal in staat van beschuldiging gesteld. Hij diende in de Bosnische oorlog als bewaker van het kamp Keraterm, nabij Prijedor, waar de Serviërs talrijke Bonische Kroaten en moslims gevangen hielden, fol-

trokken omdat hun aandeel in de wandaden in Keraterm onbelangrijk werd geacht. De aanklacht tegen de acht anderen, onder wie Kulundžija, bleef staan. Van die acht is Kulundžija de tweede die is aangehouden. In april vorig jaar gaf een andere Serviër uit deze groep van acht, Zoran Zigić, zich vrijwillig over aan troepen van SFOR. (Reuters, AFP)

Een Britse soldaat inspecteert zijn pantservoertuig op een basis bij Petrovac in Macedonië. Rond achttienduizend NAVO-militairen wachten in Macedonië op het sein Kosovo binnen te trekken als onderdeel van een vredesmacht die 50.000 man moet omvatten. (Foto AP)

KOSOVO

'Geen veiligheidsvacuüm Kosovo'

[• *Vervolg* van pagina 1] Volgens Ivanov had die schorsing „het schema in de war gestuurd" en „tot vertraging geleid". De Serviers eisen nu dat ze in Kosovo 15.000 militairen mogen achterlaten, het aantal dat daar vóór de oorlog was gelegerd. In het vredesplan van de Finse EU-gezant Ahtisaari en de Russische bemiddelaar Tsjernomyrdin staat dat de Serviërs slechts enkele honderden militairen mogen houden in Kosovo. Daarmee heeft Milošević ingestemd. De Britse minister Cook onderstreepte gisteren dat compromissen in het door Belgrado aanvaarde akkoord van vorige week niet aan de orde waren.

De Finse gezant Ahtisaari, die gisteren ook deels het G8-overleg bijwoonde, zei dat Milošević hem gisteren telefonisch had verzekerd het vredesakkoord te willen uitvoeren, ondanks de schorsing van de militaire gesprekken. Ahtisaari had Milošević gezegd dat de NAVO geen gat wil laten vallen tussen het moment waarop de Servische troepen Kosovo verlaten en het moment van aankomst van de internationale troepenmacht. „Niemand van ons wil een veiligheidsvacuüm in Kosovo zien", zo had Ahtisaari tegen Milošević gezegd, aldus de woordvoerder van de Amerikaanse minister Albright. Milošević had Ahtisaari gezegd zo snel mogelijk een VN-resolutie te willen zien. Beiden waren het er volgens Ahtisaari over eens dat VN-steun nodig is voor de entree van de NAVO in Kosovo. Ahtisaari vloog gisteren door naar China om steun te krijgen voor de VN-resolutie. Ook China, net als Rusland permanent lid van de Veiligheidsraad met vetorecht, heeft steeds gezegd dat de NAVO-bombardementen moeten stoppen voordat de VN-resolutie in New York kan worden behandeld.

Westerse diplomaten spraken van een „taaie vergadering", waarin de VN-resolutie paragraaf voor paragraaf werd doorgenomen. Vorming van een door de NAVO geleide vredesmacht was daarin nog steeds een van de grote knelpunten. De Verenigde Staten beschuldigden de Serviërs er gisteren van tijdens de gesprekken aan de grens met Macedonië te proberen betere voorwaarden te verkrijgen.

De Westerse regeringen proberen verschillende stappen op weg naar vrede in Kosovo te „synchroniseren". Het in Westerse kring circulerende „droomscenario" voor de komende dagen luidt als volgt: eerst een akkoord over een VN-resolutie, dan een akkoord over de militaire uitvoering tussen de NAVO en Belgrado, vervolgens terugtrekking van de Servische troepen, daarna stopzetting van de NAVO-bombardementen, het ja-woord van de V-raad tegen de resolutie en ten slotte de entree van de internationale vredesmacht in Kosovo. Een Westerse diplomaat twijfelde gisteren aan de bedoelingen van de Russen en de Serviërs: „Wie wacht hier nu op wie", vroeg hij zich af.

Tot zover onze redacteur.

□De NAVO zet van haar kant de regering in Belgrado onder druk door de bombardementen op doelen in Servië en Kosovo te intensiveren. Gisteren vloog de NAVO 658 missies (tegen vier- à vijfhonderd per etmaal vorige week), waarvan 222 bombardementsmissies. 65 bombardementen golden het Joegoslavische luchtafweersysteem. Verder werden vliegvelden, munitie- en brandstofdepots, een trainingsfaciliteit en een militaire opslagplaats gebombardeerd. In Kosovo werden volgens de NAVO twintig stuks artilleriegeschut uitgeschakeld. Ook zouden tien pantserwagens, negen mortierposities, acht mobiele raketlanceerinstallaties en zes tanks zijn getroffen.

Een Kroatische journalist, die eind april door de Joegoslavische autoriteiten werd gearresteerd en die is beschuldigd van spionage, is ontsnapt en ondergedoken. Dat meldde vandaag een blad in Montenegro. De man, Antun Masle, werd aangehouden toen hij vanuit Albanië Joegoslavië wilde binnengaan. (Reuters, AP, AFP)

Raad Srebrenica bijeen

SREBRENICA, 8 JUNI. Vier jaar na het grootste bloedbad uit de Bosnische oorlog heeft Srebrenica een gemeenteraad met moslims en een moslimburgemeester – al kunnen ze nog altijd niet in de stad wonen.

Srebrenica, in de oorlog een moslimenclave ('veilig gebied') in Bosnië onder bescherming van Nederlandse VN-soldaten, werd in juli 1995 door de Bosnische Serviërs veroverd.

Zevenduizend moslimmannen werden weggevoerd en zo goed als zeker vermoord. De andere moslims werden verdreven en Srebrenica werd herbevolkt met Bosnische Serviërs. Sinds 1995 zijn in massagraven rond 1400 lichamen van moslims uit Srebrenica gevonden.

In september 1997 werden in Bosnië lokale verkiezingen gehouden waarbij kiezers mochten stemmen voor een gemeenteraad in de plaats vanwaar ze waren verdreven (en waarnaar ze doorgaans niet konden terugkeren). Met de stemmen van de verdreven moslims kreeg Srebrenica een raad met zeventien Serviërs en 23 moslims. Twee pogingen om de raad bijeen te laten komen liepen na de verkiezingen stuk op verzet van de Serviërs, die de moslimraadsleden met geweld de toegang tot Srebrenica ontzegden.

Gisteren lukte het wel: de raad van Srebrenica kwam voor het eerst bijeen. De moslimleden werden per auto naar het gemeentehuis gebracht. De raad koos een moslim, Nesib Mandžić, als burgemeester. Een Serviër, Dragan Jestić, werd als loco-burgemeester gekozen. Na afloop verlieten de moslimraadsleden en de burgemeester Srebrenica weer.

Robert Barry, hoofd van de Bosnië-missie van de OVSE, prees de zitting niettemin als een teken van verzoening. „Als hier in Srebrenica sprake kan zijn van verzoening, kan dat overal in Bosnië." (Reuters, AP)

Niet t

treklken

/ BINNENLAND

'Als ik moet sterven, dan in mijn eigen huis'

Dorpen in Noord-Albanië worden dagelijks door Serviërs beschoten. De NAVO bombardeert op haar beurt de Serviërs vlak over de grens. De dorpelingen trekken weg.

Door onze redacteur
YAËL VINCKX

KRUMË, 8 JUNI. Rasin Sheta stond op het schoolplein toen de mortiergranaat insloeg. Het was ongeveer half acht, zaterdagavond. Sheta hoorde een fluitend geluid, zo, en hij sist tussen zijn scheve tanden door. Nauwelijks een seconde later sloeg de eerste granaat in, snel gevolgd door een tweede granaat. Ze kwamen terecht bij de oude varkenshouderij, vroeger een boerencoöperatie.

Rasin Sheta, die op het schoolplein van Krumë stond te discussiëren over de hulp aan vluchtelingen uit Kosovo, rende naar de plek van de inslagen. Hij had de voormalige coöperatie enige tijd geleden opgekocht om een bierfabriek te beginnen. Sheta trof drie gezinnen aan, die nog in de oude stallen woonden. De volwassenen liepen verdwaasd rond. En kinderen krijsten tussen de glasscherven. De weinige ruiten lagen eruit.

Jah Peko was niet thuis toen de mortiergranaat in zijn tuin belandde, tussen de kippen, de geiten, de twee schapen en de koe met het touw om de nek. Dat was maandag, alweer een week geleden, om ongeveer kwart voor zeven in de avond. Zijn vrouw, de kinderen en de kleinkinderen waren wel in huis, samen met achttien Kosovaarse vluchtelingen. Ze hoorden gefluit, een klap en daarna niets. De granaat explodeerde niet. Dat was een geluk; de gevel van het huis zou zwaar zijn beschadigd.

Een waarnemer van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa, OVSE, arriveerde even later en trof een dodelijk verschrikte familie Peko aan, achttien verontruste vluchtelingen en tientallen rondrennende kippen en kuikens. De Albanese politie kwam twee dagen later, om de mortiergranaat met zand toe te dekken. Jah Peko wijst het gat in de grond aan – één meter breed, twee meter lang. Dan schuift hij de stoelen voor het bezoek aan het tafeltje aan. Een glas limonade naast een mortiergranaat.

Noord-Albanië, waar het stadje Krumë ligt, is het strijdtoneel van velen: het Servische leger, het Kosovo Bevrijdingsleger UÇK en de NAVO. De Serviërs hebben zich al enige weken geleden in de Kosovaarse grensstreek ingegraven, om een aanval van de NAVO te kunnen weerstaan en een aanval van het UÇK te kunnen afslaan. Servische soldaten schieten al langer met hun 122 mm-mortieren granaten af op Albanees grondgebied: om het UÇK te imponeren, om de

Noord-Albanië is het strijdtoneel van drie partijen

Albanese bevolking schrik aan te jagen of gewoon, uit verveling. Maar de beschietingen zijn de afgelopen week verhevigd. Eerst kwamen de dorpen Letaj, Dobrunë en Golaj onder vuur, daarna werd Krumë beschoten.

Het UÇK probeert op zijn beurt een corridor te openen om de strijders in Kosovo te voorzien van voedsel en water. Het Kosovo Bevrijdingsleger heeft drie bases in deze regio. Nabij het dorp Cahan zag OVSE-waarnemer Andreas Tesch wel zo'n duizend rekruten trainen. Overigens werd de Duitse waarnemer niet toegelaten tot de basis, zo zegt hij zelf.

De NAVO ten slotte bombardeert de Servische stellingen in het grensgebied. Soms vallen de bommen aan de verkeerde kant van de grens, op Albanees grondgebied. Zo werd de grensovergang Morinë, waar de afgelopen tijd honderdduizenden vluchtelingen overheen kwamen, vorige week getroffen door zeven bommen. Westerse waarnemers en journalisten en Albanese agenten konden zich ternauwernood uit de voeten maken.

De hevige beschietingen hebben de situatie in het gebied inmiddels veranderd. Veel dorpelingen verlaten hun huizen; ze willen de zoveelste aanval niet meemaken. Het is de angst, want de bommen hebben nog niet veel doden en gewonden veroorzaakt of veel schade aangericht, zegt OVSE'er Tesch in zijn kantoor in Krumë. Zaterdag overleed het eerste slachtoffer aan zijn verwondingen. Het was een meisje, dat samen met haar vader in het veld aan het werk was. Een granaat sloeg vlakbij in.

Een ander meisje kreeg een granaatscherf in haar been. Ze werd naar het UÇK-ziekenhuis in Krumë gebracht. Een uitstekend uitgerust ziekenhuis, weet Tesch. Het draait op Noorse artsen, door hun eigen regering gestuurd. Ze behandelen voornamelijk schotwonden. Het ziekenhuis zelf wordt bewaakt door UÇK-soldaten met kalasjnikovs in de aanslag; vreemdelingen worden geweerd.

De VN-hulporganisatie UNHCR neemt intussen het zekere voor het onzekere. Ze stuurt bussen naar Noord-Albanië om de overgebleven Kosovaarse vluchtelingen uit het gebied weg te halen. De familie die in de oude kippenboerderij woonde is bijvoorbeeld gisteren vertrokken. Sommige dorpelingen stappen ook in de UNHCR-bussen. Anderen gaan op eigen houtje weg; de weg naar lager gelegen dorpen in Albanië is vol uitpuilende taxibusjes.

Bij Jah Peko zijn de kinderen, de kleinkinderen en de vluchtelingen ook verdwenen. Alleen de 73-jarige Jah en zijn vrouw zijn achtergebleven. Iemand moet de bezittingen bewaken en de dieren verzorgen. Peko maakt zich geen zorgen over de beschietingen. Hij heft zijn glas limonade als in een toast en zegt: „Als ik dan toch moet sterven, dan maar in mijn eigen huis."

Why the murder of Serbian spring?, Alex Vardamis

San Francisco Examiner June 8, 1999

Celebration was premature. Obstacles remain. We have shed too much blood. We have caused too much devastation.

Furthermore, vainglory is ill-befitting a humane nation. With John Dryden, we should remember that "victors are by victories undone."

Where's the triumph? A small, impoverished country is being brought to its knees by the mightiest military alliance in history. Never since Guernica was obliterated by the Condor Legion in 1937 have the odds been so lopsided.

It is high time that Americans pause to count the cost of "victory" and ask some tough questions.

Above all, in preserving its political and military hegemony, has America's moral authority been shattered? Has our relentless bombing brought peace and stability to the Balkans? Is all the death and destruction necessary? Would not patient diplomacy from the very beginning have saved lives and prevented the mass exodus of refugees?

Troublesome questions surround what President Clinton refers to as a war to end all ethnic strife and to rid Europe of its final dictator.

1. Is Slobodan Milosevic really a dictator, or is he the head of a coalition government that includes the parties of rivals Vojislav Seselj and Vuk Draskovic? Has the United States been waging war against a parliamentary democracy? By bombing Serbia, haven't we crushed the future prospects of the pro-Western opposition? In March, we labeled the newly elected president of the Serbian sector of Bosnia, Nikola Poplasen, a troublemaker and summarily sacked him. Do we support democracy in the Balkans only when the winner is our puppet?

2. What if Milosevic, riding a wave of hatred of America and NATO, manages to win a future election? What do we do then? Neutralize a nation of annoying bigots? Intensify the bombing yet again? Impose Draconian economic sanctions? Ethnically cleanse Yugoslavia of all Serbs? Occupy the country?

3. Was the return of the refugees to Kosovo ever our first priority? Why did we continue to bomb when Milosevic agreed to that, in principle? Could it be that we care less about the welfare of the refugees than we do about dominating Yugoslavia and claiming a political triumph for NATO and the United States?

4. What happens if large numbers of refugees eventually refuse to return to their homeland? What if Paris or London or San Francisco seems more attractive to ambitious young people than do rural villages in a militarily policed backwater of Europe? Why should the Kosovars differ from any of the other immigrants of this century who, when they had the opportunity, escaped to prosperous countries like America?

5. Will NATO and the United States win the war but lose the moral high ground? How is NATO's bombing of draftees sleeping in their barracks morally different

from Serbs shooting KLA soldiers? Is antiseptic, risk-free slaughter more acceptable than face-to-face executions?

6. Why, in this war, has NATO studiously avoided reporting enemy casualties? Finally, after nearly three months of bombing, NATO estimated that it killed 5,000 Yugoslav soldiers and police and seriously wounded another 10,000. At the same time, it boasted of dropping some 20,000 munitions on Serbia, Montenegro and Kosovo.

How many corpses has each bomb produced? Unless NATO pilots are extraordinarily inept, the official casualty figures have to be ridiculously low. Is it possible that NATO has generated more casualties than has the Serbian army? Is it domestic, poll-driven politics that causes the Clinton administration to withhold realistic enemy body counts?

7. American and British planes have bombed civilian targets such as hospitals, schools, jails, marketplaces, factories, private homes, embassies, refugee and relief columns, passenger trains, highways and bridges, oil refineries, power grids, water supply systems and television stations within a sovereign nation that invaded none of its neighbors.

On the day after a provisional peace agreement was reached, NATO announced that it was scaling back to strictly military targets. Is this not a tacit admission that, during the previous 72 days, NATO had been intentionally bombing civilians?

The War Crimes Tribunal in the Hague charges Milosevic with the death of 340 civilians. By comparison, some 1,500 Yugoslav civilians were killed in NATO "accidents." Is it possible that the leaders of NATO countries might be more guilty of human rights violations and war crimes than are the rulers of Yugoslavia?

8. Will the KLA ever lay down its arms and be content with mere autonomy? Will it abandon its ideal of a Greater Albania? Is it not politically significant that the new Miss Albania is a Kosovar refugee?

Will the KLA, a fanatic, ethnically exclusive terrorist group financed, in part, by heroin dealers and radical Muslims, turn on foreign peacekeeping forces that prevent full independence for Kosovo? If they do go in, how long will the 7,000 U.S. troops, and 43,000 others, be stationed in Kosovo? How much will it cost?

9. Has the bombing campaign spawned worldwide hatred of America? Has it not provoked frequent anti-U.S. protests in Europe, China, Russia, India and Latin America? Has it not led to the reappearance, in Italy and Greece, of long quiescent terrorist organizations, like the Red Brigade and the 17th of November?

How will this strong anti-American and anti-NATO sentiment affect the June elections for the European Parliament? Has the bombing validated the communist charge that NATO, all along, has been aggressively imperialistic? In attacking Yugoslavia, has NATO made the United Nations irrelevant and opened the door to military solutions in Kashmir and elsewhere?

Will the fate of Serbia not convince other small countries to develop their own nuclear, chemical and biological deterrents? Has the campaign in the Balkans fueled the arms race and revived the Cold War?

Another fundamental question was posed by a young Serbian woman in a recent

television interview.

"Why," she said, "are you doing this to us? Why have you killed spring this year?"

Why indeed? The citizens of the United States, too, would do well to question. Is it possible that NATO's aggressive, militaristic policy towards Yugoslavia is a gigantic strategic blunder?

Why have we killed the Balkan spring of 1999? Will the crops that, this year, were never sown lead to an apocalyptic Y2K winter of famine and despair?

Copyright © 1996-99 Serbian Unity Congress. All Rights Reserved.

7. Authorizes Member States and relevant international organizations to establish the international security presence in Kosovo as set out in point 4 of Annex 2 with all necessary means to fulfill its responsibilities under paragraph 9 below;

8. Affirms the need for the rapid early development of effective international civil and security presences in Kosovo, and demands that the parties cooperate fully in their deployment;

9. Decides that the responsibilities of the international security presence to be deployed and acting in Kosovo will include:

c) facilitating a political process designed to determine Kosovo's future status, taking account of the Rambouillet accords;

d) [...] overseeing the transfer of authority from Kosovo [...] institutions established under a political settlement;

e) supervising [...] reconstruction of key civilian infrastructure and other economic reconstruction;

f) supervising the demilitarization of the KLA and other armed Kosovo Albanian groups [...];

g) [...] to establish a secure environment in which refugees and displaced persons can return home in safety, the international civil presence can operate effectively and civil society can be developed;

h) ensuring the protection and promotion of human rights;

i) [...] the safe and free return of all refugees and displaced persons to their homes in Kosovo;

2. Demands the full cooperation of all States, international organizations and the Federal Republic of Yugoslavia and all parties concerned in the deployment of the international civil and security presences;

3. Demands that the parties to the conflict in Kosovo cooperate fully in the safe return of refugees and displaced persons, and emphasizes in this context the importance of concluding an international donors' conference [...] for the purposes set out in paragraph 11 (e) above, as soon as possible;

4. Demands full cooperation by all concerned, including the international security presence, with the International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia;

5. Demands that the KLA and other armed Kosovo Albanian groups end immediately all offensive actions and comply with the requirements for demilitarization as laid down by the head of the international security presence, in consultation with the Special Representatives of the Secretary-General;

6. Decides that the prohibitions imposed by paragraph 8 of resolution 1160 (1998) shall not apply to arms and related material for the use of the international civil and security presences;

7. Welcomes the work in hand in the European Union and other international organizations to develop a comprehensive approach to the economic development and stabilization of the region affected by the Kosovo crisis, including the implementation of a Stability Pact for South

1. Immediate and verifiable end of violence and repression in Kosovo.

2. Verifiable withdrawal from Kosovo of all military, police and paramilitary forces according to a rapid timetable.

3. Deployment in Kosovo under U.N. auspices of effective international civil and security presences, acting as may be decided under Chapter VII of the Charter, capable of guaranteeing the achievement of common objectives.

4. The international security presence must be deployed under unified command and control and authorized to establish a safe environment for all people in Kosovo and to facilitate the safe return to their homes of all displaced persons and refugees.

5. Establishment of an interim administration for Kosovo as part of the international civil presence under which the people of Kosovo can enjoy substantial autonomy within the FRY to be decided by the Security Council of the United Nations. Interim administration to provide transitional administration while establishing and overseeing the development of provisional democratic self-governing institutions to ensure conditions for a peaceful and normal life for all inhabitants of Kosovo.

6. After withdrawal, an agreed number of Yugoslav and Serbian personnel will be permitted to return to perform the following functions:

-- Liaison with international civil mission and international security presence

-- Marking/clearing minefields

-- Maintaining a presence at Serb patrimonial sites

-- Maintaining a presence at key border crossings.

7. Safe, and free return of all refugees and displaced persons under the supervision of the UNHCR and unimpeded access to Kosovo by humanitarian aid organizations.

8. A political process towards the establishment of an interim political framework agreement providing for a substantial self-government for Kosovo, taking full account of the Rambouillet accords and the principles of sovereignty and territorial integrity of the Federal Republic of Yugoslavia and the other countries of the region, and the demilitarization of the K.L.A. Negotiations between the parties for a settlement should not delay or disrupt the establishment of democratic self-governing institutions.

9. Comprehensive approach to the economic development and stabilization of the crisis region. This will include the implementation of a Stability Pact for Southeastern Europe with broad international

Topic: White Water

Ultra-Nationalist is Ready for the Great Betrayal

Electronic Telegraph
June 8, 1999 *Vojislav Seselj*

NO one in Belgrade will be watching a withdrawal from Kosovo more beadily than Vojislav Seselj, a man whose Serb nationalism is more flecked with foam than the rhetoric of Milosevic himself.

As the Serb leader last night reassured Western governments that he intended fully to honour his commitment to pull out of Kosovo, he increased the risk of a confrontation with the mercurial leader of the Radical party.

Seselj, 44, has vowed that he will pull his 87 MPs out of the government as soon as the first Nato toe-cap touches Serb soil - a threat Milosevic must take seriously. That would in theory rob the Socialist bloc of its majority, and force an election which Milosevic could lose.

More worryingly still, Seselj is strongly rumoured to have the support of key figures in the Third Army, which has just spent the past 74 days being pounded in Kosovo. While most key generals are thought to be loyal to Milosevic, Belgrade analysts say some of the military are ready to throw in their lot with the ultra-nationalist. If the talks should fail again, it is feared that the army could decide to force Milosevic's hand, dig their trenches deeper in Kosovo, and dare Nato to launch a ground war.

They would have the unflinching support of Seselj, who has denounced the Chernomyrdin-Ahtisaari deal as a "capitulation" and said yesterday: "The traitors now have their heads up. The Americans will stick their noses into our internal political relations, support those traitors, and start destroying what's left of Serbia."

Seselj already has a passionate following among poorer Serbs, especially those who have already been made refugees from other parts of the former Yugoslavia. In the 200,000 who are now expected to be driven from Kosovo, he will have another constituency.

Seselj is famous for his outrageous anti-Western pronouncements, in a vein similar to that of his friend, the Russian nationalist Vladimir Zhirinovsky. He recently called for Athens and Vienna to be bombed, and once called for the Croats to have their throats slit with spoons, "just to show how good Serb spoons are".

But he also has a reputation as a first-class intellect. He was the youngest ever student to achieve a doctorate at Sarajevo University, with a thesis on fascism.

In the early 1980s, he made his name as an anti-communist and is still a friend of Vuk Draskovic, leader of the Serb renewal party, who has toned down his rhetoric and earned the approval of the West. At one point he was thrown into prison for his dissent and his alleged maltreatment at the hands of Muslim warders is whispered to have fired his lust for vengeance during the Bosnian war, when he raised - though did not lead into battle - a paramilitary band.

He is certainly no socialist to this day, and has accused Mira Markovic - the wife and coalition bedfellow of Milosevic - of being a "red witch". That did not stop him joining the Milosevic government as a vice-prime minister of Serbia; and his role so far has been to give vent to the kind of nationalist tirades that even Milosevic could not bring himself to utter.

He has made it plain that if the deal goes through, he is finished with Milosevic; and while he is unlikely to take over, he can make life difficult for the Serb leader.

"The Serbian Radicals will not accept the American, English and German occupiers, and the complete withdrawal of our army and police from Kosovo, because, according to this plan, Kosovo is no longer part of the Serbian legal system. An occupying administration is taking over this part of the country," he said.

"The alternative was more bombing, but it would have had to stop at some point. Nato would not have easily dared begin a ground invasion."

Bill Clinton Has Figured Out a Way to Keep Bombing Yugoslavia

By Mary Mostert, Analyst
http://www.originalsources.com, June 7, 1999

As I Predicted, Bill Clinton Has Figured Out a Way to Keep Bombing Yugoslavia

G8 Peace Proposal Say ALL Displaced people, not Just Albanians, Would Have "Safe and Free Return

In Friday's column, which I called "Clinton Defeated by Milosevic's Approval of G8 Peace Proposal" I pointed out that the G8 peace proposal which the Serbian Parliament signed and Milosevic approved, was a defeat for Clinton and NATO, since it clearly called for a United Nations Security Council resolution approving the make up of the international peace-keeping force. The G8 proposal states: "Deployment in Kosovo of effective international civil and security presences, endorsed and adopted by the United Nations, capable of guaranteeing the achievement of the common objective

- "Establishment of an interim administration for Kosovo to be decided by the Security Council of the United Nations to ensure conditions for a peaceful and normal life for all inhabitants in Kosovo

- "Safe and free return of all refugees and displaced persons and unimpeded access to Kosovo by humanitarian aid organizations."

Milosevic agreement with the G8 proposal was greeted in Washington with unconcealed annoyance and continued bombing. I said, "The obvious foot-dragging going on in the White House, the continued bombing, and the statements by the President to the media yesterday were clearly efforts to stall for time. The G8 Peace Proposal is a crushing defeat for KLA dreams of a greater Albania, which would include Kosovo, and represents a major problem for those who positioned NATO as a multi-national military force to implement Clinton doctrine around the world.

"If he can somehow avoid signing the agreement, Bill Clinton will."

It only took two days for my prediction to come to pass. In the best Clintonesque form, Clinton's delegates in the military discussions that took place over the week-end, demanded an unconditional surrender of the Serb military, a 7 day period in which the Yugoslav army would come out in the open, on designated roads, with their heavy equipment and leave Kosovo province to NATO and the KLA terrorists.

Did ANYONE really think the Serbs would succumb to such a thing, after 72 days of bombing? Think about that. NATO gave NO promises, in writing or elsewhere, that they would not bomb the Yugoslav army, once they were out in the open where they could be detected by NATO spy planes. A very key provision in the G8 agreement, besides the involvement of the United Nations, was "Establishment of an interim administration for Kosovo to be decided by

To all the other ethnic groups in Kosovo, Serbs, Gypsies, Macedonians, Greeks, etc., that provision, which comes in the agreement BEFORE the return of the refugees, is critical. It means that Kosovo would not be ethnically cleansed of all other ethnic groups, in preparation for its inclusion in a new "Greater Albania" planned by the KLA.

Indeed, as the New York Times reports today (Monday) - "After two days of tense negotiations, NATO officials on Sunday night failed to get Yugoslav military officials to agree to terms for a Serbian withdrawal from Kosovo, throwing into doubt the peace deal reached last week by political leaders and prompting NATO to promise to intensify bombing.

"The breakdown appeared to be caused by the Serbian demand that the U.N. Security Council first approve a peacekeeping force before NATO troops enter Kosovo as well as by several details of the withdrawal plan itself, which Serbian officials felt impinged on Yugoslav sovereignty."

Well, what did NATO and Clinton expect? The proposal CALLS FOR approval of the U.N. Security Council before any peacekeeping force enters Kosovo - and it does not call for a NATO military take-over. Folks, that's what the war is all about. That demand in Rambouillet that the Serbs agree to turn Kosovo over to a NATO occupying force was the point the Serbs would not agree to. They didn't agree to Hitler's troops taking over their country in 1941 and they are not going to agree to NATO troops taking over their country in 1999.

Not every journalist is merely printing NATO press releases and Jamie Shea's bizarre pronouncements. At least one appears to have read the G8 agreement besides me. Early today this exchange took place in a press conference in Brussels at NATO headquarters with NATO spokesman Shea:

M. Jungwirt, DIE KLEINE ZEITUNG: You were giving us a scenario, signing the agreement, withdrawing Serbian troops and stopping the bombing. Where does the UN resolution fit into this time frame?

Jamie Shea : The G8 Foreign Ministers are meeting tomorrow essentially to finalise the text of the UN Security Council resolution. Once that work is done, and hopefully it will be done successfully, the text can go off to New York and be voted upon quickly. As far as NATO is concerned, the quicker the better, but it does depend on the G8 tomorrow.

So, NATO knows what the proposal calls for. What we are watching is an incredibly clever effort on the part of Clinton and NATO to totally sabotage, by simply ignoring, the provisions of the G8 peace proposal.

CNN reports today "NATO leaders were insisting that the Yugoslavs sign the six- page document, which outlined the procedures for withdrawing forces from Kosovo. NATO was adamant that there would be no negotiations with the Yugoslavs and that the withdrawal must take place on NATO's terms."

Part of the "no negotiation" ploy of NATO includes the key point of the G8 peace proposal: "Establishment of an interim administration for Kosovo to be decided by the Security Council of the United Nations to ensure conditions for a peaceful and normal life for all inhabitants in Kosovo." According to CNN, NATO is flatly refusing to even consider the notion of ensuring conditions for a

peaceful and normal life for all inhabitants of Kosovo. In fact, there is a near blatant expectation that everyone but ethnic Albanians will be expected to leave Kosovo.

Philip Smucker in Skopje, reporting for the London Telegraph wrote, "SERBS from Kosovo fear reprisal killings by the Kosovo Liberation Army when the Yugoslav army withdraws. They say that Nato is not offering enough guarantees for their safety in the troubled province. Danijela Knezevic, 28, a nurse with two small daughters said: "When I heard about the peace deal I called my husband in Pristina and said, 'This is great. I am coming home soon'. But he didn't share my opinion. He said, 'Be patient and stay there a little longer. The KLA might start to slaughter'." America offered few assurances over the weekend. Ken Bacon, a Pentagon spokesman, said: "Our assumption is that many Serbs will leave Kosovo. I don't think that Kosovo is going to be a very happy place for them."

As the above story indicates, many Serbs, at least 25% of the total Kosovo Serb population, have fled Kosovo due to the NATO bombing in the last 2 months. However, Serbs are not given "Refugee" status. They were not given refugee status when 300,000 were driven out of Krajina in 1995 and they are not being given refugee status when fleeing NATO bombing. An exodus of the remaining 150,000 Serbs from Kosovo, which Ken Bacon is clearly encouraging, of course makes a farce of the claim that the West seeks a "multi-ethnic Kosovo."

Albanian attacks against persons thought to be sympathetic to the Serbian regime began over the weekend in the Stankovec II refugee camp. Several gypsies accused of helping to burn Albanian homes were severely beaten in the camp by an angry mob. "Christopher Hill, the American Ambassador to Macedonia, arrived on the scene and tried to calm the Albanians by reassuring them that they would soon be going home under Nato's protection. But few Western officials appear ready to guarantee the safety of Serbs in Kosovo. The Serbs are most concerned about the first few days of the peace implementation process when their own forces leave and Nato forces move in," the London Telegraph reported.

Western officials estimate that the rebels now have 20,000 armed followers, which is four times the number they had 2 months ago. Clearly the KLA has been rearmed and given a financial infusion during NATO's bombing. "NATO officials say they hope to plug the security vacuum, but are not optimistic about creating immediate peace in Kosovo," the London Telegraph reports. "Capt Anthony Kennaway, a British spokesman for Nato in Skopje said: 'We are not saying that when the first troops cross the border we will have peace in Kosovo. We will be in Kosovo to enforce the peace and that applies to both sides. It has been made clear to the KLA that we expect them to abide by our terms.'

"Such statements are met with scepticism. The Serb people, who suffered immensely through two World Wars, have a long history of being persecuted.

Zaklina Popovic, 30, a female economist from Pristina said: "Nato will provide no security for the Serbs in Kosovo. My husband is there, my job and my home. But I still don't feel free to plan my return."

NATO occupation. NATO already has increased its bombing raids, which means increasingly that civilians will be targeted. Already many observers fear an outbreak of epidemic disease, since the electricity which runs things like sewage treatment plants and water treatment plants, has been knocked out. The first to die, of course, are the elderly and the babies in hospital incubators.

It only took two days for Clinton to figure out how to avoid peace and continue bombing . All this humanitarian bombing to save the Kosovo Albanian refugees has made a wasteland out of the cities, villages and towns of Kosovo. At what point will Clinton finally conclude his humanitarian bombing is a total success? After millions are dead?

Copyright © 1996-99 Serbian Unity Congress. All Rights Reserved.

7-6-99

included in the questions under negotiation as the session entered its 13th hour were the number of Serbian policemen to be allowed

Shockwave
Feedback
Help

EIN Networks
About EIN
Ad Info
EIN Awards

Other EIN Sites
Daily Today
Central Europe Online

would move in to oversee the return of some 800,000 ethnic Albanian refugees.

"We are reasonably optimistic that China will not obstruct the peace process now that Ibrahim is on board," said a Western diplomat.

China was also awaiting the rescheduled visit by the European Union's Kosovo envoy Finnish President Martti Ahtisaari, to brief China's leader on the Kosovo peace process.

Talks began on the trip on Monday, because of the expected NATO missile strike on the implementation of the Kosovo peace plan. The withdrawal of Yugoslav troops from Kosovo ... Belgrade had announced the ... completed.

Diplomatic sources said Albright could arrive in Beijing as early as Tuesday.

China's foreign Minister Tang ... Albright ... Geng Biao and ... Defence Minister ... Albright ... Tuesday, said ... Albright ... bombing ... Serbian ... Albright ... Kosovo ...

NATO intensified the bombing with ... Yugoslav forces began to leave ... Albright ...

Related Stories

- Beijing Denies Reports Of Start Of China Trip
- Myanmar General Leads Delegation To China
- China Incites Philippine Navy Manned Boat Warns Of Threat On Spies
- Report: Politburo President Eyes A China Visit Before Winter
- Pakistan Premier To Visit China From June 28
- China Anticipates Talks With Dalai Lama Reasonable
- Crown Jordan's King Abdullah Receives Invitation To Visit China
- Officials Say Shanghai Metro Line 2 Ready For Service
- Report: Shanghai Completes Two Projects For Expo Preparation
- Deported Chinese Woman Faces Re-arrest, Prosecution
- Two Jailed In China Over Illegal Child Adoptions
- Shanghai Old Officials To Help Minimize Losses Of Laid-off Workers
- China Releases Villagers, Shares Its Duties Before Parents' Summer Floods

HONG KONG

- HK Suspends Sales Of European Beef, Dairy Goods
- Cathay, Pilots To Talk Again As Flights Cancelled
- Typhoon Maggie Weakens After Sweep Through HK

TAIWAN

- Taiwan Pledges $380 Million In Kosovo Reliefaid Aid
- Taiwan To Ban Belgian And French Dairy Products
- Macedonian PM On First Taiwan Visit Since Diplomatic Switching
- Typhoon Leaves One Dead, Five Missing In Taiwan

... edition
Posted: Monday, ...

Hope in Kosovo

KLA could upset NATO plans for Kosovo

...

...

...

NATO continued to pound the Yugoslav army Monday after talks between allied and Yugoslav military staffs broke down in

Washington, Moscow discuss diplomacy and bombs

Russian President Boris Yeltsin assured President Clinton on Monday that he would encourage his foreign minister to resolve differences with NATO over language for a United Nations Security Council resolution implementing the Kosovo peace proposal.

The talks among foreign ministers broke up with Russia opposed to making NATO the core of a Kosovo peacekeeping force. The Russians insist on an early pause in the NATO bombing campaign.

Launch CNN's Desktop ticker
right on your desktop

Today on CNN

SEARCH CNN.com

Enter keyword(s)

7-6-99

Kosovo-KFOR-snipers
PRIZREN, Yugoslavia: A Serbian sniper is killed and three people are injured, including a German soldier from the Kosovo peace-keeping force, in a shoot-out in this southern Kosovo town.

Kosovo-Russia
MOSCOW: Washington concedes Russia should have an "area" of responsibility in Kosovo, breaking an impasse over Moscow's role in a Kosovo peace force and easing tensions between the two capitals.

Kosovo-Yugo
BELGRADE: A senior Yugoslav general warns the Yugoslav army will return to Kosovo if the peace accord between Belgrade and the international community breaks down.

ROME, June 14 (Itar-Tass) - Three journalists have been killed in Kosovo, a spokesman for the German Foreign Ministry said in Bonn on Monday. Two of them were killed as a result of an armed attack near the town of Dulje 40 kilometers southwest of Pristina on Sunday when their car came under heavy gunfire.

The other killed journalist presumably from Germany was found eight kilometers northeast of Suvarek in the area of the Bundeswehr responsibility in the southwest of Kosovo. The circumstances of his death are not immediately clear.

The bodies of the three killed journalists have been identified.

According to specified reports, the third journalist killed in Kosovo is a citizen of Italy. His name is Gabriel Gruner and he came from Bolzano. Recently, he had worked for the German weekly "Stern".

KFOR's neglect of Kosovo gunmen arises concern .

MOSCOW, June 14 (Itar-Tass) - The Russian Defence Ministry has expressed concern over "inactivity of the NATO KFOR contingent towards armed units of Kosovo Albanians." A spokesman for the Russian Defence Ministry told Tass on Monday that "both the military and diplomats are concerned over the situation in Kosovo where Kosovo militants of Albanian descent have been entering Kosovo practically on the shoulders of the NATO KFOR contingent."

"If the situation does not change in the near future, Russia will be compelled to put forward an initiative to discuss this problem at the UN Security Council," the Russian spokesman said. "Ensuring disarmament of the so-called Liberation Army of Kosovo (OAK) is of the main task of the KFOR determined by the UN Security Council resolution," he stressed.

Mass exodus of the Serbs from the territory of Kosovo has arisen concern at the International Organization for Migration. In an interview with the "Newsweek" weekly, Branson Mckinley, Director of this organization, said that at present, the number of the Serbs staying in Kosovo account for ten percent of theirnumber in the "pre-war period", making up no more than 100,000- 200,000 people. Mckinley expressed concern, saying that soon, even these people might abandon the Yugoslav region. The Kosovo Serbs might be forced to leave their homes by OAK militants, Mckinley added.

According to Itar-Tass reports from Yugoslavia, alongside NATO KFOR contingents OAK

militants are arriving from abroad and return from hiding to Kosovo in a bid to bring Kosovo settlements under OAK control. Thousands of Albanian refugees who arrived simultaneously with a German KFOR battalion have nearly lynched Kosovo border guards.

On Sunday, OAK militants killed two Yugoslav servicemen, a policeman and a local Serb in the suburbs of Pristina. The situation has been tense in the Prizren community under control by the German KFOR. Around 200 refugees including those armed with submachine guns, were blockaded by OAK militants in the suburbs of Prizren when German servicemen were marching into the city.

Over the past two days 30,000 Serbs, gypsies and Albanians loyal to the authorities have left Kosovo, according to the data released by the Democratic Party of Serbia, although the UN High Commissioner for refugee affairs has estimated the number of refugees fleeing Kosovo three times less.

Three journalists killed in Kosovo.

ROME, June 14 (Itar-Tass) - Three journalists have been killed in Kosovo, a spokesman for the German Foreign Ministry said in Bonn on Monday. Two of them were killed as a result of an armed attack near the town of Dulje 40 kilometers southwest of Pristina on Sunday when their car came under heavy gunfire.

The other killed journalist presumably from Germany was found eight kilometers northeast of Suvarek in the area of the Bundeswehr responsibility in the southwest of Kosovo. The circumstances of his death are not immediately clear.

The bodies of the three killed journalists have been identified.

According to specified reports, the third journalist killed in Kosovo is a citizen of Italy. His name is Gabriel Gruner and he came from Bolzano. Recently, he had worked for the German weekly "Stern".

Paratroopers issued no order yet to fly to Kosovo.

MOSCOW, June 14 (Itar-Tass) - "The Russian peace-keeping contingent is prepared to fulfill its tasks for stabilization in Kosovo, but no order has been given yet to get off," Airborne troops Commander Colonel-General Georgy Shpak told Itar-Tass on Monday.

"We, as befits highly mobile forces, are ready to fulfill the assigned tasks, but no command has been given by the Russian leadership yet," the Airborne troops commander said. He declined to specify the number of the Russian peace-keeping contingent ready to be sent to Kosovo. spot, Tass was told. (near military-transport planes which might take the Russian peace-keepers to Yugoslavia - Tass comment).

Fatal incidents numerous in Kosovo on Sunday.

BELGRADE, June 14 (Itar-Tass) - There have been numerous incidents with fatalities in Kosovo over the past 24 hours.

Armoured columns of NATO's troops of the Kosovo peace force, or KFOR, Yugoslav army units withdrawing from Kosovo, tractors and van cars of Serbian refugees and cars of hundreds of journalists were streaming on motorways and byroads in similar or counter directions on Sunday.

Guerrillas of the Kosovo Liberation Army, or KLA, have been coming back to the province from hideouts or from abroad and trying to establish their control.

The early entry of NATO's KFOR troops into Kosovo has messed all timetables.

NATO's soldiery is entering designated areas and cities, where the Yugoslav military and police are still remaining despite their accelerated pullout.

At the check-post Morina on the Yugoslav-Albanian border, German troops gave 70 Yugoslav policemen 30 minutes to leave, even though they asked for six hours for their full evacuation.

Thousands of Albanian refugees came along with a German battalion and nearly lynched Serbian border guards.

KLA guerrillas killed two Yugoslav servicemen, one policeman and a local Serb in Pristina's suburb on Sunday.

The situation is tense in Prizren community which is in control of the German KFOR contingent. KLA fighters from Maljisev attacked Serbs in the village of Velika Hoca sending then on the run.

Some 200 refugees, a number of whom had submachine-guns, were blocked by KLA guerrillas in Prizren's suburb when German troops were entering it. The refugees have to fight they way to Orahovac, which has been left by almost all Serbs.

Other communities bordering Albania are also bare of Serbs.

Their columns heading for Serbia and Montenegro have been stoned and often shot up.

According to the Serbian Democratic Party, 30,000 Serbs, Gypsies and Albanians loyal to authorities have left Kosovo over the two past days alone. The UN High Commissioner for Refugees' office cited a threefold lower figure.

There have been two incidents involving KFOR servicemen, and reported circumstances of their using their arms are controversial.

In Pristina, British paratroopers shot to death a Serb, who allegedly opened fire on them.

According to Serb police, the local reservist policeman was killed as he was getting into his car. Police said he had a handgun in his belt, but he did not take out.

German servicemen killed two armed Serbs who were riding in their car in downtown Prizren. The official version has it that the German servicemen were shot up by marksmen as they were entering the city and that fire was also opened on them from the Serb car.

Return fire from the Germans killed one of the attackers, and the other died on the way to the hospital. Both wore violet uniforms of Serb police.

A fire attack on a German military column near the village of Dulje 40 kilometres from Pristina left a German journalist dead and another wounded.

News broken about mass exodus of Serbs from Kosovo.

LONDON, June 14 (Itar-Tass) - Reports about mass exodus of the Serb population from Kosovo have been coming to London 48 hours after NATO had deployed its troops there as apart of KFOR peace-keeping contingent.

According to the British mass media, over 10,000 Serb refugees from Kosovo have arrived in Montenegro over the past two days and over 20,000 people have left Kosovo, heading for the north of Yugoslavia. The number of refugees leaving Kosovo has been incessantly growing.

British journalists ave reported that units of the so- called "Liberation Army of Kosovo" (LAK) are returning to Kosovo from their compounds in Albania with the aim to take revenge on the Serbs. The LAK is not surrendering weapons.

Incidents of murder and kidnapping of the Serb population have been reported in Pristina. According to reports from the village of Gorazdevak populated by the Serbs, LAK militants encircled the village overnight to Saturday and had been shooting down peaceful civilians there, the Sunday Times reported with reference to onlookers who watched the developments there. Only a few people managed to escape execution, the newspaper said.

YUGOSLAV ARMY PRISTINA CORPS COMMANDER SAYS ALL TASKS FULFILLED

BELGRADE - Commander of the Yugoslav army Pristina Corps Maj. Gen. Vladimir Lazarevic has said that his corps has highly decisively, successfully and heroically fulfilled all tasks, following in the footsteps of glorious ancestors in defending the country and bearing the brunt of the country's defence.

Speaking for Serbian Radio and Television (RTS) on Sunday, Maj. Gen. Lazarevic said that those who had launched the aggression on Yugoslavia had demonstrated brutality unprecedented in recent history by engaging excessive military effectives in attacks on individual targets.

The NATO aggression was aimed at subjugating and humiliating the entire Serbian people, one of the oldest peoples in the Balkans, he said.

"They have done much evil to our country and committed unprecedented crimes against the entire population, humanity and peace," he said.

KOSOVO AND METOHIJA OFFICIAL HOLDS TALKS WITH KFOR OFFICER

BELGRADE - Chairman of Kosovo and Metohija's provisional executive council Zoran Andjelkovic met Sunday with representative of British troops participating in KFOR Lt. Col. Paul Gibson, commander-in-chief for the eastern section of Pristina.

Serbian Radio and Television (RTS) quoted Andjelkovic as saying that it was vital at this point to eliminate the psychological effect that the multi-national force has on Serbs and Montenegrins living in the Yugoslav republic of Serbia's southern province.

Lt. Col. Gibson said that the force was not there as an aggressor but to ensure peace and

Publicatie : de Volkskrant
Datum : 08/06/1999
Pagina : 13
Oplage : 350850
Frequentie : dagelijks
Advertentiewaarde : 19673,70
Regio : landelijk

61

DE NAVO HEEFT GEEN GELIJK

Slechts een aantal GroenLinks-leden zegde zijn lidmaatschap op vanwege het pro-NAVO standpunt van de partij. Links Nederland heeft opvallend weinig kritiek op de oorlog tegen Joegoslavië. Worstelen de vroegere vredesactivisten niet met de oorlog? En zien zij de NAVO als overwinnaar, nu er vrede gloort? 'We zijn in de val van het rechtse, militaire denken getrapt.'

door Hella Rottenberg

NU VREDE in Kosovo in aantocht lijkt en de terugkeer van de vluchtelingen geen ver en onbereikbaar ideaal meer is, krijgen de voorstanders van de NAVO-bombardementen gelijk. Ze hoeven zichzelf niet meer te kwellen met de vraag of bombarderen wel effectief, rechtmatig of ethisch is.

Dat is jammer voor pacifisten en critici van het gewapend ingrijpen, die natuurlijk opgelucht zijn dat het geweld ophoudt, maar die gehoopt hadden dat linkse politieke groepen die de NAVO-acties steunden, hun dwaling vanzelf zouden inzien.

De critici waren duidelijk in de minderheid. Over het NAVO-geweld werd in de huiskamers en in columns getobt, massaal protest op straat bleef uit. Van verdeeldheid in het linkse kamp was weinig te merken. Worstelt links niet met de oorlog?

Hans Feddema, statenlid voor GroenLinks en vredesactivist: 'De voorstanders van de luchtacties hebben géén gelijk gekregen. Wat is er bereikt? Etnische zuiveringen, honderdduizenden mensen op de vlucht geslagen, diepe haat tussen de Serviërs en de Albanezen. Hadden de westerse diplomaten in Rambouillet geduld geoefend, dan waren er geen 75 dagen van bombardementen nodig geweest. In vergelijking met het akkoord dat Milosevic toen weigerde te tekenen, heeft de NAVO water bij de wijn gedaan. Als de NAVO op dat moment minder star zijn eisen had gesteld, was Milosevic akkoord gegaan en hadden de Albanezen in Kosovo autonomie gekregen.'

Ondanks de vrede die gloort, denkt Feddema dat GroenLinks de komende tijd flink zal debatteren over de Kosovo-oorlog en de stellingname van de partij. Een buitengewoon congres bijeenroepen, zoals enkele afdelingen van plan waren, is niet meer zo urgent. Maar om het vertrouwen van de achterban te herwinnen zal de Tweede Kamer-fractie veel moeten uitleggen, taxeert Feddema de stemming in GroenLinks.

De fractie is volgens hem geschrokken van de eigen *courage* en de reacties van de leden. Marijke Vos, buitenlandwoordvoerster in het parlement, heeft al gezegd dat ze 'een volgende keer de risico's van het inzetten van geweld zwaarder zal laten wegen'.

Feddema heeft zich gestoord aan het feit dat de fractie de NAVO-luchtaanvallen steunde zonder met de achterban te overleggen, en zonder over beperkende voorwaarden te spreken. 'Vlak voordat de luchtacties begonnen, had ik nog een gesprek met de parlementsleden. Hun lijn was: we zullen heel terughoudend zijn, ons verzetten tegen strafexpedities. Ik was stomverbaasd over de ommezwaai.'

Een bombardementspauze, waarop de helft van de partijraad in een later stadium aandrong, bleek voor de fractieleiding niet aanvaardbaar. Paul Rosenmöller deed alleen de toezegging dat voor hem de grens bereikt zou zijn als er te veel civiele doelen werden getroffen. Maar waar die grens lag, bleef onduidelijk. Feddema: 'In mei is de fractie opgeschoven in onze richting. Plotseling was ze toch voorstander van een bombardementspauze.'

De verwarring en verdeeldheid bij GroenLinks komt voort, meent hij, uit een overdreven solidariteitsgevoel met de Kosovaren. Ditmaal speelden strategische of economische motieven geen zichtbare rol bij de beslissing om militair in actie te komen. Voor het eerst ging het zuiver om een humanitaire interventie. Wie kon daar tegen zijn? Feddema: 'Het linkse denken is: solidariteit door dik en dun. Met huid en haar. Links wil koste wat het kost rechtvaardigheid bewerkstelligen. Dat is zo overdreven, dat links in de val van het militaire, rechtse denken is getrapt. Rechts gelooft in veiligheid door wapens. Nou, hoe dat werkt hebben we deze eeuw gezien!'

Zijn meningsverschil met de fractie vormt voor hem geen aanleiding zijn lidmaatschap op te zeggen. Wel speelt hij met de gedachte uit protest niet te gaan stemmen bij de Europese Verkiezingen. Uiteindelijk zal GroenLinks tot inkeer komen, gelooft Feddema, en erkennen dat geweld geen oplossing biedt.

Joop Vogt is dat vertrouwen kwijt. Hij heeft op 24 april zijn lidmaatschap opgezegd, toen de partijraad van GroenLinks het pro-NAVO standpunt van de fractie niet veroordeelde, en zelfs niet betreurde. Uit zijn brief aan het bestuur spreekt bittere teleurstelling: 'Helaas kan ik mijn medewerking aan de oprichting van GroenLinks niet terugdraaien en helaas kan ik ook mijn stem op deze kamerfractie niet terugdraaien. Het enige – zwakke – gebaar dat ik nog wel kan geven is met onmiddellijke ingang het lidmaatschap van GroenLinks neer te leggen.'

Vogt, een gepensioneerde landbouwingenieur, is 'rood geboren', op 1 mei 1927. Zijn ouders waren SDAP'ers die tot 1937 het gebroken geweertje opspeldden. 'Toen de partij afstand nam van de ontwapening, ging het geweertje van mijn ouders de kast in. Die volgzaamheid vond ik vreemd, zo jong als ik was.'

Na de Tweede Wereldoorlog stond hij op het punt zich aan te sluiten bij de Partij van de Arbeid. 'Tijdens een jongerenweekeinde bezwoer PvdA-leider Koos Vorrink dat het niet tot een koloniale oorlog zou komen en dat de PvdA anders uit de regering zou stappen. Drie dagen later begonnen de politionele acties van het Nederlandse leger in Indonesië. De eerste die ik op de radio hoorde, was Vorrink, die het militair ingrijpen goedpraatte.'

Vogt vond het onvergeeflijk en beschouwde zich vanaf dat moment als politiek dakloos. Hij weigerde de dienstplicht te vervullen en weigerde bij verkiezingen te stemmen. De PvdA had afgedaan, de CPN was te dictatoriaal.

Toen in 1958 de PSP werd opgericht, werd Vogt meteen lid. Hij heeft functies vervuld in het partijbestuur en in de Eerste Kamer gezeten. Tien jaar geleden behoorde hij tot de oprichters van GroenLinks. Hij is pacifist, maar wat hij noemt 'politiek pacifist', niet een tegenstander van ieder geweld op elk moment.

'Ik heb begrip voor mensen die vonden dat het zo schandalig was wat er in Kosovo gebeurde, dat ze ingrijpen rechtvaardigden. Als een commando-eenheid Milosevic en zijn regering had uitgeschakeld, had ik daar geen grote problemen mee gehad. Maar een heel land bombarderen is misdadig. Bovendien is geen enkele vluchteling ermee geholpen.'

Vogt heeft de stellige indruk dat GroenLinks graag in aanmerking wil komen voor de regering, en daarom geen afwijkend standpunt durft in te nemen en interne debatten liefst mijdt. 'Erg veel mensen die last hadden van het hopeloze gevoel nooit enige voet aan de grond te krijgen, zijn meegesleept door het verkiezingssucces van GroenLinks. Voor een grote partij is heibel slecht. De PSP ging daaraan telkens ten gronde.'

Vervolg op pag. 62

Onderwerp: IKV - INTERKERKELIJK VREDESBERAAD

Publicatie : Noordhollands Dagblad ed. Enkhuizer Courant
Datum : 05/06/1999
Pagina : 5
Oplage : 7188
Frequentie : dagelijks
Advertentiewaarde : 641,58
Regio : Enkhuizen

'Vredesakkoord is nog geen garantie voor rust op Balkan'

Van onze redactie buitenland

DEN HAAG – „Het geweld kan nu stoppen. Dat is voor mij op dit moment de belangrijkste winst van het vredesakkoord voor Kosovo. Aan de uitwerking zitten echter veel haken en ogen. De eerste stap is bemoedigend, maar er is nog een lange en moeizame weg te gaan." Emeritus-hoogleraar P. de Waart is blij met de doorbraak in de onderhandelingen met de Joegoslavische leider Milosevic. „Maar we hebben ons heel veel op de hals gehaald. De grote vraag is of het Westen bereid is die last te blijven dragen?"

„De NAVO moet doorzetten", reageert secretaris M.J. Faber van het Interkerkelijk Vredesberaad (IKV). „Het is nu of nooit. De internationale troepenmacht moet zo snel mogelijk Kosovo in om goede voorwaarden te scheppen voor een veilige terugkeer van de honderdduizenden vluchtelingen. Dat is een enorme klus, waar je de eerste maanden zoet mee bent. Dit vredesakkoord legt de basis voor een efficiënt optreden, maar doortastend handelen is noodzakelijk."

Voor de wederopbouw van het zwaar gebombardeerde Kosovo en Joegoslavië hangt veel af van een 'Marshallplan', zoals dat na de Tweede Wereldoorlog ook voor Duitsland werd gemaakt. In het vredesplan staat dat omschreven als 'stabiliteitspact'. Er zijn vele miljarden guldens mee gemoeid, die de westerse landen samen moeten betalen.

Polemoloog L. Wecke, verbonden aan de Katholieke Universiteit Nijmegen, hoopt dat deze hulp de zwaar gehavende economie van Joegoslavië weer 'redelijk gezond' kan maken. „Misschien leidt dat net als in Duitsland tot een 'Wirtschaftswunder'."

Initiatief

Zijn collega De Waart, verklaard tegenstander van de NAVO-bombardementen, reageert pessimistisch op een dergelijke suggestie. „Duitsland en Joegoslavië zijn niet te vergelijken. Duitsers hebben een ijzeren discipline en een lange traditie om zelf initiatief te nemen. In het voormalige communistische oostblok, waarvan ook Joegoslavië deel uitmaakte, is dat initiatief veel minder aanwezig."

De positie van staatshoofd Milosevic is voor de uitvoering van het vredesakkoord een flink obstakel, menen De Waart en Faber. „Er is een vredesregeling getroffen met iemand die wegens oorlogsmisdagen is aangeklaagd door het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag. Dat is een vrij onmogelijke situatie", zegt De Waart. „Op dit moment is een vreedzame oplossing belangrijker dan de arrestatie van het staatshoofd. Maar wat gebeurt er straks met Milosevic? Hij moet weg, maar hoe?"

IKV-secretaris Faber stelt dat er hoe dan ook een vervanger van Milosevic moet komen. „Als internationale gemeenschap kun je geen afspraken maken met een regering met aan het hoofd een oorlogsmisdadiger. Er gaan geruchten dat hij onderdak krijgt in Rusland."

Wecke denkt dat Milosevic voorlopig nog aan de macht blijft. „De vraag is wie hem op dit moment zou moeten vervangen. Er is geen duidelijke kandidaat. Over twee jaar zijn er verkiezingen, dan wordt hij zeker niet herkozen. Het is nu koffiedik kijken."

Guerrilla

Een ander probleem bij de uitvoering van het vredesakkoord is de positie van het Kosovo-bevrijdingsleger UÇK. „Zij moeten twee bittere pillen slikken", zegt de polemoloog.

„Het UÇK moet de wapens inleveren en er komt geen onafhankelijk Kosovo. Mogelijk leidt dat tot een guerrilla en blijft het UÇK een haard van onrust. Misschien kunnen de meest brave krijgers deel uit gaan maken van een politiekorps."

De Waart vraagt zich af of een internationale troepenmacht in Kosovo voldoende is om de rust en veiligheid in dit deel van de Balkan te waarborgen. „Dat zal heel moeilijk zijn, de manschappen moeten sowieso lange tijd in Kosovo blijven. Ik betwijfel of de internationale gemeenschap daar goed op is voorbereid."

De emeritus-hoogleraar maakt zich zorgen over de houding van de Albanese inwoners van Kosovo na hun terugkeer. „In hoeverre zijn ze op termijn bereid binnen het staatsverband van Joegoslavië te blijven? En accepteren ze de Serviërs die in Kosovo leven? Er hoeft maar iets te gebeuren en een nieuw conflict is geboren. Het blijft een kruitvat. Dit vredesakkoord is geen garantie voor rust op de Balkan."

Onderwerp: IKV - INTERKERKELIJK VREDESBERAAD

Publicatie : de Volkskrant
Datum : 08/06/1999
Pagina : 13

Vervolg v. 61

62

Vogt is verbaasd dat niet meer leden GroenLinks de rug hebben toegekeerd in verband met Kosovo. Het partijbureau heeft rond de 120 opzeggingen binnen. 'Op de 15 duizend leden valt dat erg mee, zeker voor zo'n belangrijke kwestie', beaamt een woordvoerder. Vogt voelt zich opnieuw 'veroordeeld tot politieke dakloosheid', net als in 1947 toen de PvdA besloot mee te doen aan de koloniale oorlog tegen Indonesië, een oorlog, die destijds wel zorgde voor een massale wegloop uit de PvdA.

Duco Hellema, ex-CPN'er en tegenwoordig hoogleraar internationale betrekkingen, verwondert zich er net als Vogt over dat de kwestie-Kosovo geen splijting van de linkse gelederen ten gevolge heeft. 'Veel mensen weten het niet meer. De ideologische ankers van vroeger zijn verdwenen. We zijn op drift', zegt hij.

Hij vindt het opvallend dat juist vroegere vredesactivisten opgeroepen hebben tot militair ingrijpen in Kosovo. 'Aan de linkerzijde van het politieke spectrum zie je wanhoop en onzekerheid. Alle grote thema's zijn weg: de ontwapening, de oneerlijke Noord-Zuid verhouding, een kritische beoordeling van de Europese integratie. Toch bestaat er behoefte aan moreel engagement. Er móest iets gebeuren in Kosovo. Wat en hoe werd niet goed doordacht. Humanitaire interventie is een misbruikte term. Het gaat ver om een complete oorlog zo te noemen.'

Onder vroegere CPN'ers treft men nu de meest vurige aanhangers van de NAVO aan. Duidelijkste voorbeeld hiervan is André Roelofs, die regelmatig in *de Volkskrant* publiceert. Het is niet zo gek als je zou denken, meent Hellema. 'De CPN had altijd een ambivalente houding tegenover de NAVO. De NAVO was weliswaar de alliantie van kapitalistische landen, maar hield tegelijkertijd het Duitse revanchisme in bedwang. Voor de CPN was de NAVO toch ook een belangrijke stabiliserende factor in Europa.'

Wat hem wel bevreemdt, is dat de vroegere, keiharde kritiek op de NAVO vervangen lijkt door ongeremd vertrouwen in de verdragsorganisatie. 'Een geheime agenda, dubbele motieven worden bij voorbaat uitgesloten.'

Worstelt links eigenlijk wel met de oorlog? Niet zo erg, is de conclusie van Hellema. De linkse radicalen uit de jaren zeventig zitten nu op het pluche en zetten zich niet af tegen het establishment. Jongeren zijn pragmatisch, niet bewogen door ideologie. 'Waar waren de teach-ins? Waar waren de studenten?'

Een verandering van het politieke landschap als gevolg van het militair ingrijpen, verwacht Hellema dan ook niet. 'De pacifisten staan na het einde van de Koude Oorlog alleen. Vroeger konden ze zich verbinden met de CPN en bijvoorbeeld de anti-kruisrakettenbeweging van het IKV. Dat gaf hen kracht en getal. De criticl van de bombardementen vind je in het midden van het politieke spectrum. Zij voelen zich met pacifisten niet verbonden.'

Nederland neemt deel aan een oorlog. Er lopen wat mensen weg uit GroenLinks, en verder zal de

Anti-NAVO affiches uit de jaren zeventig.

Kosovo

De 74 dagen durende bombardementen hebben volgens Sylvain Ephimenco in *Trouw* van 5 juni succes gehad. De Serviërs hebben volgens hem de voorwaarden moeten aanvaarden die bij het Rambouillet dictaat werden bepaald. Het tegendeel is waar. In de appendix van 'Rambouillet', die pas later bekend werd, staan voorwaarden waaraan Servië moest voldoen. Die komen er in feite op neer dat Servië min of meer onder voogdij komt te staan van de Navo. Kosovo zou na een referendum een zelfstandige staat worden. Navo-personeel zou zich vrij mogen bewegen in klein Joegoslavië. Deze bepalingen tekenen de macht van de overwinnaar.

Het akkoord van de G7 plus Rusland geeft een ander beeld. Kosovo wordt niet zelfstandig, het referendum is van de baan. Er komt geen Navo-personeel in Servië.

Het Kosovo Bevrijdingsleger UCK moet de wapens inleveren, wat een bittere pil voor hen is. Het UCK heeft alles op één kaart gezet: een onafhankelijke republiek worden. Zo wordt de Navo met een nieuwe tegenstander geconfronteerd. Uitgekomen is de voorspelling van Mient Jan Faber dat 'Rambouillet' een rampscenario is en was. Bombardementen hebben na 74 dagen geen echte vrede gebracht.

Haarlem **Piet Blankevoort**

Trouw 11-6-'99

63

☺ANP157 3 GLV 165 VISSER 816
VREDESBEW04 KOSOVO; IKV-JOEGOSLAVIE-MILOSEVIC

●ACTIES JOEGOSLAVIE

IKV tegen samenwerking met Milosevic

DEN HAAG (ANP) - De internationale gemeenschap moet volgens het IKV niet met Milosevic samenwerken omdat hij is aangeklaagd door het Joegoslavië-tribunaal van de Verenigde Naties. Zolang hij en vier medeaangeklaagden aan de macht zijn, moet Joegoslavië worden uitgesloten van hulp in het kader van het stabiliteitspact.

Zo reageert het Interkerkelijk Vredesberaad op de uitkomst van het overleg tussen Tsjernomyrdin en Ahtisaari met de Joegoslavische regering. In de resolutie van de Veiligheidsraad, waaraan nu wordt gewerkt, moet een expliciete verwijzing naar het tribunaal worden opgenomen. Veiligheid en voorspoed voor de Kosovaren zijn binnen Joegoslavië alleen mogelijk als het recht zijn beloop krijgt, aldus IKV-secretaris Mient Jan Faber.

De internationale vredesmacht moet de bevoegdheid krijgen tot de arrestatie van degenen die worden verdacht van oorlogsmisdaden. Dit geldt in het bijzonder Milosevic. Indien de resolutie het tribunaal verzwijgt, wordt afbreuk gedaan aan het internationale rechtssysteem. Bovendien wordt dan een tijdbom gelegd onder de veiligheid van de Kosovaren waar alle inspanningen van de NAVO nu juist op zijn gericht.

Het IKV neemt contact op met zijn partners in Kosovo, Servië, Montenegro, Macedonië en Bosnië om op korte termijn tot een beraad in de regio te komen. Doel daarvan is de wonden te helen en gezamenlijke programma's op te stellen. Meer dan een miljoen Albanezen zijn etnisch gezuiverd. Velen van hen zullen voor de rest van hun leven getraumatiseerd zijn.

♥041312 jun 99

◆

In VS is stemming over oorlog Kosovo snel omgeslagen

Toen Joegoslavië vorige week instemde met het vredesplan voor Kosovo, sloeg in Amerika de kritiek op president Clinton en de luchtoorlog opeens om in lof.

Door onze correspondent
JUURD EIJSVOOGEL

WASHINGTON, 7 JUNI. Het lot van het vredesplan voor Kosovo is nog hoogst onzeker, maar in de Amerikaanse politiek wordt de balans van de oorlog alvast opgemaakt. De onverwachte wending die de crisis vorige week nam toen het Joegoslavische parlement het plan goedkeurde, leverde president Clinton meteen veel waardering op.

De lof kwam niet alleen van zijn geestverwanten, maar ook uit conservatieve hoek. De mogelijkheid dat de crisis nog lang niet voorbij is, temperde het enthousiasme nauwelijks.

Zèlf verkondigden de president en zijn regering donderdag meteen dat het nog te vroeg was om de overwinning al op te eisen. Maar voor zulke behoedzaamheid bestaat in Washington weinig geduld. Na krantenkoppen als „Joegoslavië zwicht" begon de politieke wind razendsnel te draaien. De president die wekenlang gehekeld was omdat hij het land halsoverkop in een slecht voorbereide oorlog zou hebben gestort, werd nu opeens alom geprezen.

„Dit ziet eruit als een overwinning voor Clinton", erkende vrijdag zelfs de rechtse krant *The Wall Street Journal*, die doorgaans geen goed woord voor de president over heeft. De krant tekende weliswaar aan dat het te danken was aan de bondgenoten, en met name de Britse premier Blair, dat Clinton geen slappe knieën kreeg. Maar, luidde de conclusie tevreden, de wereld weet nu tenminste dat „de NAVO eendrachtig is opgetreden".

Op de politieke talkshows op televisie was men het gisteren roerend eens: tegen alle verwachting heeft de luchtoorlog gewerkt en hebben Clinton en zijn minister van Buitenlandse Zaken Madeleine Albright gelijk gekregen. En ze hebben de NAVO toch maar bijeengehouden, luidde het oordeel. Het conservatieve weekblad *Weekly Standard* noemt „de capitulatie van Slobodan Milošević" deze week een „triomf voor Amerikaanse macht en beginselen", en een zege voor Clinton. De gematigd linkse *Christian Science Monitor* constateert: „In het gezelschapsspel van de Washingtonse politiek lijkt Clinton af te stevenen op weer zo'n onwaarschijnlijke versterking van zijn prestige – die kan bijdragen aan zijn reputatie als de Houdini van de Amerikaanse politiek." De Republikeinen zien dat met lede ogen aan, te meer omdat de oorlog aan het licht heeft gebracht hoe diep in hun eigen kring de verdeeldheid is over de richting van de buitenlandse politiek.

Toen de bombardementen van de NAVO net waren begonnen, spraken sommige vooraanstaande Republikeinen meesmuilend over „Clintons oorlog". Als de onderneming zou uitdraaien op een fiasco, dan moest duidelijk zijn wie er verantwoordelijk voor was. Nu kampen deze Republikeinen met het probleem dat ze tegenstanders zijn van een oorlog die andere Republikeinen juist zien als een overwinning voor Amerika. „Het stomste wat Republikeinen nu kunnen doen", waarschuwde een conservatieve commentator, „is de indruk wekken dat ze het jammer vinden dat Amerika en de NAVO hebben gewonnen."

Slechts een handjevol vooraanstaande Republikeinen steunden de oorlog volmondig. Een van hen was senator John McCain, die campagne voert voor de Republikeinse nominatie voor de presidentsverkiezingen in 2000. McCain betoogde dat de NAVO alle middelen moest inzetten om te winnen. Hij verweet Clinton dat hij de optie van een invasie aanvankelijk vrijwel had uitgesloten, en daarmee een overwinning onmogelijk maakte. Maar dit weekeinde erkende McCain: „Als dit plan werkt, verdient de regering lof."

In beide partijen is de uitkomst van de luchtoorlog een steun in de rug voor de internationalisten, in hun eeuwige strijd tegen de isolationisten. Maar vooral is het een signaal dat een president zich op het gebied van de buitenlandse politiek veel minder van het Congres hoeft aan te trekken, dan de afgelopen jaren vaak is aangenomen. Clinton benutte de nieuwe krachtsverhoudingen vrijdag meteen, door tegen de zin van de Senaat de benoeming door te zetten van James Hormel tot ambassadeur van Luxemburg. Een klein aantal conservatieve Republikeinen had de benoeming bijna twee jaar tegengehouden vanwege Hormels homoseksualtiteit. Ook een teken van de herwonnen kracht van de president was de aankondiging dat de Senaatscommissie voor buitenlandse betrekkingen op 17 juni eindelijk hoorzittingen zal houden over de benoeming van Richard Holbrooke tot ambassadeur bij de VN.

Voor vice-president Gore is het een belangrijke opsteker dat het einde van de oorlog in zicht lijkt te zijn. Gore loopt zich warm voor de presidentsverkiezingen in 2000, en een slepende oorlog, eventueel met grondtroepen, tijdens zijn verkiezingscampagne kan geen aantrekkelijk vooruitzicht zijn geweest. Dat gevaar is nu sterk afgenomen. En bovendien heeft Gore, door zijn goede contacten met de Russische onderhandelaar Tsjernomyrdin, een rol kunnen spelen bij de totstandkoming van het vredesplan.

The New York Times en *The Washington Post* publiceerden gisteren grote reconstructies van het internationale diplomatieke verkeer dat vorige week leidde tot goedkeuring van het vredesplan. Het akkoord, aldus de Post, was „een spectaculaire ommekeer, net op het moment waarop de regering-Clinton en de Europese leiders zich begonnen te verzoenen met de mogelijkheid dat een invasie van Servië noodzakelijk kon zijn". Volgens de krant verbood Madeleine Albright haar medewerkers onmiddellijk om in de verleden tijd over de oorlog te spreken, alsof de confrontatie al voorbij was. En Clintons Veiligheidsadviseur Sandy Berger zou verstoord hebben gereageerd toen een Amerikaanse diplomaat hem gelukwenste. „Laten we onszelf niet feliciteren voor het echt voorbij is", zou Berger hebben gezegd.

Ook politieke analisten van de denktanks waarschuwden voor opgetogenheid. Richard Haass, die onder president Bush in de Nationale Veiligheidsraad zat en die nu verbonden is aan de Brookings Institution, noemt het woord overwinning „op zijn best onvolledig, want de NAVO is er niet in geslaagd om de 'etnische zuivering' te voorkomen". Zijn collega Ivo Daalder, die de luchtoorlog de afgelopen maanden herhaaldelijk scherp gekritiseerd heeft, erkent dat hij ten onrechte geloofde dat de inzet van grondtroepen onontbeerlijk was. Maar hij blijft kritisch: „De prijs van onze „overwinning" is dat 1,4 miljoen mensen zijn verdreven, dat duizenden en misschien tienduizenden mensen gedood zijn. Die aantallen hadden lager kunnen liggen als we niet waren begonnen om de mogelijkheid van grondtroepen uit te sluiten."

Spanningen door overbevolking

Kosovaren slaags in kamp in Macedonië

SKOPJE, 7 JUNI. In het grootste vluchtelingenkamp in Macedonië, Stenkovec, is het zaterdag tot langdurige rellen gekomen, waarbij vier mensen zwaar en 26 anderen licht gewond werden. In de kampen is de spanning als gevolg van overbevolking te snijden, zo waarschuwen hulpverleners.

De ruzie in het kamp Stenkovec brak uit toen vluchtelingen uit Kosovo een familie van Roma (zigeuners) aanwezen als collaborateur van de Serviërs. De Roma zouden de Serviërs hebben bijgestaan bij het plunderen en platbranden van huizen in het kader van de 'etnische zuivering'. Het incident groeide uit tot een massale vechtpartij. De Macedonische politie had drie uur nodig om de rust te herstellen en vroeg de Amerikaanse ambassadeur in Macedonië, Christopher Hill, naar het kamp te komen om de gemoederen te sussen. Alle Roma-gezinnen in Stenkovec zijn na de vechtpartijen elders ondergebracht.

In Stenkovec verblijven twintigduizend gevluchte Kosovaren. Volgens hulpverleners is als gevolg van de overbevolking de sfeer zo slecht dat kleine incidenten al snel uitgroeien tot grote, waarbij gewonden vallen.

In de kampen schrijven zich nog steeds vluchtelingen in voor overvredesakkoord geniet vooralsnog weinig vertrouwen: de Kosovaren vertrouwen de Serviërs niet en geloven (nog) niet binnen afzienbare tijd naar Kosovo te kunnen terugkeren.

In het noorden van Albanië zijn zaterdag 86 mannen uit twee dorpen in Kosovo aangekomen na vier dagen lang door Serviërs gevangen te zijn gehouden en te zijn mishandeld. De mannen werden verdacht van banden met het Kosovo Bevrijdingsleger UÇK. Sommigen waren er als gevolg van de mishandelingen in de gevangenis van Smrekovnice zo slecht aan toe dat ze moesten worden gedragen. De mannen vertelden dat hun dorpen Shtitarice en Dolak, ten noordwesten van Priština, vorige week door de Serviërs waren omsingeld, beschoten en veroverd, waarna de burgers werden verdreven en negentig procent van de huizen in brand werd gestoken.

Het UÇK liet gisteren weten dat de Serviërs een groot offensief hebhet UÇK zoveel mogelijk schade toe te brengen voordat ze zelf de provincie moeten verlaten. Bij het offensief zouden de Serviërs bij Dugagjin gifgas hebben gebruikt. Belgrado van zijn kant maakte ook melding van het offensief. De afgelopen dagen zouden vijfhonderd UÇK-strijders zijn gedood bij pogingen in Kosovo te infiltreren, zo werd in Belgrado meegedeeld. De NAVO zei gisteren aanwijzingen te hebben dat Servische politietroepen en Joegoslavische soldaten in Priština en Prizren op grote schaal woningen plunderen.

Ook zouden de Serviërs, zo wordt vermoed, voor hun aftocht alles in het werk stellen om in Kosovo mijnen te leggen en booby traps aan te brengen en om sporen van hun 'etnische zuivering' uit te wissen. Het Britse blad *The Observer* schreef gisteren op basis van verklaringen van drie getuigen dat de Serviërs al een tijd lang elke dag in de mijn van Trepča rond honderd lijken van vermoorde Koso-

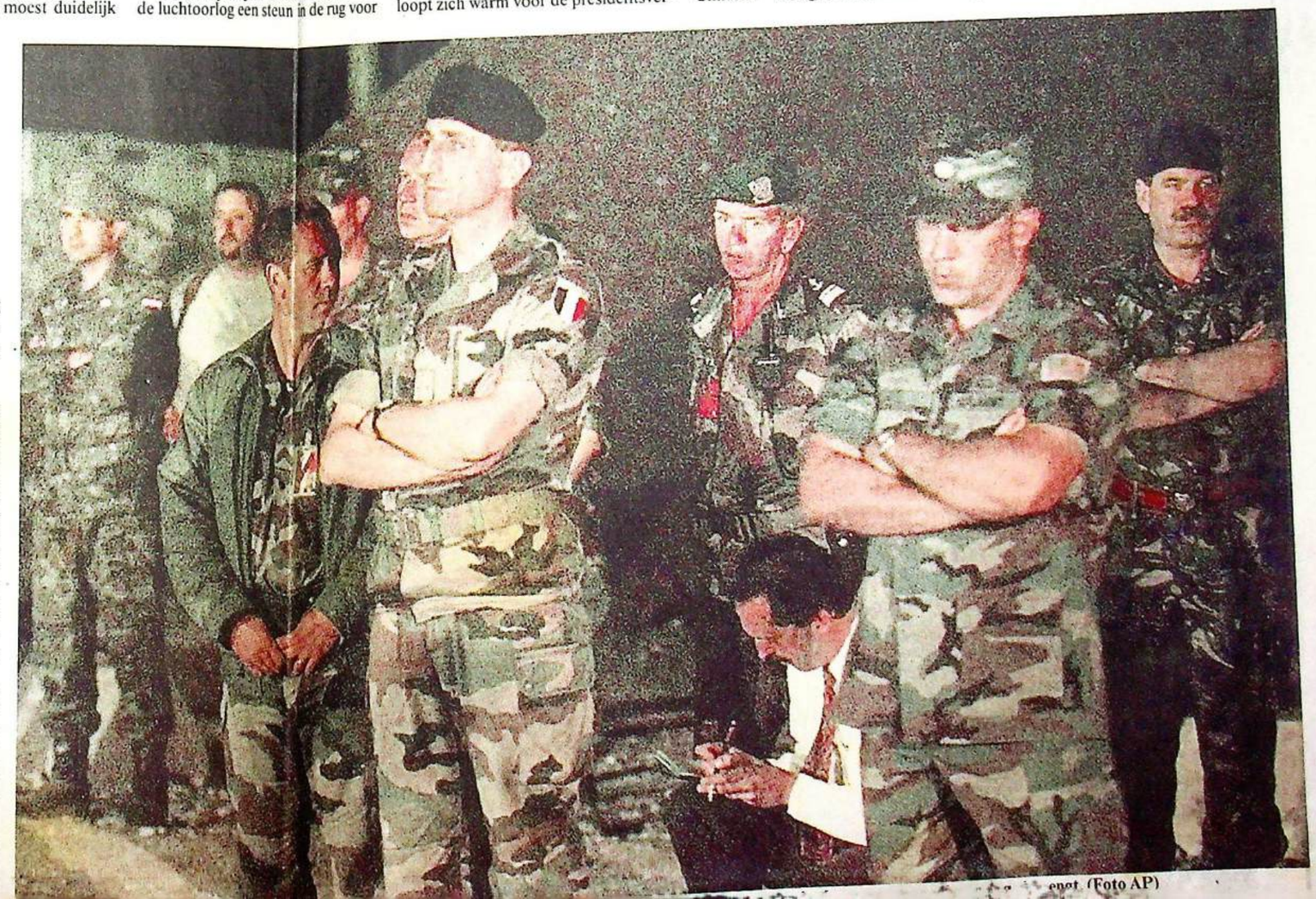

...engst (Foto AP)

nge week donderdag bereikte dingsleger, kennelijk in de hoop AFP)

SIR MICHAEL JACKSON

Ervaren in handhaven van vrede

Door onze correspondent

LONDEN, 7 JUNI. NAVO-voorlichters hebben de Britse generaal Sir Michael Jackson, commandant van de NAVO-troepen voor Kosovo, wel voorgesteld als een humanitaire hulpverlener in een camouflagepak. Zijn soldaten in Macedonië hielden zich tot nu toe immers bezig met het bouwen en runnen van vluchtelingenkampen. Hun 'neutrale' status zou een voordeel zijn wanneer ze onder de naam KFOR de vrede in Kosovo gaan handhaven. „Jackson heeft geen bloed aan zijn handen", zei een insider vorige week.

De Servische generaals die het vertrek van hun leger uit Kosovo proberen te traineren, zullen zich na het overleg van dit weekeinde wel geen illusies meer maken over de man aan de andere kant van de tafel. De ruim 50.000 NAVO-soldaten die Kosovo vroeg of laat zullen binnentrekken hebben niets gemeen met de machteloze blauwhelmen uit Bosnië of het contingent ongewapende waarnemers uit een eerdere fase van het conflict in Kosovo.

De 55-jarige luitenant-generaal Sir Michael Jackson heeft de tot de tanden gewapende vredeshandhaving al gepraktiseerd. Na het Dayton-akkoord (1995) en de komst van de NAVO-vredesmacht voor Bosnië, IFOR, had hij het bevel over de Britse sector. In Kosovo moet hij vijf sectoren commanderen, met Fransen, Britten, Amerikanen, Duitsers, Italianen. En met Russen, die in hun eigen taal met hem kunnen praten.

Foto AP

Jackson is officier sinds 1963 en maakte carrière in het Parachute Regiment, de elite-eenheid die vóór de tanks uit per helikopter Kosovo zal worden ingevlogen. Als bevelhebber van het ACE Rapid Reaction Corps, de snelle NAVO interventiemacht en hoofdaannemer van KFOR, draagt Jackson steeds de rode parabaret.

Zijn gelooide gezicht met zakken onder de ogen kan gemoedelijk zijn én gesloten. Zijn mannen mogen hem „generaal Mike" noemen, wat aan de toffe kant is in de Britse militaire cultuur, maar wegens zijn plotselinge uitbarstingen heet hij achter zijn rug ook wel Darth Vader, naar de schurk uit *Star Wars*. Hij houdt van whisky en sigaren, maar zou nu als een asceet leven. Zijn kamer in zijn hoofdkwartier, een vroegere schoenenfabriek bij Skopje, zou alleen een veldbed bevatten.

Het militair overleg in Macedonië mag vast zitten, de Kosovaren in Albanië maken zich op voor hun terugreis. De oogst kan, met een beetje geluk, straks nog worden binnengehaald.

Door onze redacteur
YAËL VINCKX

KUKËS, 7 JUNI. Het konvooi vertrekt vandaag niet. Nederlandse soldaten en mariniers hebben onverwachts een dag vrij. Zij liggen met ontbloot bovenlijf op het dak van hun vrachtwagens. Honderden Kosovaren zouden deze zondag met die vrachtwagens van het noorden naar het midden van Albanië worden gebracht en vandaar uit met een trein naar andere kampen in het land; een tocht van vijf uur in een laadbak, vier uur in een propvolle trein en nog eens anderhalf uur in een vrachtwagen. Slechts dertig mensen hebben zich vanochtend gemeld.

De konvooien verliepen toch al nooit goed, maar sinds het nieuws over een vredesplan is doorgedrongen, is de animo nog verder gedaald. In Kukës, op vijftien kilometer van de Kosovaarse grens, maken de vluchtelingen zich op voor de terugreis naar huis. Misschien trekken de Serviërs zich alsnog terug en gaan de NAVO-soldaten naar binnen. De vluchtelingen willen achter hen aan.

Vooral de boeren die op hun tractoren zijn gekomen, weigeren te vertrekken. „Ze denken aan hun inkomsten", zegt Jetta Gottlieb van de VN-hulporganisatie UNHCR. „Ze hopen nog te kunnen zaaien en aan het eind van de zomer hun oogst binnen te halen." De boeren wilden toch al niet weg uit de kampen in Noord-Albanië. Eerst mochten zij hun tractoren niet naar andere kampen rijden. Levensgevaarlijk, oordeelden militairen en hulpverleners. Dus bleven de boeren zitten. Toen lieten hulpverleners ten einde raad de tractoren op vrachtwagens naar andere kampen rijden. Maar die vrachtwagens kregen vaak pech en blokkeerden andere hulpkonvooien. Nu gaan de boeren niet weg omdat zij op een snelle 'bevrijding' van Kosovo hopen.

Westerse militairen en hulpverleners bezien de situatie met lede ogen. Zij proberen de kampen in Noord-Albanië al wekenlang te ontruimen. De situatie in de grensstreek is immers gespannen; het Kosovo Bevrijdingsleger UÇK levert felle gevechten met het Servische leger, dat regelmatig dorpen op Albanees gebied onder vuur neemt. Dit weekeinde werden drie Albanese dorpen beschoten. De mortierinslagen galmden door de bergen. En de ongeveer 100.000 vluchtelingen in de kampen liggen binnen schootsafstand.

Officieren van de NAVO-delegatie luisteren toe als generaal Sir Michael Jackson na het vastlopen van het overleg [illegible]

Vluchtelingen in Albanië willen thuis in Kosovo de oogst nog binnenhalen

Kukës heeft de vluchtelingen daarnaast niets te bieden. Het grensstadje is berekend op zijn eigen 12.000 inwoners. Maar de afgelopen tien weken trokken 300.000 vluchtelingen door de straten en bleven er zo'n 100.000 achter. Hulporganisaties kunnen hen moeilijk bereiken, want de wegen zijn erg slecht; een konvooi met hulpgoederen doet er vanuit de Albanese hoofdstad Tirana al snel negen uur over om de kampen te bereiken. „En ieder pak melk moet over de bergen worden gebracht", aldus Janet Reedy van de hulporganisatie Med Air. Zij zegt de komst van de winter te vrezen. De wegen zullen dan onbegaanbaar zijn.

De NAVO wil om nog een andere reden de noordelijke vluchtelingenkampen evacueren. Een gedwongen terugtrekking van Servische troepen zou tot een verheviging van de gevechten tussen UÇK en de Serviërs kunnen leiden. Het bondgenootschap vreest bovendien dat de duizenden Kosovaren al te snel achter hen aan zullen komen, nog voor de mijnen van zowel het Servische leger als het UÇK in de grensstreek zijn geruimd. De chaos is dan niet te overzien.

Shesqet wil zo snel mogelijk terug naar zijn huis in Kosovo. Zijn vinger wijst over de kale bergen. Dat huis ligt dáár, nog geen dertig kilometer verderop. Shesqet wilde eerst naar Oostenrijk, waar hij zes jaar als ober in een pizzeria werkte. Zijn voormalige baas heeft zelfs een brief naar het Rode Kruis in Albanië gestuurd. „Stuur Shesqet maar naar Wenen", schreef de baas, „dan krijgt hij zijn oude baan terug." Maar nu? Nu wil de Kosovaar niet meer naar Oostenrijk. „Ik wil mijn huis terug."

Er zijn twee soorten vluchtelingen, zegt Jetta Gottlieb. „De ouderen denken nog deze week terug te kunnen keren om hun leven weer op te pakken. Jongeren zijn realistischer. Laat de NAVO eerst de mijnen en een groot deel van de troepen opruimen, denken ze. Daarna gaan wij wel."

Een groep mannen meldt zich aan het einde van de middag in Kukës om te worden geëvacueerd naar andere kampen in Albanië. Zij hebben in Kosovo gevangen gezeten en zijn vanochtend gedeporteerd door de Serviërs. De mannen zijn dun, hun broeken flodderen om de billen en zij stinken. Hun tent is al snel doordrenkt met een zurige lucht. Zo komen zij de afgelopen dagen steeds vaker over de grens, meldt Gottlieb. Zo'n zestig ex-gevangenen per dag. Er zijn deze keer ook andere vluchtelingen; 840 Albanezen uit Albanië, niet eens uit Kosovo. Zij komen uit het dorp Krumë, dat vannacht onder Servisch vuur heeft gelegen. Krumë kent een grote UÇK-basis.

„Ik denk niet dat de Serviërs hun stellingen zomaar opgeven en al hun materieel terug naar Belgrado brengen. Die schieten de boel eerst nog even leeg", had een Nederlandse militair vanochtend nog gezegd. Bijna op hetzelfde ogenblik keken de soldaten bovenop de vrachtwagens verschrikt op. De geluidsbarrière werd doorbroken door een kruisraket van de NAVO, op weg naar Joegoslavië. „Nee hoor, het gevecht gaat gewoon door, het overleg ten spijt."

KOSOVO

Servisch offensief tegen UÇK

[• *Vervolg* van pagina 1] De NAVO maakte duidelijk dat Belgrado alle troepen moet terugtrekken: het leger, de speciale Servische politie, de nationale garde, de grenspolitie, legerreservisten, gewapende burgers, de inlichtingendienst, de lokale politie, de anti-terreureenheden en de oproerpolitie. Ze moeten worden vervangen door NAVO-soldaten „in elk dorp en op elke hoek". Rusland heeft vijf- tot tienduizend man voor de troepenmacht KFOR aangekondigd, maar nog niet gezegd wanneer ze komen.

De Finse president en Kosovogezant Martti Ahtisaari gelastte gisteren een half uur voor hij zou vertrekken een reis naar China af. Hij wilde daar de Chinezen overtuigen een resolutie van de Veiligheidsraad over het akkoord van donderdag te steunen. Rusland heeft zich overigens ook nog niet akkoord verklaard met de tekst van een VN-resolutie.

In afwachting van de hervatting van het overleg hervatte de NAVO de bombardementen op doelen in heel Servië. Wel zijn het afgelopen weekeinde doelen in Kosovo gebombardeerd, mede naar aanleiding van een offensief van de Serviërs tegen het UÇK. Daarbij beschoten de Serviërs het dorp Krumë in het noorden van Albanië. Daar vielen een dode en diverse gewonden. (AP, AFP)

De Britse premier Tony Blair, zo tekent onze correspondent in Londen hierbij aan, heeft gezegd dat Servië een „paria-staat" blijft en geen Westerse wederopbouwhulp krijgt zolang president Milošević daar aan de macht is. Het Servische volk „heeft geen toekomst met Milošević", zei hij gisteren tegen de BBC. „Hij is de man die hun land heeft verwoest, hij heeft de economie geruïneerd, hij heeft het politiek de status van paria gegeven. Het moet in het belang van het Servische volk zijn hem te laten vertrekken." De Serviërs zullen zien dat andere Balkan-landen die „democratische waarden omhelzen" met Westerse economische steun „een heldere toekomst tegemoet" gaan, aldus Blair.

De Britse premier voedde ook verdere speculatie over de Britse voordracht van de liberale politicus Paddy Ashdown als leider van een Westerse interimregering in Kosovo. Ashdown treedt deze week af als leider van de Liberal Democrats. Hij is een regelmatig bezoeker van de Balkan. Blairs tournure over de wenselijkheid van het dreigen met grondtroepen in Kosovo zou mede het gevolg zijn van Ashdowns campagne. Ashdown beschikt volgens Blair over „immense expertise" op de Balkan. De benoeming van de zogeheten Hoge Vertegenwoordiger voor Kosovo is inzet van diplomatieke strijd tussen verscheidene Europese landen.

OM voor

Door een onzer redacteu

ROTTERDAM, 7 JUNI.

baar ministerie in Brad
het plan van de Tilburg
meester J. Sickelenburg
contoleerde wetteelt.
burg wil erkende plaatsel
ieders op proef toestaan
duct aan koffieshops te le
gemeente zal crop toezic
gselecteerde kwekers ee
kwaliteit softdrugs levere
dcnjf op een nette man
nen.

Met het experiment moe
gale handel in softdrugs uit
minaliteit worden gehaald.

Het experiment is een
op het convenant dat Sl
burgs voorganger Brokx v
gelecden sloot. Daarin wer
sprakcn gemaakt tussen
shops, gemeentebestuur, po
het OM over de verkoop va
drugs in de koffieshops. Nu
koop wordt gedoogd, wor
tijd voor afsprakcn over de i

Hanja Maij-Weggen bolkestein

-lijstrekkers

'Een auto met chauffeur is voor ons geen luxe'

Vraaggesprek met Hanja Maij-Weggen (CDA)

Door onze redacteur
DANIELA HOOGHIEMSTRA

DEN HAAG, 7 JUNI. Hanja Maij-Weggen had die huilbui gevreesd. Tijdens het doornemen van de stukken voor het verhoor van de Bijlmerenquête merkte ze dat er emoties bovenkwamen. Ze vertelt het beheerst als altijd, nippend aan een vrolog glaasje witte wijn. In haar nopjes met een goede oplossing voor de verkiezingen voor het Europarlement opgetreden: vijfhonderd mensen in Enschede.

Immiddels hebben de Nederlanders onderling afgesproken dat zij de onkosten van 7.000 gulden per maand alleen declareren als zij die kosten maken voor hun werk als Europarlementariër. De Pvda blijkt met die onkostenvergoeding haar verkiezingscampagne te financieren. Doet u dat ook?

„Nee. Het is tegen de regels. Als je goed werkt, houd je van die 7.000 gulden per maand trouwens niets over. Ik was als minister gewend

U was als een van de weinige Nederlanders tegen een plan om de onkostenvergoeding van Europarlementariërs soberder te maken.

„Ik ben voor verschoning. Maar het voorstel behelsde geen gelijkschakeling van de inkomens van Europarlementariërs. Dan blijf je problemen houden."

Vervolg op pagina 2

Joegoslaven lopen weg uit gesprek met Navo

7-6-99

KUMANOVO – Het dreigde vannacht spaak te lopen met het gesprek tussen een militaire Navo-delegatie en hoge officieren van het Joegoslavische leger.

De Joegoslaven liepen om zeven uur uur weg. De Navo had ze gezegd binnen twee uur terug te keren, maar zij verschenen niet. De Joegoslaven leken uit te gaan van hervatting vandaag. De Navo is beducht voor eindeloos tijdrekken.

De bijeenkomst, die zaterdag zeven uur en zondag elf uur duurde, vond plaats in een legertent in het Franse kampement bij de Macedonische grensplaats Kumanovo. Daar wordt een in zes pagina's vervat decreet van de Navo besproken voor terugtrekking van het Joegoslavische leger, Servische para-militairen en de veiligheidspolitie.

De Navo heeft routes uitgestippeld en een eindtermijn gesteld: zeven dagen. Navo-woordvoerder Jamie Shea maakte in Brussel duidelijk dat er niet over het plan onderhandeld kan worden: „We staan klaar om uitleg te geven. We staan klaar om te verhelderen. We zijn bereid in details te treden, maar we zijn uiteraard niet bereid om te gaan onderhandelen of compromissen te sluiten."

Gistermiddag klonken er sombere geluiden uit het Navo-kamp, aangevoerd door de Brit Sir Michael Jackson: „Ze komen hier en zeggen gewoon dat ze geen Navo-troepen in Kosovo willen", aldus een anoniem lid van de delegatie. Na het opbreken van het gesprek zei de officiële woordvoerder Simon Worthy neutraal: „Hopelijk komen ze (de Joegoslaven, red.) terug. Ze weigeren op het moment om te tekenen."

Bronnen in de Joegoslavische delegatie benadrukten vooral de niet-principiële problemen: voor de terugtrekking zou één week onvoldoende zijn; meer garanties tegen UCK-geweld zijn nodig.

Intussen bleef de Navo doelen bestoken, vooral in Kosovo. Het Joegoslavische leger hield een paar grensplaatsen in Albanië onder hevig artillerievuur.

Het Engelse zondagsblad The Observer meldt uit diverse bronnen vernomen te hebben dat de Serviërs per dag honderd of meer lijken van vermoorde Albanezen verbranden in een mijnschacht bij Trepca, Kosovo.

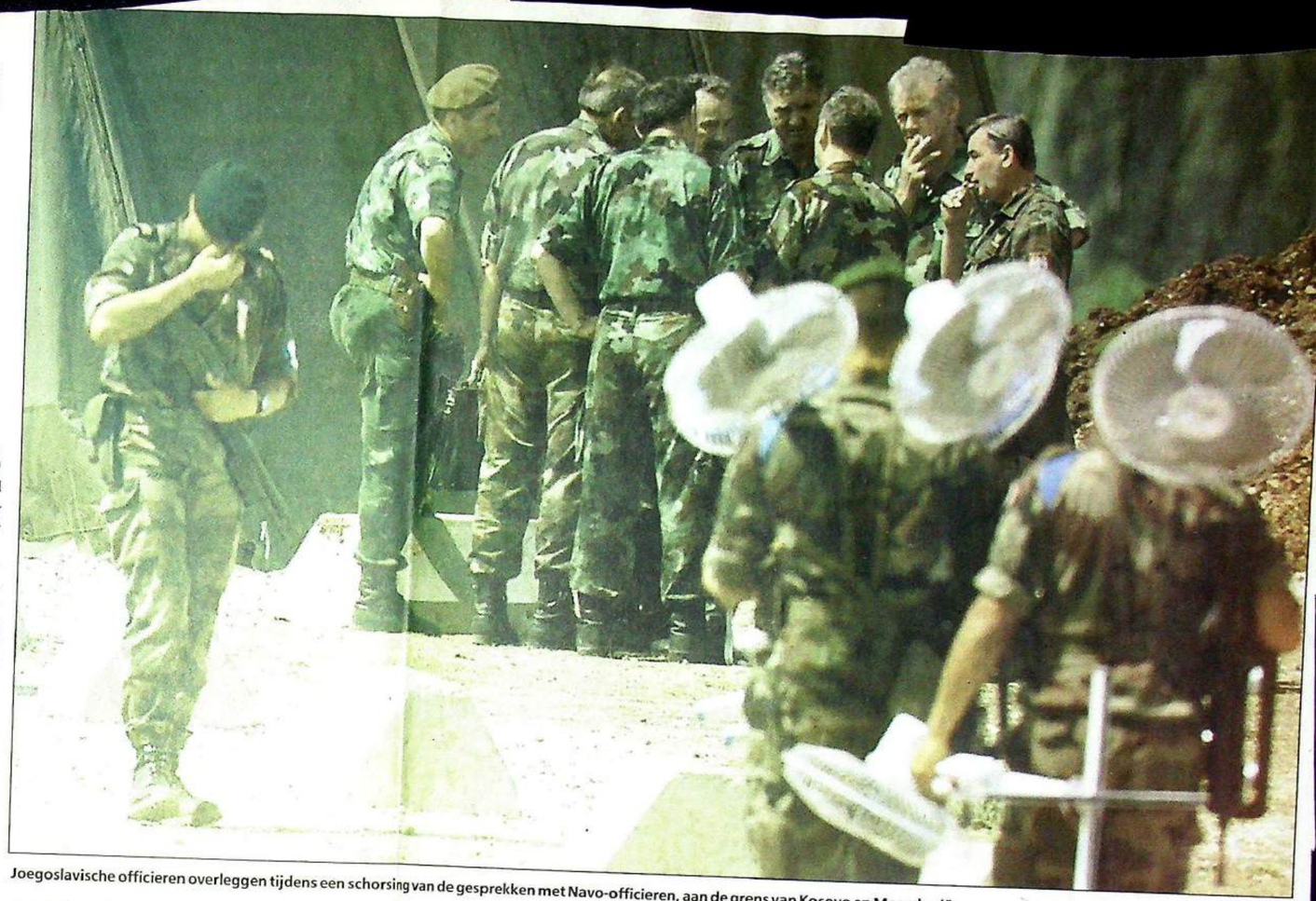

Joegoslavische officieren overleggen tijdens een schorsing van de gesprekken met Navo-officieren, aan de grens van Kosovo en Macedonië. FOTO AP

Overleg aftocht leger Joegoslavië loopt vast

BRUSSEL, SKOPJE, 7 JUNI. In Macedonië zijn gisteren besprekingen over de aftocht van de Joegoslavische troepen uit Kosovo vastgelopen. De NAVO, die dit weekeinde alleen doelen in Kosovo bombardeerde, heeft naar aanleiding daarvan weer militaire doelen in heel Servië bestookt.

Een aanvankelijk geplande bijeenkomst van verbindingsofficieren van de NAVO en de Joegoslaven ging vanochtend niet door. De NAVO liet weten eerst met de bondgenoten te willen praten alvorens het gesprek op hoog niveau te hervatten. Dat gebeurt vanmiddag op een bijeenkomst van de ministers van Buitenlandse zaken van de G8 (de zeven rijkste industrielanden in de wereld en Rusland).

Het overleg van dit weekeinde was bedoeld om de Joegoslaven op basis van het vorige week donderdag door Belgrado aanvaarde Kosovo-plan een gedetailleerd schema voor de aftocht van alle troepen uit Kosovo te laten tekenen. Na die aftocht moet de internationale vredesmacht KFOR Kosovo binnengaan. Zaterdag werd in het grensplaatsje Blace gepraat in een koffiehuis. Gisteren werd het gesprek hervat in een legertent in Kumanovo. NAVO-delegatieleider Sir Michael Jackson, de Britse commandant van de NAVO-troepen in Macedonië, had tevoren duidelijk gemaakt dat over het plan niet kon worden onderhandeld. Gistermiddag voegde de Russische militaire attaché in Belgrado zich als waarnemer bij de besprekingen.

Zaterdag gingen de partijen nog in positieve sfeer uiteen. Er was, zo werd gezegd, vooruitgang geboekt. De Joegoslavische delegatie moest wel nog contact opnemen met Belgrado over enkele details. Gisteren kwam ze evenwel met bezwaren en uiteindelijk ondertekende ze het plan niet. De Joegoslaven weigerden te beloven hun eigen mijnen op te ruimen, eisten garanties dat het Kosovo Bevrijdingsleger UÇK hen bij de aftocht niet aanvalt, wilden dat hun aftocht wordt voorafgegaan door een resolutie van de Veiligheidsraad, eisten dat NAVO-troepen onder VN-vlag Kosovo binnengaan en wilden voor de aftocht meer dan de toegestane zeven dagen. Ook eisten ze tien- tot vijftienduizend militairen in Kosovo te mogen laten.

De NAVO is alleen bereid de Joegoslaven meer tijd te gunnen. De aftocht, zo zei de Amerikaanse minister van Defensie Cohen gisteren, zou enkele dagen langer mogen duren dan een week.

[• *Vervolg* KOSOVO: pagina 5]

• STEMMING VS : pagina 5
• DOSSIER: www.nrc.nl

Plichtmatige strijdlust verzandt in gezelligheid

Macedonië

Jan Bezemer

KUCEVISTE – „Dat neerschieten van die Stealth-bommenwerper was nog maar een waarschuwing. Als de Navo Kosovo binnengaat, loopt dat uit op een groot fiasco." Er volgt een stroom van dreigementen die gek genoeg niet dreigend klinkt. De Servische boeren van Kucevište, een fraai dorpje in de bergen van Macedonië, net over de grens van Kosovo, willen het deze Hollandse journalist goed inpeperen: „Er staat jullie nog wat te wachten."

Burgemeester Voislav Kiranovic en dorpsoudste Rade Slavkovic stellen vóór het interview begint de wedervraag 'Wat heeft Holland van doen met die Navo-aanvallen?'. Maar een eerlijk antwoord schrikt hen niet af: „Je bent toch welkom."

Vanaf een houtje bankje voor de winkel van de coöperatie willen ze maar al te graag hun zegje doen en de wereld vertellen wat een onrecht de Serviërs wordt aangedaan. Er stromen midden op de dag tal van mensen toe, hun tractor, schop en schoffel latend voor wat ze zijn.

„Ik wil graag het leven laten, als ik tien Amerikanen kan doodmaken", zegt de 41-jarige Rade. „Als ze hierlangs naar binnen gaan, vallen wij hen in de rug aan", vullen anderen aan. Maar niemand klinkt overtuigd van zichzelf. Deze mensen zijn solidair met de Serviërs over de grens, en zwaar teleurgesteld, maar niet meer dan dat.

Op de vraag of ze zich Serviërs voelen of Macedoniërs, wat ze in feite zijn, antwoorden ze uit één mond: „Serviers!" Zeven jaar geleden lag hier nog geen grens. Toen waren ze gewoon Joegoslaven.

Ze geloven heilig dat Servische partizanen het heft in handen zullen nemen. „Belgrado is Kosovo niet!", zeggen ze, en als Belgrado het opgeeft, betekent dat nog niet dat de Serviërs in Kosovo het zullen opgeven. In de ogen van de mensen hier zullen de mi-

> **'Wij zijn geen Macedoniërs maar Serviërs'**

lities een langdurige guerilla beginnen.

Eenmaal uitgeraasd over dit perspectief, laten de dorpelingen een stroom vooroordelen over Albanezen los, die in hun ogen ook Macedonië kapot gaan maken. „Ze hadden alle rechten, maar ze willen gewoon niet met Serviërs samenwonen. Ze willen alleen maar een Groot-Albanië. Morgen krijgen we hetzelfde probleem hier. Hun vrouwen zijn broedmachines, met hun kindertal veroveren ze in korte tijd de hele wereld. Ik waarschuw je, als je in Nederland 50 000 Albanezen zou toelaten, heb je er voor je het weet een miljoen."

Op dat moment rijden twee witte vrachtwagens voorbij van de VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR. De trucks zijn afgeladen met Albanese vluchtelingen, alleen vrouwen en kinderen. Onze omstanders zwijgen verschrikt. Maar van een terras honderd meter verder stijgt luid gejoel op. Net buiten het dorp ligt een vluchtelingenkamp, de vrachtwagens moeten door het dorp. Maar de inwoners zien er een Navo-provocatie in.

Ze willen niet uitweiden over de problemen van het dorp, omdat de veroordeling van het Navo-optreden alles overstijgt, maar de steenfabriek ligt al maanden stil. De laatste maanden komt er geen geld meer van de Europese hulpfondsen voor een cultureel centrum. Het dorpje ligt in de schaduw van het betonnen skelet.

Alle strijdlust ten spijt sluiten de bewoners niet uit dat er Servische vluchtelingen uit Kosovo naar Macedonië gaan komen. Er zijn in hun dorp al 22 families geweest, maar die zijn weer vertrokken. Over de bergen komt nu vast niemand meer, want die liggen vol met mijnen.

De sfeer wordt allengs gemoedelijker. Er wordt bier uitgereikt en van weigeren kan geen sprake zijn. Er is nog veel werk te doen, maar dit gaat voor. Een bouwondernemer haalt alle stellige beweringen over Albanezen onderuit door te vragen of we wel eens in Albanië zijn geweest: „Hoe is het daar nu eigenlijk?"

Bij het afscheid kunnen ze het niet laten. „Groet de moeders van die Navo-soldaten", zegt er één.

- KRALJEVO - NATO warplanes fired at 4.15 p.m. on the two several projectiles of the missile of Ibrae 10 km west of Kraljevo, central Serbia. The [illegible] aircraft defence responded fiercely.

- JAGODINA - NATO aircrafted targeted the southeastern part of the town of Jagodina, central Serbia, with four projectiles at 4.20 p.m. local time Monday. Four detonations were heard and thick black smoke is seen above the attacked part of Jagodina which is only about 500 meters from the town centre.

- BELGRADE - The Yugoslav Government Sunday voiced regret and concern over the decision of the International Court of Justice to offer formalistic reasons, relating to the Court's jurisdiction, as an explanation of its rejection of the request for it to call for an end to the bombardments of Yugoslavia

Het Fatsoen van de Middelen

7-6-99

Marjoleine de Vos

En we weten inmiddels dat de NAVO niet zo vreselijk knap kan mikken.

Over een poosje gaat hopelijk het luchtalarm niet meer, dan begint de grote operatie de andere kant op. De weg van herstel. Al is er veel te veel onherstelbaars gebeurd. Er heerst dan ook nergens, behalve bij Westerse politici, grote vreugde. Natuurlijk zal het een verbetering zijn als er geen bommen meer inslaan. Het zal een verbetering zijn als de Serviërs Kosovo ontruimen. Maar ik denk niet dat enige inwoner van Belgrado, of van Novi Sad of waar ook, hoe weinig ze ook ophebben met Milošević c.s., hoe misselijk van afschuw ze ook zijn over de misdaden in Kosovo, zal vinden dat het dan toch, achteraf, gerechtvaardigd was, dit luchtgeweld, deze doden, deze vertwijfeling.

Stefan Themerson, de Pools-Engelse filosoof en schrijver, zei in zijn Huizinga-lezing in 1981: „Geen Doel is zo verheven dat het een harteklop meer waard is dan Fatsoen van Middelen. Want alles wel beschouwd *is* Fatsoen van Middelen het Doel der Doeleinden."

Die opvatting verklaart waarschijnlijk het ellendige gevoel dat menigeen al deze tijd gehad heeft over de bombardementen. Die vragen ons om niet op de middelen te letten en uitsluitend in het doel te geloven. En het doel dat nagestreefd wordt, een humaan bestaan voor iedereen, is in flagrante tegenspraak met de middelen. Want degenen die zonder water, zonder eten, zonder licht, in doodsangst gevangen zitten in wat ooit hun vanzelfsprekende land was, die worden door 'ons', de NAVO-landen, de bommengooiers, niet bepaald humaan behandeld. Wij laten niet echt zien wat dat nu is, beschaving, gelijke rechten, democratie en al die andere mooie dingen uit naam waarvan wij treinen, bussen, scholen, ziekenhuizen, oude vrouwen [illegible]rouwen, vaders, baby's, iemands liefste vriend, het huis van zijn jeugd, haar moeder, opblazen. Bombardementen, de meedogenloze verwoesting zonder aanzien des persoons, vanaf een veilige afstand, zijn altijd weerzinwekkend. Rotterdam. Dresden. Hiroshima. Allemaal onfatsoenlijke middelen.

Maar wat dan? Ook Themerson ziet wel in dat als er nu eenmaal door de tegenstander onfatsoenlijke middelen gebruikt worden, er weinig anders opzit dan daar met geweld een einde aan te maken. Want een poosje dulden en de andere wang toekeren gaat wel, maar erg lang gaat dat niet. In sommige gevallen gaat het nog geen seconde. Dus dan moet het wel, onfatsoen vraagt om onfatsoen. Daarmee gaat veel verloren. Want, zoals Themerson schrijft: „Het gebruik van verdorven middelen om doeleinden te bevorderen – logenstraft de doeleinden."

Bestaat er dan geen gerechtvaardigde strijd? Is er dan geen doel waarvoor gevochten moet worden? Natuurlijk wel. Beschaving verliest altijd als je die niet verdedigt, desnoods met geweld. Maar bij dat geweld verliest de beschaving ook iets. Zeker bij dit soort 'veilig' geweld, veilig voor ons die onze hoogstaande opvattingen vanuit de lucht, of op de televisie, in vlammen zien veranderen. Wil ik dan uit naam van de beschaving ook aan onze kant veel doden zien vallen? Dat is ook een eigenaardige opvatting van beschaving. Toch lijkt het me iets heel anders als onderdrukten tegen hun onderdrukkers vechten dan wanneer bondgenoten onder het uitslaan van veel mooie woorden een land de ellende in bombarderen.

In een restaurant in Belgrado waar Biljana Srbljanović sinds de bombardementen niet heen geweest is, maar waar ze aan de vooravond van haar vertrek naar Wenen met vrienden naartoe gaat, omdat ze niet weet of ze wel terug zal kunnen komen, zitten Amerikaanse journalisten met Servische meisjes. Ze worden door Biljana en haar vrienden met afschuw bekeken. De Amerikanen lijkt het grappig als er een nationalistisch Servisch lied gezongen zal worden: „'Vanwege dat soort liederen is de oorlog uitgebroken!' schreeuw ik. Maar ze keuren me geen blik waardig. Dit is mijn restaurant, ik zit hier met mijn vrienden. Is het terecht dat vreemde mensen me hier beroven van mijn plek, van mijn herinneringen?"

Dubravka Ugresić, de Kroatische schrijfster die bij het begin van de opdeling van Joegoslavië uit haar land vertrok omdat ze het er in het nieuwe nationalistische klimaat niet meer uithield, schreef laatst kribbig dat de Serviërs beter *en masse* de straat op kunnen gaan om tegen hun regering te protesteren, in plaats van met die schietschijf-badges op te lopen. Daar zit wat in. Maar ze weet zelf hoe moeilijk het is om, als je geen massa bent maar een minderheid – en als er gebombardeerd wordt is kritische zin ten opzichte van het eigen land al gauw in de minderheid – te protesteren tegen de gang van zaken. Een heel volk is niet schuldig. Dat is nu juist, schreef Srbljanović terecht, 'wat de leider van dit land ons wil doen geloven'.

Nu daar zitten we dan met ons fatsoen, beschaamd te wezen. Er is iets bereikt en er is iets verloren. Wat er bereikt is, moeten we nog maar afwachten. Hopelijk een vermindering van ellende. Wat er verloren is, is duidelijk. Mensen. Vreugde. Beschaving – uit naam van de beschaving.

boston.com A Weekend in New York SHOW OF THE MONTH CLUB

THIS STORY HAS BEEN FORMATTED FOR EASY PRINTING

The winners and losers in the Balkan war

By Bernard E. Trainor, 06/11/99

Who are the winners and losers in the Kosovo conflict?

A clear winner is Russia, whose envoy, Viktor Chernomyrdin, adroitly played the role of friend of the Slavs, honest broker, and finally endorser of NATO. In this last role, he sealed Serbian fate when he withdrew Russian support from Belgrade and joined Finnish President Martti Ahtisaari in presenting what amounted to NATO's ultimatum for peace. Slobodan Milosevic then realized he had lost his only supporter, that he was totally isolated, with his country in ruins, so he caved in. Despite the pathetic domestic and economic situation at home, Russia showed that it still could be a major player on the international scene. In the process, Russia's prestige was enhanced as well as its likelihood for further Western aid. At the same time, Russia embarrassed its old foe NATO by being the indispensable element in the peace process.

Another clear winner is the Kosovo Liberation Army. Its sole goal from the outset has been an independent Kosovo. They are close to achieving it. Notwithstanding NATO confirmation of Serbian sovereignty over Kosovo and agreement that Albanian Kosovars will only enjoy autonomy status within Yugoslavia, for all practical purposes they have gained their independence. Despite NATO assurances of protection, most of the minority Serbs living in Kosovo who fear retribution will exit the province along with the Serb army, police and paramilitaries. At least for the immediate future, none will come back to claim their homeland. For all practical purposes Kosovo will be Albanian. Whether the KLA disarms, as they agreed to do at Rambouillet, remains to be seen. At any rate, the KLA will be a force to be reckoned with in the months to come.

Who were the clear losers in the drama?

Obviously, the Serbian people. They became pariahs within the civilized world. They suffered tremendous damage from their psychological well-being to their national infra-structure. On top of that, they lost a province that has great emotional and spiritual meaning to them. And they are still saddled with the scoundrel who led them down the path of destruction. For them, there is no redeeming virtue in the war despite their patriotic bravado.

The Kosovar Albanians are also losers. It is true that they would have suffered at the

incalculable.

Others may claim a victory, but, in fact, they may experience a long-term loss. For example, Milosovic remains firmly in power despite being an indicted war criminal and technically, Kosovo remains a Serb province. For him, this is some sort of win. How long he lasts is an entirely different matter. Once the wartime nationalist sentiment subsides in Serbia, he may be called to account for the disaster he visited upon his people and ultimately find himself in the dock.

Proponents of air power will also see this as a victory. Ever since the early days of military aircraft, "victory through air power" has been the Air Force's goal in war. It failed in World War II, Korea, Vietnam, and Desert Storm, and critics predicted it would fail in the Balkans; it didn't. Two factors led to success: Precision-guided bombs performed as advertised, despite periodic but embarrassing and costly exceptions, such as mistakenly bombing civilians. And high-tech weaponry permitted pilots to fly high out of harm's way while visiting destruction below. An estimated 5,000 to 10,000 Serbs were killed in the bombing at no cost to the airmen. This has troubling moral and political implications. Despite the accuracy of the air attacks, too many civilians were killed while allied combatants avoided risk. This turns a principle of a just war on its head, specifically the obligation to protect the innocent at the expense of the warrior.

Another troubling and similar aspect of the so-called "immaculate" air campaign is the ability to drive an enemy to his knees without shedding a drop of the bomber's blood. Normally, the litmus test of going to war was the willingness to suffer casualties in pursuit of its objective. To dispatch a foe clinically at no cost to one's self may set a dangerous precedent by making resorting to bombing in a crisis too attractive an option. Air-power advocates should also recognize that their victory, as impressive as it seems to be, was not as clear cut as they might claim. It was not until the Russians abandoned the Serbian cause and the threat of a real ground war began to emerge, that bombing became intolerable to Milosovic.

NATO members can rightly claim victory in the face of Milosevic's capitulation. But that which the alliance set out to do was not achieved, i.e. protecting the Kosovars. The most satisfaction that can be derived from almost 80 days of contentious bombing is that NATO held together and rescued the survivors of Serb cruelty. Unfortunately, the Balkan problem has not been solved, just suspended. Ethnic hatred seethes throughout the region. NATO forces will be in the Balkans for a long time. Even then, they may not be able to keep the lid on the boiling cauldron. The idea that NATO's post-Cold War mission was to insure stability in Europe has been a costly failure. It is not likely that NATO will have an appetite for similar adventures in the future. The Germans, Italians, and Greeks will see to that. Thus, Kosovo may do to NATO what the Soviets couldn't do - destroy it.

The apparent big winner, may turn out to be the biggest loser, the United States. President Clinton masterminded the victory so he gets the lion's share of the credit, but in the long run, he and the United States may suffer from unintended consequences. Few will argue that the decision to threaten force and then bomb to bring Milosevic to heel was a major miscalculation that led to destruction and loss of life, in Kosovo and Serbia. The president gets the blame for that. As the bombing progressed, civilians began to die and the Chinese Embassy was bombed

Clinton was already under fire for his bombing policy in Iraq and the ill-conceived missile attacks on Sudan and Afghanistan, as well for some of his economic policies. A ground swell of anti-Americanism is now growing. America is being viewed as a bully who brags of being "the world's only remaining superpower." Relations with Russia and China have suffered a severe setback.

The cumulative effect of resentment and loss of confidence in the United States means a serious loss of prestige and influence. The United States can expect coalitions to form opposing American foreign policy objectives and means. Europeans are already loosening their dependence upon the American-dominated NATO alliance and looking inward. Last Thursday, leaders of the 15 European Union countries agreed to create their own military force and invited Javier Solana, the secretary general of NATO, to be its security and foreign policy minister when he steps down from his post.

Domestically, neo-isolationism is on the rise. The public has grown weary of the indecisive moral crusades that have led us into Somalia, Haiti, Bosnia, and Kosovo. The age of what can be described as American humanitarian imperialism is coming to a close. It will be replaced with hard-nosed realpolitik. Hereafter, the American people, who have never fully understood or supported our interventions around the world, will demand that military deployments be tied to concrete and narrowly defined national interests.

Well intentioned as he may be, Clinton's inept policies have been a blow to internationalists and could be a victory for those who would turn their backs on the world.

Bernard E. Trainor is a retired Marine general and senior fellow at the Council on Foreign Relations.

This story ran on page A31 of the Boston Globe on 06/11/99.
© Copyright 1999 Globe Newspaper Company.

June 06

0210 GMT, 990606 - The United Nations High Commissioner for Human Rights, Mary Robinson called for human rights to form the core of any recovery plan for the Balkans.

"The rebuilding of Kosovo and Serbia must include restoring of confidence in international legitimacy and the rule of law and the fostering of civil society," she stressed.

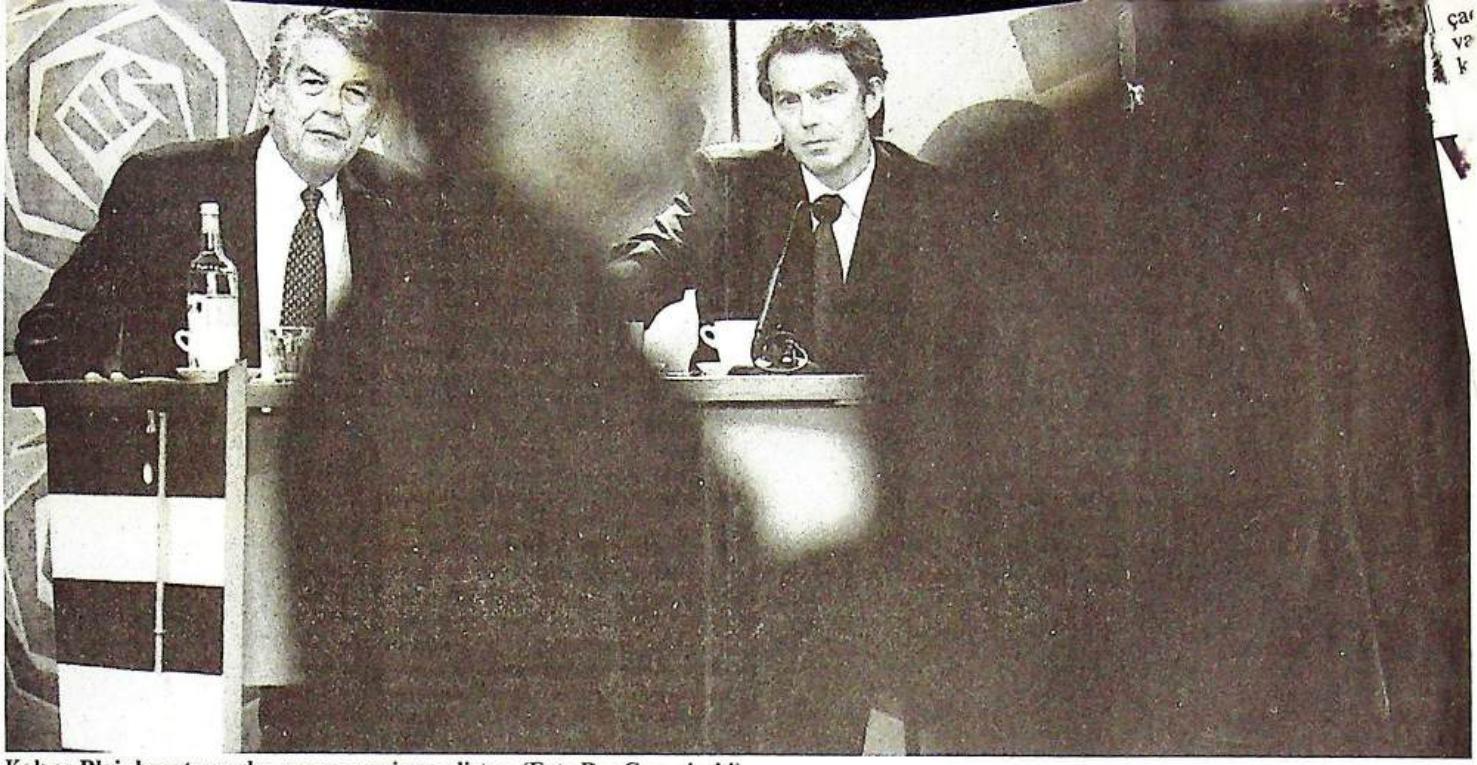

Kok en Blair beantwoorden vragen van journalisten (Foto Bas Czerwinski)

Babbelen in afwachting van Kok en Blair

Tony Blair en Wim Kok kwamen gisteren bij elkaar voor een 'Europadag'. Ze verbleven in een zijzaal, terwijl Euro-lijsttrekker Max van der Berg (PvdA) werd gepromoot.

Door onze diplomatiek redacteur J.M. BIK

ROTTERDAM, 5 JUNI. In de bovenzalen van de Cruise Terminal aan de Rotterdamse Wilhelminakade, met hun fraaie uitzicht op de Maas en de Erasmusbrug, groeit de nervositeit onder PvdA-medewerkers. Zouden de premiers Tony Blair en Wim Kok op tijd arriveren van de tweedaagse EU-top in Keulen? En zo niet, hoeveel te laat zullen zij zijn en wat zal dat inhouden voor de Europese dag die de PvdA daar houdt en waarvoor in de vroege ochtend de voorbereidingen al zijn begonnen?

Natuurlijk komen Blair en Kok deze vrijdagmiddag te laat aan op Zestienhoven. En natuurlijk gaan zij eerst naar een zijzaal, waar de camera's van de televisierubriek Nova wachten. Wat betekent dat zo'n honderd overwegend oudere bezoekers in de hoofdzaal moeten vermoeden dat de hoofdzaken kennelijk in die zijzaal worden gedaan. Want zij horen van even verderop een tijdlang wel allerlei geluiden die erop wijzen dat de twee premiers er zijn. Maar ze krijgen hen nog niet te zien. Daarvoor in de plaats krijgt de hoofdzaal eerst een oorspronkelijk voor het einde van de gebeurtenis voorzien „uitloopgesprek". Daarin spreekt voormalig Journaal-presentator Joop van Zijl met de PvdA-lijsttrekker in de Europese verkiezingen, oud-voorzitter Max van den Berg, de huidige partijvoorzitter Marijke van Hees, en staatssecretaris Dick Benschop (Europese Zaken).

Dat wordt een typisch gesprekje, aangekondigd als 'briefing', waarin de almaar op zijn horloge en naar die zijzaal kijkende Van Zijl moet proberen het nieuwe profiel van de verse Europese politicus Van den Berg goed uit te laten komen. Dat lukt. Van den Berg, die voor hij in 1986 naar de Novib vertrok, als PvdA-voorzitter vooral de harde polarisatiestrategie tegen andere partijen en het verzet tegen de komst van NAVO-kruisraketten leidde, zegt veranderd te zijn. De eenheid van de Europese Unie achter de NAVO-bombardementen op Joegoslavië had hem verheugd, zegt hij. Als hij al kritiek heeft, is het dat die luchtacties „te weinig en te laat" waren.

„De democratische controle is zwak" en de sociale kant ontbreekt in het „Europa van markt en munt". Daaraan gaat wat gebeuren, daarover denken Gerard Schröder en Tony Blair net zo, zegt Van den Berg. „Ik heb vroeger als PvdA-voorzitter veel woorden verplaatst, maar de rol van partijpoliticus in 1986 bewust verlaten", zegt hij ook. Waardoor een mens bijna zou vergeten dat de PvdA onder zijn leiding destijds in haar oppositierol was vastgelopen én dat zijn vertrek toendertijd samenviel met het aantreden van zijn gematigde tegenpool Wim Kok, de vroegere FNV-chef, als politiek leider.

Nog steeds komen er alleen maar geluiden, en geen mensen, uit die zijzaal. Maar Van Zijl besluit toch alvast om het „uitloopgesprek" te beëindigen en het verdere verloop der dingen af te wachten. Pijnlijke stilte, Van den Berg posteert zich op de plaats waar Blair en Kok even later de hoofdzaal zullen binnenkomen. „Wat een vertoning", roept iemand boos.

Zichtbaar vermoeid maar opgewekt betreden de beide premiers een paar minuten later de hoofdzaal. Blair trekt een heel stralend gezicht en wisselt enkele onhoorbare maar zeer hartelijke zinnen met Van den Berg nadat Kok de heren aan elkaar heeft voorgesteld. Kok staat er licht gegeneerd bij. Maar lachend, hij kijkt terug op een prachtweek: referendumcrisis overgedreven, Bijlmercrisis overgedreven, Kosovo-akkoord praktisch in kannen en kruiken. Van den Berg gaat weer zitten op de eerste rij.

De Britse premier wil koffie, die hem spontaan wordt overhandigd door Julius Vischjager, hoofdredacteur van het eenmansblad *Daily Invisible*, die vervolgens bijna van het podium valt. Er rest nog een kwartier, dat – uiteraard – opgaat aan Kosovo. Op de valreep vraagt Van Zijl, het dagmotto indachtig, nog iets over de Euroverkiezingen. Blair snapt de bedoeling. Ja, ga stemmen! Liefst sociaal-democratisch, zegt hij. Dan moet hij naar huis. Einde Europadag.

Beschieting Albanië

‘UÇK legt de wapens nu nog niet neer’

Door onze redacteur YAËL VINCKX

TIRANA, 5 JUNI. Het Kosovo bevrijdingsleger UÇK is vooralsnog niet van plan de wapens neer te leggen. UÇK-woordvoerder Jakup Krasniqi heeft dit gisteren gezegd op een persconferentie in de Albanese hoofdstad Tirana.

Het UÇK reageerde verder voorzichtig op het eergisteren overeengekomen vredesplan. „Milošević heeft vele keren een akkoord ondertekend om zich er vervolgens niet aan te houden”, verklaarde Krasniqi. Volgens het UÇK is het Joegoslavische leger een nieuw offensief begonnen in Kosovo. In verschillende regio’s zouden militaire doelen en burgers zijn aangevallen. Waarnemers van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE) meldden gisteravond Servische artilleriebeschietingen in het noorden van Albanië. Volgens de Albanese politie zijn daarbij vier mensen gewond geraakt.

Het UÇK sprak gisteren van een demilitarisering van het bevrijdingsleger, niet van een ontwapening van het leger. „We zullen, indien het vredesplan wordt nageleefd, niet langer met zoveel soldaten optreden. Maar we willen het leger van Kosovo worden.”

Krasniqi sprak niet over de door het UÇK nagestreefde onafhankelijkheid van Kosovo. Maar andere UÇK’ers lieten na afloop van de persconferentie doorschemeren dat het bevrijdingsleger kan instemmen met een autonoom Kosovo, dat zich dan later eventueel zou kunnen losmaken van Joegoslavië.

Het UÇK sprak zich verder uit voor een internationale vredesmacht onder leiding van de NAVO. De Russen zouden in dat geval geen deel van de leiding uitmaken. Het bevrijdingsleger beschouwt de Russen vooral als bondgenoten van de Serviërs. „De Russen staan op dit moment onder Servisch commando”, aldus Krasniqi cynisch.

Krasniqi verklaarde niet te zullen „demilitariseren” voordat de Servische gewelddadigheden tegen de Albanese bevolking van Kosovo stoppen en voordat de Servische troepen zich hebben teruggetrokken. Servische militairen, paramilitairen en agenten kunnen volgens de UÇK-woordvoerder naar Servië terugkeren zonder te worden lastig gevallen door UÇK-strijders. „We zullen nooit iemand aanvallen die wegrent.”

Intussen heeft Louise Arbour, hoofdaanklager van het Joegoslavië Tribunaal in Den Haag, gisteren vrije toegang geëist voor onderzoekers van het tribunaal in Kosovo. Arbour, die een reis naar Tanzania heeft onderbroken om druk uit te oefenen op de VN-veiligheidsraad, wil dat een garantie voor toegang tot Kosovo in de resolutie van de raad wordt opgenomen.

In een vluchtelingenkamp in de buurt van de Macedonische hoofdstad Skopje zoeken Albanese kinderen verkoeling (Foto AP)

‘Iedereen is blij’, zei de bondskanselier

Met de top in Keulen is het Duits voorzitterschap van de Europese Unie vrijwel ten einde. Een balans van zes maanden succesvol crisismanagement.

Door onze correspondent
BEN VAN DER VELDEN

KEULEN, 5 JUNI. Het was de afgelopen dagen een ware heksenketel voor de Duitse bondskanselier Gerhard Schröder. Hij leidde in Keulen een top van de Europese Unie en spande zich tegelijkertijd in voor „de reële kans op vrede in Kosovo”. Hij belde met de Chinese president Jiang Zemin, met de Russische president Boris Jeltsin en met hun Amerikaanse ambtgenoot Bill Clinton om steun te vragen voor een snelle totstandkoming van een resolutie van de Verenigde Naties. Die is nodig om een internationale vredesmacht naar Kosovo te kunnen sturen.

Europese defensie, de benoeming van een hoge vertegenwoordiger voor het buitenlands beleid van de EU en de noodzaak van een bijzondere Europese top over innovatie en technologie, opnieuw energiek in de weer met het gigantische werk dat op Milošević’ toegeven volgt.

„De komende weken zullen kritiek zijn”, waarschuwde hij degenen die mochten denken dat er alleen maar reden voor vreugde was. „Het is geen eenvoudige taak om snel een internationale troepen-

van zijn minister van Buitenlandse Zaken, Joshka Fischer. Duitse diplomaten hebben de afgelopen periode tevreden geconstateerd dat de Groene minister na zijn aantreden vorig najaar hun apparaat niet uit balans heeft gebracht. Integendeel, Fischer is dadelijk op verbazingwekkend soepele manier met de Duitse diplomatie gaan samenwerken.

Na het aftreden van de Europese Commissie in maart wist Schröder op verrassend snelle wijze de Europese leiders ertoe te bewegen

Pierre de Boissieu, dreigde het af te leggen tegen de Deense tegenkandidaat Poul Skytte-Christoffersen. Dankzij Schröders voorzitterstem kreeg de Fransman de functie.

Minder succesvol was Schröder met het plan voor een Europees werkgelegenheidspact waarmee hij vorig jaar als bondskanselier begon. Zijn Europese collega’s hebben hem een afgang bespaard door gisteren in Keulen een weinigzeggend document te aanvaarden. In de EU komt een tot niets verplichtende dialoog tussen politici, werkgevers, werknemers en de Europese Centrale Bank, „die natuurlijk geheel onafhankelijk blijft” voegde Schröder eraan toe om ieder misverstand te vermijden. „Het Nederlandse poldermodel wordt op Europees niveau ingevoerd”, zei de bondskanselier gisteren alsof het toch om een succes ging.

Het gaat hier echter om een gebied waarop meer nieuwe Europese politici niet gelukt is wat hen aanvankelijk voor ogen stond. De Franse premier Lionel Jospin wil-

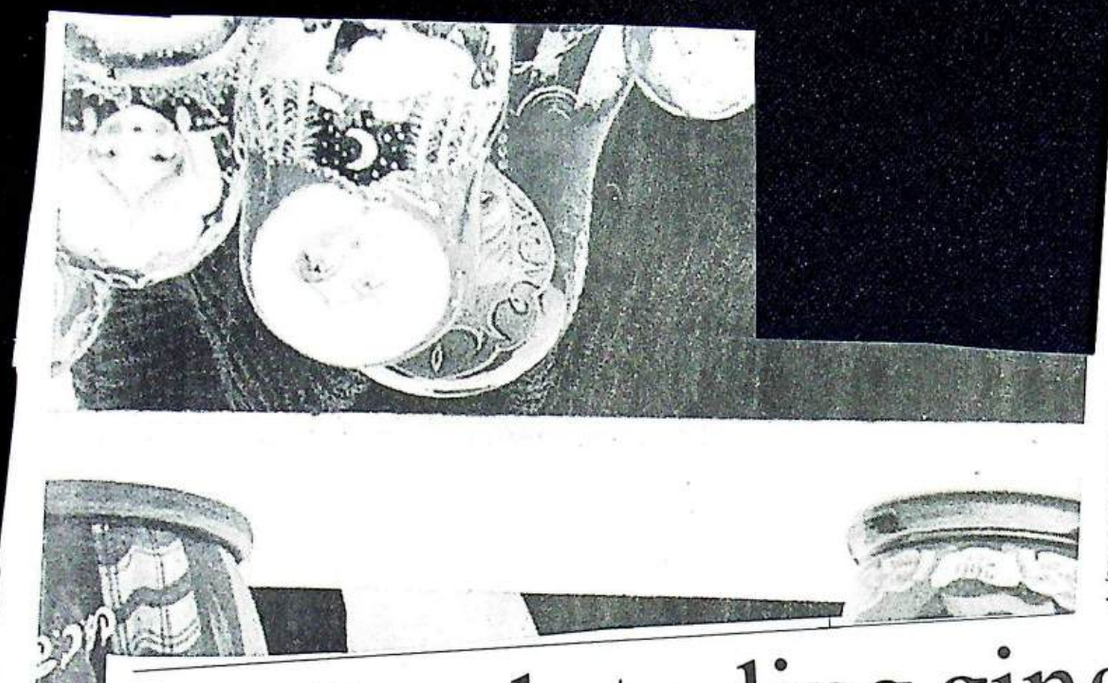

En plotseling ging het heel snel

Plotseling ging het snel. Woensdag was er een vredesplan. Donderdag was er een akkoord. Vandaag maken Belgrado en de NAVO afspraken over de troepenaftocht uit Kosovo.

Door onze redacteuren
BIRGIT DONKER
en PETER MICHIELSEN

ROTTERDAM/BRUSSEL, 5 JUNI.

„Hoopvol maar voorzichtig", zo omschreef NAVO-woordvoerder Shea gisteren de stemming op het hoofdkwartier. De NAVO bleef na 72 dagen van bombarderen bij het standpunt dat er eerst bewijs moet zijn dat Belgrado troepen terugtrekt, voordat de luchtaanvallen worden stopgezet. „We hebben ons leergeld betaald", aldus een diplomaat. Maar de intensiteit is afgenomen en algemeen wordt verwacht dat ze zondag of maandag kunnen worden beëindigd.

Zo snel ging het deze week, dat de NAVO nauwelijks een begin had gemaakt met de verdubbeling van de troepenmacht die het machtsvacuüm moet vullen als Belgrado zijn 40.000 militairen heeft teruggetrokken. Deze vredesmacht, KFOR, zou aanvankelijk bestaan uit 28.000 man. Vorige week werd besloten dat aantal te verdubbelen, omdat er meer genietroepen nodig zijn voor het repareren van de infrastructuur, de begeleiding van de vluchtelingen en de ontwapening van het Kosovo Bevrijdingsleger UÇK. 31 landen hebben in totaal 48.000 soldaten aangeboden voor KFOR. Op de zogeheten *contingency planning* voor KFOR deze week bleek dat er nog een probleem is met de specialisaties. Zo zijn er nog te weinig genie-eenheden en er is een tekort aan troepen die politietaken kunnen verrichten. Maar weinig landen hebben zulke troepen, die bovendien niet altijd naar het buitenland mogen worden uitgezonden.

Rusland heeft nog geen troepen toegezegd, omdat er nog een meningsverschil bestaat over de commandostructuur. Een van de onduidelijke punten in het akkoord is de bevelsstructuur van KFOR. Rusland wil niet dat zijn contingent onder NAVO-bevel komt, de NAVO eist het bevel over de hele vredesmacht. In Brussel gaat men ervan uit dat Rusland bij KFOR wordt betrokken op dezelfde wijze als het nu meedoet aan de vredesmacht voor Bosnië, SFOR. Die staat onder NAVO-leiding, maar heeft een speciale commandostructuur voor Russische soldaten.

Tot en met donderdag, de dag van het akkoord van Belgrado, had de NAVO tegen Joegoslavië 31.529 missies gevlogen en had Belgrado (gerekend vanaf maart vorig jaar) 983.451 Kosovaren uit Kosovo verdreven. Volgens de NAVO zijn aan Joegoslavische zijde vijfduizend soldaten gedood en tienduizend gewond. Belgrado houdt het op 1800 doden bij de strijdkrachten en tweeduizend onder de burgerij. De Serviërs hebben volgens de alliantie bij de etnische zuiveringen vijfduizend Kosovaren vermoord. Sinds 24 maart zijn volgens de NAVO ruimhonderd Joegoslavische vliegtuigen, 314 stuks artilleriegeschut, 203 pantserwagens, 120 tanks, 268 andere militaire voertuigen, 14 commandoposten, 57 procent van de brandstofreserves, 29 procent van de munitiedepots, 34 bruggen en elf spoorbruggen verwoest.

WEEKOVERZICHT KOSOVO

Wat Milošević tot zijn jawoord heeft gebracht is onduidelijk en dat blijft het waarschijnlijk ook. De vernietiging van zijn militaire capaciteiten? De vernietiging van het economisch potentieel? De verliezen aan mensenlevens? De oorlogsmoeheid onder militairen en burgers? Waarschijnlijk heeft de Russisch-Westerse alliantie hem over de streep getrokken, uitdrukkelijk in combinatie met het steeds dreigender gevaar van een NAVO-grondoffensief en de geconcentreerde aanvallen op zijn troepen in Kosovo. Het vredesplan werd mede gepresenteerd door Viktor Tsjernomyrdin. Afwijzing had Milošević de steun van zijn enige bondgenoot Rusland gekost. En Tsjernomyrdin heeft hem zeker duidelijk gemaakt dat Moskou dat niet licht zou opvatten: voor Rusland is het succes van Belgrado het argument waarmee kan worden aangetoond dat Moskou onmisbaar is als belangrijke speler op het internationale toneel en voor Tsjernomyrdin staat ook nog het Russische presidentschap in 2000 op het spel.

Het echte werk moet nog beginnen, en dat geldt vooral voor de terugkeer van de vluchtelingen. Met name op dit punt zal Belgrado alles in het werk stellen om roet in het eten te gooien: de verdrijving van bijna een miljoen Kosovaren is in Servische ogen een cruciaal element in het conflict. Al vanaf het begin van de luchtacties werken de Serviërs aan maatregelen om de terugkeer van vluchtelingen te verhinderen, ook na een regeling: dáárom is honderdduizenden Kosovaren hun papieren afgenomen, daarom werden in Kosovo kadasters in brand gestoken en eigendomsbewijzen ingezameld en verbrand voor de Kosovaren op de vlucht werden gedreven en daarom ook krijgen nu alle nog resterende inwoners van Kosovo nieuwe identiteitsbewijzen die als enige document recht geven op verblijf in Kosovo.

De EU-leiders reageerden donderdag in Keulen met champagne en applaus op het akkoord. De vluchtelingen in Albanië en Macedonië waren veel sceptischer: zij moeten terug naar een Kosovo dat deel blijft uitmaken van Servië, naar Servische buren die aan hun beroving en deportatie hebben deelgenomen. En op lange termijn is er de angst dat, als KFOR over een paar jaar vertrekt, de verschrikkingen zich zouden kunnen herhalen.

Duits EU-voorzitterschap was vooral succesvol in crisismanagement

diens Britse collega Tony Blair een laatste poging om de afschaffing per 1 juli van belastingvrije winkels voor reizigers binnen de EU te verhinderen. Dat laatste mislukte, doordat op de topbijeenkomst van staatshoofden en regeringsleiders van de EU de Nederlandse premier Wim Kok en diens Deense collega Niels Helveg Petersen van geen wijken wilden weten. Na tien jaar praten sneuvelden de tax-free shops voor reizen binnen de EU.

Maar Schröder was er niet minder euforisch door. Hij viel al in herhaling toen hij donderdag diep in de nacht lachend vertelde hoe tevreden hij erover was dat de Joegoslavische president Milošević zich had neergelegd bij de eisen van de internationale gemeenschap. „Het was een goede dag", zei hij voordat hij naar zijn hotelkamer vertrok. Gistermiddag zei hij het „nog een keer" te willen vertellen. „Iedereen is blij."

Voor de tweede keer had Schröder zijn Europese collega's getoond over een bijzonder uithoudingsvermogen te beschikken. In maart reisde hij na de top van Berlijn die de hele nacht had geduurd rechtstreeks naar Bonn om in de Bondsdag verslag te doen. Gisteren was hij, ondanks een minimale nachtrust en onderhandelingen over uiteenlopende onderwerpen als het opbouwen van een macht in Kosovo & Kr[illegible] de Joegoslavische strijdkrachten zich hebben teruggetrokken. De winter begint in Kosovo midden oktober. We kunnen ons geen verspilling van tijd permitteren. Voor de winter moeten er winterbestendige onderkomens zijn voor de vluchtelingen die nu buiten Kosovo in tenten zitten."

De omslag van de crisis om Kosovo heeft Schröder niet genoemd als een succes van het Duitse voorzitterschap van de EU, dat begin dit jaar startte en officieel tot 1 juli duurt. Dat hoefde ook niet, want anderen deden het al voldoende. De Finse president Martti Ahtisaari gaf eergisteren, na zijn succesvolle bezoek aan Belgrado, Schröder alle eer. Ook de regeringsleiders van de EU-lidstaten overlaadden Schröder met complimenten.

Het Duitse voorzitterschap is een aaneenschakeling geweest van crises, die succesvol zijn aangepakt. Dat is overigens niet alleen Schröders eigen werk. Maar ook delingen over de lange-termijnfinanciering van de EU werden onder Duitse leiding in Berlijn succesvol afgerond. Een zwak punt daarbij was wel dat Schröder de Duitse bijdrage aan de EU niet substantieel omlaag kreeg. Maar op dat ogenblik speelde Schröder de langzamerhand traditionele rol van een Duitse bondskanselier in de EU: degene die het algemeen belang voor alles stelt.

Ook de Duits-Franse relatie, die eerder danig ontregeld was, is in rustiger vaarwater gebracht. Bij de voorbereiding van de plannen voor een Europese defensie werkten Frankrijk, Duitsland en Groot-Brittannië nauw samen. En afgelopen donderdagavond hielp de Duitse bondskanselier de Franse partner zelfs een handje. De Franse kandidaat voor de post van adjunct-secretaris-generaal van de Raad van Ministers van de EU, mier Romano Prodi tot voorzi[illegible] van de komende Commissie te benoemen. De moeilijke onderhan-

pese aanpak van de werkloosheid. Die is uitgemond in procedures waarbij de vijftien EU-lidstaten nergens toe verplicht zijn en alleen de resultaten van hun werkgelegenheidspolitiek met elkaar vergelijken. De Portugese premier Antonio Guterres heeft soortgelijke ambities met een speciale Europese top over innovatie die hij volgend jaar ter stimulering van de werkgelegenheid wil beleggen.

Het duurt nog enkele weken e[illegible] het Duitse voorzitterschap van de EU echt is afgelopen. Die w[illegible] Schröder gebruiken om definitie[illegible] vrede te bereiken in Joegoslavië [illegible] om grote vaart te zetten achter w[illegible] deropbouw van de Balkan.

Op 10 juni is er een grote B[illegible] kanconferentie op ministers[illegible] veau. Samen met internation[illegible] instellingen als de Wereldbank [illegible] het Internationaal Moneta[illegible] Fonds moet een hulpprogram[illegible] (stabiliteitspact) voor Zuid-O[illegible] Europa worden uitgewerkt. La[illegible] deze maand komen de regerin[illegible] leiders van de G-8 in Duitsland [illegible] een om de toekomst van de Bal[illegible] te bespreken.

Bondskanselier Schröder is [illegible] allemaal nog niet te veel. „Ie[illegible] nieuwe taak verandert je", ze[illegible] gisteren. „Of dat in mijn geval [illegible] sitief is laat ik aan anderen over [illegible] te beoordelen."

Ibië S

Groot-Brittannië zullen naar [illegible] ontmoeting hebben met Li[illegible]ste ontmoeting tussen de lan[illegible]es werden verbroken in 1981.

gestelde voorwaarden voor ophef[illegible]ing van de sancties: meewerken [illegible]aan het onderzoek en proces rond[illegible]m Lockerbie, beëindigen van de [illegible]teun aan terrorisme en compen[illegible]atie voor de slachtoffers van de [illegible]ockerbie-aanslag.

Naar verwachting zullen de VS [illegible]ch verzetten tegen een totale op[illegible]effing van de sancties, zolang het [illegible]ockerbie-proces nog niet is be[illegible]onnen. De advocaten van de twee [illegible]erdachten hebben zes maanden [illegible]uitstel van het proces gevraagd om [illegible]de rechtszaak beter te kunnen [illegible]voorbereiden. Aanstaande maan[illegible]dag beslist het Schotse Hoogge[illegible]rechtshof hierover.

De VS verbraken de diplomatie[illegible]ke betrekkingen met Libië in 1981, [illegible]omdat het land zich schuldig zou[illegible]den maken aan het ondersteunen [illegible]van terroristische activiteiten

Groot-Brittannië [illegible]

Russland telt [illegible]

dagen af naa[illegible]

Poeskin-jubi[illegible]

Poeskin-expo[illegible]

dichter, zonda[illegible]

geleden gebor[illegible]

bindmiddel in [illegible]

uiteenvallende [illegible]

Door onze corresp[illegible]

FRANK WESTERM[illegible]

MOSKOU, 5 JUNI.

Poeskins verhaal *Schot*[illegible]

Zondag 6 juni zou d[illegible]

der de dichters". 200 ja[illegible]

worden, ware hij niet i[illegible]

duel met de Franse offic[illegible]

ges d'Anthes, in zijn mee[illegible]

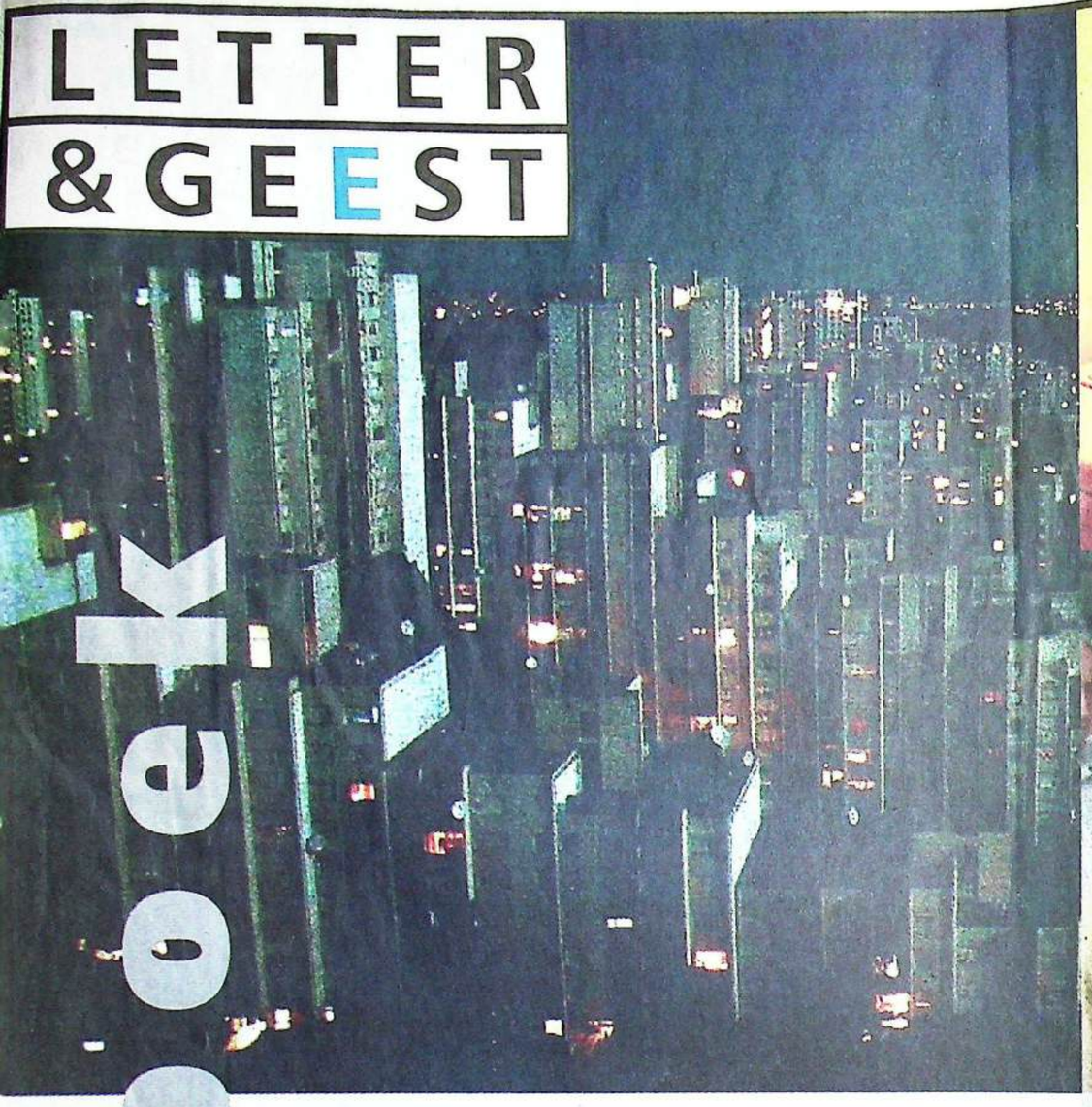

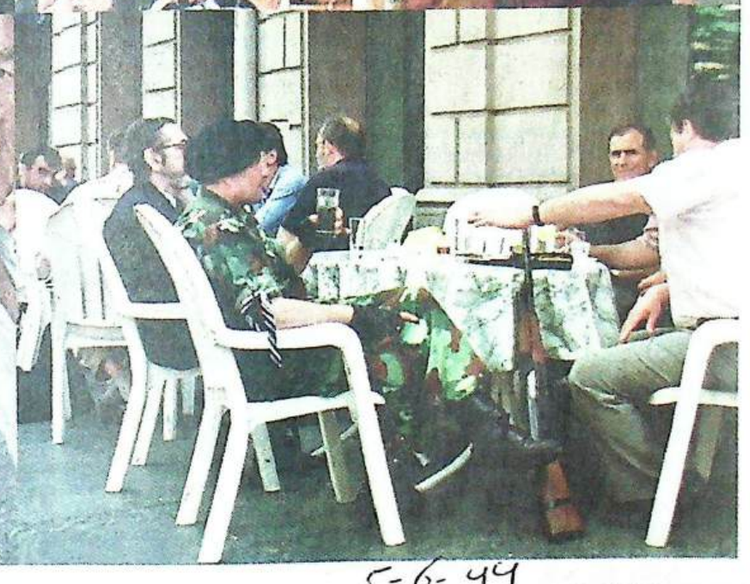

dagboek

Mijn enige plicht is haren knippen

Belgrado 22 mei 1999

Vanochtend was ik absoluut de populairste. Een typische oorlogszaterdag in Belgrado: geen stroom, geen openbaar vervoer, en er hangt een diepe stilte boven de stad. Mijn huis heeft wonderlijk genoeg wel stroom en dus besluit ik er het centrum van de wereld van te maken. Al vroeg begin ik vrienden te bellen: „Heb jij stroom? Nee? Kom hierheen, dan maken we wat te eten en je kunt hier ook onder de douche!" Ze zijn *en masse* op de uitnodiging ingegaan en nemen hun kinderen, hun ouders, hun buren en vrienden mee; zelfs mensen die ze niet kennen. En dus ga ik naar de markt. „Veel is radioactief," zegt een vrouw. „Alles wat hier groeit is besmet".

Kan me niets schelen, denk ik. Ik kan niet alleen maar onbesmette, maar rotte bananen en citroenen eten. Over de gevolgen denken we later over een naar lachen? Waar kan ik nou echt vrolijk over zijn? dacht ik, terwijl ik de stad doorkruiste op zoek naar brood. Overal is het donker, er is geen stromend water en er is te weinig voedsel.

De wijk waar mijn ouders wonen, zit al twee dagen zonder licht of water. De mensen vangen de regen op, die gelukkig blijft vallen. Een extra deprimerende factor in deze grijze tijden. Mijn moeder bestrijdt haar zenuwen met hypnose. Ze slikt kalmeringsmiddelen en zodra de zon ondergaat, gaat ze ver van het raam, voor de spiegel zitten en kijkt de hele nacht bevend naar haar spiegelbeeld. Ze luistert naar de inslaande bommen en vraagt zich af waar ze dit aan verdiend heeft. Ze hypnotiseert zichzelf, zoekt tevergeefs naar een antwoord en wacht, zonder ooit een antwoord te vinden de ochtend af.

Vandaag heb ik de goede raad van de psychiater opgevolgd: ik heb mijn moeder moppen verteld, totdat ze niet meer kon ophouden van het huilen.

ten – bij de kapper zit, klinkt er een explosie in de stad, op klaarlichte dag. De kapper stopt even, haalt zijn schouders op en zegt: „Mijn enige plicht is haren knippen". Twee van zijn zoons zitten in het leger, en hij heeft al dagen niets gehoord; het feit dat hij zelf gevaar loopt, laat hem koud.

We brengen de avond door met vrienden: je weet maar nooit of we nog terug kunnen. We zitten in het restaurant waar we in vredestijd vaak heen gingen maar waar we sinds de bombardementen begonnen niet meer heen durfden. Maar nu zijn we er allemaal. De baas bedient, met zijn dochtertje: „Mijn enige plicht is mijn gasten bedienen", zegt hij schouderophalend, als het luchtalarm gaat loeien.

Aan de tafel naast ons zit een groep Amerikaanse journalisten. Ze zijn in gezelschap van opzichtig geklede Servische meisjes die om hun grapjes lachen. Ik word misselijk van die arrogante en smakeloze mannen die niet doorhebben waar ze voor staan. En dan die meisjes,

5-6-99

naam van mijn ex-verloofde heb moeten vertellen, welke schoenmaat hij had, of ik mijn haren verf en of ik iemand ken van de Amerikaanse regering. Zoals jullie lezen, ben ik erdoor gekomen, maar ik heb niets losgelaten over mijn contacten als geheim agent.

Wenen 29 mei

Op de Kroatische autoweg kom ik voor het eerst sinds tijden in contact met een land dat niet in oorlog is. In de auto van een vriendelijke Macedoniër. Het duurde zo eindeloos voor we de grens over waren, dat we de bus naar het vliegveld misten. Als iemand me verteld had dat ik op mijn dertigste, midden in een oorlog bij een volstrekt ondenkbare grens zou staan te liften, zou ik hem voor gek hebben versleten.

Kroatië is mooier dan ooit. Mijn eigen land is vernietigd en stevent af op de ondergang, terwijl het land waar ik door-

Kruipen

Dagboek uit Belgrado door Biljana Srbljanovic

„Mijn verblijf in Wenen begint als een nachtmerrie. De oorlog komt steeds weer terug in de vragen van de journalisten. Hun pogingen om mij iets meer te laten vertellen dan ik wil, veranderen mijn verblijf in een angstige droom. Hoe kun je nu antwoorden op vragen als: „Wat gaat er om in de mensen die Kosovaren vermoorden en verkrachten?" Of: „Wat denkt u dat de volgende zet van Milosevic zal zijn?" Of, mijn favoriete vraag: „Wat is uw oplossing voor deze situatie?"
Op 1 mei en 29 mei publiceerde Letter & Geest een dagboek van de jonge Servische dramaschrijfster Biljana Srbljanovic, die vanuit Belgrado berichtte over het regime van Milosevic en een bestaan in oorlogstijd. Vandaag een vervolg.

De boeren vertellen dat er een gek rondloopt die met een geigerteller langs de groente gaat om de radioactieve straling te meten. Hij koopt nooit iets, en jaagt de klanten weg. Op de televisie zeggen ze dat we ons geen zorgen hoeven te maken. We hoeven de groente alleen maar te wassen. Maar waarin? Er is geen stromend water.

Vandaag ben ik de sterkste, de populairste. Om twaalf uur begint de intocht van de 'stadsvluchtelingen'. Ze hebben wat badspulletjes bij zich en zijn suffig omdat ze 's ochtends geen koffie hebben gehad. Ik ontvang ze opgewekt: ik ben de enige vrouw in Belgrado met gewassen haar! Ik heb gekozen voor een Italiaanse maaltijd, en als ik de spaghetti in het kokende water gooi, bedenk ik dat er stroom is, dat ik vandaag mijn dagboek kan schrijven. En dan, als in een slechte film, is het gedaan met mijn geluk: plotseling verandert mijn verlichte woning in een donkere pompoen, en ik in Assepoester. Mijn gasten vertrekken, en ik blijf achter met de ongekookte spaghetti. Gelukkig zit er een batterij in mijn computer. En zo kom ik op het idee opnieuw te bellen. Naar schrijvers, dit keer. „Nee, ik heb geen stroom, maar mijn computer doet het nog. Als je wat nodig hebt, kom gerust."

Belgrado 23 mei

Op een muur in het centrum kalkte iemand een week voor de bombardementen: „Of jullie gaan bombarderen, of ik ga mijn huis witten!" Wat hebben we gelachen om die zwarte humor, die zo kenmerkend is voor deze stad. Maar toen de eerste bom gevallen was, schreef iemand er meteen onder: „Maar ik hád mijn huis al gewit" En toen is het lachen ons vergaan.

Vanochtend hoorde ik op de radio een beroemde psychiater, met goede raad over manieren om deze zware periode door te komen. We moeten lachen, humor is het enige wat ons redden kan. Omdat alle psychiaters gek zijn, heb ik de radio meteen uitgezet: hoe kan ik nu

Belgrado 24 mei

Alleen een wonder zou ons kunnen redden. De aanhoudende bombardementen hebben alleen deze week al gezorgd voor zo'n tienduizend nieuwe vluchtelingen. Dé manier om een einde te maken aan de etnische zuiveringen: twee maanden aan één stuk bombarderen. Onze president laat zich niet meer zien. Die neemt het ervan, ergens ver weg, met een glas whisky in de hand en denkt, de ijsblokjes kapot kauwend: „Nu kan alleen een wonder ons nog redden".

Doorgedraaide aanhangers van het regieme grijpen naar alternatieve methoden om te kunnen blijven geloven: talismannen, wondericonen, telekinese, hypnose, doden op afstand, geheime elektromagnetische wapens. Allemaal het werk van lokale propaganda. Ook eerder al, tijdens de oorlog in Kroatië, werd door ons rechtse establishment het idee geopperd om de Duitse bondskanselier en de president van Amerika in een put te gooien, een afdoende maatregel om het Balkan Schiereiland te beschermen. Zelfs kwaliteitskranten berichtten toentertijd dat de mensen die in deze oplossing geloofden, tot de Servische strijdkrachten behoorden. Dan hoeft het toch geen verbazing te wekken dat ons leger zijn vierde oorlog in één decennium aan het verliezen is?

Ook in het verleden, waar de nationalisten altijd naar verwijzen, is er naar bovennatuurlijke middelen gegrepen. In de memoires van een politicus uit het begin van WO II staat te lezen dat de beroemde Kroatische natuurkundige Nikola Tesla ons leger een door hem uitgevonden onzichtbaar wapen beloofde dat de loop der geschiedenis zou veranderen. Het wapen is nooit gebruikt, niet omdat het leger er niet in geloofde, maar omdat het onzichtbaar was. En nu hebben ze het weer over het onzichtbare wapen van Tesla. In de tussentijd is er op de muren van de stad een nieuwe leuze verschenen: „Onverklaarbare kracht die plotseling verschijnt en aan alles een eind maakt!"

Een mooie zin, ook al betekent hij niets. Of misschien toch: „Nu kan alleen een wonder ons nog redden!"

Belgrado 25 mei

De enige zenders die nog te ontvangen zijn, zijn de zenders die ik de afgelopen weken, met succes, heb weten te vermijden. Ik wilde er niet meer naar kijken sinds ik de burgemeester met zijn hofhouding ter gelegenheid van een kerkelijk feest cadeautjes zag uitdelen aan kinderen. De tv-kopstukken moeten gedacht hebben dat het leuk was om kinderen te zien vechten om zeepjes. In de veronderstelling dat het kauwgum was, stopten ze dezè ook nog in hun mond. Voor mij was dit een teken van de absolute wanhoop en de totale menselijke armoede van een land waarin kinderen nog nooit kauwgum hebben gezien, of zeep, of beide.

Op een andere zender worden 's nachts alleen maar films uitgezonden. Om 'technische redenen' zeggen ze. De werkelijke reden is dat na de bommen op de staatstelevisie, niemand nog zo gek is om 's nachts te werken. Het gerucht gaat dat er een man goed betaald wordt om 's nachts, als er een film is afgelopen, naar de televisiestudio te hollen en een nieuwe cassette in de videorecorder te stoppen.

Ik ben eens midden in een nieuwsuitzending gevallen. De omroepster had een feestelijke avondjurk aan, terwijl het klaarlichte dag was, en las ernstig voor, met dramatische pauzes. Tijdens de uitzending klonk ineens het luchtalarm. Op slag wierp ze het waardige air van verdediger van de Servische rechten van zich af en begon door de zinnen te jagen, slikte lettergrepen in, en zelfs hele woorden. Eenmaal bij de weerberichten aangeland viel nergens meer uit op te maken of het nou lelijk of juist mooi weer zou worden. En daarna verontschuldigde ze zich: „Neemt u me niet kwalijk, maar ik moet opschieten. Ik ben erg bang!" Ze is niet ontslagen, want er zijn steeds minder mensen die hun leven in de waagschaal willen stellen voor de leugens van het regieme.

Alle zenders gaan gewoon door met hun programma's. Reclameboodschappen als 'Vliegtickets voor alle bestemmingen!' en 'Een visum voor het buitenland?' worden afgewisseld met berichten over de onverwoestbare moraal van onze burgers die alles stoïcijns over zich heen laten gaan en zo hun steun betuigen aan hun geliefde president. Toppunt van cynisme is voor 'Amigo', het laatste technische hoogstandje: een gasfornuisje – onontbeerlijk nu er geen elektriciteit is. Het cynisme schuilt in de slogan: „Ideaal voor de picknick!" Niemand heeft hun verteld dat er al twee maanden door niemand gepicknickt wordt, dat de natuur is ingenomen door het leger.

Belgrado 27 mei

Misschien heb ook ik, wandelend in het duister, mijn wonderlamp van Aladin gevonden: mijn verlangen om weg te gaan wordt ingelost, ook al is het maar voor even. Mijn toneelstukken leven hun eigen leven en nu kan ik, omdat ze opgevoerd worden, naar het buitenland.

Ik ben in staat blij te zijn. Ik neem niet veel mee, voor het geval ik te voet terug moet. En daar komt bij: deze oorlog duurt al zo lang dat mijn kleren uit de mode zijn. Als mijn vriend – die een van de heel weinige mannen is die toestemming hebben gekregen het land te verlaten regieme gezelschap hielden, maar nu opteren voor de vertegenwoordigers van het Westen, de voorbodes van een nieuw koloniaal tijdperk.

Als de journalisten willen dat er een beroemd Servisch nationalistisch lied wordt gezongen, in de mening dat dat enorm grappig is, krijg ik zin om ze te slaan. „Vanwege dat soort liederen is de oorlog uitgebroken!" schreeuw ik. Maar ze keuren me geen blik waardig. Dit is mijn restaurant, ik zit hier met mijn vrienden. Is het terecht dat vreemde mensen me hier beroven van mijn plek, van mijn herinneringen? Ik begreep voor het eerst hoe je je voelen kunt als iemand je land binnenvalt om je te verjagen.

Een vriend grapte: „Misschien moeten we Yankee go home!" schreeuwen. We lachten allemaal. Ik kalmeer. Ze mogen gekomen zijn om me te koloniseren, maar ze zullen me niet kunnen veranderen in een van de vele clichés van hun wereldbeeld. „Mijn enige plicht is lijden", zeg ik.

Belgrado 28 mei

Mijn reis begint tegen zonsopgang, op het busstation van Belgrado, in een onbeschrijfelijke chaos. Als ik vraag hoe laat we in Zagreb zullen zijn, begint de lokettiste te schelden. Ze zegt te hopen dat mijn bus te laat komt en dat we allemaal nooit meer terugkomen. Ik schaam me, voor haar en voor de smerige wachtkamer. In een hoekje zit een groep Albanezen te wachten op de lijnbus naar Kosovo. Wie weet waar ze vandaan komen en wat voor lot hen wacht. Ik wil ze toeschreeuwen: „Waar gaan jullie heen? Blijf hier!", maar zeg niets.

De autobus is een wrak op wielen, die vervaarlijk naar één kant overhelt. Nog smeriger dan de wachtkamer. Een geur van urine stijgt op uit de stoelen, maar het went snel. In de bus galmt keiharde 'patriottische' muziek.

De grens, op een paar kilometer afstand van Belgrado, was dicht. Op de televisie zeggen ze dat de grenzen open zijn, maar in werkelijkheid sluiten ze bij zonsondergang en gaan pas de volgende ochtend weer open. We staan eindeloos te wachten, en ik begin ongeduldig te worden want mijn vliegtuig naar Wenen gaat op deze manier nog zonder mij weg.

Het wachten is, volgens de toiletjuffrouw, op „iemand van de politie". Als die enkele uren later komt, blijken we aan de tand te moeten worden gevoeld. Het betrof 's lands veiligheid dus ik kan niet vertellen wat we besproken hebben. Maar ik kan wel onthullen dat ik de

Wenen 30 mei

Mijn verblijf in Wenen begint als een nachtmerrie. De oorlog komt steeds weer terug in de vragen van de journalisten. Hun pogingen om mij iets meer te laten vertellen dan ik wil, veranderen mijn verblijf in een angstige droom. Hoe kun je nu antwoorden op vragen als: „Wat gaat er om in de mensen die Kosovaren vermoorden en verkrachten?" Of: „Wat denkt u dat de volgende zet van Milosevic zal zijn?" Of, mijn favoriete vraag: „Wat is uw oplossing voor deze situatie?" Wat moet ik antwoorden? „Ik weet het niet, ik ben geen psychiater, en ook van aanrandingen heb ik geen verstand." Of: „Ik weet het niet, ik begrijp het niet, laat me met rust!"

Hier, in deze schitterende stad, begin ik last te krijgen van slapeloosheid. Ik volg al het nieuws, bel tevergeefs naar Belgrado, ben ongerust over mijn familie en word razend als ik kille berichten hoor over een bom die „op een woonwijk is gevallen en drie mensen heeft gedood". Er wordt niet verteld waar, niet hoe, niet waarom, niet wie die mensen zijn. Ik snap niets van de media.

's Nachts houd ik mezelf voor dat ik moet ontspannen, dat ik deze time-out heb verdiend, dat alles in orde zal komen. Overdag kan ik niet wachten tot ik weer naar huis mag, weg van deze mensen en hun kille nieuwsgierigheid. Bijna ongemerkt kom ik tot de conclusie dat ik blij ben dat ik uiteindelijk toch niet geëmigreerd ben: ik zou het niet kunnen verdragen gescheiden te zijn van de mensen waar ik van houd, van mijn stad, in de wetenschap dat het een scheiding voor altijd zou zijn.

Als een journalist me vraagt of mijn kritiek op het Servische regieme inhoudt dat ik instem met de bombardementen, besluit ik er verder het zwijgen toe te doen: ik wil geen vraag meer horen. Als iemand na twee maanden van bombardementen nog niet begrijpt dat het een tragische vergissing is, dan heb ik daar niets aan toe te voegen.

BOEKEN

Eer en ego, daar ging het Poesjkin om. Vlak voor zijn tweehonderdste geboortedag lauwert Hans Boland de grote Russische dichter als held van een romantisch soort vrijheid.
PAGINA 37

Voordat hij toetrad tot de VVD heeft de voormalige VVD-leider Bolkestein ernstig overwogen zich aan te sluiten bij de PvdA. Was de VVD voor hem slechts een vehikel om de missie die hij zichzelf had opgelegd, te volbrengen?

Zoé Valdés laat zien wat de impact is van veertig jaar Extra Extra Large, zoals Castro wordt genoemd, op het leven van de Cubaanse bevolking.
PAGINA 38 en 39

Charles Lindbergh slaagde er in 1927 als eerste in met een vliegtuig de oceaan over te steken. Hij werd een legende. Maar tussen hem en de Amerikaanse media heeft het nooit willen boteren.
PAGINA 41

EINDREDACTIE JAFFE VINK, PETER HENK STEENHUIS EN PIETER VAN DEN BLINK VORMGEVING HENK MARSEILLE FOTO'S EPA, AP, REUTER

Trouw
ZATERDAG 5 JUNI 1999

Trouw commentaar

Vredesplan voor Kosovo

5-6-99

De oorlog om Kosovo is nog niet voorbij, maar er is deze week goddank wel een belangrijke stap gezet naar een geweldloze regeling. Hoeveel problemen ook zullen opdoemen bij de uitvoering van het akkoord dat door het parlement en de regering van Joegoslavië is aanvaard, de overeenkomst biedt op papier wel degelijk garanties voor een oplossing van het conflict.

Van groot belang is ook dat uiteindelijk de Verenigde Staten, Rusland en de Europese Unie het eens zijn geworden over een regeling en daardoor gezamenlijk de Joegoslavische leider Milosevic tot inbinden hebben kunnen dwingen.

Hoezeer de Joegoslavische regering ook van de daken mag schreeuwen dat zij als de grote overwinnaar uit de strijd tevoorschijn is gekomen, een feit is dat het akkoord zo sterk overeenkomt met dat van Rambouillet, dat daar geen enkele reden toe is en men zich verbijsterd kan afvragen waarom Milosevic niet veel eerder tot aanvaarding van die overeenkomst heeft besloten. Dat zou onnoemelijk veel menselijk lijden en grootschalige verwoestingen hebben voorkomen.

Natuurlijk, het komt er nu op aan hoe het akkoord wordt uitgevoerd. Daar mogen we ons niet te veel illusies over maken.

De recente geschiedenis heeft geleerd dat Milosevic een meester is in het saboteren van overeenkomsten en het vertragen van de uitvoering ervan. Te vrezen valt dan ook dat met name de vluchtelingen nog een lange weg hebben te gaan. Om nog maar te zwijgen over de verdere toekomst van bevolkingsgroepen die elkaar zodanige verschrikkingen hebben aangedaan dat verzoening vrijwel onmogelijk is.

Daarom is het van groot belang dat de samenwerking tussen Amerika, Rusland en de EU gehandhaafd blijft, zodat deze partijen zich bij de uitvoering van het akkoord niet tegen elkaar laten uitspelen.

Amerika en Rusland kunnen het voortouw nemen door zo snel mogelijk overeenstemming te bereiken over de bevelvoering van de toekomstige vredesmacht voor Kosovo. Te hopen is dat ook de Russen lering trekken uit de gebeurtenissen in Bosnië en instemmen met een stevige en heldere commandostructuur. Want zonder solide garanties dat Kosovo veilig wordt, zullen de honderdduizenden vluchtelingen niet terugkeren.

Terugtrekking kan volgende week

Overleg NAVO en leger Joegoslavië

Door onze correspondent BIRGIT DONKER

BRUSSEL, 5 JUNI. Militairen van de NAVO onder leiding van de Britse generaal Michael Jackson en van het Joegoslavische leger zouden elkaar vanmorgen ontmoeten aan de grens van Macedonië, om afspraken te maken over terugtrekking van de 40.000 Joegoslavische manschappen uit Kosovo.

De NAVO heeft een stuk voorbereid dat voorziet in de terugtrekking in iets meer dan een week tijd. Volgens een diplomaat wordt ernaar gestreefd dat de VN-Veiligheidsraad morgen een resolutie goedkeurt, met onder meer een mandaat voor een internationale vredesmacht voor Kosovo. Zondag komen ook de zeven meest geïndustrialiseerde Westerse landen en Rusland (G8) bijeen.

Volgens de NAVO moet Joegoslavië in de eerste plaats zijn luchtafweer uit Kosovo halen, zodat NAVO-vliegtuigen zonder gevaar kunnen controleren of de autoriteiten zich houden aan de beloften over troepenterugtrekking. De NAVO zou de bombardementen, die nu tweeëneenhalve maand hebben geduurd, pas stopzetten als de troepen echt worden teruggetrokken. Als het militaire overleg van vandaag succes heeft, zou dat zondag of begin volgende week al kunnen gebeuren. Ook vannacht zijn bombardementen uitgevoerd, maar de alliantie heeft besloten het aantal te beperken en zich nog uitsluitend te richten op militaire doelen. Vooral aan de grens van Kosovo met Albanië en Macedonië zijn vannacht luchtaanvallen uitgevoerd.

Volgens een diplomaat kunnen in het meest gunstige scenario de eerste NAVO-troepen in de loop van de volgende week Kosovo binnentrekken om het machtsvacuüm op te vullen dat de Servische troepen achterlaten. Tegelijk zouden de eerste vluchtelingen naar Kosovo kunnen terugkeren. Een chaotische periode wordt voorspeld, waarin veel ongelukken kunnen gebeuren, bijvoorbeeld door de vele mijnen.

De NAVO heeft zijn planning versneld voor KFOR, de vredesmacht die Kosovo moet binnentrekken. In Macedonië zijn nu 15.000 NAVO-militairen, die volgens een diplomaat „in een dag of wat" Kosovo kunnen binnentrekken. De troepenmacht moet uiteindelijk uit zo'n 50.000 man bestaan. Kosovo zou worden onderverdeeld in vier of vijf gebieden, met elk een eigen NAVO-hoofdkwartier. Nederland zou vallen onder het Duitse gebied.

☐ Den Haag wil 2.200 man leveren voor KFOR, waarvan een deel afkomstig zal zijn van de troepen die nu in Albanië zijn ingezet voor de opvang van vluchtelingen. Volgens het Nederlandse ministerie van Defensie komen de „aard en samenstelling van de Nederlandse bijdrage" volgende week aan de orde in de ministerraad. Militaire deskundigen schatten dat de Nederlandse krijgsmacht nog hooguit een gevechtseenheid van 600 man kan leveren. Eerder speculeerde plaatsvervangend chef-staf Van Baal op inzet van ondersteunende eenheden, zoals genie en medische personeel.

• WEEKOVERZICHT: pagina 5

Ontluistering

KOCH

Misschien zullen de Navo-bombardementen ophouden, misschien zullen de Servische troepen Kosovo verlaten, misschien komt er een VN-vredesmacht om terugkeer van de Kosovaarse vluchtelingen naar hun vernietigde huizen mogelijk te maken, misschien komt er een miljardenplan om de schade die aan de economieën van de buurlanden is aangericht te herstellen. Dit tezamen kan ik nauwelijks als het uitbreken van vrede verwelkomen.

Waarom wilde Milosevic de akkoorden van Rambouillet in maart niet ondertekenen? Niet omdat hij ontevreden was over de erkenning dat Kosovo, met aanzienlijke autonomie, deel zou blijven uitmaken van Joegoslavië, of over de voorgenomen ontwapening van de UCK. Deze voor hem gunstige punten incasseerde hij met grote vanzelfsprekendheid. Milosevic verzette zich tegen Rambouillet vanwege het karakter en de samenstelling van de internationale vredesmacht die op de naleving van de akkoorden moest toezien. Het Rambouillet-akkoord voorzag in een door de Navo samengestelde en geleide troepenmacht. Milosevic zag daar niets in. Het huidige akkoord voorziet in een internationale troepenmacht onder auspiciën van de VN met een substantiële rol van de Navo. Onduidelijk is nog hoe deze troepenmacht georganiseerd zal worden en hoe de commandostructuren zullen zijn. Duidelijk is wel dat de Navo van haar oorspronkelijke positie is afgeweken. Hoewel Milosevic op dit punt heeft binnengehaald is nog niet te schatten, de vraagheid van de overeengekomen formuleringen laat dit niet toe. Hetgeen overigens een uitermate zwak punt in het akkoord is dat allerlei conflictstof in zich bergt. In ieder geval zullen de prominente nadruk op de rol van de VN en de kennelijk omvangrijke Russische bijdrage aan de vredesmacht door Milosevic als winst gezien worden. Met de herinnering aan de ervaringen met Unprofor in Kroatië en Bosnië in het achterhoofd ben ik in ieder geval nog niet geheel overtuigd van de robuustheid van de vredesmacht die de veilige terugkeer van de Kosovaarse vluchtelingen moet garanderen. Overigens is ook de geheel door de Navo geleide Sfor in Bosnië er niet in geslaagd vluchtelingen naar etnisch gezuiverde gebieden te laten terugkeren. Er zal met andere woorden heel wat overtuigingskracht nodig zijn om de Kosovaren terug te laten keren. Naar door Russische soldaten gecontroleerde gebieden lijkt terugkeer uitgesloten.

Hoe dan ook lijkt de inzet van de Navo-luchtbombardementen de kwestie van de samenstelling van de internationale vredesmacht te zijn geweest. De etnische zuivering van Kosovo hebben de bombardementen niet kunnen verhinderen, zelfs de Navo heeft moeten toegeven dat de Servische krijgsmacht nog niet is uitgeschakeld, met Milosevic, een aangeklaagd oorlogsmisdadiger is toch weer onderhandeld. Op het punt van de samenstelling van de vredesmacht heeft de Navo niet aan haar uitgangspunt kunnen vasthouden. hoeveel Milosevic met de aanzienlijke Russische rol in die vredesmacht en het VN-karakter ervan heeft binnengehaald blijft, zoals gezegd onduidelijk. Of de vredesmacht, zoals nu voorzien, robuust genoeg is om de Kosovaren ervan te overtuigen dat een veilige terugkeer mogelijk is, en dus de gevolgen van de etnische zuivering ongedaan kan maken, blijft onduidelijk.

Voor de Navo is het akkoord het uitgelezen middel om zich te bevrijden uit het moeras van een uitzichtloze voortzetting van de bombardementen. Milosevic heeft niet hoeven capituleren, en alleen dat is al winst wanneer je tegen het machtigste militaire bondgenootschap ter wereld moet strijden. Voor de Kosovaren is de lijdensweg nog lang niet voorbij. Het resultaat van tweeënhalve maand bombarderen is tamelijk ontluisterend.

Koen Koch

Konvooi

Redacteur Pieter van den Blink is in konvooi op weg naar Albanië, waar hij hulpgoederen zal afleveren ten behoeve van de vluchtelingen uit Kosovo.
Dagelijks doet hij verslag.

Dag 6

Tirana – Durres (Albanië)

5-6-99

In de transportwereld heeft de plaats van bestemming de eigenaardigheid om zodra je er aankomt, te veranderen in een plaats van vertrek. Wij hebben onze lading kleren en voedsel afgeleverd in Tirana, de ontvanger heeft zijn handtekening op de vrachtbrief gezet, en reeds sommen de chauffeurs precies dezelfde reeks plaatsnamen voor elkaar op als tijdens de heenrit, nu in omgekeerde volgorde.

Een humanitair transport krijgt vrijstelling van diverse tolheffingen. Daartegenover staat dat de wagens geen vracht mee terug mogen nemen, want dat zou concurrentievervalsing zijn ten opzichte van de commerciële vervoerders, die zich wel blauw moeten betalen aan tol. En aan chauffeursloon niet te vergeten - terwijl wij vrijwilligers zijn. Zonder lading blijven wij onder het maximaal toegestane gewicht voor doorgaande voertuigen in Zwitserland, dus we zouden de kortste route langs het Comomeer kunnen nemen, ware het niet dat wij twee Albanezen mee terug zullen nemen wier visa alleen in Schengen-landen geldig zijn. Dat betekent dat er weer in de pudding geroerd mag worden op de Brennerpas, want we moeten via Oostenrijk.

Op weg van Tirana naar Durres, waar de boot naar Italië vertrekt, wordt het gezegde 'wij hebben de klok, de Albanezen hebben de tijd' nog eenmaal bewezen. Bij een pomp waarvan ons bezworen is dat wij er met dollars kunnen betalen, wil de pompbediende daar niks van weten. Leks wil hij, dan weet je tenminste wat je hebt. Maar hoewel brandstof in Albanië goedkoop is, hebben wij niet genoeg leks bij ons voor een halve tank vol, zijnde vierhonderddertig liter. Nou, stelt de man voor, waarom parkeren jullie dan niet hier, en wachten jullie tot de chef terug is, om er met hem over te praten. Hij verwacht hem binnen drie uur.

Dan maar geen goedkope dieselolie. We hebben nog genoeg om in Italië te komen. In Durres, op het haventerrein, zien wij nog een mythe over dit land bewaarheid worden. Voor onze neus knalt een Oostenrijkse truck tegen een oude Mercedes die hem rechts inhaalt. Beide auto's zijn beschadigd. Een agent legt met behulp van een tolk aan de Oostenrijker uit wat zijn opties zijn. Hij kan de bestuurder van de Mercedes honderd dollar betalen, of hij gaat de gevangenis in. Als de chauffeur betaald heeft en de Mercedes is weggereden, helpt de agent overigens uitgebreid bij het provisorisch repareren van de Oostenrijkse truck.

Morgen, na nog een lang stuk Italië, zal ons team van vier chauffeurs uit elkaar gaan. De generaal en ik zullen, met de twee Albanezen tussen ons in, teruggaan naar het steunpunt van 'Hoop voor Albanië' in Abbenes, en Henk moet zijn baard achterna richting het Duitse Pfaffenhoffen, waar hij moet omkoppelen, dat wil zeggen: zijn lege trailer met een collega ruilen voor een volle. Dan draait hij om en is zijn plaats van vertrek weer plaats van bestemming geworden: Tirana, Albanië. Fred Zandbergen, de tweede man op de wagen van Henk, zal dan ook bij ons instappen, zodat wij met het lieve aantal van vijf man in de cabine de laatste 1300 kilometer zullen afleggen. De nachten zullen Fred en de Albanezen in de trailer moeten doorbrengen, op matrassen die wij uit de loods van 'Hoop voor Albanië' hebben meegenomen.

We eten voor de laatste keer ravioli op een parkeerterrein. De twee Albanezen vinden ons maar een raar clubje.

Dit was de laatste van zes afleveringen over een hulptransport naar Albanië.

In verband met de reis van Pieter van der Blink verschijnt de rubriek Foto van de Week deze week niet.

Russen kraken compromis

'Tsjernomirdin geen speciale gezant maar speciale verrader'

Kosovo

Martijn Roessingh

AMSTERDAM – Een 'echec', 'capitulatie', 'enorme concessies'. De Russische pers laat zich niet bedotten door westerse lof voor de diplomatieke bemiddeling door Viktor Tsjernomirdin, en de vreugde over de 'verbeterde banden met Rusland'. De gezant van president Boris Jeltsin heeft in het Kosovo-conflict de Russische belangen verkwanseld, is de conclusie.

Tsjernomirdin leek te beseffen dat hij zijn compromis met het Westen moeilijk zou kunnen verkopen aan het thuisfront. Bij terugkeer in Moskou schoof hij de verantwoordelijkheid richting Jeltsin, aan wiens „uitgangspunten hij niet had getornd".

Ook Jeltsin zelf reageerde voorzichtig. 'Positief' noemde hij de diplomatieke ontwikkelingen, en een mogelijkheid tot stopzetting van het bloedvergieten. Pro forma herhaalde hij de langlopende Russische eis dat de Navo onmiddellijk met bombardementen op Joegoslavië moet stoppen, een eis die echter uit het compromis is verdwenen.

Tsjernomirdin hoopte met het onderhandelingsresultaat ongetwijfeld zijn politieke relevantie aan te tonen. Zo verwachtte hij misschien zijn kansen te verhogen bij de presidentsverkiezingen van volgend jaar. Maar die kansen *lijken niet gestegen. „Hij heeft niet eens namens de Navo onder-*

ter Podberjozkin van de parlementaire commissie voor buitenlandse zaken zijn kritiek op Tsjernomirdin samen. „Gasspecialisten moeten zich niet met buitenlands beleid bezighouden", concludeerde communistenleider Zjoeganov – een verwijzing naar Tsjernomirdins vroegere functie als directeur van de Russische gasgigant Gazprom. „Hij is geen 'speciale gezant', maar een speciale verrader", voegde de communist eraan toe.

Ook binnen Tsjernomirdins eigen delegatie klonken dissidente geluiden. Generaal Leonid Ivasjov, verantwoordelijk voor buitenlandse contacten van het leger, maakte glashelder dat hij ontevreden is. De mogelijkheid dat Russische troepen onder Navo-gezag zullen vallen binnen een vredesmacht vindt hij sowieso onacceptabel, ook al is daar in het Kosovo-akkoord nog geen beslissing over genomen. Ivasjov kreeg steun van zijn minister, Igor Sergejev. „Rusland weet nog niet onder welke voorwaarden het meedoet aan een vredesmacht", liet die gisteren weten.

De Russische frustratie over het Navo-optreden tegen Joegoslavië is zeker niet beperkt tot communisten, nationalisten en militairen. Pro-westerse liberalen vinden het onbegrijpelijk dat de alliantie zonder de legitimatie van een VN-resolutie een soeverein land bombardeert.

Over het gehele politieke spectrum bestaat het gevoel dat Rusland met het Kosovo-akkoord door de Navo op de Balkan – en daarmee op het wereldtoneel –

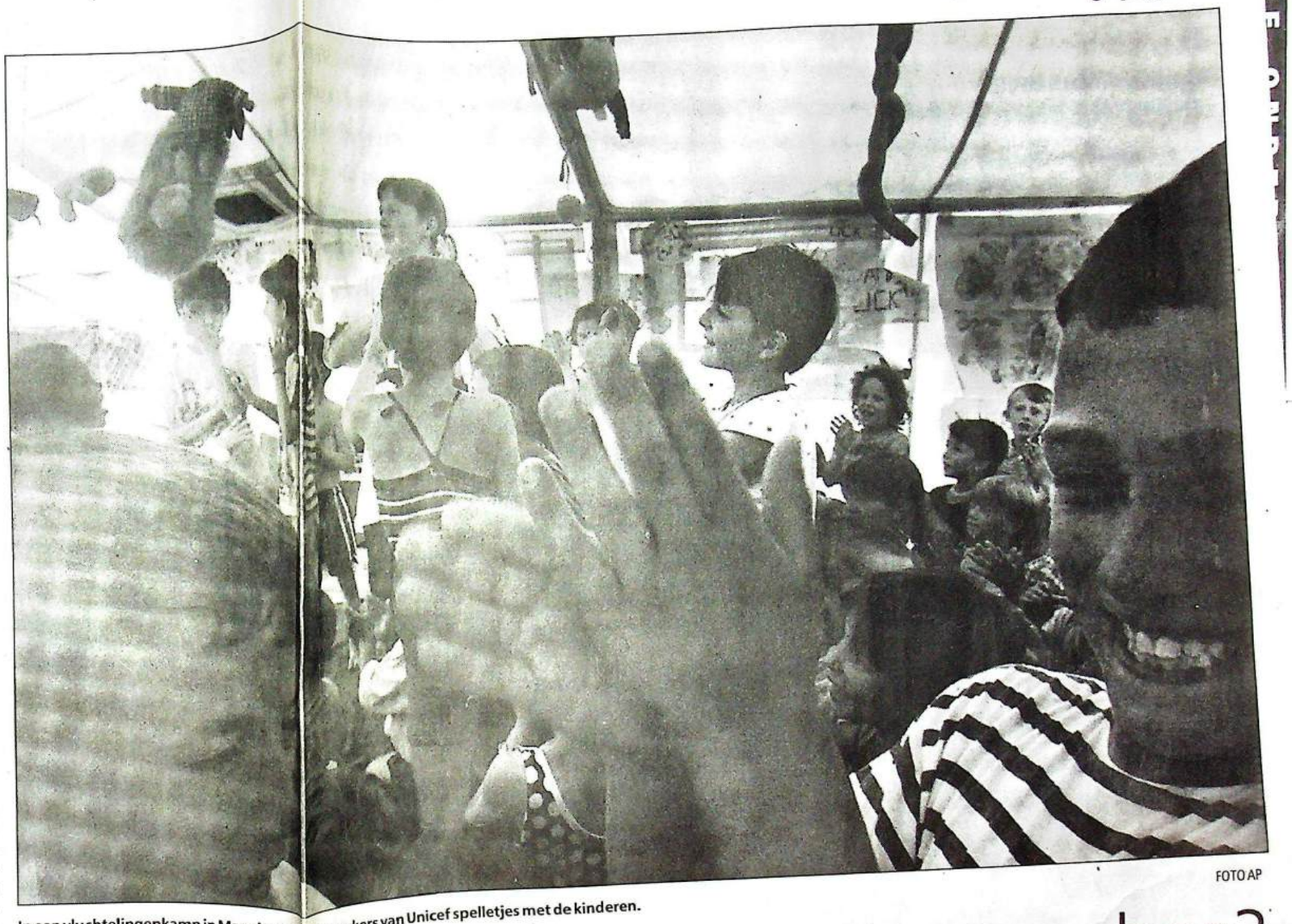

In een vluchtelingenkamp in Macedonië doen medewerkers van Unicef spelletjes met de kinderen.

FOTO AP

President Milosevic moet weg, maar hoe?

Oppositie Servië

Runa Hellinga

BOEDAPEST, BELGRADO – Opluchting. Dat is wat overheerst bij de inwoners van Belgrado sinds bekend werd dat het Servisch parlement het vredesverdrag voor Kosovo heeft getekend. De Navo-bombardementen kunnen voor de bevolking niet snel genoeg stoppen.

Maar tegelijkertijd heerst er verbijstering en woede: waarom heeft de politieke top de verwoesting van ons land tien weken lang door laten gaan, om vervolgens in te stemmen met een

kend had kunnen worden?

Het is een gevoel dat gedeeld wordt door de Joegoslavische oppositie. „Waar waren die zeventig dagen voor nodig?" vraagt Zoran Djindjic, voorzitter van de Democratische Partij. Hij is blij dat het akkoord er is, maar bang dat Milosevic er toch in zal slagen om ook deze politieke crisis te overleven. Als dat gebeurt, zegt hij, zal er meer geweld komen. „Het politieke landschap moet totaal worden vernieuwd."

Milosevic en degenen die Joegoslavië zo kapot hebben gemaakt zullen uiteindelijk verantwoording moeten afleggen voor het Servische volk. Alleen al vanwege de internationale gemeenschap is het volgens Djindjic belangrijk dat Milosevic verdwijnt. „De Amerikanen hebben duidelijk gemaakt dat ze voor hem geen plaats zien in het toekomstige Joegoslavië."

Djindjic: „De politiek die ons het afgelopen decennium naar deze tragedie heeft geleid, moet worden gebroken". Hij heeft zijn hoop gevestigd op een volksprotest tegen Milosevic. De internationale gemeenschap moet de democratische partijen in Joegoslavië alle steun verlenen, vindt hij, zodat er een klimaat ontstaat, waarin echte democratische verkiezingen mogelijk zijn. Bovendien moet zo snel mogelijk, via een soort Marshall-plan, worden begonnen met de wederopbouw van de regio.

Volgens de vroegere Joegoslavische premier Milan Panic, tegenwoordig een van de leiders van de oppositiebeweging Alliantie voor Verandering, moet het Westen echter geen geld geven voor de wederopbouw voordat Milosevic verdwenen is. „Als er ook maar een enkele dollar naar hem toegaat, is dat de ondersteuning van een gezochte oorlogsmisdadiger. Het moet de Serviërs duidelijk worden dat ze niets krijgen, zolang hij er zit."

Vuk Draskovic, de enkele weken geleden ontslagen vice-premier van Joegoslavië en voorzitter van de Servische Vernieuwingsbeweging (SPO), sprak donderdag over de noodzaak van 'een resoluut nieuw begin'. „Het land moet een geheel nieuwe weg insla an. We moeten geen dag verspillen. We hebben een resolute hervorming nodig van ons politieke en economische systeem."

Maar de SPO ziet liever geen volksoproer. „Of wij blij zijn met Milosevic of niet, hij is de gekozen president van het land en de enige manier om hem te verwijderen zijn nieuwe verkiezingen. Die staan nu gepland voor vorig jaar. Hooguit zou je ervoor kunnen pleiten dat die worden vervroegd", aldus prof. Milan Bozic, lid van het Servisch parlement.

Vredesakkoord goed nieuws voor roodgroene coalitie

Duitsland

Co Welgraven

BERLIJN – Vooraanstaande leden van de Duitse Groenen, zoals staatssecretaris Ludger Volmer van buitenlandse zaken, willen dat de Navo zo snel mogelijk ophoudt met de bombardementen op Joegoslavië.

President Slobodan Milosevic mag geen enkel motief krijgen om terug te komen op zijn aanvaarding van het vredesplan. Als wij ons soepel opstellen en eerder ophouden met de luchtacties dan in dit plan staat aangegeven, laat Belgrado zich wellicht ook van z'n voordelige kant zien, luidt de theorie binnen de kleinste Duitse regeringspartij.

De Groenen zijn als de dood dat er alsnog een kink in de kabel komt en dat het hele liedje van voren af aan begint, met luchtaanvallen, emoties over burgerslachtoffers en moeizame discussies binnen de Navo over het inzetten van grondtroepen. Bij elkaar zou dat niet alleen het einde kunnen betekenen van de roodgroene coalitie van bondskanselier Gerhard Schröder, maar mogelijk ook een splitsing binnen de Groenen.

Drie weken geleden werd zo'n breuk nog voorkomen. Tijdens een rumoerig congres, waarop minister Joschka Fischer van buitenlandse zaken lichtgewond raakte toen er een verfbommetje bij zijn rechteroor uiteenspatte, gaf een meerderheid van de afgevaardigden haar zegen aan de politiek van de regering. Maar de partijtop wist dat die toestemming geen permanente was. Het ongeduld nam de laatste week bijna met het uur toe. Waar blijft nou die pauze in de bombardementen? Die hadden we toch afgesproken op ons congres? Hoelang gaat deze oorlog nog duren?

Begin deze week gaf Fischer nog een dappere waarschuwing aan het adres van Milosevic. Aanvaard dit vredesplan nou, of er komt een escalatie van het conflict. Voor een deel waren de woorden van de minister pure grootspraak. Want iedereen weet dat de achterban van Fischer zo'n escalatie (lees: een grondoorlog) niet zal pikken, die van de SPD trouwens evenmin.

Dat het inzetten van grondtroepen zo goed als uitgesloten wordt, heeft voor een belangrijk deel te maken met de beladen geschiedenis van dit land: op de Balkan hebben al eens Duitse troepen gevochten, in de tweede wereldoorlog. Verder vrezen de Duitse politieke partijen dat een grondoorlog tot een catastrofe leidt. Overigens zijn er zo'n vijfduizend Duitse militairen gelegerd in Albanië en Macedonië. Zij zullen deel gaan uitmaken van de internationale troepenmacht in Kosovo.

Waarschijnlijk had Fischer op het moment dat hij zijn waarschuwing uitte al signalen gekregen dat Belgrado het vredesplan zou accepteren. Dat president Milosevic ermee akkoord gaat, is voor de minister een pure overwinning. Het plan lijkt in hoge mate op het vredesvoorstel dat Fischer weken geleden presenteerde en dat toen door de Amerikanen vrijwel onmiddellijk werd weggehoond. Het is ook de verdienste van de Duitse minister dat Rusland bij de besprekingen betrokken is geraakt. Fischer zag al in een vroeg stadium in dat zonder medewerking van Moskou geen enkel vredesplan kans van slagen zou hebben.

Het begin van de Navo-luchtacties viel samen met de speciale Europese top die in maart in Berlijn werd gehouden. De acceptatie van het vredesplan door Belgrado viel op de eerste dag van de reguliere EU-top, deze week in Keulen. Daarin zit wel enige symboliek. Duitsland heeft het voorzitterschap van de Europese Unie en dit van de G8 gebruikt om steeds het politieke en diplomatieke initiatief te nemen. Als het vredesplan het houdt, dan mogen Schröder en Fischer niet ontevreden zijn over hun eigen rol. Wan dan is er tijdens het Duitse EU-voorzitterschap een eind gekomen aan een oorlog die in eigen land steeds meer weerzin oprief (een grote meerderheid van de Oost-Duitsers is ronduit tegen) en die de nog steeds verse roodgroene coalitie zwaar belastte.

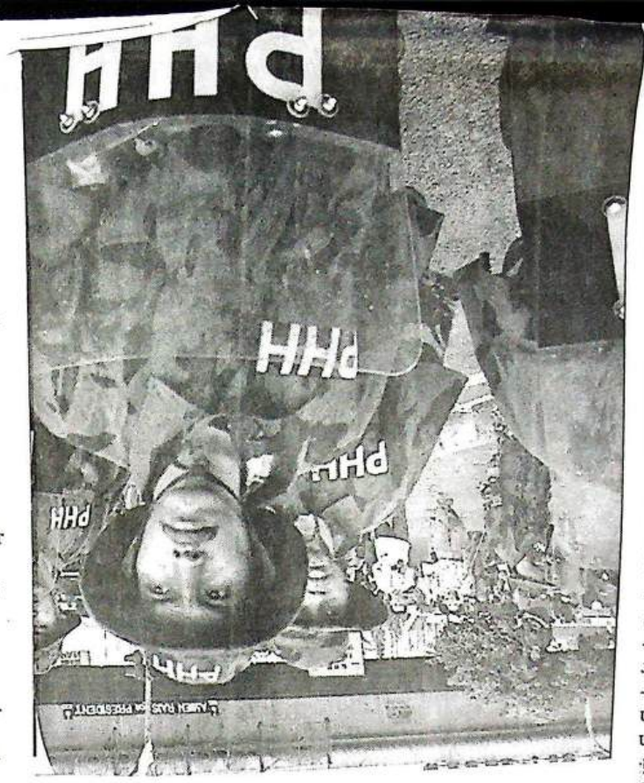

Geen hulp voor Servië

KEULEN – Servië hoeft geen cent te verwachten van het westen als het regime niet drastisch wordt gewijzigd.

Op de EU-top in Keulen lieten diverse staatslieden zich hard uit, premier Blair voorop. Hij wees direct naar de Joegoslavische president Milosevic. Zolang hij er zit, hoeft Belgrado nergens op te rekenen.

Een woordvoerder van de Duitse minister van buitenlandse zaken Fischer was eveneens duidelijk. Milosevic is aangeklaagd door het Joegoslavië-Tribunaal, zei hij; „aan zo iemand geven wij geen geld".

Volgens de Franse president Jacques Chirac moet er eerst een democratisch regime komen in Servië, voordat het land op steun kan rekenen. „Het is een oud principe dat de relaties met landen afhankelijk zijn van het bewind dat in die landen heerst. Dat geldt ook voor Servië." Onlangs werden de landen van de EU het erover eens dat er na de oorlog omvangrijke steun moet komen voor de Balkan. De buurlanden van Joegoslavië zijn door de oorlog economisch zwaar getroffen.

Solana eerste EU-superminister voor buitenland

KEULEN – De secretaris-generaal van de Navo, de Spanjaard Javier Solana, wordt de eerste EU-vertegenwoordiger voor het buitenlands en veiligheidsbeleid, een soort superminister van buitenlandse zaken. Zijn aanstelling is donderdagavond laat beklonken op de Europese top in Keulen.

Wie Solana gaat opvolgen als hoogste Navo-baas, is nog niet bekend. In ieder geval niet de Duitse minister van defensie, Rudolf Scharping, liet bondskanselier Schröder gisteren weten. Scharping wil volgens hem liever minister blijven en Schröder zegt hem in eigen land hard nodig te hebben.

Maandag komt de Navo-raad in Brussel in besloten zitting bijeen om voor het eerst over de opvolging van Solana te praten. De verwachting is dat de nieuwe topman iemand zal worden uit een noordelijk Navo-land, aldus een hoge diplomaat in Brussel. In EU-kring doet ook de naam van de Nederlandse eurocommissaris Van den Broek de ronde. De Nederlander, die in september opstapt als de nieuwe Europese Commissie aantreedt, zou ook in de markt zijn voor de nieuwe functie van Balkan-coördinator. De EU-leiders besloten ook een plaatsvervangend vertegenwoordiger voor het buitenlands en veiligheidsbeleid te benoemen. Die functie gaat naar de Franse ambassadeur bij de EU, Pierre de Boissieu.

NIEUWSMAKERS / *Bewonderaar van de Russische ziel*

De Amerikaanse afgevaardigde in de diplomatieke trojka voor het Kosovo-vredesproces is de plaatsvervangend minister van buitenlandse zaken Strobe Talbott (52). Hoewel minder belicht dan de Finse president Ahtisaari, zijn persoon van groot belang geweest in het bereiken van een vreedzaam plan voor de regio.

Niet als Ahtisaari is Strobe Talbott een aanvaardbare onderhandelaar voor de Russen. Talbott geniet met name het vertrouwen van Jeltsin, omdat hij in de Amerikaanse Senaat, na zijn benoeming in februari 1994 door Warren Christopher, een politieke koers ten gunste van de Russische president heeft bepleit. Daarnaast staat hij bekend als een liefhebber van de Russische poëzie en een bewonderaar van de 'mystiek van de Russische ziel'. Talbott spreekt vloeiend Russisch.

Voor zijn komst op het ministerie van buitenlandse zaken werkte Strobe Talbott 21 jaar als journalist voor het weekblad *Time*, aanvankelijk als Oost-Europacorrespondent en later als diplomatiek correspondent vanuit Washington. Begin jaren '70 vertaalde Talbott twee delen van de memoires van Chroesjtsjov. Tijdens zijn onderzoek werd hij door het Sovjet-regime bestempeld als CIA-agent en werd hem vijf jaar de toegang tot het land ontzegd. In de jaren daarna schreef Talbott een aantal boeken over de relatie tussen de VS en de Sovjet-Unie en de wapenbeheersing.

Zijn aanstelling op het ministerie van buitenlandse zaken wordt vaak gezien als vriendjespolitiek van Bill Clinton, met wie Talbott tijdens zijn studie in Oxford een kamer deelde. Maar Warren Christopher heeft benadrukt dat de keuze voor zijn vertegenwoordiger de zijne was. Ook met Madeleine Albright heeft Talbott een prima verhouding. Tijdens de conferentie in Rambouillet noemde hij Albright een sleutelfiguur in de onderhandelingen.

Zelf speelde hij het afgelopen half jaar een hoofdrol bij onderhandelingen op een heel ander front. Talbott leidde de Amerikaanse delegaties die India en Pakistan trachtten over te halen het kernstopverdrag, dat kernproeven verbiedt, te ondertekenen. Tot dusverre had hij dáárbij nog geen succes.

Stijntje Blankendaal

Strobe Talbott

CIJFERS / *Drie Chinezen en twee Amerikanen*

Uitgedrukt in cijfers leverden de 72 dagen van bombardementen op Joegoslavië tot dusverre het volgende op:

De Navo vloog 31 529 missies.

Volgens de Navo werden daarbij meer dan 100 Joegoslavische vliegtuigen vernietigd. En: 314 stuks artilleriegeschut, 203 pantserwagens, 14 commandoposten, 120 tanks en 268 andere militaire voertuigen.

Nog steeds volgens de Navo ging 57 procent van de Joegoslavische olievoorraden teloor. En: 29 procent van de munitievoorraden. Er werden 34 bruggen vernietigd. En: 11 spoorbruggen.

Volgens de Navo zijn 10 000 Joegoslavische soldaten gesneuveld of gewond geraakt. Volgens de Joegoslavische regering kwamen 1 500 burgers om en raakten er 5 000 gewond.

In Kosovo kwamen in de twee maanden vóór de bombardementen 2 000 mensen om bij de tegen het Kosovo Bevrijdingsleger (UCK) gerichte campagne van president Milosevic.

Er zijn geen officiële schattingen van het aantal etnische Albanezen dat sinds het begin van de bombardementen op 24 maart is gedood.

Bij een bombardement van Belgrado werd de Chinese ambassade geraakt: drie doden.

Twee Amerikanen sneuvelden bij het neerstorten van een Apache-helikopter in Noord-Albanië.

De VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR schat dat 855 000 mensen, in overgrote meerderheid etnische Albanezen, sinds het begin van de bombardementen uit Kosovo zijn weggevlucht.

Voordien was al een deel van de 1,8 miljoen etnisch Albanezen vertrokken – onder anderen de rond de 100 000 die al waren uitgeweken naar Europese landen voordat de Navo-campagne van start ging.

Citaten uit een oorlog

4-6-99

„Servië is een land waar de wet is stilgevallen."
Robert Thomas in zijn zojuist verschenen 'Serbia under Milosevic'

„Enkele nachten zonder bombardementen – met de verzekering dat de bombardementen spoedig worden hervat – kunnen een krachtig effect hebben op de Servische houding. Die pauzes zouden herhaald kunnen worden, in een kat-en-muisspel. Onophoudelijke bombardementen hebben tot gevolg dat de Serviërs nog meer tandenknarsen en dat onder westerse kiezers de aandacht voor het conflict verslapt."
John Keegan, redacteur militaire zaken, The Daily Telegraph

„We werden in Korisa opgesloten en als menselijk schild gebruikt. Toen kwamen de Navo-bombardementen. De Serviërs hadden het helemaal gepland, we stopten er niet toevallig een nachtje zoals ze beweerden."
Haxhere Palushi, Albanese vrouw uit Kosovo, New York Times

„De VS moeten erop staan dat Rusland alle contact met Milosevic verbreekt, tenzij gericht op zijn arrestatie."
Bob Dole, voormalig Republikeins presidentskandidaat VS, Washington Post

„Openlijk verklaren dat we geen grondtroepen inzetten is belachelijk en stom. Je zegt een vijand toch niet vantevoren wat je doet?"
Norman Schwarzkopf, VN-legerleider Golfoorlog, International Herald Tribune

„Voor het eerst in mijn leven blijf ik, volgende week bij de Europese verkiezingen, weg bij de stembus. Ik stem niet op een partij die de barbaarse bombardementen op Joegoslavië steunt."
Marcel van Dam, columnist de Volkskrant

„De filosoof en strijdmakker van Che Guevara, Régis Debray, die beweert dat Milosevic geen dictator is en dat er geen etnische zuiveringen zijn, geeft de etnisch gezuiverde Kosovaren een trap na door te beweren dat ze liegen."
Commentaar Le Figaro

Geweld op de Balkan escaleert door bommenregen van de Navo

4-6-99

Haastige spoed is zelden goed. Dat geldt zeker bij het zoeken van een oplossing voor de oorlog in Kosovo. Een pleidooi voor geduldige diplomatie.

Staan het toegepaste geweld op de Balkan, de negatieve gevolgen daarvan en ook de risico's op langere termijn in verhouding met de schending der mensenrechten in Kosovo, voordat de Navo overging tot bombarderen? Ik meen van niet. Het middel blijkt veel erger dan de kwaal. Op de Balkan haalt geweld het slechtste van het slechte naar boven. „Albanees tegengeweld geeft de Serviërs een alibi ons af te maken. Zeer lang onderhandelen is op de Balkan beter dan een dag vechten", aldus de vredezaam opererende Kosovaarse schaduwpresident Rugova.

De keuze van de Kosovaarse bevrijdingsbeweging UCK was begrijpelijk, maar strategisch gezien een misser. En als geweld van een guerrillabeweging al fungeert als olie op het vuur, des te meer geldt dat voor het bommengeweld van een buitenlandse macht als de Navo.

Het werkt bijna altijd escalerend aan een geweldssituatie via militair ingrijpen geweld toe te voegen. Een grondoorlog betekent een nog grotere escalatie van het conflict. De Serviërs zullen in dat geval nog verbeterner worden dan nu al en hun land met hand en tand verdedigen. Geweld toevoegen werkt bij zo'n emotionele zaak als etnische spanningen meestal averechts.

Ons sterke geloof in de militaire weg speelt ons parten. Ook Rambouillet stond, hoe goed ook bedoeld, te veel in het teken van geweld of afthans het anticiperen daarop. De vliegtuigen stonden al klaar en er werd voortdurend gedreigd. Dat heeft zich kennelijk gewroken. Onverstandig was ook de bijna dogmatische eis van het Westen, dat de vredesmacht in Kosovo na een akkoord beslist een Navo-macht moest zijn. Terwille van het voorkomen van oorlog had best wat rekening kunnen worden gehouden met Servië. Nu zijn we veel verder van huis en moeten we via een terugschroeven van de Rambouillet-eisen na de ellende van ruim twee maanden bombarderen maar weer een diplomatieke oplossing zien te krijgen via Rusland en de G8.

Geweld wordt meestal veroorzaakt door ongeduld. Wat nu misschien lijkt via het Bonn-akkoord van de G8 en via een vred onder VN-vlag, had ook g Rambouillet, als het W met name de VS toen wa haast hadden gehad. Der nen in een conflict vrede leggen, hooguit de part pen bij het vinden van e sing. Het Westen verzuim doen tijdens de acht jaar me strategie van de Koso toonden ongeduld op ment dat de Servische Albanees tegengeweld Haast werkt bij conflicto contraproductief. Het dat ook nog de VN (tijd schakelde, zit nu op d Stoppen met bombarde zinniger dan een gro Trekken aan een snelle tieke oplossing, al of ni derd door bompauzes, geval gewenst.

Woubrugge dr. J. P. Fedderma

FOTO AP

De Russische gezant Viktor Tsjernomirdin probeert al weken een diplomatieke doorbraak te forceren.

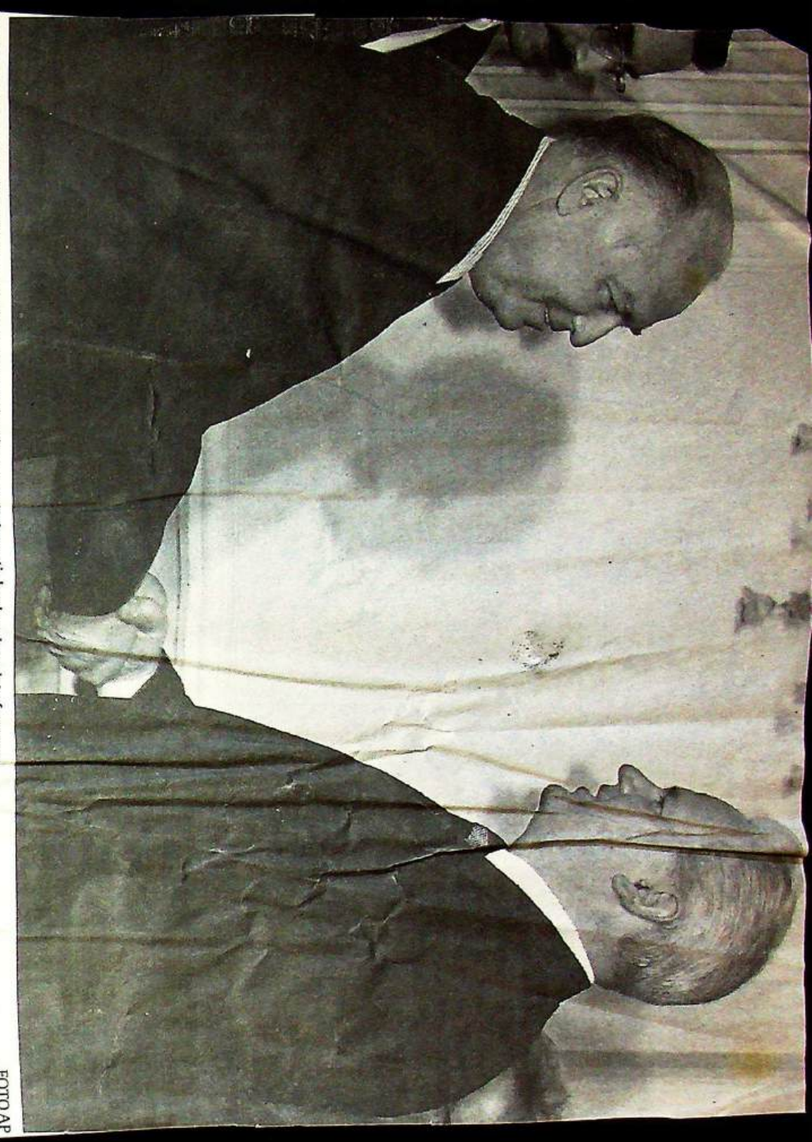

Konvooi

4-6-99

Redacteur Pieter van den Blink is in konvooi op weg naar Albanië, waar hij hulpgoederen zal afleveren ten behoeve van de vluchtelingen uit Kosovo.
Dagelijks doet hij verslag.

Na een tocht van bijna vier dagen zijn wij gisteren aangekomen op de plaats van bestemming: de loods van de stichting 'Hoop voor Albanië' in Tirana. Het is nu tijd om de wagens te lossen. De loods, die bij onze aankomst gesloten was, gonst van bedrijvigheid. Onder leiding van de Nederlandse Demetri Otten werken hier drie Albanezen in vaste dienst en nog een paar losse krachten, onder wie een uit Kosovo gevluchte econoom en diens zoon. Terwijl onze twee veertigtonners gelost worden, rijden kleine Albanese vrachtwagens af en aan om de spullen van hieruit verder te distribueren. De stichting koos bewust voor een niet al te grote loods. Zo blijft de druk op de ketel om spullen niet te lang op te slaan. Er staan een complete couveuse, vijf pallets babyvoeding, enige honderden pakken drinkwater, een torenhoge stapel dozen maandverband. Ongeveer een kwart van de ruimte is gevuld met kleding en schoeisel. Ergens in Nederland heeft iemand gemeend dat ook een paar schaatsen de Albanezen van nut zou kunnen zijn.

De kracht van de stichting is dat zij snel kan reageren op nieuwe situaties. Demetri Otten vertelt over de eerste week van de bombardementen. Terwijl hij bij vrienden zat te eten, kwam het bericht dat de Albanese regering een spoedberaad organiseerde met alle hulporganisaties over de vraag hoe de vluchtelingen in eerste instantie moesten worden opgevangen.

Dag 5

In Tirana

Otten, die zichzelf omschrijft als 'niet zo'n giga-prater' ging niet naar het spoedberaad maar naar de loods. Enige uren later vertrokken de eerste busjes met babyvoeding naar het noorden.

Naast het uitdelen van zoveel mogelijk voedsel en kleding op plaatsen waar de nood het hoogst is, richt de stichting zich ook op de Kosovaren die in Albanese huishoudens zijn opgevangen. Daarvoor stelt de stichting uit de hulpgoederen die zij verzamelt reeds in Nederland zoveel mogelijk familiepakketten samen. Zo'n pakket bevat heren-, dames- en kinderkleding, voedsel in blik, verband en wat verder voor handen is. Ook een stichtelijk stripboek maakt deel uit van het basispakket, maar zieltjeswinnerij is niet aan de orde. Oud-commandotroeper Demetri Otten heeft daar zelfs een afkeer van. Hij wil zo efficiënt mogelijk hulp verlenen en als mensen daar een voorbeeld in zien van een christelijke levensinstelling is hij daar blij mee, en verder niks.

Het lossen verloopt vlot. Uit de eerste wagen komen onder veel meer acht pallets corned beef, die niet koel bewaard zijn, wat eigenlijk wel moet, vier pallets meel, vier pallets waspoeder en een pallet bakolie, dit alles minus de gisteren door de havenautoriteit geconfisqueerde hoeveelheden. Otten is tevreden over wat hij heeft binnengekregen vandaag, en de af en aan rijdende Albanese truckjes bewijzen dat de spullen hun weg naar de vluchtelingen vinden. Demetri Otten maakt zich geen illusies: er blijft zeker het een en ander aan de strijkstok hangen. „Maar ik geloof dat ik ongeveer weet hoeveel dat is, en daar kan ik me niet druk om maken."

De Kosovaarse econoom, vuil en bezweet van het lossen, biedt mij in onberispelijk Oxford-Engels een plastic fles raki aan.

Als de wagens leeg zijn laat Otten ons Tirana zien. Daar is tijd voor, omdat wij pas morgen met de boot terug kunnen. We lopen door het sportpaleis van Tirana, waar enige duizenden vluchtelingen verblijven die dagelijks door de stichting Hoop voor Albanië van brood worden voorzien. Zowel Otten als de chauffeurs voelen zich opgelaten. We weten allemaal wel dat het hierom gaat. Na vijf minuten staan we weer buiten. De lucht die daarbinnen hing zal ik nooit meer vergeten, alle lekkere geurtjes die ik even later op de markt ruik ten spijt. In het gasthuis van de stichting krijgen we 's avonds lekker Albanees bier en Hollands eten.

KOSOVO, KERK & VREDE: EEN TUSSENBALANS

Juniqq

Buiten de gevolgen die de Westerse interventie inzake Kosovo zou hebben voor de geweldsescalatie in het gebied zelf, in de omringende landen, voor de verhouding met Rusland en China en voor de positie van de Verenigde Naties, werd binnen de vredesbeweging (en dan met name binnen het deel dat geweldloze oplossingen voor dergelijke conflicten voorstaat) direct na de start van de bombardementen ook nagedacht over de gevolgen van deze bombardementen voor de toekomst en het draagvlak van haar eigen activiteiten. Waren we weer helemaal terug bij af en hoefde je na het ongetwijfeld als zodanig gepresenteerde succes van de bombardementen nu al helemaal niet meer te rekenen op enige ondersteuning voor geweldloze initiatieven als Balkan Peace Team, dialoogprojecten en duurzame relaties tussen locale vredesgroepen daar en hier? Of vormt de sluimerende onvrede met het NAVO-ingrijpen juist een uitdaging om de alternatieven nog eens goed voor het voetlicht te brengen en daarmee het draagvlak en de ondersteuning voor dergelijke initiatieven verder uit te bouwen. Binnen Kerk&Vrede overheerste het gevoel dat we de kans moesten grijpen om geweldloze initiatieven te propageren en om deze, met name binnen de kerken, van een breder draagvlak te voorzien. En zo hebben we gedaan.

Op 27 maart, 3 dagen na de start van de bombardementen, was Kerk&Vrede nadrukkelijk aanwezig bij een bijeenkomst van vredesorganisaties en politieke partijen om een gemeenschappelijke verklaring tegen de bombardementen op te stellen en een gezamenlijke demonstratie te organiseren. Zowel de eerste aanzet als de eindredactie van de verklaring waren in handen van Kerk&Vrede. Desondanks bleef de verklaring steken in een veroordeling van de bombardementen; een opmerking over allerlei geweldloze initiatieven in Kosovo stuitte op teveel bezwaren van anderen. Het uitbrengen van een eigen verklaring naast of als aanvulling op de gemeenschappelijke verklaring achtten wij echter niet gepast. Het ging er namelijk om om zoveel mogelijk organisaties achter deze ene verklaring te krijgen. De verklaring was bekend bij de pers, maar alleen De Groene Amsterdammer heeft de tekst daadwerkelijk gepubliceerd terwijl Kerk&Vrede-bestuurslid Jan Schaake, als eindredacteur en eerste contactpersoon van de gemeenschappelijke verklaring, op 29 maart in het EO-Radio-1-inbelprogramma "Het Uur U" vanuit de studio allerlei vragen en opmerkingen van luisteraars over de verklaring mocht beantwoorden.

De gezamenlijke demonstratie, die aanvankelijk gecombineerd zou worden met de jaarlijkse Paasmars, werd uiteindelijk op 10 april gehouden maar was niet echt een succes. Diezelfde dag werd op de eveneens jaarlijkse SamenWijzerdag (van Kerk&Vrede, de Basisbeweging, en nog een vijftal organisaties die zich bewegen op het vlak van kerk en maatschappij) vanuit Kerk&Vrede een handtekeningencampagne gestart waarin de Nederlandse regering werd opgeroepen om zich in NAVO-verband sterk te maken voor een "staakt-het-vuren" om daarmee de weg (weer) vrij te maken voor daadwerkelijke onderhandelingen over een duurzame vrede in en rond Kosovo. Een maand later hebben we de eerste duizend handtekeningen tijdens de Haagse Vredesconferentie aangeboden aan minister Van Aartsen en met hem gesproken over de betekenis van geweldloze initiatieven ook tijdens en na de bombardementen.

Via de twee, tijdens de oorlog verschenen, nummers van Vier-in-Eén is de aandacht gevestigd op geweldloze initiatieven in Kosovo (met name Balkan Peace Team), op activiteiten aan de basis in Nederland en op berichten, via IFOR of Internet, over de oorlog uit de rest van de wereld. Deze verhalen zijn ook doorverteld aan mensen die het Kerk&Vrede-kantoor belden wat te doen en tijdens een, zij het beperkt, aantal avonden dat door lokale kerkelijke gemeenten werd georganiseerd om met een spreker van Kerk&Vrede over de situatie in Kosovo van gedachten te wisselen.

Met de Doopsgezinde VredesGroep en de Quakers heeft Kerk&Vrede begin april het initiatief genomen om in samenwerking met de Raad van Kerken een beraadsdag te organiseren over een instrumentarium voor met name lokale kerkgemeenschappen om kwesties als Kosovo hanteerbaar te maken. Kerkmensen, zo blijkt, willen niet alleen politieke statements horen (die overigens ook lang

niet altijd gemakkelijk te geven zijn) maar vooral iets kunnen doen om vredeskrachten daar en hier te versterken. De Raad van Kerken heeft uiterst positief op ons gezamenlijk voorstel gereageerd en aanvankelijk op 18 juni, maar inmiddels verplaatst naar 24 september zal deze beraadsdag gehouden worden.

De wil om niet alleen te praten, maar ook iets te doen, is natuurlijk ook aanwezig binnen Kerk&Vrede. Tijdens de algemene ledenvergadering van 24 april is gesproken over het organiseren van een tocht naar of door Joegoslavië en tijdens een "familie-bijeenkomst" met IFOR, de DVG, de Expeditie en Balkan Peace Team over acties in Nederland werd onder andere gesproken over fakkel- of kaarsenacties op bruggen in Nederlandse steden. Hier blijkt dat het binnen Kerk&Vrede niet ontbreekt aan actiebereidheid of ideeën voor actie, maar aan communicatiemogelijkheden om op korte termijn voldoende mensen voor een dergelijke actie op te roepen. Zo bleken op de eerdergenoemde SamenWijzerdag erg weinig mensen op de hoogte van de landelijke demonstratie die diezelfde dag mede door Kerk&Vrede in Amsterdam werd georganiseerd. Overigens heeft Kerk&Vrede-bestuurslid Jan Anne Bos besloten om in augustus en september voor de organisatie Balkan Sunflower te gaan werken in vluchtelingenkampen in Albanië of Macedonië om iets met de trauma's van de groep Kosovaren te doen die dan nog steeds niet naar Kosovo hebben kunnen of willen terugkeren.

Een ander punt waarop we te kort lijken te schieten is de publiciteit die we als Kerk&Vrede voor onze standpunten krijgen. Tussen alle opiniebijdragen die Mient-Jan Faber namens het IKV schrijft zie je Kerk&Vrede nauwelijks terug. Het lijkt zelfs wel alsof Kerk&Vrede niet meer bestaat; in ieder geval wekt J.L. Heldring die suggestie in zijn column in de NRC van 18 juni jl. ("Kerk en Vrede") wanneer hij reageert op het interview in Trouw (14 juni) met Anton Heering waarin de geschiedenis van Kerk&Vrede, terugblikkend op de afgelopen eeuw, uitgebreid aan bod komt. Publicatie van een ongevraagde opiniebijdrage vereist echter enige nieuwswaarde (en het feit dat Kerk&Vrede grote moeite heeft met NAVO-bombardementen is nu eenmaal op zich geen nieuws). Daardoor bleef het IKON Radio 5 discussieprogramma "De andere wereld van zondagmiddag" van 20 juni de enige gelegenheid waarin Kerk&Vrede (Jan Schaake) en IKV (Mient-Jan Faber) publiekelijk met elkaar in debat konden gaan over de oorlog in Kosovo en de algemene stellingname inzake militaire interventies om humanitaire redenen. Een verslag van die discussie stond de volgende dag in Trouw.

Samenvattend mogen we zeggen dat Kerk&Vrede diverse mogelijkheden heeft aangegrepen om haar geluid tijdens de NAVO-bombardementen te laten horen. Toch moeten we ook zelf leren van wat moeilijk of helemaal niet van de grond kon komen en daar actie op ondernemen. Hieronder volgt een drietal punten met mogelijke oplossingen die we u graag alvast voorleggen, om daar dit najaar nog eens met elkaar uitgebreider over te kunnen spreken:

- het gezelschap van tegenstanders van de bombardementen is uiterst gevarieerd en een in alle opzichten gezamenlijke strategie blijkt erg lastig te zijn, met name op het gebied van geweldloze initiatieven in het oorlogsgebied. Hoe wenselijk en correct is het om naast gemeenschappelijke acties en verklaringen ook nog iets gemeenschappelijks te doen met organisaties die geweldloosheid voorstaan waardoor het ook door ons gedragen LBVO feitelijk geheel gepasseerd wordt?
- het ontbreekt Kerk&Vrede aan eigen communicatielijnen om haar achterban op korte termijn over bepaalde acties te informeren of tot die acties op te roepen. Hoe zouden we gebruik kunnen maken van bestaande communicatielijnen (bijvoorbeeld binnen de kerken) of nieuwe, eigen communicatielijnen ontwikkelen (Internet, een vlugschrift naar belangstellende leden, gebruik maken van goedkope advertentieruimte in landelijke dagbladen)?
- Kerk&Vrede is als organisatie niet erg bekend meer; velen hebben het idee dat de vereniging al lang en breed is opgeheven. Het bestuur heeft er het volste vertrouwen in dat het na de verschillende bijeenkomsten die najaar (met name de beraadsdag in samenwerking met de Raad van Kerken op 24 september en de Jubileumviering op 30 oktober) met die onbekendheid wel afgelopen zal zijn. Toch zullen we met ons allen voortdurend, oorlog of geen oorlog, aan die algemene bekendheid van Kerk&Vrede moeten werken.

Balkan Vredes Info

1e jaargang - nr. 2 - juli 1999 - los nummer Fl. 2.50

De roof van Kosovo
Bedrijfsleven vecht om orders

"Het Nederlandse bedrijfsleven eist een grote rol op bij de komende wederopbouw van de Balkan-regio, waaronder Kosovo." Dit meldde De Telegraaf op 5 juli jl. Het blad schreef dat de ondernemersorganisatie VNO/NCW op korte termijn rond de tafel gaat zitten met het ministerie van Defensie en de Navo in Brussel. Doel is nauw betrokken te worden bij het herstel van de oorlogsschade op de Balkan. In de regio ligt een orderpakket te wachten van maximaal 200 miljard gulden, die als een Marshall hulp beschikbaar wordt gesteld door 'de internationale gemeenschap'.

Bedrijfsleven optimistisch

"Het bedrijfsleven en het ministerie van Defensie zijn optimistisch over de kansen op grote orders, juist door de vooraanstaande rol die onze krijgsmacht speelt in de Balkan-crisis", aldus de Telegraaf. De rol die de Nederlandse krijgsmacht in de oorlog tegen Joegoslavië heeft gespeeld, was gelijk aan die van de andere deelnemende Navo-landen: de systematische en niets ontziende vernietiging van geheel Joegoslavië. Kennelijk heeft de Nederlandse luchtmacht een vooraanstaande rol gespeeld bij de verwoesting van Joegoslavië, dat het bedrijfsleven zo optimistisch gestemd is.

"Hoeveel weggebombardeerde bruggen moeten daar niet worden herbouwd? Om nog maar te zwijgen van de talrijke vernielde wegen en woningen. Dat zijn allemaal werkzaamheden waarin ons land is gespecialiseerd", zo citeert De Telegraaf VNO/NCW-voorzitter J. Blankert.

Ook Defensie doet mee. Prof. Dr. J. Soeters, hoogleraar aan de Koninklijke Militaire Academie (KMA) in Breda, ziet mogelijkheden voor het bedrijfs-leven bij de aanleg van nieuwe

nutsvoorzieningen en vuilverwerking. "De samenwerking tussen de krijgsmacht en het Nederlandse bedrijfsleven, de zogeheten Civil Military Cooperation, is momenteel een zeer belangrijk aandachtspunt", aldus De Telegraaf.

VNO-voorzitter Blankert maant dat, als ons land "een graantje uit deze gigantische orderruif" wil meepikken, zeer veel haast is geboden. Hij beklaagt zich over Engelse en Franse lobby's, die voorop lopen bij het binnenhalen van de orders. Hij verwondert zich in het bijzonder over Frankrijk, "omdat Frankrijk slechts een uiterst marginale rol heeft gespeeld bij de oplossing van de Kosovo-crisis".

De roof van Kosovo

Wie nog twijfels mocht hebben waar het in de kwestie Kosovo nu eigenlijk om gaat, wordt nu uit de droom geholpen. De aanval was niet bedoeld om een etnisch probleem op te lossen en te voorkomen dat mensen massaal het land uit vluchten, de bombardementen hebben dit juist bevorderd en een humanitaire catastrofe veroorzaakt van ongekende omvang. De werkelijke achtergrond is de roof van Kosovo en de vernietiging van de infrastructuur op de Balkan om het internationale bedrijfsleven ongekende investeringsmogelijkheden te bieden. De VS hebben al laten weten dat wat hun betreft Kosovo wellicht formeel binnen de Joegoslavische federatie blijft, maar feitelijk volledig moet worden losgemaakt waarbij Joegoslavië o.a. geen politie en het recht tot belastinginning heeft.

Vrijwel direct na de stopzetting van de bombardementen schreef David Webster, voorzitter van de 'Trans-Atlantic Dialogue on Broadcasting and the Information Society', een privégroep van zo'n 80 leidinggevende functionarissen uit de communicatie-industrie van beide zijden van de Atlantische oceaan, in 'The Washington Post' dat in Kosovo een geheel nieuw communicatienetwerk - inclusief GSM - moet komen, dat los moet staan van het Joegoslavische systeem. Om voor de toekomst geheel Joegoslavië daarin te betrekken, bepleit hij om het Kosovo-netwerk te integreren met dat van Slovenië. Webster ziet in Finland de belangrijkste kandidaat om dit project uit te voeren. De vragen en verbazing die in verschillende commentaren is geuit over de rol van de Finse president als 'boodschapper' van de Navo, waarbij hij de traditionele Finse neutraliteitspolitiek heeft losgelaten, wordt in het licht van een mogelijke reuzenorder voor Finse bedrijven ondubbelzinnig duidelijk.

Civiele doelen bewust gebombardeerd

Webster laat er geen onduidelijkheid over bestaan dat de systematische bombardementen op zendmasten en communicatie-systemen in relatie staan met de geplande omschakeling naar een door het westen gecontroleerd communicatiesysteem. Dat de Navo daarmee bewust burgerdoelen heeft gebombardeerd en daarvoor ter verantwoording dient te worden geroepen, blijft buiten beschouwing, zowel bij Webster als bij VNO/NCW-voorzitter Blankert.

Opmerkelijk was ook dat de Nederlandse piloten bij hun terugkeer niet spraken over het bombarderen van burgerdoelen, terwijl Spaanse piloten juist bij hun terugkeer ernstige beschuldigingen tegen het Navo-oppercommando hebben geuit dat deze bewust orders heeft gegeven om humanitaire doelen te bombarderen. De Nederlandse piloten en de leiding van de krijgsmacht straalden trots en een tevredenheid over hun optreden uit, als waren ze op safari geweest.

Wie betaalt?

De Nederlanders hebben het zo goed gedaan dat het bedrijfsleven het zeker verdient om beloond te worden. Bovendien, de 'internationale gemeenschap' betaalt. Wie dat is, is door Clinton snel duidelijk gemaakt. Europa moet betalen. Wie dat in Europa zullen zijn, daar heeft werkgeversvoorzitter Blankert wel een idee over. Hij maakt nl. de vergelijking met ontwikkelingshulp, waarbij hij opmerkt: "ook daarbij vloeit geld gedeeltelijk terug in de kas van Nederlandse bedrijven die de voorzieningen voor het Westen opzetten". Ontwikkelingsgelden komen uit de algemene middelen, die door de belastingbetaler worden opgebracht. Daarmee is de cirkel rond. De Navo vernietigt systematisch Joegoslavië en de belastingbetaler draait op voor de financiering van 'de wederopbouw' waarvan het bedrijfsleven de vruchten plukt.

Of daarbij gekeken wordt naar de belangen van de mensen in het betrokken gebied, valt te betwijfelen. De eerste maatregelen die het Westen heeft genomen in de landen die zich van Joegoslavië hebben afgescheiden was de invoering van 'de vrije markt' en de privatisering van staatsbedrijven. Deze 'vrije markt' is echter niet toegankelijk voor de lokale markt. Men gaat er van uit dat lokale ondernemers nauwelijks orders zullen krijgen, voor zover deze bedrijven althans nog bestaan De bombardementen hadden nl. tot doel de lokale produktie - zelfs van niet-militaire goederen - uit te schakelen. Honderden fabrieken zijn vernietigd en honderdduizenden arbeiders zonder werk. Dat is een aantrekkelijk en goedkoop arbeidsreservoir voor buitenlandse ondernemers om enorme winsten binnen te halen. Wat het lot is van de mensen die onder westerse heerschappij komen, laat de situatie in Kroatië en Bosnië zien. De economie is volledig in buitenlandse handen gekomen en in Kroatië liggen de lonen gemiddeld op 250 DM per maand, in Bosnië werkt men zelfs 10 uur per dag voor slechts 130 DM per maand. Alleen aan politie- en legerfunctionarissen wordt tussen de 1500 en 2000 DM per maand uitbetaald. Daarmee wordt de inzet van de Navo op de Balkan duidelijk: een herkolonisatie, waarbij de volkeren aldaar de slaven van de 21ste eeuw worden.

Etnische zuiveringen?

Van de redactie

Al in het begin van de jaren 90 is in de westerse pers een campagne gevoerd, waarin eerst de Joegoslavische regering en met name Milosevic, maar later het gehele Servische volk werd `gedemoni seerd'. Beschuldigingen van oorlogsmisdaden en etnische zuiveringen waren vrijwel uitsluitend tegen de Serviërs gericht. Zonder het minste bewijs werden vermoedens of geruchten als feiten gebracht als zouden `soldaten van het Joegoslavische leger' betrokken zijn geweest bij het verdrijven van huis en haard en het systematisch vermoorden van eerst Bosnische Moslims en later, toen de strijd in Kosovo zich verdiepte, van Albanese Kosovaren. In deze perscampagne was `etnische zuivering', zo hield men ons voor, de drijvende kracht achter de Servische politiek.

De `militaire campagne', zo werd gezegd, was een `humanitaire campagne', die zich richtte op het stoppen van `de etnische zuiveringen'. Als bewijs voor deze zuiveringen werden lange rijen wachtende vluchtelingen getoond en overvolle vluchtelingenkampen in Albanië en Macedonië. Steeds weer kwamen ooggetuigen aan het woord die verhaalden over de bloedige schanddaden van `de Serviërs'. Zonder iets af te willen doen aan de ellendige omstandigheden waarin de vluchtelingen verkeren moet toch worden gezegd dat werkelijke bewijzen niet konden worden geleverd. Vele getuigen vertelden dat zij de gruwelijkheden niet zelf hadden gezien, maar van anderen hadden gehoord. Nu bestaat er groot verschil van mening over de belangrijkste oorzaak achter de grote vluchtelingenstromen. Zijn zij het gevolg van etnische zuiveringen door de Serviërs of van de bombardementen? Tevens blijkt nu dat veel van wat het Westen `etnische zuiveringen' noemde, gevechtshandelingen waren van Joegoslavische troepen tegen het UCK en niet in de eerste plaats waren gericht tegen de burgerbevolking.

New York Times

Een dagblad dat zich steeds een fervent voorstander van de bombardementen heeft getoond, de `New York Times', stuurde in mei van dit jaar de correspondent Steven Erlanger naar Kosovo. In zijn verslagen komt naar voren dat niet etnische zuiveringen, maar vooral de bombardementen de vluchtelingenstromen veroorzaakt hebben. Wij geven de bevindingen van deze journalist verkort weer.

Op 4 mei bezocht Erlanger Pristina, de hoofdstad van Kosovo. Hij nam daar de aanwezigheid van vele Albanezen waar, voornamelijk ouderen, die "zich vrijelijk door de stad bewogen." Lokale Albanezen vertelden hem over de twee weken durende aanvallen van Servische ultra-nationalisten, waaronder gemaskerde paramilitairen die brandschattend en plunderend door de stad waren getrokken. Daarbij dwongen zij Albanese families te vertrekken. Een vertegenwoordiger van de Servische overheid erkende dat "patriottische Serviërs zich daarover schaamden." Hij vertelde dat 350 Servische burgers, politieagenten en soldaten voor deze misdaden waren gearresteerd. Inwoners van Pristina beschreven drie vluchtelingen-golven. De eerste ontstond bij het begin van de bombardementen toen hele families werden gedwongen de stad te verlaten. Door wie zij daartoe werden gedwongen maakt Erlanger niet duidelijk. De tweede golf begon toen de benedenstad van Pristina werd gebombardeerd. Een ieder die in het bezit was van een auto vluchtte weg alsmede ongeveer 5.000 mensen met de bus of de trein. De derde golf was het gevolg van een paniekstemming. Eenduidige oorzaken voor deze paniek worden niet gegeven. Men vluchtte omdat iedereen dat deed. Exacte aantallen kunnen niet worden gegeven, maar volgens de reporter van de New York Times was het aantal vluchtelingen tengevolge van de bombardementen veel groter dan die als gevolg van de Servisch-nationalistische vervolging. Tijdens de tweede en derde golf vluchtten ook veel Serviërs mee.

Prizren

Op 6 mei bezocht Erlanger Prizren, een grote stad bij de Albanese grens vanwaar vele Albanezen naar Albanië zijn uitgeweken. Hieronder zijn bevindingen:

"In de afgelopen week, toen de NAVO de bombardementen verhevigde, sloegen hier volgens vertegenwoordigers van de Verenigde Naties ruim 30.000 Albanezen op de vlucht na een bomexplosie in een arme woonwijk. Volgens de Servische nieuwsmedia kwamen tenminste vijf burgers bij die aanval om het leven en werden 23 burgers gewond." Ook deze keer waren Navo-bommen de oorzaak voor een massale vlucht. In veel gevallen vluchtten Albanezen niet door een directe oorzaak maar uit angst. Een oudere Albanees vertelde de verslaggever dat mensen door zowel de bombardementen als door de Serviërs werden bedreigd. "Zij zeiden tegen sommige mensen dat zij moesten vertrekken, maar niet in mijn buurt", zo vertelde hij. "Niemand kwam ons zeggen dat wij moesten vertrekken, maar sommi-

Lees ver op pagina 12

Vrede of tijdelijke wapenstilstand

Van de redactie

De leiders van de Navo verklaren zich triomfantelijk tot winnaars van de oorlog tegen Joegoslavië en roepen in koor dat de tijd van vrede en wederopbouw is aangebroken. De eenheid van het bondgenootschap wordt bejubeld als belangrijke factor bij het behalen van het resultaat. De media spreken over een totale capitulatie van Joegoslavië en militaire strategen verkondigen nu dat de massale bombardementen, zonder inzet van grondtroepen, het winnen van een oorlog mogelijk heeft maakt. Hoewel het een ontegenzeglijk feit is dat de Navo erin geslaagd is (voorlopig) de controle over Kosovo te verwerven, slaagde zij niet in haar opzet om het Rambouillet-dictaat op te leggen.

Soevereiniteit Joegoslavië

Het Rambouillet-dictaat eiste de politieke en militaire bezetting van Kosovo door de Navo, met het recht op toegang tot geheel Joegoslavië. Bij de besprekingen werd deze eis op het allerlaatste moment door de VS ingediend, buiten de internationale kontaktgroep om. Verder werd ook nog aan het UCK tegemoet gekomen door te bepalen dat na 3 jaar een referendum zal worden gehouden over de toekomstige status van Kosovo.

De Joegoslavische regering was akkoord gegaan met een politieke regeling over een autonome status voor Kosovo binnen de Federatieve Republiek Joegoslavië, maar kon nooit een eis accepteren die het einde van de soevereiniteit van Joegoslavië betekende. George Kenney, voormalig functionaris van het State Department verklaart in het blad 'Nation' van 14 juni dat een hoge VS-functionaris ten tijde van de Rambouillet-onderhandelingen in een vertrouwelijke gesprek met mensen van de pers verklaarde bewust deze onaanvaardbare eis te hebben gesteld. "The Serbs needed a little bombing to see reason" aldus de hoge VS-functionaris. Volgens berichten uit Washington betreft het uitlatingen van de Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken Madeleine Albright.

Rol VN

In het akkoord van Joegoslavië met de G8 is bepaald dat de troepen die in Kosovo zullen worden gestationeerd onder gezag van de VN komen en niet van de NAVO. Bovendien hebben zij geen recht op toegang tot de rest van Joegoslavië. Verder blijft Kosovo onderdeel van de Joegoslavische Federatie en is het referendum over drie jaar van de baan. Nader beschouwt is dit akkoord vrijwel gelijk aan waar Joegoslavië al voor de oorlog mee instemde. Alleen op het punt van de omvang van de internationale troepenmacht en de omvang van het resterende Joegoslavische leger in Kosovo heeft de Joegoslavische regering concessies gedaan. Voor dit resultaat is Joegoslavië verwoest, is Kosovo onleefbaar geworden en zijn bijna een miljoen mensen van huis en haard verdreven.

Hoge prijs

De Navo heeft voor haar 'overwinning' een hoge prijs betaald. De internationale verhoudingen, met name met Rusland en China, zijn er niet beter op geworden. Maar ook de relaties tussen Europa en de VS hebben een belangrijke verandering ondergaan. Achter de façade van de eenheid binnen het Atlantische bondgenootschap bleek het steeds moeilijker om de tegenstellingen te verhullen. Tegen het eigenmachtig optreden van de VS en Engeland ontstond meer en meer weerstand. Onder druk van vooral Italië en Duitsland werd daarom koortsachtig gezocht naar een compromis tussen het dictaat van Rambouillet en de positie van de Joegoslavische regering. Het resultaat daarvan is het huidige akkoord, dat dan ook door Engeland en de VS aanvankelijk met weinig enthousiasme werd ontvangen.

Tegenstelling Europa–VS

Diverse analisten en commentatoren hebben gewezen op de groeiende tegenstellingen tussen het Euro-blok van Europese landen en het Atlantische dollarblok. De EU opteert voor een controle over de Balkan en Oost-Europa d.m.v. economische integratie, waarbij betrokken gebieden overigens niet op basis van gelijkwaardigheid worden ingelijfd. De toekomst van deze gebieden 'binnen' de EU zal eruit bestaan dat zij leveranciers van grondstoffen en goedkope arbeidskrachten worden, die de rijkdom en de macht moet verzekeren van de ontwikkelde staten van de EU. Goede en stabiele betrekkingen met Rusland zijn daarvoor van groot belang.

VS–expansie

De VS daarentegen maken er geen geheim van dat het om meer dan alleen Kosovo gaat. Hun onmiddellijke doel is immers om behalve Kosovo, ook Montenegro en de Vojvodina van Joegoslavië los te maken, om zo een machteloos Servië te kunnen domineren of, zoals ze in het geval van Irak doen, door regelmatig bombarderen het land op de knieën te houden. Uit Hongarije klinken al geluiden tot herziening van de grenzen en Clinton verklaarde bij het bezoek van de Hongaarse President Goncz dat de kwestie van de Hongaarse minderheid in de Vojvodina voor Hongarije "heel, heel belangrijk is" en dat de VS "vast besloten zijn deze kwestie tot een goed einde te brengen".

Ook in de kwestie van Montenegro begint de stemmingmakerij, na uitlatingen op een persconferentie van Navo-opperbevelhebber Clark, over een op handen zijnde staatsgreep in Montenegro van de Joegoslavische leider Milosovic. Uiteindelijk is de ontmanteling van Joegoslavië voor de VS niet meer dan een stap naar een volledige militarisering van de Balkan om een verdere expansie richting de Kaukasus mogelijk te maken. De militaire overheersing van de Balkan verzekeren de VS de controle over de ontwikkelingen in Europa, Rusland en het Midden-Oosten, waarmee een basis wordt gelegd voor verdere expansie naar Azië.

Vrede in Kosovo?

Of de nieuwe situatie ook werkelijk vrede in Kosovo zal brengen, is zeer de vraag. De KFOR troepenmacht geeft weinig blijk van het UCK te willen of kunnen ontwapenen en de niet-Albanese bevolking van Kosovo wordt op grondige wijze weggezuiverd.

De kans op een langdurige oorlog is levensgroot. De Serviërs en de andere bevolkingsgroepen zal geen andere keus gelaten worden zichzelf te verdedigen tegenover de UCK-terreur.

Maar ook het UCK zelf baart de Westerse machten zorgen. Sommige leiders hebben al verklaard dat wanneer de Albanezen geen onafhankelijke staat krijgen, zij vanuit de bergen de strijd zullen voortzetten. De geldverslindende bezettingsmacht, mede betaald uit onze belastinggelden, dreigt dan in een Vietnam-achtige oorlog terecht te komen die van grote invloed is voor de ontwikkelingen van het gehele Europese continent.

Het is daarom een illusie te menen dat het conflict over is. Mogelijk staan we aan de vooravond van een veel groter conflict. Met de komst van buitenlandse troepen in Kosovo dreigt de grondoorlog, die in feite al gelijk met de bombardementen begon, tot veel grotere omvang uit te groeien.

klager Neurenberg–tribunaal
log tegen Joegoslavië

Agressie–oorlog

Volgens het Tribunaal van Neurenberg is het beginnen van een agressie-oorlog niet slechts een internationale misdaad, maar is het de 'grootste internationale misdaad' omdat het verdere oorlogsmisdaden veroorzaakt. In Neurenberg ijverden ondermeer de Verenigde Staten en Groot-Brittannië voor gerechtelijke vervolging van de Nazileiders op grond van het voorbereiden en het beginnen van een agressie-oorlog. Opperrechter Robert Jackson verklaarde dat "het beginnen van agressie een misdaad is die niet kan worden gerechtvaardigd door welke politieke of economische situatie dan ook." Ook het `Handvest van de Verenigde Naties' spreekt zich op dergelijke wijze uit. Dat de agressie tegen Joegoslavië wordt uitgevoerd door een internationale macht als de Navo, verleent deze actie geen enkele rechtsgeldigheid. De actie op zich is al in tegenstelling met het fundament van de Navo, als defensieve alliantie met verantwoording aan de Verenigde Naties. Uit oogpunt van het internationale recht zijn de bombardementen een oorlogsmisdaad van de eerste orde. Het bombarderen van de infrastructuur van een land, drinkwater- en elektriciteitsvoorzieningen, fabrieken, bruggen, televisie- en radiostations, valt niet onder acties tegen legitieme militaire doelen. Honderden, zoniet duizenden Serviërs, Albanezen, Montenegrijnen en zelfs een aantal Chinezen zijn daarbij omgekomen.

Schending Amerikaanse grondwet

Het optreden van de Verenigde Staten is tevens een schending van de Amerikaanse grondwet, namelijk van artikel 1.8. Volgens dit artikel is het Congres, niet de President, bevoegd tot het uitgeven van een oorlogsverklaring. Het Congres moet een militair ingrijpen binnen 60 dagen sanctioneren, hetgeen in het geval van de oorlog tegen Joegoslavië niet is gebeurd. Nu is het evident dat van een Congres dat zich het afgelopen jaar heeft moeten bezighouden met de seksuele aberraties van President Clinton weinig kan worden verwacht als beschermer van de grondwet.

Ook van de pers moet men geen hoogstaande verwachtingen hebben. Berichten in de media steunen voornamelijk op rapporten van het State Department, het Pentagon en de Navo. De pers ziet het als zijn plicht om kleurrijke details als Servische wreedheden toe te voegen aan de officiële berichtgeving. Met een dergelijke instelling is het mogelijk dat bijvoorbeeld de mededeling van een Navo-persofficier over een omgeploegd veld, waargenomen op een hoogte van 30.000 voet zonder verificatie wordt gebracht als een vers gedolven massagraf.

"Met de oorlog in de Balkan is de weg vrijgemaakt naar de meest meedogenloze imperialistische agressie, die niets te maken heeft met de verdediging van humanitaire of democratische waarden", aldus Rockler.

...e wapenstilstand

...tie

De leiders van de Navo verklaren zich triomfantelijk tot winnaars van de oorlog tegen Joegoslavië en roepen in koor dat de tijd van vrede en wederopbouw is aangebroken. De eenheid van het bondgenootschap wordt bejubeld als belangrijke factor bij het behalen van het resultaat. De media spreken over een totale capitulatie van Joegoslavië en militaire strategen verkondigen nu dat de massale bombardementen, zonder inzet van grondtroepen, het winnen van een oorlog mogelijk heeft maakt. Hoewel het een ontegenzeglijk feit is dat de Navo erin geslaagd is (voorlopig) de controle over Kosovo te verwerven, slaagde zij niet in haar opzet om het Rambouillet-dictaat op te leggen.

Soevereiniteit Joegoslavië

Het Rambouillet-dictaat eiste de politieke en militaire bezetting van Kosovo door de Navo, met het recht op toegang tot geheel Joegoslavië. Bij de besprekingen werd deze eis op het allerlaatste moment door de VS ingediend, buiten de internationale kontaktgroep om. Verder werd ook nog aan het UCK tegemoet gekomen door te bepalen dat na 3 jaar een referendum zal worden gehouden over de toekomstige status van Kosovo.

De Joegoslavische regering was akkoord gegaan met een politieke regeling over een autonome status voor Kosovo binnen de Federatieve Republiek Joegoslavië, maar kon nooit een eis accepteren die het einde van de soevereiniteit van Joegoslavië betekende. George Kenney, voormalig functionaris van het State Department verklaart in het blad 'Nation' van 14 juni dat een hoge VS-functionaris ten tijde van de Rambouillet-onderhandelingen in een vertrouwelijke gesprek met mensen van de pers verklaarde bewust deze onaanvaardbare eis te hebben gesteld. "The Serbs needed a little bombing to see reason" aldus de hoge VS-functionaris. Volgens berichten uit Washington betreft het uitlatingen van de Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken Madeleine Albright.

Rol VN

In het akkoord van Joegoslavië met de G8 is bepaald dat de troepen die in Kosovo zullen worden gestationeerd onder gezag van de VN komen en niet van de NAVO. Bovendien hebben zij geen recht op toegang tot de rest van Joegoslavië. Verder blijft Kosovo onderdeel van de Joegoslavische Federatie en is het referendum over drie jaar van de baan. Nader beschouwt is dit akkoord vrijwel gelijk aan waar Joegoslavië al voor de oorlog mee instemde. Alleen op het punt van de omvang van de internationale troepenmacht en de omvang van het resterende Joegoslavische leger in Kosovo heeft de Joegoslavische regering concessies gedaan. Voor dit resultaat is Joegoslavië verwoest, is Kosovo onleefbaar geworden en zijn bijna een miljoen mensen van huis en haard verdreven.

Hoge prijs

De Navo heeft voor haar 'overwinning' een hoge prijs betaald. De internationale verhoudingen, met name met Rusland en China, zijn er niet beter op geworden. Maar ook de relaties tussen Europa en de VS hebben een belangrijke verandering ondergaan. Achter de façade van de eenheid binnen het Atlantische bondgenootschap bleek het steeds moeilijker om de tegenstellingen te verhullen. Tegen het eigenmachtig optreden van de VS en Engeland ontstond meer en meer weerstand. Onder druk van vooral Italië en Duitsland werd daarom koortsachtig gezocht naar een compromis tussen h... en de po... regering... het huid... door Eng... lijk met ... ontvanger...

Tegen...

Divers... toren hebb... ende tegen... ro-blok van... Atlantische... teert voor... Balkan en... economisch... trokken geb... basis van ge... ingelijfd. D... gebieden 'b... bestaan dat... grondstoffen... krachten wo... de macht m... ontwikkelde... Goede en sta... Rusland zijn... belang.

VS-expa...

De VS ... geen geheim... dan alleen K... middellijke d... halve Kosovo... de Vojvodina'... maken, om... Servië te ku... zoals ze in het... door regelmat... land op de kr... Hongarije klir... herziening van... ton verklaarde... de Hongaarse... de kwestie van... derheid in de V... garije "heel, h... dat de VS "va... kwestie tot een...

historici geleid", zegt de RSF

Op 27 april hebben NAVO functionarissen zelf toegegeven - alhoewel niet met zoveel woorden - dat hun communicatiestrategie naar de media had gefaald. Er werd aan toegevoegd dat "de werking van de propagandamachine geen geheimen voor de Serviërs bevat."

"Terwijl het de verdediger van een `rechtvaardige zaak' lijkt te blijven in de ogen van de Westerse publieke opinie, is de NAVO er wat betreft de relatie met de media niet op vooruit gegaan," stelt het RSF. "Het ligt voor de hand dat in tijden van oorlog de gegeven informatie van een bepaalde kant worden toegepast als propaganda-instrument," stelt ze.

"Te hopen valt dat de coalitie van democratieën, die beweert het recht aan haar zijde te hebben, zich meer integer zal gedragen dan de dictatuur waartegen zij vecht," zo concludeert groep.

Parijs, 15 Juni (AFP)

Navo-missie luchtoorlog

...e luchtmachtbasis Aviano zijn op ...van het bestand tussen 6.45 uur en ...gtuigen met onbekende bestemming ...allen met complete gevechtsuitrus... ...onder gevechtsuitrusting. Eén van de ...mereen door een brandweerwagen en ...de waarnemer waren de veiligheids... ...nauwgezet, nog meer als tijdens de ...aire missie betrof of dat het om een ...kon ook geen direct verband gelegd ...aanwezigheid op het vliegveld van ...erlicht worden opgemaakt dat de basis ...paratheid verkeert.

Voormalig aanklager Neurenberg-tribunaal veroordeelt oorlog tegen Joegoslavië

In twee artikelen van de Chicago Tribune, respectievelijk van 10 mei en 23 mei, heeft Walter J. Rockler, een van de aanklagers van het Neurenberg-tribunaal dat van 1945 tot 1946 de misdaden van de Nazi's tijdens de Tweede Wereldoorlog onderzocht, zich uitgesproken tegen de oorlog met Joegoslavië. Tegenwoordig is hij jurist te Washington.

Volgens Rockler lijkt het alsof algemeen wordt geaccepteerd dat de President van de Verenigde Staten ieder land van zijn keuze kan aanvallen, zonder toestemming van welke grondwettelijke of internationale instelling dan ook. De aanval op Joegoslavië is de meest agressieve interventie sinds de Nazi's Polen binnenvielen. Het excuus van een ingrijpen op humanitaire gronden is, aldus Rockler, in het licht van de geschiedenis onhoudbaar. "Wij gooiden tweemaal zoveel bommen op Vietnam als het totale aantal dat tijdens de Tweede Wereldoorlog werd afgeworpen. Wij doodden honderdduizenden burgers in Vietnam. Zeer recent trainden wij in Centraal Amerika lokale legertjes (in Guatemala, El Salvador en Nicaragua) en zijn daarmee verantwoordelijk voor de dood van minstens 200.000 burgers. Wij ondersteunden de coup van Pinochet in Chili door wie duizenden mensen de dood werden ingejaagd. Wij deden niets tegen het afslachten en deporteren van 200.000 Serviërs uit de Krajina. Wij ondernamen niets tegen de massamoorden in Afrika. Wij weerhielden de Irakezen van een aanval op de Koerden, maar deden niets tegen de aanval van Turkije op de Koerden. Wij kunnen zelfs het gebruik van landmijnen niet afschaffen. Wel stellen wij onder bedreiging van oorlog een ander land een ultimatum."

Agressie-oorlog

Volgens het Tribunaal van Neurenberg is het beginnen van een agressie-oorlog niet slechts een internationale misdaad, maar is het de `grootste internationale misdaad' omdat het verdere oorlogsmisdaden veroorzaakt. In Neurenberg ijverden ondermeer de Verenigde Staten en Groot-Brittannië voor gerechtelijke vervolging van de Nazileiders op grond van het voorbereiden en het beginnen van een agressie-oorlog. Opperrechter Robert Jackson verklaarde dat "het beginnen van agressie een misdaad is die niet kan worden gerechtvaardigd door welke politieke of economische situatie dan ook." Ook het `Handvest van de Verenigde Naties' spreekt zich op dergelijke wijze uit. Dat de agressie tegen Joegoslavië wordt uitgevoerd door een internationale macht als de Navo, verleent deze actie geen enkele rechtsgeldigheid. De actie op zich is al in tegenstelling met het fundament van de Navo, als defensieve alliantie met verantwoording aan de Verenigde Naties. Uit oogpunt van het internationale recht zijn de bombardementen een oorlogsmisdaad van de eerste orde. Het bombarderen van de infrastructuur van een land, drinkwater- en elektriciteitsvoorzieningen, fabrieken, bruggen, televisie- en radiostations, valt niet onder acties tegen legitieme militaire doelen. Honderden, zoniet duizenden Serviërs, Albanezen, Montenegrijnen en zelfs een aantal Chinezen zijn daarbij omgekomen.

Schending Amerikaanse grondwet

Het optreden van de Verenigde Staten is tevens een schending van de Amerikaanse grondwet, namelijk van artikel 1.8. Volgens dit artikel is het Congres, niet de President, bevoegd tot het uitgeven van een oorlogsverklaring. Het Congres moet een militair ingrijpen binnen 60 dagen sanctioneren, hetgeen in het geval van de oorlog tegen Joegoslavië niet is gebeurd. Nu is het evident dat van een Congres dat zich het afgelopen jaar heeft moeten bezighouden met de seksuele aberraties van President Clinton weinig kan worden verwacht als beschermer van de grondwet.

Ook van de pers moet men geen hoogstaande verwachtingen hebben. Berichten in de media steunen voornamelijk op rapporten van het State Department, het Pentagon en de Navo. De pers ziet het als zijn plicht om kleurrijke details als Servische wreedheden toe te voegen aan de officiële berichtgeving. Met een dergelijke instelling is het mogelijk dat bijvoorbeeld de mededeling van een Navo-persofficier over een omgeploegd veld, waargenomen op een hoogte van 30.000 voet zonder verificatie wordt gebracht als een vers gedolven massagraf.

"Met de oorlog in de Balkan is de weg vrijgemaakt naar de meest meedogenloze imperialistische agressie, die niets te maken heeft met de verdediging van humanitaire of democratische waarden", aldus Rockler.

Inzet van Royal Irish Regiment is belediging van Joegoslavië

Het NAVO-besluit tot het inzetten van het Royal Irish Regiment (RIR) in Kosovo is door Terry O hEarcain, zegsman van de Ierse Republikeinse Socialistische Partij, scherp veroordeeld. Volgens hem wordt daarmee de toestand op de Balkan verder gedestabiliseerd. "Met de inzet van dit regiment worden de spanningen bewust verhoogd. Zijn de activiteiten van het RIR niet het onderwerp van onderzoek door een onafhankelijk tribunaal naar de moord op 13 ongewapende burgers in Londonderry op 30 januari 1972? Is het RIR niet in opspraak vanwege contacten met het fascistische Combat 18? Hoeveel soldaten van het RIR zijn niet veroordeeld voor het intimideren en vermoorden van burgers wier enige misdaad was dat zij Iers en katholiek waren? Hoe kan de Joegoslavische bevolking enig vertrouwen hebben in dit soort vredeshandhavers? De nationalisten en katholieken van Ierland weten maar al te goed wat de bescherming door dit soort lieden voorstelt. Zij brengen slechts dood en angst zoals zij dat ook in Ulster hebben gedaan. Het Joegoslavische volk weet dit en antwoordt de NAVO door Kosovo te ontvluchten. Wij kunnen hen dat niet kwalijk nemen", aldus O hEarcain.

Sir Michael Jackson

Een naam die nauw verbonden is met de slachting op 30 januari 1972 in Londonderry, die bekend staat als 'Bloody Sunday', is die van de Britse opperbevelhebber in Kosovo, luitenant-generaal Sir Michael Jackson. Jackson, bekend onder de naam 'Macho Jacko' of de 'Prince of Darkness' zoals zijn troepen hem liefkozend noemen, was de op één na hoogste bevelhebber van 'Bloody Sunday'. In minder dan een half uur werden 13 mensen doodgeschoten en raakten nog eens 13 anderen gewond. De gedoden hadden niet meer dan één kogel in het hoofd of lichaam, wat erop duidt dat ze bewust zijn geëxecuteerd.

'Bloody Sunday' was een keerpunt in de Britse bezetting van Noord-Ierland. In 1969 zond Londen troepen naar Noord-Ierland, zogenaamd om de katholieke bevolking te beschermen. Al spoedig ontpopte zij zich als bezettingsmacht en maakte zij zich schuldig aan het systematisch afranselen, martelen en doden van met name de katholieke bevolking. 'Bloody Sunday' maakte ook de weg vrij voor Londen om direct het gezag over Noord-Ierland uit te oefenen, daarmee anticiperend op de te verwachten ineenstorting van het Stormont parlement.

Als onderdeel van het huidige 'vredesproces' in Noord-Ierland, ging de Labour-regering vorig jaar akkoord met een nieuw onderzoek naar de gebeurtenissen, nadat het eerdere Widgery Tribunaal de paratroepen had vrijgepleit en de namen van de soldaten geheim had gehouden. Lord Saville, die aan het nieuwe onderzoek leiding geeft, eiste in mei jl. openbaarmaking van de namen en een publiekelijk verhoor.

Dit leidde onmiddellijk tot protesten bij de Hoge Raad, met als argument dat het leven van de 17 soldaten hierdoor gevaar liepen door wraakacties van de IRA. Dit ondanks het feit dat nationalistische groepen al vele jaren geleden hun namen hadden laten circuleren. Tot de grootste pleitbezorgers van de militairen behoorden de Britse minister van Defensie, George Robertson, en Premier Blair. "Het zou erg vreemd zijn wanneer wij niet onze troepen tegenover een onderzoek zouden steunen en voor hun zaak zouden opkomen", aldus Blair.

De Hoge Raad heeft inmiddels het verzoek van Lord Saville's tribunaal afgewezen met verwijzing naar het 'fundamentele mensenrecht van soldaten' en handhaafde hun anonimiteit. Inmiddels circuleren de namen op het Internet en zelfs in de pers. De 'Irish News' publiceerde een deel van de lijst, waarbij de familienamen waren weggelaten. De enige uitzondering die werd gemaakt waren die van luitenant-kolonel Derek Wilford en tweede man bij het commando, de toenmalige kapitein Mike Jackson die gezamenlijk verantwoordelijk waren voor de slachting.

De rol van Jackson bij 'Bloody Sunday' heeft z'n carrière niet gehinderd. Integendeel, hij heeft daarmee bewezen een man te zijn om op te vertrouwen wanneer gewetenloze onderdrukking van sociale en politieke onrust gewenst is.

(14 juni 1999, irsp @ netwizards. Net)

Generaal Michael Jackson

Het werkelijke doel van de NAVO: Rusland

Door Samuel L. Blumenfeld

Men hoeft geen paranoïde Russische nationalist te zijn om de geopolitieke strategie van de Navo te begrijpen. Het is al voldoende de communiqués in de "NATO Review" van dit voorjaar te lezen om de bedoelingen van de Navo te doorgronden. Daarin wordt het strategische concept van de Navo, zoals goedgekeurd op de Top in juli 1997 te Madrid, uiteengezet. Terwijl de Navo zich naar het oosten daadwerkelijk heeft uitgebreid door de opname van Polen, Tsjechië en Hongarije, landen die aan Rusland grenzen, is de Alliantie tevens 'partnerships' aangegaan met de Oekraïne, Armenië en Azerbaijan, ooit republieken van de Soviet-Unie. Iedere schaker -en de Russen beheersen het schaakspel zeer goed begrijpt dat de Navo op deze manier een kordon heeft gelegd rond een verzwakt en onbestendig Rusland.

Navo-almacht

De Navo wil daarmee aantonen dat zij de wil en de macht heeft in te grijpen als Rusland wordt overgenomen door een nationalistische of communistische regering. Rusland bezit nog steeds een groot arsenaal aan nucleaire wapens en dat maakt het tot een potenticel zeer gevaarlijk land. Daarom is een overwinning op Joegoslavië zeer belangrijk als demonstratie van de Navo-almacht. Rusland is een gevaarlijker tegenstander dan Joegoslavië en als de Navo niet slaagt in Joegoslavië, hoe zou zij dan Rusland kunnen onderwerpen?

Rusland is een felbegeerde prijs want het heeft de grootste reserves aan natuurlijke hulpbronnen ter wereld. Zijn huidige zwakheid biedt het Westen de zeldzame mogelijkheid eindelijk macht over dit enorme gebied te krijgen. Hiertoe zal het moeten worden opgedeeld in kleine makkelijk te beheersen regio's. (Een tactiek die het Westen in de Balkan met succes toepast)

Gewapende arm

De Navo is de gewapende arm van het Amerikaanse Ministerie van Buitenlandse Zaken. Zij vertegenwoordigd geenszins de wil van het Amerikaanse volk en zeker niet de wil van de Verenigde Naties. Daarom omzeilt de Navo consequent het Amerikaanse Congres en de Veiligheidsraad. In de Veiligheidsraad hebben Rusland en China een zetel en zij zouden zeker een veto tegen de aanval op Joegoslavië hebben uitgesproken. Het Amerikaanse Congres is natuurlijk een minder groot probleem. Zij heeft al lang geleden afstand genomen van haar taak om oorlogsverklaringen uit te spreken. De laatste keer dat zij een oorlogsverklaring uitsprak was in 1941, toen Japan de Amerikaanse marine basis op Pearl Harbour aanviel. Wat wij nu zien is dat de wereldpolitiek wordt bepaald door een elite van het Amerikaanse Ministerie van Buitenlandse Zaken en enkele van hun meelopers in de regering Clinton. Deze lobby leidt de wereld naar de Derde Wereldoorlog. De bombardementen op Belgrado zijn de inleiding tot deze nieuwe wereldoorlog die uiteindelijk moet leiden tot de ontmanteling van het grootste land ter wereld, Rusland. Daarbij rekent de Navo op steun van de Moslims binnen de Russische Federatie, reden waarom nu de Albanese moslims tegen Servië worden 'gesteund'.

Kaukasus

Een citaat uit de NATO Review: "Stabiliteit in het zuiden van de Kaukasus is voor de verschillende NAVO-partners en voor de Navo als geheel van het grootste belang. Dit werd onderstreept door het bezoek aan deze regio door Secretaris Generaal Javier Solana in 1997 en in 1998. (...) De laatste jaren heeft Azerbaijan de samenwerking met de Navo geïntensiveerd en aan de Militaire Academie van Bakoe wordt nu college gegeven over het belang van deze samenwerking. In mei 1999 zal in Azerbaijan een bijeenkomst worden gehouden van de 'Adviesgroep voor Atlantische politiek'". Geen wonder dat Rusland zich ernstig zorgen maakt. De Navo was echter slim genoeg ook met Rusland een militair samenwerkingsverdrag te sluiten. Dit verdrag roept herinneringen op aan het 'Niet-aanvalsverdrag' dat Duitsland in 1939 met de Soviet-Unie sloot. Het had ondermeer de bedoeling Rusland ervan te overtuigen dat Duitsland geen aanval in de zin had. De geschiedenis zou het tegengestelde aantonen.

(Dit is een verkortte weergave van artikel: NATO's Real Target: Russia. 1999 WorldNetDaily.com)

Navo komt G8 akkoord niet na, hernieuwde Koude Oorlog in aantocht

Met de bezetting door tweehonderd Russische soldaten van het vliegveld van Pristina op 12 juni, heeft Rusland duidelijk gemaakt geen genoegen meer te nemen met de functie die zij tot dan toe heeft vervuld: postbesteller van de Navo. Vooral door toedoen van de Verenigde Staten, zijn de Russen buiten alle internationale beslissingen gehouden. Deze ontwikkeling is begonnen met het einde van de Koude Oorlog. Een voorbeeld daarvan is de beslissing van de VS tot hernieuwde bombardementen op Irak, in december 1998. De Russen waren daarvan felle tegenstanders. Er heeft feitelijk geen enkel overleg plaatsgevonden, tot grote woede van Rusland. Naar de mening van Rusland werd zij volledig genegeerd en was zij door de VS gedegradeerd tot 'Derde Wereld land'. Tijdens de Kosovo-crisis is gaandeweg duidelijk gebleken dat Rusland niet voor de zoveelste keer vernederd wenste te worden. Rusland sprak herhaaldelijk haar politieke steun voor Servië uit en met de bezetting van het vliegveld heeft zij nu dus voor de eerste maal sinds de Koude Oorlog een militaire daad gesteld.

G8-akkoord onterecht als overwinning gepresenteerd

Aan Navo-zijde heeft vooral Duitsland haar uiterste best gedaan om tot een akkoord te komen. Schröder was beducht voor de alsmaar verslechterende relatie met Rusland, voortkomende uit de Navo-acties op de Balkan en zag het als een van zijn voornaamste doelstellingen het Amerikaans/Britse monopolie te doorbreken. De voornaamste achterliggende gedachtengang van het G8-akkoord was voor Rusland dat zij zich niet meer als een tweederangs-mogendheid wilde laten behandelen en dat het akkoord niet als een overwinning van de Navo moest worden uitgelegd, maar als een compromis. Dit laatste was belangrijk voor Milosevic, maar zeker net zo belangrijk voor Jeltsin. Jeltsin had het akkoord willen gebruiken om de oppositie tegen zijn 'hervormingsbeleid' in eigen land in te tomen. In feite was ook geen sprake van een klinkende militaire overwinning voor de NAVO. De Servische verdediging is intact gebleven en voor de uiteindelijke uitvoering van het G-8 akkoord was de toestemming van de Joegoslavische autoriteiten noodzakelijk. Zij waren het en niemand anders die het groene licht moesten geven voor het binnentrekken van de Navo-eenheden in Kosovo. Er zal nog lang worden gedebatteerd over de militaire effecten van de bombardementen. Voorstanders beweren dat in de toekomst conflicten met het luchtwapen kunnen worden beslecht. De gedachte begint echter de overhand te krijgen dat niet de luchtaanvallen de Joegoslavische regering naar de onderhandelingstafel hebben geleid, maar het uitzicht op een diplomatieke oplossing. De ondertekening van het akkoord betekende geen capitulatie voor de Navo, maar de acceptatie door Joegoslavië van een internationale vredesmacht onder leiding van de Verenigde Naties. De Navo greep het akkoord echter aan als de kans een verloren oorlog om te zetten in een diplomatiek succes. De Navo presenteerde de overeenkomst meteen als een glorieuze overwinning. Het doel van de Navo bleef hetzelfde: de bezetting van Kosovo. Als dat eenmaal een feit was konden gemaakte afspraken van tafel worden geveegd, zo zou later blijken.

De G8 waren overeengekomen dat Rusland een belangrijke rol zou spelen in het militaire toezicht in Kosovo. Russische troepen zouden toezien op het gedrag van de Navo-troepen tegenover de Servische bevolking, de ontwapening van het UCK en zouden de Servische rechten in Kosovo op de langere termijn moeten garanderen. Over deze duidelijke Russische aanwezigheid in Kosovo werd in Bonn urenlang onderhandeld. Het zijn de Russen geweest die uiteindelijk de Joegoslavische regering over de streep trokken en niet de maandenlange bombardementen. De moeilijkheden op 6 juni bij de ondertekening van het akkoord in Macedonië waardoor in allerijl een Russische generaal moest worden opgetrommeld, gaven al aan dat de Navo probeerde het Russische aandeel in de uitvoering van het akkoord te reduceren en erop uit was het bereikte akkoord bij voorbaat te ondergraven.

Navo en Rusland in patstelling

De Servische houding werd ingegeven door een te groot vertrouwen in de politieke en vooral ook militaire invloed van Rusland. De Joegoslavische regering dacht ten onrechte dat Russische troepen indien nodig de confrontatie met de Navo zouden aangaan. De werkelijkheid lag anders. De bezetting van het vliegveld van Pristina werd door de Navo afgedaan als een onbelangrijk incident. Ondertussen werd gesteggeld over de commandostructuur waaronder de Russische troepen moesten vallen en oefende de Navo druk uit op omliggende landen als Hongarije om Russische troepen geen doorgang te verlenen. Hierdoor werd de actie van het Russische contingent in Pristina inderdaad tot een geïsoleerd incident.

Hernieuwde Koude Oorlog?

In heel Rusland wordt nu gevoeld dat 'hervormingsgezinde' leiders als Jeltsin en Chernomyrdin in hun opstelling naar het Westen hebben gefaald. Hun geloofwaardigheid is tot ver onder het nulpunt gedaald. De 'hardliners' in Rusland hebben daarvan geprofiteerd en Jeltsin en andere pro-Westerse politici zijn, als rasechte opportunisten, gedwongen het roer om te gooien. In de toekomst zal duidelijk worden in hoeverre Rusland een Navo-aanwezigheid in haar geopolitieke invloedssfeer zal toestaan. Zeer waarschijnlijk zullen de spanningen hoog gaan oplopen, waardoor de oorlog tegen Joegoslavië kan uitgroeien tot een mondiaal conflict. De onlangs gehouden militaire oefening,'WEST 99', met de inzet van 50 schepen, meer dan 100 vliegtuigen en 500.000 troepen zijn wat dat betreft een teken aan de wand. Het betrof een gezamenlijke oefening van Rusland en Wit-Rusland. Op uitnodiging waren waarnemers van Kazachstan aanwezig. Verwacht wordt dat Rusland zal proberen ook de Oekraïne bij militaire oefeningen te betrekken. Tijdens de manoeuvre werden twee Russische vliegtuigen die zoals beweerd het luchtruim van IJsland hadden geschonden, door de Amerikanen onderschept. Beide toestellen hadden kort daarvoor raketten op doelen in Siberië afgeschoten. De zegsman van het Witte Huis, Joe Lockhart noemde op 1 juli de onderschepping "een incident zonder militaire betekenis". Hij veronderstelde dat de Russen slechts hadden willen uittesten hoe snel Amerika zou reageren.

Ministers van Buitenlandse Zaken van de G8

Wereldvrede in gevaar

Er bestaat in het Westen een interessante misvatting. Vele politici en militaire deskundigen denken dat de economische omstandigheden Rusland van militaire acties zal afhouden. In het verleden is daar echter nooit iets van gebleken, zo moesten zowel Napoleon als Hitler tot hun schande ervaren. Verder moet worden bedacht dat het Russische leger op dit moment weliswaar in slechte staat verkeert maar dat dit in het licht van een mogelijk komende oorlog alleen maar betekent dat 'reparaties' nodig zijn. Het repareren van de Russische economie en van het leger kan op zichzelf al een economische impuls betekenen. Militaire avonturen, zo leert de geschiedenis, zijn vaak psychologische, economische en politieke stimulansen voor een opleving van de nationale economie.

Machiavelli leerde ons al dat het beter is een tegenstander te vernietigen dan hem slechts te verwonden. Rusland is zeker een gewonde grootmacht, maar nog verre van overleden. Met het Kosovo-avontuur van de Navo is de Russische beer een nieuwe wond toegebracht. Kennelijk hebben Clinton noch Blair overzien welk effect hun beleid in Moskou teweeg heeft gebracht. Zij begrijpen maar niet dat hun handelwijze inzake Kosovo het machtsevenwicht in de gehele wereld aan het wankelen heeft gebracht.

Rusland maar bijvoorbeeld ook China zullen zich niet meer afzijdig kunnen houden. De spanningen tussen India en Pakistan, beiden atoommacht, geven aan hoe kwetsbaar de stabiliteit in de wereld is. Militaire avonturen waarbij buiten alle geldende regels en verdragen om, soevereine staten worden aangevallen, zijn op dit moment de ernstigste bedreiging van de wereldvrede.

(Bron: Stratfor's, 14 juni, 21 juni, 2 juli 1999.)

Vervolg van pagina 3

Etnische zuiveringen?

gen werden bedreigd." Zowel Albanese inwoners en functionarissen van de Verenigde Naties wezen op het feit dat niemand van de Albanese bevolkingsgroep van Prizren in de eerste zes weken van de oorlog de stad had verlaten, maar in de eerste week van mei werd de stad bijna dagelijks door de NAVO gebombardeerd. Een Servische vrouw zei Erlanger over de Albanezen: "Wij zijn bang en zij zijn het ook. Mijn Albanese buren vragen mij wanneer deze waanzin zal stoppen. Als wij worden gebombardeerd zijn wij solidair." Op zijn weg terug naar Pristina merkte Erlanger op dat twee bastions van het UCK, Dule en Suva Reka "praktisch ontvolkt zijn, terwijl de meeste huizen en winkels zijn verbrand."

Afzwaaier

In een ander verslag van dezelfde correspondent, eveneens gedateerd op 6 mei, wordt een beschrijving gegeven van de familie Llugiqi in het Albanese dorp Velika Dobranja, ongeveer 25 kilometer van Pristina. De lokale bevolking heeft het dorp nog niet verlaten. Het dorp ligt op korte afstand van een door Serviërs bewoonde stad. "Een aantal Albanezen spreken Servisch en het UCK heeft zich hier nauwelijks vertoond. Daarom heeft het Joegoslavische leger of de politie weinig belangstelling voor Velika Dobranja", zo schrijft Erlanger. De Albanese bevolking is daar niet het slachtoffer geweest van etnische zuiveringen maar heeft zwaar geleden onder de bombardementen. Het zes jarige dochtertje van Rahman Llugiqi, een werknemer van de Albanees-talige afdeling van Radio Belgrado, werd gedood door een afgezwaaide granaat die was bedoeld voor het vliegveld van Pristina. Door de bombardementen en de afwezigheid van benzine en dieselolie is landbouw, het belangrijkste bestaansmiddel van de Albanezen, zo goed als onmogelijk geworden. Rahman Llugiqi vertelt de verslaggever: "Volgens de televisie zijn er verschrikkelijke dingen gebeurd maar die hebben wij zelf nooit waargenomen. Mijn mening over de Serviërs is niet gewijzigd. Wij zullen met elkaar moeten samenleven."

Op 9 mei was Erlanger in de stad Podujevo, ongeveer 20 kilometer ten noorden van Pristina. Voor 24 maart, dus voor de bombardementen, bestond 95% van de stadsbevolking uit Albanezen. Er vond een Servisch-nationalistische vervolging van Albanezen plaats, zware bomaanvallen en een massale Albanese uittocht.

Albanezen keren terug

Erlanger hield een vraaggesprek met de Servische burgemeester. Deze verklaarde dat er gevechten tussen Serviërs en Albanezen uitbraken na het beginnen van de NAVO-bombardementen. Op straat werden de bombardementen door de Albanezen luid verwelkomt, er werden vreugdesschoten afgevuurd en een eenheid van het UCK vermoorde 10 Servische politie-agenten. Er vonden in en rond de stad hevige gevechten plaats en veel Serviërs, maar ook Albanezen vluchtten weg. Meer dan de helft van de etnische Albanezen zijn inmiddels teruggekeerd naar Pudojevo en de omliggende gebieden. De burgemeester betreurt de enorme verwoestingen aan bruggen, voorzieningen, pakhuizen en andere voor de infrastructuur belangrijke objecten als gevolg van de bombardementen. Zijn conclusie: " De Serviërs en de Albanezen zullen moeten beslissen hoe zij hier willen samenleven. Ik denk dat het een grote fout was dat de Albanezen naar sommigen in het Westen hebben geluisterd en hebben geprobeerd de problemen gewapenderhand op te lossen."

Later op de dag interviewde Erlanger een jonge Albanese vrouw in Pristina die altijd bang was geweest "dat de toestand door militair ingrijpen van het Westen zou vererger en." Zij vertelde hoe Servische nationalisten in de welvarende Albanese wijk van Pristina hadden huisgehouden, waar de Albanese culturele en politieke leiders woonden, maar de arbeiderswijken waar haar familie woonde met rust hadden gelaten.

Genocide door bombardementen

De reporter van de New York Times ondervroeg Albanezen en Serviërs in twee cafés in Pristina. "Misschien verrassend, maar de Albanezen zijn bereid te proberen met de Serviërs samen te leven", zo schrijft hij. Tevens vermeldt hij de aanwezigheid in Kosovo van een Canadese journalist voor de Los Angeles Times, veel Griekse reporters en verscheidene Serviërs die werken voor Westerse persagentschappen. In zijn verslaggeving beschrijft Erlanger wreedheden begaan door paramilitaire Servische eenheden tegen de Albanezen. Maar hoe vreselijk en tragisch dat ook was, zij vallen volgens hem in het niet bij de genocide die de NAVO-bombardementen hebben veroorzaakt. De rapportage van Erlanger bevestigt dat de bombardementen de oorzaak zijn van een groot verlies aan mensenleven en onnoemelijke schade hebben toegebracht aan de burgerbevolking, zowel aan Albanezen als aan Serviërs. In een interview voor NBC News, schetste Erlanger een beeld van de verwoestingen in Kosovo. Wegen waren onbegaanbaar geworden, bruggen vernield, transport systemen waardeloos geworden, elektriciteit- en drinkwatervoorzienigen vernietigd. De grootste schade was volgens hem veroorzaakt door de bombardementen, niet door de Serviërs. Het commentaar van de interviewer van NBC News, Tom Brokaw, een voorstander van de bombardementen was een weifelend: "Wat in Kosovo gebeurt is een mysterie."

Niemand zal kunnen zeggen dat Steven Erlanger, als werknemer van een krant die bekend staat als zeer pro-Navo, een verlengstuk van de Servische propagandadienst is. Uit zijn reportage blijkt echter duidelijk, in tegenstelling tot wat de Navo-landen beweren, dat een groot deel, zoniet het grootste deel, van de vluchtelingen Kosovo hebben verlaten vanwege de Navo-bombardementen. Daaronder bevonden zich ook zeer veel Serviërs en andere bevolkingsgroepen, waarover in de Westerse media nooit gesproken wordt.

Exodus aangemoedigd door UCK

In het Engelse blad 'The Guardian' van 30 juni verklaart UCK-strijder Lirak Qelaj in een interview met Jonathan Steele dat de honderdduizenden Albanezen eerder op advies van het UCK dan door Servische zuiveringen, naar Macedonië en Albanië zijn gevlucht. Qelaj, die als informatie-officier in het ten noorden van Podujevo vlak bij de Servische grens opereerde, had o.a. als taak het op video vastleggen van vluchtelingen. In het gebied waren volgens zijn zeggen ruim 7000 UCK-strijders actief.

Naar zijn zeggen werden ± 160.000 vluchtelingen die gestrand waren bij het dorp Kolic, ten oosten van de weg Pristina-Pudejevo, gedwongen via de hoofdweg naar Pristina te lopen. "Servische troepen hielden de vluchtelingen twee dagen vast en mannen en vrouwen werden gescheiden. Later vonden we bij Kolic 80 lijken", aldus Qelaj. Op de vraag waar de lijken nu zijn antwoordde hij "die hebben we in de bergen begraven'.

Later, de luchtoorlog was al een maand aan de gang, begonnen de Serviërs een offensief vanuit Bajgora en het UCK dwong toen een groep van 60.000 vluchtelingen naar Macedonië en Albanië te vertrekken omdat zij zich niet staande kon houden tegenover het Servische offensief.

Duits rapport

Zeer belangrijk is ook dat veel van wat men 'etnische zuiveringen' noemt het directe gevolg zijn van confrontaties tussen het Joegoslavische leger en het UCK, die nog verder escaleerden toen de bombardementen waren begonnen. Tijdens deze gevechten namen ongecontroleerde Servische paramilitaire eenheden de kans waar hun eigen oorlog te voeren tegen de Kosovaarse nederzettingen die zij ervan verdachten met het UCK te sympathiseren.

De berichten die nu in de pers verschijnen, bevestigen de rapporten vanuit de Duitse regering, 10 dagen na de aanvang van de bombardementen, waarin toen al melding werd gemaakt dat de vluchtelingenstroom vooral werd veroorzaakt door de Navo-bombardementen en de strijd tussen het Joegoslavische leger en het UCK. Het Duitse rapport maakte ook melding van juist een verbetering van de verhoudingen tussen Albanese Kosovaren en de Servische bevolkingsgroep, enkele weken voor het begin van de aanvallen (zie 0-nummer van Balkan Vredesinfo).

Etnische zuivering: gevolg of doel van de Navo?

De bevestiging in de internationale media, na de bombardementen, laat tegelijk zien dat de argumentatie voor het militair ingrijpen bewuste leugens zijn geweest en dat het juist de huidige humanitaire ramp heeft veroorzaakt. De vraag daarbij is of de Navo dit met opzet heeft veroorzaakt of verrast werd, zoals zij zegt, door een onverwachte Servische operatie. In de media wordt melding gemaakt van documenten over de Servische zuiveringsactie onder de naam 'Operatie Hoefijzer', die op Servische politiebureaus in Kosovo zouden zijn achtergebleven. Bewijzen voor die documenten zijn echter nog niet geleverd. Daarbij moet aangetekend worden dat het UCK nog voor dat KFOR zich in Kosovo heeft kunnen vestigen, vrijwel alle politiebureaus en andere openbare gebouwen heeft bezet en dus als eerste over deze 'bewijzen' de beschikking had.

Er zijn ook andere uitspraken die de bedoelingen van de Navo in twijfel trekken. Zo verklaarde opperbevelhebber Wesley Clark dat de vluchtelingenstroom volstrekt voorspelbaar was. Het feit dat de Navo pas na 10 dagen bombarderen begon met het sturen van de meest elementaire humanitaire hulp, terwijl de eerste vluchtelingen al na 4 dagen de grenzen over trokken, toont het cynisme van de beleidsmakers. De ellende van deze mensen dienden kennelijk maximaal publicitair te worden uitgebuit. In dit kader past ook het feit dat de eerste beelden van de vluchtelingen oude opnamen betrof die in de winter waren gemaakt.

Het eerder aangehaalde rapport uit Duitsland maakt ook melding, begin april, van vreugde bij het Pentagon en het State Department over de stroom vluchtelingen. Het zou een eventuele grondoorlog alleen maar vergemakkelijken. Al deze feiten geven grond voor de stelling dat voor de Navo een etnische zuivering van Kosovo juist gewenst is. Dit is nu in Kosovo in volle gang. Alle niet-Albanezen worden het land uitgejaagd, onder toezicht van KFOR. Het past in het beeld van wat we hebben kunnen zien in Slovenië, Kroatië en Bosnië, gebieden die eerder onder invloed van de Westerse machten van Joegoslavië zijn afgescheiden. In al deze gebieden is, met steun van het Westen, een volstrekte scheiding op etnische grondslag doorgevoerd. Het gevolg is bijna een miljoen vluchtelingen in Servië en Montenegro, de enige gebieden waar nog een multi-etnische samenleving bestaat.

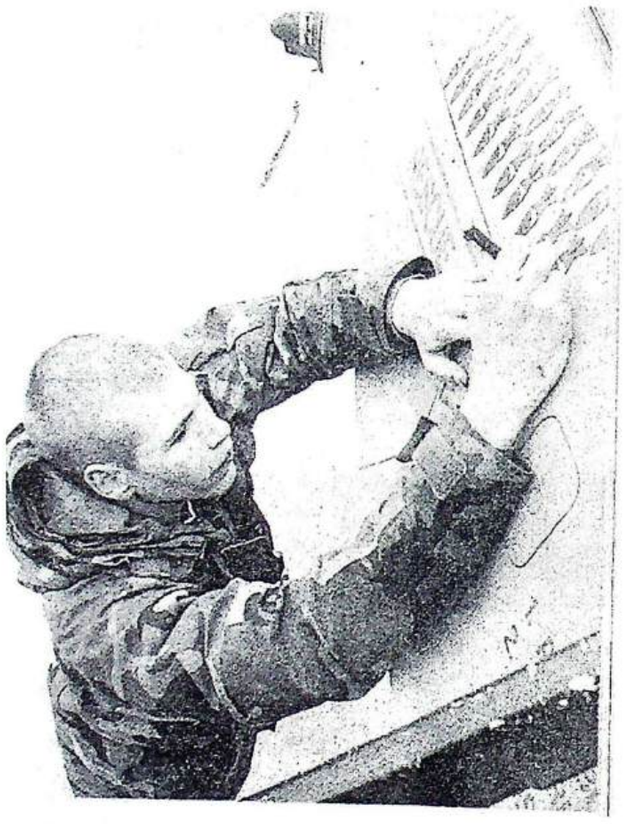

Amerikaanse piloot schrijft een nieuw afgeworpen bom bij op zijn toestel

Spaanse piloot bekent dat NAVO bewust civiele doelen heeft aangevallen

De piloten van de Spaanse toestellen die hebben deelgenomen aan de aanvallen op Joegoslavië voelen zich geen "supermannen" noch heersers van het luchtruim. Integendeel, zij stellen dat zij ondergeschikt zijn aan de Noord-Amerikanen. Zij beschuldigen de NAVO ervan het bombarderen van civiele doelen te belonen met eervolle onderscheidingen.

Door José Luis Morales

Kapitein Adolfo Luis Martin de la Hoz, die eind mei naar Spanje terugkeerde na deel te hebben genomen aan de bombardementen, is een expert op het gebied van de F18, het toestel dat het meest is gebruikt voor de 'tactiek van de verschroeide aarde' op de Balkan. In tegenstelling tot de uitspraken van de Nederlandse en Belgische piloten bij hun terugkeer is hij is stellig in zijn kritiek op de NAVO-oorlog.

"Ten eerste wil ik duidelijk maken dat de meerderheid van mijn collega's, ik zeg de meerderheid maar misschien geldt het wel voor allen, tegen oorlog in het algemeen zijn en tegen deze barbaarse oorlog in het bijzonder."

Martin de la Hoz zegt dat hij en zijn collega's 'opgebrand zijn'. *"Sinds een aantal dagen verschijnen er berichten in de kranten van Commandant Maches Michavilla, die op de luchtmachtbasis Aviano in Italië verblijft. Hij beweert dat onze belangrijkste kracht in de lucht bestond uit onze mentale en fysieke gezondheid. Maar ik zeg dat onze grootste vijand onze eigen regering is, het Ministerie van Defensie, de leden van de regering, die niets van oorlog weten en klakkeloos alles doen zonder zichzelf goed te informeren en wat het ergste is, ze liegen tegen het Spaanse volk via de kranten, radio and televisiezenders, buitenlandse correspondenten en persagentschappen."*

De verdenking dat de herhaalde bombardementen van de NAVO van civiele en niet-militaire doelen niet het resultaat zijn van 'fouten', wordt bevestigd door kapitein Martin de la Hoz. *"Verscheidene keren heeft onze kolonel geprotesteerd bij de NAVO-chefs waarom zij doelen selecteren zonder militair karakter. Zij scholden hem uit en vertelden dat hij diende te beseffen dat de Noord-Amerikanen een klacht zullen indienen bij het Spaanse leger, via Brussel zowel via de Minister van Defensie. Maar er is meer en ik wil het de hele wereld vertellen: er is een gecodeerde order van het Noordamerikaanse leger afgegeven waarin stond dat in bepaalde wijken van Pristina en Nish anti-personeels-bommen moesten worden afgeworpen. De kolonel weigerde pertinent. Maar wat ik nu zeg is niets vergeleken bij wat ik zal vertellen in de toekomst."*

De Spaanse legerleiding ontkent dat de Spaanse regering zich niet probeert te informeren maar ook zij accepteert de valse rapporten die vanuit Aviano worden samengesteld. Daar bevindt zich een soort persbureau met Noordamerikaanse generaals en functionarissen.

"Vanaf het moment dat wij in Italië aankwamen" - zo vervolgt de kapitein - "kwam er geen einde aan de vernederingen en beledigingen. Alleen de Noordamerikaanse generaals delen de bevelen uit en niemand anders. Wij tellen absoluut niet mee, net als onze vervangers. Maar er valt nog meer over te zeggen. Er wordt beweerd dat een aantal missies zijn voorbereid en uitgevoerd door Spaanse commandanten en piloten. Leugens en nog eens leugens. Zonder een enkele uitzondering zijn al onze missies door de Noord-Amerikanen voorbereid. Sterker nog, zij zijn allen in detail gepland, inclusief de vliegtuigen, doelen en soort munitie die moest worden afgeworpen. Wij hebben nooit iets beslist en onze missies beperkten zich tot het vliegen over de grenzen van Macedonië, Albanië, Bosnië and Slovenië."

Leugens van de regering

Alle van de in Aviano gestationeerde piloten van de vervangende ploeg hebben een schoon geweten, aldus de legerleiding. *"Tot vervelends toe wordt geschreven dat de patriottische Spaanse piloten zich concentreren op de complexiteit van hun missies. We hebben echter zoveel fouten en leugens gezien, dat we hebben besloten geen krant meer te lezen. Onze woede is groot. De premier, de Minster van Buitenlandse Zaken en de Minister van Defensie liegen constant als ze over de oorlog praten. Enkele van ons hebben een andere mening en denken dat de politici zichzelf gewoon niet informeren, omdat de Noord-Amerikanen, - het Witte Huis, het Pentagon, de CIA, - de ambassade of de militaire voorlichtingsdienst geen informatie verschaffen. Hoe moeten zij zich informeren als zelfs onze eigen Javier Solana zich niet van alle feiten op de hoogte stelt. Solana is een marionet van de Yankees en is om die reden ook op die post terechtgekomen. Hij volgt braaf de orders van generaal Wesley Clark op."*

Wat betreft de manipulatie van de informatie over deze oorlog zegt kapitein de la Hoz dat *"niemand iets heeft gezegd over de incidenten die in Aviano hebben plaatsgevonden, over de rampzalige onderhoudsstatus van de Spaanse machines en over de constante vernederingen die wij ons moesten laten welgevallen. Niet dat we kanonnenvlees zijn. Nee. We zijn niets. Wat betreft de verliezen die zijn geleden die niets met de gevechtshandelingen te maken hebben: geen woord. Van niemand!"*

Voor het kiezen van verkeerde doelen is volgens de Spaanse militairen geen excuus te vinden. *"We weten echt wel dat we in een conflict interveniëren waar de meerderheid van de Spaanse bevolking tegen is. Wat in geen enkel bericht wordt vermeld, is dat wij Spanjaarden, Nederlanders, Portugezen...dat wij er alleen maar zijn als dekmantel voor de Noordamerikaanse generaals die deze oorlog regelden. Er is niet een commentator die ook maar een flauwe notie heeft van wat zich in Joegoslavië afspeelt. Het hele land wordt vernietigd, nieuwe wapens worden getest, zenuwgassen, mijnen aan parachutes, bommen met uranium, zwarte napalm, sterilisatie-chemicalien, vergiftiging van gewassen en wapens waar we tot op heden nog niets van weten. De Noord-Amerikanen begaan een van de ernstigste misdrijven tegen de menselijkheid. Veel slechts zal in de toekomst boven water komen, omdat volgens Britse en Duitse officieren deze oorlog als doel heeft de Europeanen voor lange tijd te verdelen en ons ondergeschikt te houden aan Amerika."*

Daarom is kapitein Martin de la Hoz woedend als er wordt gesproken over de kosten van deze oorlog. er mag geen twijfel over bestaan dat de militairen die in Aviano gestationeerd zijn grote bonussen ontvangen: tot vijf maal het normale salaris.

"Men zou kunnen stellen dat wij tevreden zouden moeten zijn met wat deze oorlog ons economisch heeft opgeleverd, maar dat is niet juist, het is slechts een zoethoudertje. Deze oorlog zal Spanje heel veel geld kosten, meer dan wat de afgelopen vijf jaar aan cultuur is besteed. Bovendien, niemand praat hierover met het oog op de aankomende verkiezingen, maar we zullen het over een aantal maanden in onze portemonnaies voelen. Deze oorlog is slechts een Yankee-oorlog, maar wij allen zullen betalen. Wat ik allemaal heb gezegd is niet bedoeld om mijzelf vrij te pleiten voor waar ik aan heb meegedaan. Nooit zal ik kunnen vergeten wat een van de grootste barbaarse daden uit de geschiedenis is."

(Uit het Spaanse weekblad "Articulo 20" (Artikel 20, vrijheid van meningsuiting als grondrecht?), nummer 30, van 14 Juni 1999, over de NAVO-bombardementen tegen Joegoslavië en de rol van de Amerikanen bij het maken van alle besluiten.)

Beurskoersen en bombardementen

Goede berichten zijn slechte berichten en omgekeerd. Dit geldt in ieder geval voor de beurs, die zoals bekend, altijd al het gekkenhuis van het kapitalisme is geweest. Dat ligt domweg in de aard van het beestje. Terwijl het bedrijfseconomisch management alleen maar kapitaal kan genereren op de saaie manier door het benutten van arbeidskracht, wordt op de beurs een denkbeeldige toekomst gekapitaliseerd. Net zoals bij Science Fiction. Zo kan (in tegenstelling tot wat het gezonde verstand ons ingeeft) ondanks economische verliezen en verslechterende betrekkingen met de plaatselijke Maffia, een regionale oorlog zoals nu in Joegoslavië een goed bericht zijn, vooropgesteld dat de NAVO wint en in staat is de Balkan voor de wereld van de vrije-markt economie te veroveren. Omgekeerd kan een compromis zonder oorlog en verdrijving, maar ook zonder een duidelijke rol van de NAVO als politieagent van de wereld, een slecht bericht zijn. Dit is geen morele kwestie, maar een kwestie van de 'fantasie van het geld'. Een oorlog waarbij de overwinning met grote zekerheid vaststaat, drijft de beurskoersen omhoog, zoals in 'Wirtschaftswoche' is te lezen: In 1942 steeg de Dow Jones index explosief met 20 pct. toen de Verenigde Staten besloten aan de oorlog mee te doen. In 1950, bij het uitbreken van de oorlog in Korea, vlogen de koersen met 30 pct. omhoog. Bij aanvang van de Vietnam-oorlog was er een stijging van 28 pct. En omdat voor die landen die, direct of indirect, bij het huidige conflict om Kosovo negatief betrokken zijn het tegendeel geldt, storten de beurskoersen van de op de 'nieuwe vrije-markt' beluste landen als Kroatië, Bulgarije of Roemenië naar omlaag.

Speculeren met ellende

Zelfs het bericht dat de beurskoersen vallen (baisse), kan op de beurs goed nieuws zijn, namelijk voor die speculanten die op zo'n koersval hebben gegokt en die opties (Puts) op de termijnmarkt hebben genomen. In dit geval zou het 'slechte bericht' dat de NAVO de Balkanoorlog niet op een voor haar goede wijze kan beëindigen, voor deze optiehandelaren juist een 'goed bericht' zijn. Of het uiteindelijke resultaat nu schadelijk of juist positief is voor het kapitalisme als geheel doet daarbij niet ter zake. Dit hebben speculanten met managers gemeen: het maatschappelijke bedrijfseconomische resultaat, is voor hen van geen belang. Het verschil is slechts dat de speculant zich bezighoudt met de imaginaire toekomst, terwijl de manager van doen heeft met de dagelijkse praktijk van vraag en aanbod. Als de 'onzichtbare hand' om zich heen slaat en grote gedeelten van de aarde verwoest, wordt natuurlijk, net als de gewone mens en de manager, ook de speculant getroffen, maar het lijkt of deze daar in eerste instantie weinig van merkt. Zo is dat tenminste in onze tegenwoordige wereldbeschouwing.

'Kleine oorlog' goed voor de vrije markt?

Natuurlijk zijn de optiespeculanten die op een 'baisse' hebben gegokt op den duur ook de dupe. Bij dramatische en langdurige koersdalingen zullen zij zich aanvankelijk verheugen, maar de daaruit voortkomende wereldcrisis zal hen tenslotte ook de das omdoen. Om de speculanten-show een eeuwig terugkerende loterij te laten blijven, moet het koersverloop in principe stijgend zijn. Terugvallen daarin zijn wat men 'koerscorrecties' noemt. Wat dat betreft mogen gokkers op een koersval dus wel hun voordelen incasseren, maar zij mogen de koersen nooit bepalen. De koersen mogen weliswaar schommelen, of zoals dat zo mooi heet 'zwevend' zijn, maar over het geheel genomen moeten zij omhoog gaan. Omdat de geldmarkten op velerlei gebeurtenissen reageren zullen speculanten telkens nieuwe denkbeeldige toekomst-perspectieven bij elkaar redeneren. Om het gehele speculanten-circus op de langere duur te laten functioneren moet in deze de opgaande tendens prevaleren. Met andere woorden, de toekomst van de vrije-markt economie moet rooskleurig zijn. Kleinere oorlogen ten behoeve van de vrije markt zijn in deze 'rooskleurige' toekomst-visie onontkoombaar.

Beursorakels

Van de andere kant kunnen uitkomsten in de een of andere richting niet alleen maar het gevolg zijn van toevalligheden zoals grillen van politici of uitspraken van 'beurs-orakels'. Het baseren van de toekomstverwachting op dit soort verschijnselen of voorspellingen heeft evenveel waarde als de voorspellingen uit de vlucht van vogels of uit ingewanden door priesters uit de klassieke oudheid. Als men de voorspelbaarheidswaarde van de beurs laat wedijveren met de winkansen van een darts-spelende aap, dan zou de laatste ongetwijfeld de meeste waarschijnlijke overwinnaar zijn. De meest onbetrouwbare analyses komen doorgaans van financiële experts van banken en beleggingsfondsen, wier geestelijke horizon is beperkt tot het beeldscherm van de elektronische beurs. De toekomst van de geldmarkten wordt in hoofdlijnen niet bepaald door luchtspiegelingen in de toekomst. Zoals de marktprijs van goederen wordt bepaald door hun reële waarde, door de ontwikkeling van de produktiemiddelen en door vraag en aanbod, zo zweven de koersen van de geldmarkten (tot op zekere hoogte in tweede instantie) rond de werkelijke voorraad aan kapitaal, die op haar beurt weer gedragen wordt door de waarde van de goederenproduktie.

'Casino-kapitalisme'

Deze noodzakelijke koppeling is echter in de jaren 80 losgelaten en heeft plaats gemaakt voor een soort "casino-kapitalisme". Historisch gezien was dit het gevolg van een neo-liberale dereguleringszucht. Economisch gezien lag deze door de politiek geïnitieerde ontremming van de geldmarkten aan de op zijn grenzen stuitende opeenhoping van kapitaal die een uitweg zocht. De produktiviteit van de 'derde Industriële Revolutie', maakte de (schijnbare) verzelfstandiging van het geldkapitaal en de daarbij behorende speculatiedrang onvermijdelijk. Sindsdien hebben wij met een onberekenbare ontwikkeling van de geldmarkten te doen, die niet meer geworteld is in de reële produktiviteit.

Deze niet meer in het 'normale leven' gewortelde bewegingen van de geldmarkten, deze windhandel, wordt niet in toom gehouden door enige economische wetmatigheid waaraan het reële kapitaal onderhevig is. De huidige zwevende beurskoersen zijn niet gekoppeld aan een werkelijke waardevermeerdering. Zij worden geheel willekeurig bepaald en zijn daarom uiterst kwetsbaar. Zelfs over de ineenstorting van het kapitalisme kan worden gespeculeerd. Daarbij kan worden opgemerkt dat dit nu juist de maatschappelijke grondslag is van het doorgedreven individualisme, de normloosheid en de contra-produktiviteit die de tegenwoordige 'postmoderne ideologie' beheersen. Voor de beurzen betekent dit, dat de losgekoppelde koersbewegingen onderhevig zijn geworden aan toevallige gebeurtenissen en subjectieve ingrepen en interpretaties. Zo veroorzaakte het aftreden van Oskar Lafontaine, de Duitse Minister van Financiën een euforische stemming op de Duitse beurs die zich liet vertalen in koersstijgingen van honderden miljarden D Mark. Een week later kon het beursgewicht van de heer Lafontaine weer op een brieveweger worden afgelezen. Als waardemeter voor de reële economie zijn de bewegingen van de geldmarkten even bruikbaar als een Hoogmis in een raket naar Mars.

De Verbeelding aan de macht?

De ontwikkelingen geven een omkering te zien. De verhoudingen staan op hun kop. De beurs schijnt nu de produktie te bepalen, de verbeelding stuurt de werkelijkheid. Met andere woorden: als men zich de toekomst maar rooskleurig genoeg inbeeldt zal deze niet alleen rooskleurig zijn, maar zal deze toekomst de huidige economie ook daadwerkelijk laten floreren. De economische conjunctuur in de Verenigde Staten wordt slechts in stand gehouden door het verzilveren van een denkbeeldige toekomst. Waardepapieren worden (evenals in de jaren 20) massaal aan banken in onderpand gegeven om met de geleende gelden goederen te kopen. Aan deze waan is echter het lot van bijna de gehele wereldeconomie verbonden. Voor de reële produktie is het noodzakelijk geworden dat om de paar weken de champagnekurken knallen om een nieuw hoogtepunt van de Dow Jones index te vieren. Alle beurzen mogen zich aan een kermisroes overgeven, maar die van New York uitdrukkelijk niet. Mochten daar speculanten die juist gokken op koersdalingen de overhand krijgen, dan staat een botsing met de werkelijkheid voor de deur. De voorlopig beëindigde Balkanoorlog kon de aanleiding zijn om een wereldwijde explosie van de beurskoersen te veroorzaken, waarin niet alleen de Dow Jones boven de fantastische grens van 11.000 punten zal uitstijgen, maar ook de Europese en Aziatische beurzen zullen worden meegezogen in een valse euforie. Deze roes kan echter op ieder moment in een kater veranderen als weer eens een diplomatieke vestiging wordt geraakt, de oorlog slepende vormen begint aan te nemen, of als de regio voor lange tijd instabiel blijft waardoor de 'wederopbouw' wordt belemmerd. De opdracht aan de NAVO zal deze zijn geweest: "Geef ons alstublieft een mooie overwinning!" Elke andere uitslag zou op een wereldwijde economische crash kunnen uitlopen.

(Uit 'Konkret', juni 1999)

Sociaal-Democratie verraden

Door Ignatio Ramonet

Voor het eerst sinds de oprichting in 1949 is de Noord Atlantische Verdrags Organisatie (NAVO) betrokken geraakt bij een oorlog tegen een land dat geen enkele agressie heeft gepleegd buiten haar eigen grondgebied. En voor het eerst sinds 1945 bombarderen Europese legers een Europese soevereine staat. Het besluit om oorlog te voeren werd door Secretaris-Generaal van de NAVO, Javier Solana, ooit leider van de Spaanse socialisten, omschreven als 'een morele plicht'. Meneer Solana wordt met name gesteund door de Franse, Duitse, Italiaanse en Britse regeringsleiders, Lionel Jospin, Gerhard Schröder, Massimo d'Alema en Tony Blair - alle vier eminente representanten van de Europese sociaal-democratie.

Zij allen gingen akkoord met de door Washington voorgestelde militaire oplossing als de 'enige weg' om de patstelling in de vredesonderhandelingen over Kosovo te doorbreken. Het mag als algemeen bekend worden verondersteld dat het sinds de crisis van 1991 in Irak duidelijk is geworden dat dergelijke conflicten niet met het luchtwapen alleen kunnen worden opgelost en dat het sturen van grondtroepen in termen van mensenlevens een uiterst kostbare operatie is. Bovendien kan het conflict zich over de gehele Balkan uitbreiden.

De crisis is voor een groot gedeelte te wijten aan de weigering van Joegoslavië's President, Slobodan Milosevic, om Kosovo een vergaande politieke autonomie te verlenen. Maar voor dit standpunt geniet hij brede steun onder de Servische bevolking die van mening is dat Kosovo onderdeel moet blijven van Servië op culturele gronden en solidair zijn met de Servische minderheid ter plekke. Dus in tegenstelling tot de NAVO-propaganda gaat het hier niet om een conflict tussen een geïsoleerde president aan de ene kant en aan de andere kant de geallieerden met het Servische volk dat rijp is voor 'bevrijding'. De situatie is complexer.

Solana rechtvaardigde het besluit op grond van het feit dat moest worden voorkomen dat een autoritair regime in Europa haar bevolking zou kunnen blijven onderdrukken.[1] Betekent dit dat er geweld moet worden gebruikt om Turkije te dwingen autonomie te verlenen aan de Koerden en een einde te maken aan de onderdrukking die al aan duizenden mensen het leven heeft gekost? Hebben we hier te maken met een dubbele moraal?

Hoe konden de sociaal-democraten, erfgenamen van Jean Jaurès en een lange traditie van respect voor het internationale recht toegeven aan de druk vanuit Washington en een militair avontuur beginnen dat geen greintje legitimiteit bezit? Er is geen resolutie van de VN die geweld toestaat en de Veiligheidsraad is niet van tevoren geconsulteerd. Ook heeft zij het gebruik van geweld tegen Servië niet goedgekeurd. En tenslotte is het bij geen van de leiders opgekomen om aan hun eigen parlementen uitleg te geven alvorens oorlog te gaan voeren, laat staan om hun toestemming te hebben gevraagd.

Aldus is het socialisme, een van de grote verenigende ideeën van de mensheid, opnieuw door de sociaal-democratische leiders verraden. Het ontslag van Minister van Financiën Oskar Lafontaine op 12 Maart 1999 was al een spectaculair bewijs voor het bankroet van de sociaal-democratie en haar onvermogen een alternatief te bieden voor het neo-liberalisme dat de Keynesiaanse benadering van de dertiger jaren inmiddels als te progressief heeft bestempeld.

Oskar Lafontaine werd er door zijn medesocialisten van beschuldigd vijf doodzonden te hebben begaan: De wil om Europa te versterken, een eerlijker belastingsysteem voor te stellen, kritiek leveren op de Europese Centrale Bank, oproepen tot hervorming van het internationale monetaire systeem en eerder, de Bundesbank te vragen om de rentevoet te verlagen teneinde het lenen van geld goedkoper te maken en zodoende de consumptie te stimuleren en de werkeloosheid te verminderen.

Het is niet mogelijk om zijn vertrek anders te zien dan een nieuwe ideologische knieval van de sociaal-democratie. De beweging is compleet visieloos geworden, die tracht zo goed als het gaat op koers te blijven, geobsedeerd door de volgende crisis en zonder een enkele theoretische basis. In de plaats daarvan worden gedegenereerde begrippen als 'De Derde Weg' en 'Die Richtige Wahl' van Schröder's mentor, Bodo Hombach, aangedragen.

Voor de sociaal-democratie, die in alle belangrijke landen van Europa het roer in handen heeft, betekent politiek economie, economie betekent geld en geld betekent markten. Daarom is het voorstander van privatisering, de ontmanteling van de publieke sector en samenvoeging en fusies van grote ondernemingen. Het is bereid het sociale component af te zweren en het idee van volledige werkgelegenheid te laten varen en de armoede uit te bannen, alswel pogingen te ondernemen om het lot van de 18 miljoen werkelozen en 50 miljoen armen in de EU te verlichten.

De sociaal-democratie was de winnaar van het intellectuele gevecht dat plaatsvond na de val van de Berlijnse Muur in 1989. De conservatieven verloren en bereidden zich voor op een plaats in de geschiedenis, net als de aristocratie had gedaan na 1789. Links zal opnieuw haar plaats in het politiek spectrum moeten uitvinden, nu het met de mantel van conformisme en conservatisme is bedekt. De sociaal-democratie is het 'Nieuwe Rechts'. Het heeft zich de taak gesteld het neo-liberalisme te temmen door middel van een stuitend opportunisme. Het voert oorlog tegen Servië en mogelijkerwijs tegen haar eigen buitenwijken in de nabije toekomst. Alles in naam van het realisme, vooral de status quo niet veranderen.

(Le Monde Diplomatique, April 1999)

[1] Le Monde, 25 Maart 1999.

De Wortels van 'Allied Force'

Door John B. Roberts II

Op de zesde dag van de bombardementen op Joegoslavië stuurde Thomas R. Hutson, een hoge ambtenaar van het Amerikaanse Ministerie van Buitenlandse zaken, vanuit zijn standplaats Tuzla naar het Bureau van de Hoge Vertegenwoordiging (OHR) in Bosnië-Hercegovina een bericht met de volgende strekking: "Het onzalige idee de Serviërs te bombarderen heeft mijn redenen om te vertrekken versterkt. Door de bombardementen is de eenheid onder de Serviërs groter dan ooit tevoren. Wat Bosnië-Hercegovina betreft vrees ik dat de Dayton-akkoorden rijp zijn voor de prullenmand." Hutson is een Balkan-expert met een jarenlange ervaring in het gebied. Hij werkte er toen de burgeroorlog in Kroatië en Bosnië uitbrak en hield na december 1995 toezicht op de naleving van de Dayton-akkoorden. Reeds in 1997 waarschuwde hij voor een komende crisis in Kosovo die zich zou kunnen uitbreiden naar Macedonië en de rest van de Balkan-landen. Volgens Hutson zou Servië nooit kunnen instemmen met de afscheiding van Kosovo om later bij een 'Groot-Albanië' te worden ingelijfd, zoals het UCK voorstaat. Hij pleitte bij Madeleine Albright, Richard Holbrooke en Leon Fuerth tevergeefs voor de herinvoer van de monarchie in Joegoslavië als alternatief voor Milosevic. Volgens Hutson zou zo de Joegoslavische Federatie behouden kunnen worden en zou een oorlog kunnen worden vermeden. Toen hij met bovengenoemde drie politici in bespreking was, realiseerde Hutson zich niet dat zij felle tegenstanders waren van welke politieke oplossing dan ook.

New World Order

Al in het begin van de jaren negentig waren zij als leden van de 'Carnegie Endownment for International Peace' aan het lobbyen voor het veranderen van de Amerikaanse buitenlandse politiek. Zij opteerden voor het op grote schaal inzetten van militaire middelen bij problemen in andere landen. Deze agressieve politiek werd, zo bleek later, de inzet van de regering Clinton. De militaire interventies in Somalië, Haïti, Bosnië en Kosovo waren het resultaat. In de zomer van 1992 verscheen het eindrapport van de 'Carnegie Endownment', genaamd "Changing Our Ways: America's Role in the New World". In het rapport wordt afscheid genomen van de buitenlandse politiek tijdens de Koude Oorlog. 'Humanitaire problemen' zullen voor-

taan met militaire middelen worden bestreden. In feite zal deze nieuwe politiek een tijdperk gaan inluiden van toenemende internationale chaos waarbij de grootmachten zonder veel consideratie overal ter wereld militair zullen gaan ingrijpen. Voor de NAVO, opgericht als defensieve organisatie, is dit een geheel nieuw concept.

Etnisch-separatisme ondersteunen

Clinton omarmde het nieuwe concept. Tijdens zijn campagne voor de presidents-verkiezingen verklaarde hij op 25 juli 1992 dat Milosevic aangeklaagd moest worden voor zijn "misdaden tegen de mensheid" en verweet hij de toenmalige president George Bush een gebrek aan "waarachtig leiderschap". Op 10 augustus van datzelfde jaar drong Clinton aan op het gebruiken van geweld tegen de Serviërs. In een ander Carnegie-rapport, eveneens uitgegeven in 1992, getiteld "Zelfbeschikkingsrecht onder de Niewe Wereld Orde" worden criteria aangegeven voor hoe moet worden gehandeld bij het verlenen van steun aan etnisch-separatistische groeperingen. Tevens wordt in het rapport aangedrongen op het gebruiken van militair geweld als ondersteuning van dit etnisch separatisme. In de visie van dit rapport is het op humanitaire gronden geoorloofd in te grijpen in de binnenlandse aangelegenheden van soevereine staten. Het Amerikaanse fiasco in Somalië en de herverkiezingscampagne van Clinton temperden de oorlogszuchtige stemming enigszins. De tijd was rijp voor de Dayton-akkoorden. Clinton gaf Richard Holbrooke de opdracht een vredesovereenkomst voor Bosnië te regelen voordat Clintons' herverkiezingscampagne van start zou gaan. De kwestie Kosovo werd tijdens de onderhandelingen buiten beschouwing gelaten. Hieruit begreep Milosevic dat de soevereiniteit van Joegoslavië niet in het geding was, reden voor hem de Dayton-akkoorden te ondertekenen.

'Humanitaire oorlog' mislukt

Milton Abramowitz, tot 1997 voorzitter van de Carnegie Endownment, verklaarde in januari 1999 dat het tijd was om de volledige onafhankelijkheid van Kosovo te ondersteunen. Om dat te bereiken moest ondermeer worden gedacht aan het bombarderen van Servië, het afzetten van Milosevic en het bewapenen en trainen van het UCK. Kosovo moest volgens Abramowitz door middel van een grondoorlog worden veranderd in een NAVO-protectoraat. De enorme vluchtelingenstromen had hij echter niet voorzien. "Kosovo bestaat niet meer", zo verklaarde hij ietwat ontgoocheld toen de oorlog in zijn derde week was. Zijn nieuwe strategische concept van militair ingrijpen om 'humanitaire redenen' was een grote mislukking gebleken.

In tegenstelling tot de voormalige voorzitter van de 'Carnegie Endownment' is Thomas R. Hutson niet ontgoocheld, maar gewoon kwaad. Al in 1995 had hij bij zijn regering in Washington erop aangedrongen te werken aan een vreedzame oplossing van de Kosovo-kwestie. Hij werd door niemand gesteund. Albright vond zijn voorstellen "niet interessant". Hij is ook woedend op Clinton omdat deze de vluchtelingen valse hoop heeft gegeven, terwijl voor hen in werkelijkheid geen terugkeer mogelijk is naar menswaardige omstandigheden. "There's no way in hell they're going to go back", zo verklaarde Hutson. "Wij zijn voor eeuwig verantwoordelijk voor deze twee miljoen mensen".

Israeli's vechten aan Servische zijde

Ongeveer 40 Israëlische vrijwilligers hebben deelgenomen aan de gevechten van het Joegoslavische leger tegen het UCK. Als reden werd opgegeven dat het een geste van dankbaarheid was voor de Servische hulp aan Joegoslavische Joden tijdens de Tweede Wereldoorlog. Dit is bekendgemaakt door Ron Ben Yishai, een Israëlische oorlogscorrespondent voor het dagblad Yediot Aharonot dat verschijnt in Tel Aviv. Volgens de krant zijn de vrijwilligers, zij noemen zich uitdrukkelijk geen huurlingen, van oorsprong afkomstig uit de voormalige Soviet-Unie. Verslaggever Ben Yishai raakte gewond door sluipschutters van het UCK toen hij als oorlogscorrespondent werkzaam was in Kosovo. Een van de vrijwilligers, een zekere Valery, verklaarde dat hij ook meevocht om de vorming van een nieuwe fundamentalistische moslimstaat te helpen voorkomen.

Al in een vroeg stadium van de crisis in Joegoslavië was door diplomaten geconstateerd dat veel moslimvrijwilligers, ondermeer uit Afghanistan betrokken waren bij gevechten van de Bosnische moslims. Ook het UCK maakt veelvuldig gebruik van deze fundamentalistische strijders.

(Times Newspapers LTD, 1999)

Franse raketproef

Tijdens een oefening van de Franse Marine voor de kust van Bretagne in mei dit jaar, is een nucleaire raket van het type M-45 afgevuurd. De raket is gelanceerd door een onderzeeboot van de 'Triomphant' klasse, de 'Temeraire'. De Triomphant-klasse is de nieuwste generatie onderzeeboten van de Franse Marine.

De eerste van dit type onderzeeboten liep in 1997 in Brest van stapel. Franse ballistische raketten worden normaliter vanaf de Franse kust naar de wateren rond Guadeloupe of Martinique gestuurd. Militaire deskundigen schatten dat de afgevuurde raket een bereik had van 6.000 kilometer. Een van hen verklaarde tegenover Jane's Defence Weekly: "Omdat de M-45 geladen was met het maximum aan brandstof om de test optimaal betrouwbaar te doen zijn, zou het geen nut hebben gehad de vluchtafstand in te korten." Als de Temeraire eind dit jaar definitief in de vaart wordt gebracht zal zij worden uitgerust met zestien M-45 raketten, opgesteld in twee verticale lijnen van acht stuks. Iedere raket is bewapent met een kernkop van 150 KT. Het programma van de Franse Marine voorziet in een totaal van vier onderzeeboten van de Triomphant-klasse. De totale kosten worden geraamd op 13 miljard dollar. Na 2008 zullen de M-45's vervangen worden door de meer geavanceerde M-51. Deze nucleaire raketten zullen een bereik hebben van 10.000 kilometer. (Jane's Information Group 1999)

Frankrijk plaatst zich op Europese agenda

Met genoemde oefening en met de uitvoering van het programma benadrukt Frankrijk opnieuw dat het een belangrijke atoommacht is, waarmee, ook binnen de NAVO waarin de militaire macht van de Verenigde Staten domineert, terdege rekening moet worden gehouden. Het kan zijn dat Frankrijk met deze demonstratie de Amerikaans/Engelse en Duitse ambities in Oosteuropa wil temperen. Ook vlak na de Tweede Wereldoorlog, toen de Europese invloedsferen tussen de geallieerden werden verdeeld, heeft Frankrijk haar uiterste best gedaan om, vanuit de ondergeschikte positie die zij toen had, een stem te hebben in die verdeling. In militair opzicht was Frankrijk na de Tweede Wereldoorlog een 'westers buitenbeentje' dat zich lange tijd van de NAVO afzijdig heeft gehouden, maar wel een geducht nucleair wapenpotentieel wist op te bouwen (Force de Frappe). Deze eigenzinnigheid heeft Frankrijk politiek-militair gezien in de positie geplaatst van waaruit zij de Europese politiek met een zekere zelfstandigheid (mede) kan bepalen. Dit werd ook duidelijk toen in 1995 het Dayton-plan in Bosnië ten uitvoer werd gelegd. Omstreeks die periode hield Frankrijk ondanks woedende internationale protesten atoomproeven in de Pacific waarmee zij zich weer eens profileerde als belangrijke atoommogendheid. Of er een verband was tussen de atoomproeven en de uitvoering van Dayton laat zich niet zo makkelijk aantonen. Wel is duidelijk dat 'Dayton' geen Amerikaans Brits onderonsje is geworden. Naast een 'American Sector' (VS, Rusland, Noorwegen, Zweden, Denemarken, Polen, Hongarije, Litouwen, Estland, Letland, Turkije) en een 'British Sector' (UK, Nederland, Pakistan, Tsjechië, Maleisië), was voorzien in een 'French Sector' in Zuidoost Bosnië, waar Frankrijk (samen met Italië, Spanje, Portugal, Luxemburg en België) de verantwoording draagt.

Onenigheid binnen NAVO

Gedurende de in maart dit jaar begonnen luchtoorlog tegen Joegoslavië kwam herhaaldelijk verdeeldheid in het NAVO-kamp naar voren. Zo was Frankrijk tegen het visiteren van schepen die er van werden verdacht olie voor de FR Joegoslavië aan te leveren. "Het visiteren van bijvoorbeeld Russische schepen is een daad van oorlog", zo verklaarde de Franse President Chirac tijdens de laatste NAVO-top in Washington. Bij monde van Schröder waarschuwde Duitsland enige tijd later dat het niet van zins was nog meer geld te spenderen aan het stationeren van nog meer troepen in Macedonië. Deze onenigheid is te verklaren uit het gegeven dat de oorlog niet is ingegeven door humanitaire, maar door economische motieven. Het lijkt dat met name de Navo-lidstaten van het Europese vasteland bevreesd zijn meegesleept te worden in een langdurige oorlog in hun achtertuin. Zoals wij in nummer 1 van Balkan Vredes Info al schreven is Kosovo zeer rijk aan grondstoffen en is de FR Joegoslavië de belangrijkste 'landsluis' naar Klein Azië, het Zwartezee-bekken en het Verre Oosten. Voorzover de ontwikkelingen op dit moment duidelijk zijn, is West-Europa niet van plan deze buit zondermeer aan de VS af te staan. Daar staat tegenover dat langdurige en hevige militaire inspanningen voor de Westeuropese economie op den duur funest zullen zijn. Begin juni bleek dat de gezamenlijke Europese munt al 10 tot 12% tenopzichte van de dollar was gedaald. Het optimisme dat de agressor aan het begin van een oorlog kenmerkt is wat Europa betreft naar een dieptepunt gedaald.

Kroatische nazibeulen gaan vrijuit

Tijdens de Tweede Wereldoorlog stond Kroatië, als 'onafhankelike republiek', maar in feite als Duits protectoraat, aan de zijde van de As-mogendheden. In die periode zijn in Kroatische dodenkampen 750.000 Serviërs, 50.000 Joden en 25.000 Zigeuners om het leven gebracht. Deze genocide vond plaats onder het Ustasha-regime van Ante Pavelic. De Ustasha was een terroristische organisatie die zich baseerde op de idee van een 'Groot Kroatië', bevrijdt van 'niet Kroatische elementen'. De Ustasha-partij voelde zich sterk verwant met de Nationaal-Socialistische ideologie van Hitler-Duitsland. Ten opzichte van de Servische bevolking van Kroatië werd een draconische stelregel gehanteerd: éénderde deel van hen moest worden bekeerd tot het Rooms-Katholicisme, éénderde moest worden verjaagd en éénderde deel moest worden geliquideerd. De Ustasha partij werd in dit streven actief ondersteund door vooraanstaande vertegenwoordigers van de Rooms-Katholieke geestelijkheid. Van hen noemen wij de bisschoppen Saric (Sarajevo), Bonefacic (Split), Garic (Banja Luka) en de Aartsbisschop van Zagreb, Stepinac. Priesters en monniken stonden niet zelden in de eerste linies bij de uitvoering van gedwongen bekeringen en het daadwerkelijk vermoorden van Servische Kroaten.

Hulp Vaticaan bij ontsnapping

Tegen het einde van de oorlog wisten veel Nazi-misdadigers te ontkomen, vaak via door prominente geestelijken in het Vaticaan georganiseerde ontsnappingsorganisaties. Franz Stangl, commandant van Treblinka en Adolf Eichmann, organisator van de Nazi-vernietigingsindustrie, zijn van hen de meest beruchte voorbeelden. Ook veel Kroatische fascisten maakten dankbaar gebruik van de hun aangeboden ontsnappingsroutes. Onder hen bevonden zich Ante Pavelic en een groot aantal van zijn Ustasha-trawanten. Met behulp van een netwerk, opgezet door functionarissen van het Vaticaan welke werd geleid door de Kroatische priester Draganovic, vonden zij een nieuw bestaan in Zuid-Amerika.

Na de oorlog raakte het Kroatische aandeel in de Nazi-genocide op de achtergrond. Zo is er in Neurenberg geen proces geweest waar de oorlogsmisdaden op de Balkan konden worden berecht. Het Vaticaan heeft nooit overwogen de houding van de Rooms-Katholieke kerk in Kroatië aan een nader onderzoek te onderwerpen, laat staan zich voor zijn aandeel in deze tragedie te verontschuldigen. In 1952 benoemde Paus Pius XII de eerdergenoemde aartsbisschop van Zagreb, Alois Stepinac, onder wiens goedkeuring de vervolging van de Orthodox-Katholieke Serviërs had plaatsgevonden, zelfs tot kardinaal. Voor de regering van de Federale Socialistische Republiek Joegoslavië was deze benoeming uiteindelijk de aanleiding om de betrekkingen met het Vaticaan te verbreken. Het Vaticaan zou de rechts-nationalistische aspiraties van groeperingen in Slovenië en Kroatië tot in de recente geschiedenis blijven ondersteunen.

Nazi's vrijgesproken

Helaas heeft Kroatië zeer onlangs de kans voorbij laten gaan om nog enigszins met het Nazi/Ustasha verleden in het reine te komen. In 1998 werden twee oorlogsmisdadigers door Argentinië aan Kroatië uitgeleverd. Dit was pas mogelijk na jarenlange druk van het 'Simon Wiesenthal Centrum', 'B'nai Brith' en het 'Museum van Genocide-slachtoffers' in Belgrado. Dankzij deze instellingen kon de commandant van het kamp 'Jasenovac' (het grootste vernietigingskamp in Kroatië), Dinko Sakic en zijn vrouw Nada Sakic worden gearresteerd. Nada Sakic was bewaakster in het kamp 'Stara Gradiska' waar vrouwen en vooral kinderen zijn vermoord. Op 1 februari 1999 werd Nada Sakic vrijgesproken. Volgens de Kroatische autoriteiten was er onvoldoende bewijs om tot vervolging over te gaan. Een verbijsterende conclusie, temeer omdat Kroatië stelselmatig heeft geweigerd in Joegoslavië en in de Servische Republiek (een creatie van het Dayton-Akkoord) woonachtige ooggetuigen op te roepen! Het proces tegen haar man ,Dinko Sakic, dreigt eveneens op een fiasco uit te lopen. De zaak is opgeschort op grond van een "plotselinge verslechtering in zijn gezondheidstoestand". In het tegenwoordige politieke klimaat is het niet waarschijnlijk dat deze twee Ustashis ooit nog hun gerechte straf zullen ondergaan. De president van Kroatië, Franjo Tudjman, beroept zich openlijk op het gedachtengoed van zijn voorganger tijdens de Tweede Wereldoorlog, Ante Pavelic. In zijn geschriften en uitspraken geeft Tudjman herhaaldelijk blijk van anti-semitisme en probeert hij de wandaden van het Ustasha-regime te bagatelliseren. Vlak voor zijn verkiezing in 1990 verklaarde hij in het openbaar blij te zijn dat zijn echtgenote "geen Servische of een Jodin is".

Rénazificatie

Het is niet overdreven te stellen dat in het Kroatië van Tudjman een 'rénazificatie-proces' op gang is gebracht. Symbolen uit de Ustasha-periode beginnen het straatbeeld weer te beheersen. Ustasha gezinde publikaties zijn overal te koop evenals posters en insignes. Leden van de paramilitaire politie dragen op hun uniformen de letter 'U'. Uit ballingschap teruggekeerde oud Ustasha leden worden warm verwelkomt. De nationale vlag van Kroatië is een afgeleide van de Ustasha vlag. Ter nagedachtenis van Pavelic werd in december 1998 in Split en in Zagreb zelfs een Heilige Mis opgedragen! In Zagreb werd de mis bijgewoond door de dochter en de kleinkinderen van Pavelic.

In Kroatië wordt met openlijke steun van Washington en de Europese Unie een bewind in het zadel gehouden dat naar de buitenwereld toe met moeite de democratische schijn tracht op te houden maar dat op nationaal niveau geen geheim maakt van zijn sympathie voor het nazistische verleden en voor een deel nazistische maatregelen in de praktijk brengt. In de regio wordt Kroatië gesteund door een door de Westerse machten gecreëerde staat op fundamentalistisch-islamitische principes: het Bosnië van Izetbegovic. In zijn "Islamitische Verklaring" gepubliceerd in 1970 maakte Izetbegovic geen geheim van zijn politiek-religieuze ambities: "Er kan geen sprake zijn van vrede of samenwerking tussen het Islamitische geloof en de andere niet-Islamitische sociale en politieke instituties." Zolang Tudjman van Kroatië en Izetbegovic van Bosnië aan de NAVO (i.e. vooral de Amerikaans/Duitse) belangen tegemoet komen, kunnen zij hun fascistische, c.q. fundamentalistische ideologieën ten uitvoer brengen. De enige dwarsligger in de Balkan die zich niet wenst te conformeren aan het geo-politieke machtsspel van de NAVO, is de FR Joegoslavi en dit is dan ook de hoofdreden voor de oorlog.

Regeringsmaatregelen helpen weinig tegen zigeunerhaat

Het blijft een benarde situatie voor de zigeunerminderheden in Hongarije en Tsjechië. Hoewel de politici onder internationale druk stilaan een begin maken met de aanpak van het racisme in hun land, blijven de pesterijen voortduren.

Zo ziet de Tsjechische regering zelf geen graten in een varkensslachterij op een terrein waar tijdens het nazi-regime een uitroeiingskamp voor zigeuners was gevestigd.

Hongarije en Tsjechië, twee kandidaten voor toetreding tot de Europese Unie, hebben herhaaldelijk krtiek gekregen van de Europese Comissie voor de manier waarop ze de zigeuners behandelen. De latente onverdraagzaamheid tegen de Rom-zigeuners is alomtegenwoordig in hun samenleving, en discriminatie behoort er tot het alledaagse leven. Een dertienjarige jongen werd onlangs beroofd en doodgestoken in God, zo'n dertig kilometer ten noorden van de Hongaarse hoofdstad. Voor hij stierf, noemde hij de namen van de twee moordenaars. Waarschijnlijk gaat het om skinheads.

Protest bevolking

Brutale aanvallen tegen de 500.000-koppige gemeenschap in Hongarije zijn geen uitzondering. Toch is de recente moord voor velen een brug te ver. Tijdens een tv-programma belde een kijker om te zeggen dat hij weliswaar niet zo hield van zigeuners maar dat hij na de vreselijke moord voortaan hun kant zou kiezen. En toen een Tsjechische burgemeester voorstelde om een muur te bouwen rond een zigeunerwijk, ontlokte dat een storm van protest bij veel Tsjechen die plots herinnerd werden aan de getto's die door de Duitse bezetter gebouwd werden tijdens wereldoorlog II.

Mishandelingen

In een recent rapport veroordeelde de VN-Commissie tegen Folterpraktijken bepaalde praktijken van het Hongaarse politiekorps. "Verdachten worden vaak ruw behandeld en zelfs ronduit mishandeld. De hoeveelheid zigeuners onder hen en onder de gedetineerden is te hoog," luidt het in het rapport.

Peter Naray, Hongaars VN-ambassadeur in Genève, is het niet eens met de hardhandige behandeling van zigeuners. "De situatie van de Rom-zigeuners is geen criminele, maar een economische en een sociologische kwestie." Tegelijk geeft Naray toe dat de zigeuners een buiten verhouding hoog aandeel hebben in de criminaliteit: ze maken vijf procent uit van de Hongaarse bevolking, maar zijn goed voor veertig procent van alle veroordeelde dieven. De werkloosheidsgraad onder zigeuners be-

draagt dan ook 60 tot 80 procent en bereikt in bepaalde gebieden zelfs honderd procent. "Hun armzalige levensomstandigheden zijn er nog op achteruitgegaan nadat Hongarije in 1990 de overgang maakte naar de vrije markt."

Zoals op vele plaatsen in Europa maken diepgewortelde vooroordelen ook in Hongarije deel uit van het dagelijks leven. In de stad Homrogd ontving de raad van de zigeunerminderheid een brief met een doodsbedreiging van de Hongaarse Skinheadbeweging en van de Vereniging voor een Zigeunervrij Homrogd. Aladar Hirvath, president van de Vereniging voor de Burgerrechten van de Rom, concludeerde dat de meeste inwoners van Homrogd de dreigementen verwierpen, maar was erg verbolgen over de traagheid waarmee de politie de zaak onderzocht.

"Ook het onderwijs biedt geen gelijke kansen voor zigeunerkinderen," stelt Jeno Kaltenbach, de Hongaarse Ombudsman voor Minderheden. Hij wijst op statistieken die aantonen dat hun kansen op degelijk onderwijs één op vijftien zijn ten opzichte van etnisch-Hongaarse kinderen.

Segregatie

Tot op heden is er geen remedie gevonden tegen de de facto segregatie. In sommige streken worden zigeunerkinderen afgezonderd in ruimtes binnen de scholen, en soms worden ze zelfs helemaal uit de scholen geweerd. "Integratieprogramma's worden onvoldoende gesubsidieerd en blijken voorlopig dan ook weinig resultaat op te leveren," aldus Kaltenbach. Andere experts drukken hun onvrede uit over het werk dat geleverd is door het Bureau voor Nationale en Etnische minderheden. Deze maand zou er een Interministerieel Comité voor de Rom opgericht worden om toe te zien op de uitvoering van de regeringsprogramma's ter verbetering van de sociale situatie van de zigeuners.

Ondanks de maatregelen lijkt een toenemend aantal zigeuners zijn geduld verloren te hebben. Naar het voorbeeld van hun Tsjechische bloedbroeders, vertrekken vele Hongaarse zigeuners nu richting Cananda op zoek naar betere levensomstandigheden en meer verdraagzaamheid. De Tsjechische televisie heeft via documentaires een verleidelijk beeld van de Canadese zigeunermigranten opgehangen, wat honderden van de 300.000 man sterke zigeunerbevolking in Tsjechië ertoe aanzette om de Atlantische Oceaan over te vliegen om in Canada politiek asiel aan te vragen.

Als gevolg van de grote toevloed hebben de Candaese autoriteiten opnieuw een visumvereiste ingevoerd voor Tsjechische burgers. Een andere stroom Tsjechische en Slovaakse vluchtelingen probeerde Groot-Britannië binnen te geraken. Allemaal beweerden ze het slachtoffer te zijn van rassendiscriminatie en vroegen ze de status van politiek vluchteling aan.

Onderzoek

Gealarmeerd door de vluchtelingenstroom gingen de Tsjechische autoriteiten, maar ook geschiedkundigen de problemen van de zigeunergemeenschappen onderzoeken. Volgens historicus Emanuel Mandler gaan de wortels van de anti-zigeunergevoelens terug tot de xenofobe staatspolitiek van de eerste Tsjechoslovaakse Republiek. "Het is een algemeen aanvaarde visie dat de enige oplossing erin bestaat de zigeuners in de Tsjechische cultuur te assimilerem, in plaats van hen te integreren als een verschillende culturele entiteit binnenin de samenlevinig, zegt Mandler.

Eén van de redenen waarom politici toch meer aandacht zijn gaan besteden aan het lot van de zigeuners is het feit dat de aanpak van raciale, religieuze en etnische problemen tot de voorwaarden behoort voor het EU-lidmaatschap, waarvoor zowel Praag als Budapest solliciteren.

Net zoals in Budapest besloot de regering in Praag tot de oprichting van een speciaal interministerieel Comité. Verscheidene departementen zitten samen met Rom-afgevaardigden aan tafel in dit adviesorgaan.

Nazi-verleden

Een recent incident bewijst dat er nog veel meer gedaan moet worden om de etnische druk van de ketel te halen. Het Nationaal Congres van Zigeuners zet de Europese Rom er sinds kort toe aan Tsjechisch varkensvlees te boycotten vanwege de weigering van de regering om een varkensslachterij te sluiten op de plaats van een voormalig concentratiekamp in Lety. Het bedrijf is in 1995 gebouwd met overheidsleningen, precies op de plek waar 327 vermoorde zigeuners begraven liggen.

Op het einde van de tweede wereldoorlog deporteerden de nazi's de overgebleven zigeuners naar Auschwitz. Ondanks de protesten van de overlevenden en hun families kon één van de grootste Tsjechische vleesverwerkingsbedrijven het terrein opkopen om er een fabriek te bouwen. De Tsjechische regering besloot wel om één miljoen kronen (28.300 dollar) uit te trekken voor een herdenkingsmonument in de buurt van Lety, maar weigert de slachterij te sluiten. De regering zegt dat ze niet het geld heeft om de grond terug te kopen. De zigeunergemeenschap hoopt nu dat de boycot nog duurder zal blijken en dat humanitaire organisaties in het westen de actie zullen steunen.

Boedapest, 18 Juni (IPS)

Tol-unie tussen Tsjechië en Slowakije obstakel voor toetreding EU

In 1993 splitste Tsjecho-Slowakije zich in twee onafhankelijke staten. De splitsing werd niet lang daarna gevolgd door en douane-overeenkomst welke een vrije doortocht van goederen en diensten tussen beide landen verzekerde. Belangrijk, omdat de economiën van beide landen onderling zeer verstrengeld zijn.

Toetreding tot de Europese Unie stond en staat hoog op de verlanglijst van Tsjechië. Samen met Hongarije, Polen, Estland, Slovenië en Cyprus zullen zij naar verwachting spoedig tot de Unie worden toegelaten. Er blijkt echter voor Tsjechië een belangrijk obstakel te zijn: de tol-unie met Slowakije. Op 22 juni van dit jaar verklaarde de EU bij monde van de Commissaris Buitenland Hans van den Broek dat de tol-unie moest worden opgeheven. Opzegging van de overeenkomst zou voor zowel Tsjechië als Slowakije echter zeer ernstige economische gevolgen hebben. Beide landen zijn dan ook niet bereid de tol-unie op te heffen.

Een oplossing zou kunnen zijn om samen met Tsjechië ook Slowakije tot de EU toe te laten. Samen met Tsechië behoort Slowakije tot de economische koplopers van de voormalige socialistische landen in Oost-Europa. Tegen dit Tsjechische voorstel is door het Europese parlement op politieke gronden bezwaar gemaakt. Hierbij speelt de onwil van Slowakije om op grote schaal privatiserings-programma's door te voeren een doorslaggevende rol. Het feit dat de huidige Slowaakse regering gaarne bereid is tot de Europese Unie, maar ook tot de NAVO toe te treden, in tegenstelling tot de vorige regering van Meciar is voor de EU geen reden haar standpunt te veranderen. Formeel brengt de EU de motivatie naar voren dat het toelaten van een land met een tol-unie een inbreuk zou betekenen op het Schengen-akkoord. In dit akkoord is het vrije verkeer van goederen en personen binnen de Europese Unie vastgelegd. Men zou bang zijn dat andere EU-landen ook plotseling onderlinge douane-unies zouden gaan afsluiten. Gezien de omstandigheden is dat en vrij onzinnige gedachte.

Waarschijnlijk speelt op de achtergrond een ander idee. De weigering van 'Brussel' past in een politiek concept waarin wordt gestreefd naar het creëren van een Europese periferie van economisch zwakke regio's met lage lonen, die in alle opzichten volkomen afhankelijk zijn van een economisch sterk centrum. De harde kern van dat centrum zou Duitsland moeten worden. Als voorbeeld van een economisch zwakke regio kan Kroatië worden genoemd. Veel grote bedrijven zijn daar, na de 'onafhankelijkheid' van Kroatië in handen gevallen van Duitse ondernemingen, waar arbeiders zijn tewerkgesteld tegen lonen van 100 tot 250 DM per maand. Een geprivatiseerd Slowakije zou een welkome aanvulling betekenen op het reservoir van aan de EU verbonden lage lonen landen.

NAVO-methode ongeschikt voor Noordoost Azië

(Tokyo, 18 juni. Itar-Tass). "De moeilijkheden op het Koreaanse schiereiland kunnen niet op de 'Kosovo wijze' worden opgelost", zo heeft de Japanse premier Keizo Obuchi gewaarschuwd tijdens zijn vlucht van Tokyo naar Keulen. Hij zal proberen de G8 van deze zienswijze te overtuigen.

De spanningen tussen de Democratische Republiek Korea en Zuid-Korea zijn de laatste tijd weer toegenomen. In de Gele Zee hebben zich incidenten voorgedaan tussen Noordkoreaanse vissersschepen en de Zuidkoreaanse marine. De Japanse premier voelt niets voor gewelddadige 'oplossingen' zoals de Navo die in Joegoslavië heeft gedemonstreerd. Hij verklaarde dat hij Clinton een benadering zou voorleggen die gebaseerd moet zijn op dialoog en behoud van de status-quo. Zijn verklaring is belangrijk omdat daaruit blijkt hoezeer gevreesd wordt dat de Verenigde Staten ook in andere delen van de wereld agressie-oorlogen zal gaan beginnen.

Verder drong Obuchi aan op een sleutelrol voor de Verenigde Naties in de oplossing van de Kosovo-crisis. Zoals bekend is de VN door de Navo (lees de VS) in feite buiten spel gezet. De positie van de VN zal volgens de Japanse Premier moeten worden versterkt om in de toekomst conflicten als in Kosovo te kunnen voorkomen.

The Children are dying
The impact of sanctions on Iraq
Reports by UN Food and Agriculture Organization

Schrijver: Ramsay Clark

Uitgever: International Action Center, New York
Blz. 167 - engels

Rapporten van de FAO over de effecten van de economische sancties tegen Irak. Sancties treffen en heel volk. Gezien de rampzalige gevolgen van de sancties voor het Iraakse volk is maar een conclusie mogelijk: Sancties zijn een massa-vernietigingswapen.

Bestelnummer: BO 709 - fl. 20.00 *excl. verzendkosten*

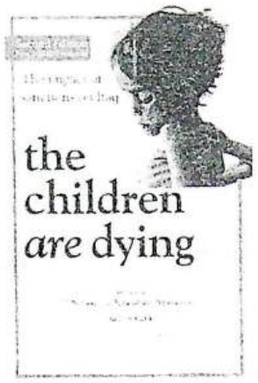

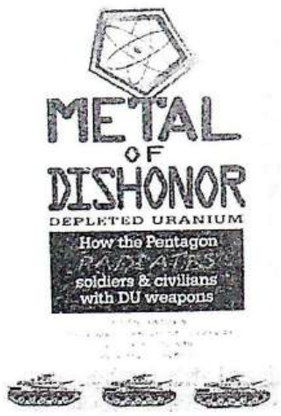

Metal of Dishonor
Depleted Uranium
How the Pentagon Radiates soldiers & civilians with DU weapons
Including selection by Rosalie Bertell, Helen Caldicott, Ramsay Clark, Jay M. Gould, Michio Kaku, Manuel Pino, Anna Rondon

Uitgever: International Actin Center, New York
Blz. 237 - engels

Hoe het Pentagon soldaten en burgers vergiftigt met verarmd uranium.
"Wij dragen dit boek op aan de slachtoffers van verarmd uranium en verplichten ons tot de strijd tegen het in de toekomst opnieuw inzetten van radio-actieve wapens.

Bestelnummer: BO 710 - fl. 27.50 *excl. verzendkosten*

Challenge to Genocide
Let Iraq Live

Schrijver: Ramsay Clark
Participants in the Iraq sanctions challenge and others

Uitgever: International Action Center, New York
Blz. 251 - engels

Een aantal heldere essays over de oorzaken en de desastreuze gevolgen van de oorlog en de economische sancties tegen Irak. In het hoofdstuk "Fire and Ice" behandelt Ramsey Clark de geschiedenis van de Golfoorlog. Verder een aantal persoonlijke impressies van deelnemers aan de delegatie die in weerwil van de sancties Irak in mei 1998 bezocht, en daarbij voor $4 miljoen aan medicijnen meebracht. Zij riskeerden daarmee een gevangenisstraf van 12 jaar en boetes tot $ 1.250.000.

Bestelnummer: BO 707 - fl. 25.00 *excl. verzendkosten*

Stichting Nederland Joegoslavië organiseert hulp!

De NAVO-bombardementen op Joegoslavië hebben een humanitaire catastrofe veroorzaakt van ongekende omvang. Meer dan een miljoen ontheemden, duizenden doden en een enorme verwoesting van de economie, het milieu en essentiële voorzieningen voor de bevolking. De schade aan fabrieken, bruggen, wegen, ziekenhuizen en scholen loopt in de tientallen miljarden. Drinkwater- en elektriciteitsvoorziening zijn ontregeld.

Stichting Nederland Joegoslavië, een Nederlandse organisatie die gevormd is door mensen uit de solidariteitsbeweging en verschillende vakbonden, zet zich in de eerste plaats in om de Nederlandse bevolking te informeren over wat zich op de Balkan afspeelt, om zo bij te dragen aan de snel groeiende anti-oorlogsbeweging. Daartoe werkt zij samen met een groot aantal organisaties in ons land. De Stichting behoorde o.a. tot de initiatiefnemers van de demonstratie op 9 mei jl. in Amsterdam en is ook nauw betrokken bij de verdere ontwikkeling van de protestacties.

Stichting Nederland Joegoslavië wil zich daarnaast inzetten voor hulp aan de slachtoffers van de NAVO-agressie. Niet uitsluitend voor de Albanese Kosovaren, zoals de officiële hulpverleningsorganisaties doen, maar aan alle volkeren van Kosovo en de rest van Joegoslavië. De stichting is een campagne gestart om hulp te geven aan het onlangs door de NAVO zwaar gebombardeerde Academisch Ziekenhuis van Belgrado. In overleg met vredesorganisaties en andere niet-gouvernementele organisaties in Joegoslavië wordt onderzocht op welke wijze nog meer hulp kan worden geboden.

Wij doen een beroep op allen, die net als wij met afschuw en weerzin zien hoe een land in z'n geheel wordt verwoest, om de actie voor het ziekenhuis te steunen. Dit kan door overmaking op giro 8242822, o.v.v. ziekenhuis.
U kunt de activiteiten tegen het voortduren van de oorlog ondersteunen door donateur van de stichting te worden. Met een bescheiden periodieke donatie maakt u het voor ons mogelijk om verdere initiatieven tegen de oorlog te nemen. Elke donateur die meer dan fl. 35,= per jaar overmaakt, ontvangt automatisch Balkan Vredes Info.

STEUN HET ZIEKENHUIS VAN BELGRADO

STORT OP GIRO 8242822

t.n.v. Stichting Nederland Joegoslavië - Amsterdam

Informatie: Stichting Nederland Joegoslavië
Gevestigd: Centrum Internationale Samenwerking
Sloterkade 20 - 1058 HE Amsterdam
Telefoon: 020 615 1122 - Fax: 020 615 1120
E-mail: office@globalreflexion.org

Colofon:

Balkan Vredes Info is een nieuws- en informatieblad met actuele berichtge-ving en achtergronden over de ontwikkelingen op de Balkan en Oost-Europa. Behalve aandacht voor de afzonderlijke landen, worden met name de internationale ontwikkelingen gevolgd, in hat bijzonder de relaties met de Europese Unie, de Verenigde Staten en de NAVO.
De informatie die gegeven wordt, komt voor een belangrijk deel van internationale persbronnen, instituten en onafhankelijke onderzoekscentra.
Voor niet-redactionele artikelen geldt dat deze niet automatisch de opvatting van de redactie weergeven.
Gezien de actuele ontwikkelingen zal Balkan Vredes Info onregelmatig verschijnen.
Hoofdredakteur: Nico Varkevisser
Vormgeving: Moonik
Uitgever: Stichting Global Reflexion gevestigd: Centrum Internationale Samenwerking Sloterkade 20 - 1058 HE Amsterdam
Telefoon: 020 615 1122 - Fax: 020 615 1120 - E-mail: office@globalreflexion.org
Drukkerij, distributie en advertentie-acquisitie: Centrum Internationale Samenwerking
Oplage: 4000 - ISSN: 1389-9996

Nederland: Los nummer: Fl. 2.50 - Steunabonnement: Fl. 35.00 - Giro 824553 t.n.v. Global Reflexion inzake abonnementen - Amsterdam o.v.v. Balkan Vredes Info

Belgie: Distributie en administratie: Global Reflexion Postbus 9 Evere 3 - 1140 Brussel - Telefoon: 02/217 52 35
Los nummer: Bfr. 45 Steunabonnement: Bfr. 650 Bank: Général Brussel - Rekening 210-0347863-73

Publicaties van Global Reflexion - Centrum Internationale Samenwerking
In verband met de oorlog tegen Joegoslavië heeft Global Reflexion de in 1996 gepubliceerde brochure 'De tragedie van Bosnië' opnieuw uitgegeven.

De herdruk is verschenen in 2 delen:

- Cahier nr. 1
De tragedie van Bosnië
De onbekende rol van de VS en het Pentagon door Sara Flounders

- Cahier nr. 2
Waarom is de Navo in Joegoslavië door Sean Gervasie

Gloal Reflexion verzendt ook E-mail berichten uit internationale bronnen over onderwerpen die in de media niet of eenzijdig worden belicht.

Bestelbon

- ☐ Cahier nr. 1 aantal
- ☐ Cahier nr. 2 aantal
- ☐ BO 707 aantal
- ☐ BO 709 aantal
- ☐ BO 710 aantal
- ☐ Zet u mij op uw E-mail verzendlijst

Naam:

Adres

Postcode/Woonplaats:

Telefoon: Fax:

E-mail:

Bon opsturen naar
Centrum Internationale Samenwerking - Sloterkade 20 - 1058 HE Amsterdam
Telefoon: 020 615 1122 - Fax: 020 615 1120 - E-mail: office@globalreflexion.org

Belgrado moet plan aftocht tonen

5-6-99

STERDAM – Militairen van Navo en uit Rusland zullen ndaag ergens aan de Joego- visch-Macedonische grens goslavische officieren tref- om de aftocht uit Kosovo te spreken.

Joegoslaven moeten precieze ellen en schema's overhandi- n over de terugtocht, aldus een oordvoerder van de Navo. Bo- ndien zullen afspraken worden gemaakt over de controle op de terugtrekking. De Joegoslavische eenheden hebben volgens de overeenkomst met Belgrado zeven dagen de tijd uit de provincie te verdwijnen.

Als er een duidelijk signaal komt dat Belgrado het serieus meent, kunnen de Navo-bombardementen worden gestopt. Gisteren gingen de aanvallen nog gewoon door, zij het minder intensief. Diplomaten rond het Navo-hoofdkwartier in Brussel menen dat er wellicht zondag of maandag al een pauze kan komen.

Dat zou de aanvaarding van een VN-resolutie, die waarschijnlijk begin volgende week ter sprake komt, kunnen vergemakkelijken. Daarvoor is de steun van Rusland en China nodig, die allebei vinden dat er meteen een eind moet komen aan de Navo-acties.

Voor de vredesmacht die in Kosovo de terugkeer van vluchtelingen mogelijk moet maken, kwamen gisteren allerlei toezeggingen binnen. De Navo heeft nu zo'n 25 000 manschappen in Macedonië en Albanië. De vredesmacht voor Kosovo zal maximaal uit zo'n 50 000 man bestaan.

Hoe groot de Nederlandse bijdrage wordt is nog niet duidelijk. Het kabinet neemt begin volgende week een besluit.

MEER NIEUWS OP PAGINA 5

'We hebben genoeg van die Slavische leugens'

luchteling

n Bezemer

TETOVO – „De wereld moet niet opnieuw de fout maken om ons te dwingen samen te leven met de Serviërs. Als je door blijft denken in het patroon van beperkte autonomie volgt er nog veel meer bloedvergieten dan we hebben gezien."

De Albanese vader is 44 en hoofd van de familie Domaneku. Hij vertoont geen spoor van agressie of emotie als hij aan de keukentafel zijn visie op Kosovo en de moeilijke terugkeer van zijn gevluchte familie uiteenzet. Hij is een toonbeeld van evenwicht, maar onverzettelijk hard.

Mustafa Domaneku is zestig dagen geleden uit Ferizaj, een middelgrote plaats net over de grens tussen Macedonië en Kosovo, naar Tetovo gevlucht, de pleisterplaats van menig gevluchte Albanees in Macedonië. Zijn familie had hem opgedragen de in totaal veertien kinderen en acht vrouwen in veiligheid te brengen. Een taak waar hij zich voor schaamt, omdat hij liever met al zijn broers in het Kosovo Bevrijdingsleger (UCK) had gevochten. Maar hij mist een been en kan dus niet meer mee in de strijd.

Het huis dat de familie gratis in bruikleen heeft gekregen, ziet er net zo uit als de boerderijen in Kosovo. De vier vrouwen, die in de keuken meeluisteren, zitten netjes achteraf in een hoek.

Mustafa maalt er niet om met naam en toenaam in de krant te komen. Hij en zijn broers staan toch al lang op de zwarte lijst van de Serviërs.

„We kunnen niet meer met de Serviërs leven. De burgers waren nog het ergst. We hebben gezien hoe onze buren wapens kregen en hun best deden om ons weg te pesten. Moeten we weer naast die man gaan wonen die onze mensen heeft omgebracht?"

„We moeten nu vechten voor de oplossing van al onze problemen, voor onafhankelijkheid. We hebben al verschillende vormen van autonomie gezien. We hebben genoeg van die Slavische leugens. We gaan niet akkoord met dit voorstel. We zijn bereid nog veel meer verliezen te accepteren, als dat maar leidt tot echte onafhankelijkheid."

Maar Mustafa gaat wel ter- met gemengde gevoelens. Hij gaat in de komende weken eerst alleen terug naar Kosovo, om te zien hoe de zaken er voor staan. De Albanezen vrezen mijnen en verborgen bommen. „De honden zijn het gevaarlijkst als ze achteruit wijken", zegt hij.

De vader vertelt van zijn dochtertje Belma van negen die onbedaarlijk moest huilen toen zij hoorde dat haar school was afgebrand. Volgens hem was de eerste vraag van het kind toen ze in Tetovo kwam: waar is de school? En dan volgt onvervalste Albanese dramatiek over de cultuur en het onderwijs: „Misschien kunnen we haar nog enige tijd zonder brood en water laten leven", zegt Mustafa Domaneku, „maar leven zonder school is onmogelijk."

5-6-99

Hierbij treft u aan een overpeinzing van onze, sinds de ALV van 5 juni inmiddels door Herman Spanjaard opgevolgde, voorzitter Auke van der Heide.

OORLOG ALS ZIEKTE

Oorlog is een ziekte. Een ziekte die veel dodelijke slachtoffers eist. De overlevenden hebben vaak lichamelijk en geestelijke schade opgelopen. Een groot aantal zal ondanks uitgebreide therapie in de vorm van psychotherapie en revalidatie voor de rest van het leven gehandicapt blijven.
We leven gelukkig in een tijd waarin ziekten niet meer gezien worden als het gevolg van het lot of door sturing van een hogere macht waardoor wij ingezien hebben dat voorkomen de beste heelmeester is.
Om een ziekte te voorkomen is het noodzakelijk de factoren te kennen die een rol spelen bij het ontstaan van de ziekte. Hierin zit een bron van onenigheid omdat niet elke factor door alle partijen gelijk gewaardeerd wordt. Desinformatie en klinkklare leugens kunnen grote gevolgen hebben. Dit laatste speelde in de eerste Golfoorlog toen iemand getuigde dat te vroeg geboren baby's in Koeweit door soldaten van Saddam Hoessein uit de couveuses waren gehaald waarna ze op de grond gelegd werden en stierven.
Daarentegen kan gebrek aan informatie ook een rol spelen. Een voorbeeld van dit laatste is de geringe informatie over de sterk verhoogde sterfte van kinderen in het onder de boycot lijdende Irak. Recent werd dit weer bevestigd door het verslag van de IPPNW-delegatie naar Irak.
Over het algemeen is er weinig meningsverschil over de situatie in Kosovo. Er gebeuren de meeste vreselijke dingen als moord, verkrachting, mishandeling en deportatie. Dit alles gebeurt op een schaal die ons voorstellingsvermogen vrijwel te boven gaat. Hoewel de berichtgeving hierover bemoeilijkt wordt laten de eenduidige getuigenissen geen twijfel bestaan.
Dat het noodzakelijk is te proberen dit te stoppen is evident. Maar, is het ook mogelijk?
De NAVO is duidelijk van mening dat het gezag van de VN zo klein is dat zij haar eigen wetten kan stellen boven die van de VN. Hoe die wetten precies in elkaar zitten is niet geheel duidelijk. Ankara en Jeruzalem worden (gelukkig) niet gebombardeerd, Belgrado wel. Maar met recht heeft oorlog kennelijk niet zoveel uit te staan.
De NAVO denkt dat de orde in de westelijke wereld volgens de inzichten van deze organisatie gehandhaafd moet worden. Ook dat orde een begrip is dat eenduidig verstaan kan worden. Orde bestaat in staten met een westelijke democratische, kapitalistische structuur. Ik denk dat de overgrote meerderheid in Nederland deze mening is toegedaan en gezien het levenspeil hier is dat ook wel begrijpelijk. Maar of dit een recept is dat in de gehele wereld voorgeschreven kan worden is de grote vraag. Iemand die pas herstellende is van een ziekte van de maag moet je geen gekruide rijstmaaltijd voorzetten, terwijl iemand met een gezonde maag dit een feest kan vinden.
Om een oorlog acceptabel voor het volk te maken moet de tegenstander op alle mogelijke manieren zwart worden gemaakt. Nu heeft Milosevic het wat dat betreft de NAVO tamelijk makkelijk gemaakt. Toch is er vooral in de beginfase van de oorlog vaak sprake geweest van geruchten die op den duur aangedikt werden tot waarheden. Objectiviteit in de berichtgeving ontbrak. Pas toen duidelijk werd dat ook van de kant van de NAVO geen 'schone' oorlog te verwachten was kwamen er meer nuanceringen

nuanceringen boven tafel.
Laten we teruggaan naar de door de NAVO voorgeschreven therapie voor de toestand in Kosovo. De voortgaande bombardementen moeten de ziekte die daar voornamelijk aangericht wordt door de Serviërs genezen. Wat is er echter gebeurd? De ziekte is verergerd, de werking is catastrofaal voor de mensen in Servië die van tevoren beslist niet allemaal bewonderaars en volgelingen van Milosevic waren. De bijwerkingen op internationaal terrein zijn beangstigend.
De dokter genaamd NAVO is echter rabiaat: mij therapie zal helpen en als het niet helpt dan gaat de dosering van de therapie omhoog. Zijn we zelf eigenlijk met zijn allen niet ernstig ziek in psychiatrische zin indien we dit laten gebeuren?
Helaas moeten artsen regelmatig vaststellen dat er voor sommige ziekten geen curatie is. In een dergelijk geval zal een goede arts al het mogelijke doen om het lijden te verzachten. Wanneer we $ 10 miljard in de vorm van een soort Marshall-hulp zouden besteden aan vredesopbouw in de Balkan zou het resultaat wel eens onvoorstelbaar kunnen zijn. Indien we zouden collecteren voor de wapens en de hulp regulier via de belastingen zouden geven, zou de bevolking van de Balkan de winnaar van het conflict zijn en de wapenfabrikanten de verliezers. Nu is het omgekeerde het geval.

Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald zou ik de NAVO willen toeroepen.
De finale uitkomst van de Kosovo-ziekte zal door een aanhoudend bombarderen geen genezing opleveren. Evenmin kun je geloofwaardige vredesonderhandelingen voeren door je tegenstander met bommen te blijven bestoken.
De campagnes voortvloeiend uit de Hague Appeal for Peace (o.a. Landmijnen, Abolition 2000 (kernwapens), Vredeseducatie en de instelling van het International Criminal Court), waaraan wij als civil society organisatie deelnemen, kunnen en moeten een bijdrage leveren aan blijvende vrede.

A.K. van der Heide, arts

MARTTI AHTISAARI

EU-gezant met NAVO-boodschap

Foto AP

Door onze redacteur
ROBERT VAN DE ROER

ROTTERDAM, 4 JUNI. Is Europa terug als crisismanager op de Balkan? Na jaren van bijrollen in de conflicten van ex-Joegoslavië heeft de EU met de Finse president Martti Ahtisaari haar rentree gemaakt als oorlogsbemiddelaar. Wie denkt aan de echecs van EU-gezanten als Owen en Bildt in de oorlog in Bosnië, het machtsvertoon van Amerika in Dayton, eind 1995, en de Europese onmacht tot nu toe in 'Kosovo', weet dat Ahtisaari's missie iets weg had van een herkansing.

Ahtisaari (61) is de eerste Westerse gezant die Belgrado bezocht sinds het begin van de NAVO-luchtacties op 24 maart. De Fin kwam drie weken geleden in beeld als frontdiplomaat. VN-chef Kofi Annan drong aan op een onafhankelijke bemiddelaar, en mede om die druk te neutraliseren schoof de Amerikaanse minister Madeleine Albright Ahtisaari naar voren.

De keus bood zowel het Westen als Rusland voordelen. Het neutrale Finland is lid van de EU maar niet van de NAVO. Bovendien staat Ahtisaari op goede voet met de Russen, maar steunt hij de NAVO-luchtcampagne.

Ahtisaari, oorspronkelijk leraar, is een stille maar sterke persoonlijkheid. Hij zegt niet veel, wat hij zegt, is vaak raak. Hij is bovenal een gelouterd diplomaat. Hij wilde pas naar Belgrado gaan als de VS en Rusland het eens werden over een gezamenlijke boodschap aan Milošević in de wetenschap dat deze zeer bedreven is in het verdelen van de wereldgemeenschap.

Ahtisaari was ooit ambassadeur in Tanzania, Zambia, Somalië en Mozambique, en bekwaamde zich in de aanpak van conflictsituaties. De VN stelden hem eind jaren zeventig aan als commissaris voor Namibië. Tussen 1987 en 1991 diende hij bij de VN als ondersecretaris-generaal voor beheer en bestuur. Hij viel het meest op toen hij belast was met het VN-toezicht op Namibiës overgang naar onafhankelijkheid in 1990. Hij bemiddelde in Irak, en tussen 1992 en 1994, in Bosnië.

Vervolgens waagde hij zich aan een nieuw avontuur dat wonderwel lukte: zonder enige politieke ervaring werd hij gekozen tot president van Finland namens de Sociaal-Democratische Partij. Hij loodste Finland in 1995 de EU binnen, maar zijn land wil nog steeds geen lid worden van de NAVO; dit tot tevredenheid van Rusland, waarmee Finland van alle Europese landen de nauwste betrekkingen heeft. Ahtisaari heeft inmiddels besloten zich volgend jaar niet herkiesbaar te stellen wegens zijn gebrekkige populariteit.

In Washington daarentegen was hij de afgelopen weken héél populair: de VS zagen in Ahtisaari een krachtig advocaat van de NAVO-eisen. Ahtisaari zei zelf begin deze week dat hij niet in Belgrado ging *onderhandelen*. „Dit is geen gewone onderhandelingssituatie", zei hij, bedoelend: ik ga om eisen te stellen.

Dat maakt hem tot een atypische Europese gezant. Ahtisaari's positie is anders en sterker dan die van Owen en Bildt die een verdeeld Europa vertegenwoordigden. Ahtisaari ging als EU-gezant op weg, maar was in feite vooral boodschapper van een eensgezinde NAVO. Zijn rendement is voor EU-begrippen al even ongebruikelijk: een akkoord na één bezoek – dat kan geen enkele Westerse gezant hem nazeggen.

Tekst vredesplan voor Kosovo

„Om tot een oplossing te komen van de crisis in Kosovo moet overeenstemming bereikt worden over de volgende punten:

• **1.** Onmiddellijke en aantoonbare beëindiging van geweld en onderdrukking in Kosovo.
• **2.** Aantoonbare terugtrekking uit Kosovo van alle militaire, politie- en paramilitaire troepen volgens een snel tijdschema.
• **3.** Stationering van effectieve internationale waarnemers en veiligheidstroepen onder auspiciën van de Verenigde Naties die, zoals overeengekomen in hoofdstuk 7 van het Handvest van de VN, garant kunnen staan voor het bereiken van gezamenlijke doelen.
• **4.** De internationale aanwezigheid, met een belangrijk NAVO-aandeel, moet onder centraal gezag staan en bevoegd zijn om een veilige situatie te waarborgen voor alle inwoners van Kosovo en de terugkeer van de vluchtelingen naar hun huizen kunnen garanderen.
• **5.** Instelling van een tijdelijk bestuur van Kosovo, als onderdeel van de internationale aanwezigheid, die de Kosovaren autonomie geeft binnen de Federale Republiek Joegoslavië, overeen te komen in de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties. Een overgangsregering moet voorlopige democratische zelfbesturende instellingen tot stand brengen die de voorwaarden voor een vreedzaam en normaal leven van de inwoners van Kosovo kunnen garanderen.
• **6.** Na de terugtrekking zal een deel van de Joegoslavische en Servische manschappen worden toegestaan terug te keren voor de volgende taken:
- het samenwerken met de internationale troepenmacht en waarnemers;
- het bemannen van belangrijke grensposten;
- het bewaken van het cultureel erfgoed van de Serviërs;
- het aangeven en verwijderen van mijnenvelden.
• **7.** Veilige en vrije terugkeer van alle vluchtelingen onder toezicht van de UNHCR en volledige en vrije toegang voor humanitaire hulporganisaties.
• **8.** Een politiek proces met als doel het tot stand brengen van een tijdelijk politiek raamwerk dat de Kosovaren substantieel zelfbestuur geeft, met inachtneming van de Rambouillet-akkoorden en de beginselen van soevereiniteit en territoriale integriteit van de Federale Republiek Joegoslavië en andere landen uit de regio, alsook de demilitarisering van het Kosovo Bevrijdingsleger. De onderhandelingen tussen beide partijen over een oplossing mogen de totstandbrenging van democratische zelfbesturende instituties niet vertragen.
• **9.** Algemene benadering voor de economische ontwikkeling en stabilisering van de crisisregio met een stabiliteitspact voor Zuidoost-Europa, waarin de internationale gemeenschap een belangrijke rol zal spelen ten einde democratisering, economische welvaart, stabiliteit en regionale samenwerking te bevorderen.
• **10.** Het beëindigen van de militaire activiteiten zal afhangen van de acceptatie van bovenstaande beginselen, en de instemming met andere, eerder vastgestelde vereiste elementen, die zijn gespecificeerd in onderstaande voetnoot. Een militair-technische overeenkomst zal snel worden gesloten waarin onder andere de aanvullende modaliteiten gespecificeerd staan, inclusief de rol en functies van de Joegoslavisch/Servische manschappen in Kosovo.
• **11.** Het proces van terugtrekking, inclusief de gefaseerde, en gedetailleerde afbakening van een bufferzone in Servië waarachter de troepen zich zullen terugtrekken.
• **12.** De terugkerende manschappen: de uitrusting van de terugkerende troepen, de reikwijdte van hun functionele verantwoordelijkheden, het tijdschema van hun terugkeer, de afbakening van hun geografische operatiegebieden, voorschriften voor de relatie met internationale manschappen en waarnemers.

Voetnoot 1. Andere vereiste elementen.
- Een snel en nauwkeurig tijdschema voor de terugtrekking. Dit houdt bijvoorbeeld in binnen zeven dagen de terugtrekking te volbrengen en binnen 48 uur het luchtafweergeschut terug te trekken buiten de wederzijdse veiligheidszone van 25 kilometer.
- De terugkeer van enkele honderden Servische manschappen onder internationaal toezicht voor de uitvoering van taken gespecificeerd in punt 6.
- De opschorting van militaire activiteiten zodra met de terugtrekking is begonnen.
- De discussies en de onderhandelingen over een militair-technische overeenkomst moeten het tijdschema van de complete terugtrekking niet vertragen.

Voetnoot 2. De samenstelling van de internationale troepenmacht
- Onder een internationale troepenmacht met 'substantiële NAVO-deelname' verstaat de NAVO een centraal gezag en met de NAVO als kern.
- Dit betekent een centrale NAVO commandostructuur onder de politieke regie van de Noord-Atlantische Raad in consultatie met niet-NAVO-lidstaten die een bijdrage leveren.
- Alle NAVO-lidstaten, partners, en andere landen zullen in aanmerking komen om een bijdrage te leveren aan de internationale troepenmacht. NAVO-onderdelen zullen onder NAVO commando staan.
- Het contingent van Rusland zal niet onder NAVO-commando staan en de verhoudingen met de internationale aanwezigheid zal geregeld worden in relevante aanvullende overeenkomsten."